LAUPEH | AIDEN’S STUDY CORNER

GEOGRAFI TINGKATAN 1

KSSM | Sesi 2026

770 soalan, nota dan model jawapan

14 bab lengkap

40 objektif + 10 berstruktur + 5 huraian setiap bab.

Termasuk Bab 14: Panduan Kerja Lapangan.

Kenal tempat. Fahami pola. Jelaskan sebab.

Nama: _____

Rujukan: DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016, dan buku teks KPM/Era Visi 2016. Tahun terbitan dokumen berbeza daripada sesi murid 2026.

Latihan tambahan asli berbantu AI. Bukan soalan rasmi, ramalan atau pengesahan KPM. Semakan guru bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru.

Kandungan | Bab 1-7

Halaman di bawah merujuk PDF ini. Rujukan pada soalan merujuk halaman bercetak buku teks KPM.

Bab 1 | Arah

Nota & objektif: 4 · Bertulis: 22

Bab 2 | Kedudukan

Nota & objektif: 41 · Bertulis: 62

Bab 3 | Peta Lakar

Nota & objektif: 82 · Bertulis: 100

Bab 4 | Lakaran Peta Malaysia

Nota & objektif: 119 · Bertulis: 136

Bab 5 | Bumi

Nota & objektif: 154 · Bertulis: 171

Bab 6 | Bentuk Muka Bumi

Nota & objektif: 190 · Bertulis: 208

Bab 7 | Saliran

Nota & objektif: 228 · Bertulis: 246

Kandungan | Bab 8-14

Bab 8 | Penduduk di Malaysia

Nota & objektif: 265 · Bertulis: 283

Bab 9 | Petempatan di Malaysia

Nota & objektif: 303 · Bertulis: 323

Bab 10 | Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara

Nota & objektif: 342 · Bertulis: 360

Bab 11 | Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara

Nota & objektif: 380 · Bertulis: 398

Bab 12 | Sumber Air

Nota & objektif: 418 · Bertulis: 435

Bab 13 | Sisa Domestik

Nota & objektif: 453 · Bertulis: 470

Bab 14 | Panduan Kerja Lapangan

Nota & objektif: 488 · Bertulis: 506

Kod KL bagi Bab 14 ialah rujukan kepada Panduan Kerja Lapangan, bukan Standard Pembelajaran bernombor. Latihan tidak menggantikan kerja lapangan sebenar.

Agihan markah dan tahap kesukaran ialah panduan ulang kaji LauPeh, bukan format peperiksaan rasmi.

BAB 01 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Arah

Nota, contoh dan 40 objektif

Belajar mengenal lapan arah mata angin, menggunakan matahari dan kompas, serta menentukan bearing sudutan dari titik rujukan yang betul.

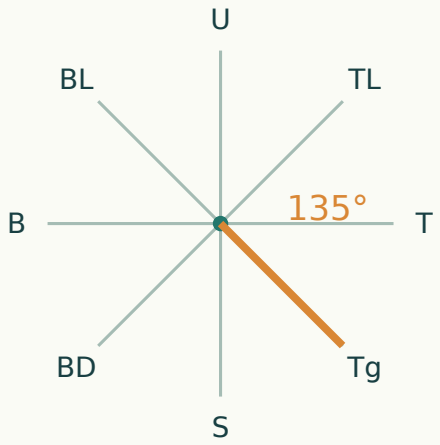
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 1-11 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Dari mana? Ke arah mana?

Lakaran penerangan asli LauPeh

1. Tetapkan titik rujukan

Utara dilukis pada titik tempat anda bermula.

2. Ikut arah jam

Ukur dari utara ke garisan tempat yang dituju.

Bearing bermula pada utara di titik rujukan, kemudian diukur mengikut arah jam. Contoh: 135° ke tenggara.

Nota dan contoh berlangkah

1.1 Arah Mata Angin

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

Arah menerangkan hala sesuatu tempat daripada tempat lain. Sebelum menjawab, kenal pasti tempat yang menjadi titik rujukan. Empat arah utama ialah utara, timur, selatan dan barat. Empat arah perantaraan berada di antara arah utama. Hubungan arah boleh berubah apabila titik rujukan ditukar, walaupun kedua-dua tempat tidak bergerak.

• Arah utama: utara (U), timur (T), selatan (S) dan barat (B).

• Arah perantaraan: timur laut (TL), tenggara (Tg), barat daya (BD) dan barat laut (BL).

• Mengikut pusingan jam dari utara: U, TL, T, Tg, S, BD, B, BL.

• Timur laut berada antara utara dengan timur; barat daya berada antara selatan dengan barat.

• Arah bertentangan termasuk U dengan S, T dengan B, TL dengan BD dan Tg dengan BL.

Contoh berlangkah: Rumah Ali berada tepat di timur sekolah. Apakah arah sekolah dari rumah Ali?

1. Tetapkan rumah Ali sebagai titik rujukan kerana soalan menyebut dari rumah Ali.

2. Rumah berada di timur sekolah. Arah kembali adalah arah yang bertentangan.

3. Pasangkan timur dengan barat.

Jawapan: Sekolah berada di barat rumah Ali.

Elak silap: Jangan menukar tempat rujukan dengan tempat yang dicari arahnya.

Cuba: Apakah arah di antara selatan dengan timur?

Tenggara.

1.2 Menentukan Arah Menggunakan Matahari

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

Matahari boleh menjadi panduan umum untuk mengenal arah. Dalam kaedah asas buku teks, arah matahari terbit dijadikan panduan timur dan arah terbenam dijadikan panduan barat. Setelah satu arah dikenal pasti, kedudukan hadapan, belakang, kiri dan kanan badan membantu menentukan arah lain. Pastikan arah yang sedang dihadapi dinyatakan dengan jelas.

• Bumi berputar pada paksinya dari barat ke timur.

• Akibat putaran ini, matahari kelihatan terbit di sebelah timur dan terbenam di sebelah barat.

• Apabila menghadap arah matahari terbit, hadapan ialah timur dan belakang ialah barat.

• Dalam kedudukan menghadap timur, tangan kiri menunjukkan utara dan tangan kanan menunjukkan selatan.

• Jika badan dipusingkan, hubungan kiri dan kanan dengan arah mata angin turut berubah.

Contoh berlangkah: Dina menghadap arah matahari terbenam. Tentukan arah di belakang dan di sebelah kirinya.

1. Arah matahari terbenam dijadikan panduan barat.

2. Jika menghadap barat, arah bertentangan di belakang ialah timur.

3. Bayangkan diri menghadap barat; sebelah kiri menghala ke selatan.

Jawapan: Belakang Dina ialah timur dan sebelah kirinya ialah selatan.

Elak silap: Kiri tidak sentiasa utara. Hubungannya bergantung pada arah yang dihadapi.

Cuba: Seorang murid menghadap timur. Apakah arah di sebelah kanannya?

Selatan.

1.3 Menentukan Arah Menggunakan Kompas

Buku teks KPM hlm. 4-5 | Rujukan 1.1.3

Kompas membantu menentukan arah melalui jarum dan tanda arah pada pemukanya. Penggunaan yang betul memerlukan tempat yang rata dan jauh daripada objek besi yang boleh mengganggu jarum. Selepas kompas diorientasikan, arah objek dibaca daripada titik pemerhatian yang dipilih. Catat titik rujukan supaya orang lain memahami arah yang dinyatakan.

• Bahagian asas kompas ialah perumah, pemuka dan jarum kompas.

• Pilih objek yang hendak dikenal pasti arahnya dan berdiri di titik rujukan.

• Letakkan kompas pada permukaan rata serta jauhi objek besi seperti tiang atau kerusi besi.

• Orientasikan kompas dengan memadankan tanda utara pada pemuka dengan hujung jarum yang menunjukkan utara.

• Selepas jarum stabil dan kompas diorientasikan, baca arah objek berbanding titik rujukan.

Contoh berlangkah: Aiden mahu menentukan arah perpustakaan dari pintu pagar sekolah. Apakah urutannya?

1. Berdiri di pintu pagar dan kenal pasti perpustakaan.

2. Letakkan kompas pada permukaan rata yang jauh daripada objek besi.

3. Orientasikan kompas dengan memadankan tanda U dengan hujung jarum utara.

4. Baca arah perpustakaan dan catat pintu pagar sebagai titik rujukan.

Jawapan: Arah ditentukan dari pintu pagar setelah kompas rata, jauh daripada besi dan diorientasikan.

Elak silap: Memusingkan badan sahaja tidak memastikan kompas telah diorientasikan. Tanda arah pada pemuka perlu dipadankan dengan jarum.

Cuba: Mengapakah kompas tidak sesuai diletakkan betul-betul di sebelah tiang besi?

Objek besi boleh mengganggu arah jarum kompas.

1.4 Bearing Sudutan

Buku teks KPM hlm. 6-8 | Rujukan 1.1.4

Bearing sudutan menyatakan arah menggunakan sudut dalam darjah. Sudut bermula dari utara pada titik rujukan dan diukur mengikut arah pusingan jam sehingga garis menuju objek. Oleh itu, arah dan titik rujukan mesti dikenal pasti dahulu. Jangka sudut membantu mengukur sudut, termasuk bearing yang melebihi 180°.

• Unit bearing ialah darjah (°), dengan utara sebagai arah permulaan 0° atau 360°.

• Bearing utama: timur 90°, selatan 180° dan barat 270°.

• Bagi bearing Y dari X, titik rujukannya ialah X. Sambungkan X dengan Y menggunakan garis lurus.

• Lukis arah utara di titik rujukan, letakkan pusat jangka sudut di situ dan mulakan bacaan dari utara mengikut pusingan jam.

• Untuk objek di bahagian barat, bearing boleh diperoleh dengan menambah 180° kepada sudut yang diukur dari selatan menuju objek melalui barat.

• Semak skala jangka sudut. Bacaan yang diambil lawan arah jam dari utara bukan bearing yang diminta.

Contoh berlangkah: Garisan dari P ke Q berada 50° ke barat dari arah selatan. Cari bearing Q dari P.

1. P ialah titik rujukan.

2. Dari utara mengikut pusingan jam hingga selatan ialah 180°.

3. Teruskan 50° melalui bahagian barat untuk sampai ke garisan PQ.

Jawapan: Bearing Q dari P ialah 180° + 50° = 230°.

Elak silap: Jangan meletakkan pusat jangka sudut pada destinasi apabila soalan meminta bearing destinasi dari titik rujukan.

Cuba: Objek berada tepat di barat titik rujukan. Berapakah bearingnya?

270°.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah yang diterangkan oleh arah?

A. Hala sesuatu tempat dari tempat lain

B. Ketinggian sesuatu bukit

C. Jumlah penduduk sesuatu tempat

D. Jarak sebenar antara dua bandar

B1Q01 | Asas | 1.1

02. Pasangan manakah terdiri daripada arah mata angin utama sahaja?

A. Utara dan tenggara

B. Selatan dan barat laut

C. Timur dan barat

D. Timur laut dan barat daya

B1Q02 | Asas | 1.1

03. Apakah arah di antara utara dengan timur?

A. Barat laut

B. Timur laut

C. Tenggara

D. Barat daya

B1Q03 | Asas | 1.1

04. Apakah arah yang bertentangan dengan selatan?

A. Barat

B. Tenggara

C. Timur

D. Utara

B1Q04 | Asas | 1.1

05. Dalam panduan asas menentukan arah, matahari terbit dijadikan petunjuk arah ___.

A. utara

B. barat

C. timur

D. selatan

B1Q05 | Asas | 1.2

06. Apakah arah putaran bumi pada paksinya?

A. Selatan ke utara

B. Barat ke timur

C. Utara ke selatan

D. Timur ke barat

B1Q06 | Asas | 1.2

07. Murid sedang menghadap timur. Tangan kirinya menunjukkan arah ___.

A. tenggara

B. selatan

C. barat

D. utara

B1Q07 | Asas | 1.2

08. Arah matahari terbenam dijadikan panduan bagi arah ___.

A. selatan

B. utara

C. barat

D. timur

B1Q08 | Asas | 1.2

09. Alat manakah digunakan khusus untuk mengenal pasti arah mata angin?

A. Tolok hujan

B. Termometer

C. Penimbang

D. Kompas

B1Q09 | Asas | 1.3

10. Bahagian kompas manakah yang bergerak untuk membantu menunjukkan utara?

A. Jarum kompas

B. Perumah

C. Tali pengikat

D. Penutup

B1Q10 | Asas | 1.3

11. Bagaimanakah permukaan yang sesuai untuk meletakkan kompas?

A. Bergerak-gerak

B. Condong

C. Rata

D. Curam

B1Q11 | Asas | 1.3

12. Objek manakah perlu dijauhi semasa menggunakan kompas?

A. Buku latihan

B. Kertas kosong

C. Tiang besi

D. Pembaris plastik

B1Q12 | Asas | 1.3

13. Apakah unit bearing sudutan?

A. Darjah

B. Meter

C. Minit perjalanan

D. Kilometer

B1Q13 | Asas | 1.4

14. Dari arah manakah bearing sudutan mula diukur?

A. Timur

B. Selatan

C. Utara

D. Barat

B1Q14 | Asas | 1.4

15. Bagaimanakah arah pusingan untuk mengukur bearing sudutan?

A. Ke arah selatan sahaja

B. Lawan arah pusingan jam

C. Dari objek kembali ke utara tanpa aturan

D. Mengikut arah pusingan jam

B1Q15 | Asas | 1.4

16. Berapakah bearing bagi arah timur?

A. 90°

B. 360°

C. 270°

D. 180°

B1Q16 | Asas | 1.4

17. Susunan manakah menunjukkan empat arah perantaraan mengikut pusingan jam bermula di timur laut?

A. Timur laut, barat laut, barat daya, tenggara

B. Timur laut, tenggara, barat daya, barat laut

C. Timur laut, tenggara, barat laut, barat daya

D. Timur laut, barat daya, tenggara, barat laut

B1Q17 | Faham | 1.1

18. Dalam rajah kawasan rekaan, apakah arah perpustakaan dari P?

Latihan arah dan bearing. Bukan peta tempat sebenar.

A. Utara

B. Timur

C. Barat

D. Selatan

B1Q18 | Faham | 1.1

19. Dalam rajah kawasan rekaan, apakah arah kebun dari P?

Latihan arah dan bearing. Bukan peta tempat sebenar.

A. Barat daya

B. Barat laut

C. Tenggara

D. Timur laut

B1Q19 | Faham | 1.1

20. Klinik berada tepat di barat P. Apakah arah P dari klinik?

A. Selatan

B. Barat

C. Utara

D. Timur

B1Q20 | Faham | 1.1

21. Nora menghadap timur. Bangsal berada di sebelah kanan badannya. Apakah arah bangsal dari Nora?

A. Utara

B. Selatan

C. Timur

D. Barat

B1Q21 | Faham | 1.2

22. Seorang murid menghadap arah matahari terbenam. Apakah arah di belakangnya?

A. Barat

B. Timur

C. Utara

D. Selatan

B1Q22 | Faham | 1.2

23. Mengapakah arahan "kiri ialah utara" perlu disertai maklumat arah yang dihadapi?

A. Semua orang mempunyai arah utara berbeza

B. Utara berubah setiap jam

C. Kiri badan bergantung pada arah orang itu menghadap

D. Kompas tidak mempunyai tanda kiri

B1Q23 | Faham | 1.2

24. Matahari terlindung oleh awan ketika murid mahu menentukan arah. Alat manakah paling sesuai membantu tugas itu?

A. Jangka lukis

B. Kompas

C. Jam randik

D. Penimbang

B1Q24 | Faham | 1.2

25. Selepas kompas diletakkan rata dan jauh daripada besi, apakah tindakan sebelum membaca arah objek?

A. Tutup pemuka kompas

B. Orientasikan kompas

C. Ukur suhu kompas

D. Pindahkan objek sasaran

B1Q25 | Faham | 1.3

26. Apakah maksud mengorientasikan kompas dalam latihan ini?

A. Memadankan tanda U dengan hujung jarum yang menunjukkan utara

B. Membalikkan kompas supaya pemukanya ke bawah

C. Menghalakan tanda U ke mana-mana objek sasaran

D. Memusingkan jarum dengan tangan sehingga berhenti

B1Q26 | Faham | 1.3

27. Bacaan kompas berubah apabila didekatkan kepada kerusi besi. Apakah tindakan yang sesuai?

A. Catat kedua-dua arah sebagai sama betul

B. Tekan jarum supaya tidak bergerak

C. Jauhkan kompas daripada kerusi besi dan orientasikan semula

D. Pilih bacaan yang paling disukai

B1Q27 | Faham | 1.3

28. Aina menulis "dewan di utara" selepas menggunakan kompas. Apakah maklumat yang perlu ditambah supaya catatannya jelas?

A. Warna dewan

B. Tempat Aina berdiri sebagai titik rujukan

C. Bilangan tingkap dewan

D. Nama jenama kompas

B1Q28 | Faham | 1.3

29. Untuk mengukur bearing menara dari jambatan, di manakah pusat jangka sudut diletakkan?

A. Jambatan

B. Mana-mana sudut kertas

C. Menara

D. Titik tengah antara kedua-duanya

B1Q29 | Faham | 1.4

30. Objek berada tepat di selatan titik rujukan. Berapakah bearingnya?

A. 90°

B. 270°

C. 45°

D. 180°

B1Q30 | Faham | 1.4

31. Arah barat laut berada tepat di tengah antara barat dengan utara. Apakah bearingnya?

A. 135°

B. 45°

C. 315°

D. 225°

B1Q31 | Faham | 1.4

32. Garisan ke objek berada 60° dari selatan menuju barat. Apakah bearing objek itu?

A. 300°

B. 240°

C. 120°

D. 60°

B1Q32 | Faham | 1.4

33. Dari P, sebuah pondok terletak 100 m ke timur dan 100 m ke utara. Apakah arah pondok dari P?

A. Barat daya

B. Tenggara

C. Timur laut

D. Barat laut

B1Q33 | Aplikasi | 1.1

34. Rumah Hana berada di tenggara kedai. Apakah arah kedai jika rumah Hana dijadikan titik rujukan?

A. Tenggara

B. Barat daya

C. Timur laut

D. Barat laut

B1Q34 | Aplikasi | 1.1

35. Faris menghadap timur dan mendepakan tangan. Dia kemudian berpusing setengah pusingan. Apakah arah yang ditunjukkan tangan kanannya sekarang?

A. Utara

B. Timur

C. Barat

D. Selatan

B1Q35 | Aplikasi | 1.2

36. Maya menghadap timur berdasarkan panduan matahari terbit. Sebuah pokok berada serong di antara hadapan dengan kanan Maya, pada jarak yang sama ke timur dan selatan. Apakah arah pokok?

A. Barat daya

B. Barat laut

C. Timur laut

D. Tenggara

B1Q36 | Aplikasi | 1.2

37. Kompas diletakkan condong di atas kerusi besi. Pembetulan manakah menangani kedua-dua masalah?

A. Pindahkan ke permukaan rata yang jauh daripada besi, kemudian orientasikan semula

B. Pegang jarum sambil menegakkan kerusi

C. Baca arah dengan lebih cepat sebelum jarum bergerak

D. Pusingkan kerusi tanpa memindahkan kompas

B1Q37 | Aplikasi | 1.3

38. Arah menara diperiksa dari pintu pagar dan kemudian dari kantin. Mengapakah dua catatan arah mungkin berbeza walaupun kompas digunakan dengan betul?

A. Utara bergantung pada nama bangunan

B. Kompas hanya berfungsi sekali

C. Menara mesti bergerak mengikut pemerhati

D. Titik rujukan telah berubah

B1Q38 | Aplikasi | 1.3

39. Dari titik P, garisan ke Q berada 25° ke barat dari utara. Berapakah bearing Q dari P?

A. 335°

B. 155°

C. 25°

D. 205°

B1Q39 | Aplikasi | 1.4

40. Seorang murid mengukur 110° dari arah selatan melalui barat hingga garisan PQ. P ialah titik rujukan. Apakah bearing Q dari P?

A. 290°

B. 70°

C. 110°

D. 250°

B1Q40 | Aplikasi | 1.4

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 C**	**03 B**	**04 D**	**05 C**	**06 B**	**07 D**	**08 C**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 C**	**13 A**	**14 C**	**15 D**	**16 A**
17 B	**18 B**	**19 D**	**20 D**	**21 B**	**22 B**	**23 C**	**24 B**
25 B	**26 A**	**27 C**	**28 B**	**29 A**	**30 D**	**31 C**	**32 B**
33 C	**34 D**	**35 A**	**36 D**	**37 A**	**38 D**	**39 A**	**40 A**

01. A | Hala sesuatu tempat dari tempat lain

Arah menerangkan hala tempat yang dituju daripada satu tempat rujukan.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

02. C | Timur dan barat

Timur dan barat ialah arah utama; pilihan lain mengandungi arah perantaraan.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

03. B | Timur laut

Timur laut terletak antara utara dengan timur.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

04. D | Utara

Utara dan selatan ialah pasangan arah bertentangan.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

05. C | timur

Arah matahari terbit dijadikan panduan timur.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

06. B | Barat ke timur

Bumi berputar dari barat ke timur, menyebabkan matahari kelihatan bergerak dari timur ke barat.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

07. D | utara

Apabila menghadap timur, kiri ialah utara dan kanan ialah selatan.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

08. C | barat

Dalam panduan asas ini, matahari terbenam menunjukkan barat.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

09. D | Kompas

Kompas digunakan untuk menentukan arah.

Buku teks KPM hlm. 4 | Rujukan 1.1.3

10. A | Jarum kompas

Jarum kompas menjadi panduan arah utara.

Buku teks KPM hlm. 4 | Rujukan 1.1.3

11. C | Rata

Kompas diletakkan pada permukaan rata untuk penggunaan yang betul.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

12. C | Tiang besi

Tiang besi boleh mengganggu arah jarum kompas.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

13. A | Darjah

Sudut bearing dinyatakan dalam darjah.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

14. C | Utara

Bearing bermula dari utara pada titik rujukan.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

15. D | Mengikut arah pusingan jam

Bearing diukur dari utara mengikut arah pusingan jam.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

16. A | 90°

Satu suku pusingan ialah 90°.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

17. B | Timur laut, tenggara, barat daya, barat laut

Daripada timur laut, arah perantaraan seterusnya ialah tenggara, barat daya dan barat laut.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

18. B | Timur

Perpustakaan terletak di sebelah timur P.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

19. D | Timur laut

Kebun berada antara utara dengan timur P.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

20. D | Timur

Arah kembali daripada barat menuju P ialah timur.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

21. B | Selatan

Apabila Nora menghadap timur, sebelah kanannya ialah selatan.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

22. B | Timur

Belakang seseorang yang menghadap barat ialah timur.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

23. C | Kiri badan bergantung pada arah orang itu menghadap

Kiri hanya bersamaan utara apabila orang itu menghadap timur.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

24. B | Kompas

Kompas membolehkan murid menentukan arah melalui jarumnya.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

25. B | Orientasikan kompas

Kompas perlu diorientasikan sebelum arah objek dibaca.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

26. A | Memadankan tanda U dengan hujung jarum yang menunjukkan utara

Orientasi yang betul memadankan tanda utara dengan hujung jarum utara.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

27. C | Jauhkan kompas daripada kerusi besi dan orientasikan semula

Objek besi boleh mengganggu jarum. Bacaan perlu diambil semula di tempat sesuai.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

28. B | Tempat Aina berdiri sebagai titik rujukan

Catatan arah perlu menyatakan titik rujukan, contohnya dewan di utara pintu pagar.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

29. A | Jambatan

Bearing menara dari jambatan bermula di jambatan.

Buku teks KPM hlm. 7 | Rujukan 1.1.4

30. D | 180°

Setengah pusingan jam dari utara bernilai 180°.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

31. C | 315°

Titik tengah antara 270° dengan 360° ialah 315°.

Buku teks KPM hlm. 6 | Rujukan 1.1.4

32. B | 240°

180° + 60° = 240°.

Buku teks KPM hlm. 8 | Rujukan 1.1.4

33. C | Timur laut

Pergerakan timur dan utara yang sama membentuk arah timur laut.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

34. D | Barat laut

Apabila titik rujukan ditukar ke rumah, kedai berada di barat laut.

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

35. A | Utara

Apabila menghadap barat, sebelah kanan ialah utara.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

36. D | Tenggara

Gabungan timur dengan selatan pada jarak sama memberi tenggara.

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

37. A | Pindahkan ke permukaan rata yang jauh daripada besi, kemudian orientasikan semula

Permukaan rata dan jarak daripada besi diperlukan sebelum kompas diorientasikan semula.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

38. D | Titik rujukan telah berubah

Perubahan titik rujukan boleh mengubah arah relatif menara.

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

39. A | 335°

Pusingan jam dari utara hampir lengkap: 360° − 25° = 335°.

Buku teks KPM hlm. 8 | Rujukan 1.1.4

40. A | 290°

Bearing ialah 180° + 110° = 290°.

Buku teks KPM hlm. 8 | Rujukan 1.1.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 01 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Arah

Subjektif dan huraian / esei

Belajar mengenal lapan arah mata angin, menggunakan matahari dan kompas, serta menentukan bearing sudutan dari titik rujukan yang betul.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 1-11 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B1S01 | 1.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

Gunakan pengetahuan lapan arah mata angin.

(a) Namakan dua arah utama yang berpasangan bertentangan selain utara dan selatan. [2 markah]

(b) Nyatakan keempat-empat arah perantaraan. [4 markah]

B1S02 | 1.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

Amir menghadap timur menggunakan arah matahari terbit sebagai panduan. Kemudian dia berpusing setengah pusingan.

(a) Sebelum berpusing, apakah arah di hadapan dan di belakang Amir? [2 markah]

(b) Selepas berpusing, nyatakan arah di hadapan, belakang, kiri dan kanan Amir. [4 markah]

B1S03 | 1.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 4-5 | Rujukan 1.1.3

Sebuah kompas digunakan untuk menentukan arah dewan dari pintu pagar.

(a) Namakan dua bahagian kompas selain jarum kompas. [2 markah]

(b) Terangkan empat langkah penggunaan kompas untuk tugasan itu. [4 markah]

B1S04 | 1.4

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 6-7 | Rujukan 1.1.4

Anda hendak menentukan bearing kedai dari rumah.

(a) Nyatakan titik rujukan dan unit bearing. [2 markah]

(b) Nyatakan bearing bagi utara, timur, selatan dan barat. [4 markah]

B1S05 | 1.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

Rajah menunjukkan kawasan rekaan. Gunakan P sebagai titik rujukan dan anak panah U sebagai panduan.

Latihan arah dan bearing. Bukan peta tempat sebenar.

(a) Nyatakan arah menara dan tasik dari P. [2 markah]

(b) Nyatakan arah rumah api, kebun, pondok dan dewan dari P. [4 markah]

B1S06 | 1.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

Murid A menghadap arah matahari terbit. Murid B menghadap arah matahari terbenam. Kedua-duanya menggunakan panduan asas buku teks.

(a) Nyatakan arah hadapan murid A dan arah hadapan murid B. [2 markah]

(b) Bagi setiap murid, nyatakan arah di sebelah kiri dan kanannya. [4 markah]

B1S07 | 1.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

Semasa pemeriksaan kompas, murid melihat dua masalah: kompas terletak pada papan condong dan pemukanya bersebelahan tiang besi.

(a) Nyatakan dua masalah persediaan itu. [2 markah]

(b) Jelaskan tindakan membetulkan kedua-dua masalah, kemudian nyatakan dua tindakan sebelum catatan arah disiapkan. [4 markah]

B1S08 | 1.4

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 6-8 | Rujukan 1.1.4

Semua bacaan diambil dari P. Q berada tepat di timur. R berada tepat di barat. S berada di antara selatan dengan barat, 40° dari selatan. T berada di antara barat dengan utara, 40° dari barat menuju utara.

(a) Nyatakan bearing Q dan R dari P. [2 markah]

(b) Hitung bearing S dan T. Tunjukkan satu ayat pengiraan untuk setiap bearing, kemudian nyatakan arah perantaraan umum setiap satu. [4 markah]

B1S09 | 1.4

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 7-8 | Rujukan 1.1.4

Garisan AB berada 35° ke barat dari utara A. Bearing B dari A perlu ditentukan. Seorang murid meletakkan pusat jangka sudut di B dan menganggap sudut kecil lawan arah jam itu sebagai bearing.

(a) Kenal pasti dua kesalahan kaedah murid. [2 markah]

(b) Terangkan dua garisan yang perlu dilukis dan cara menjajarkan skala jangka sudut. Kemudian hitung bearing B dari A. [4 markah]

B1S10 | 1.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 2-8 | Rujukan 1.1.1, 1.1.4

Pusat P menjadi titik rujukan dalam rajah kawasan rekaan. Menara, kebun dan perpustakaan berada pada jarak yang membentuk arah utara, timur laut dan timur tepat dari P.

Latihan arah dan bearing. Bukan peta tempat sebenar.

(a) Nyatakan bearing menara dan kebun dari P. [2 markah]

(b) Nyatakan empat bearing: dewan, pondok, rumah api dan klinik dari P. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

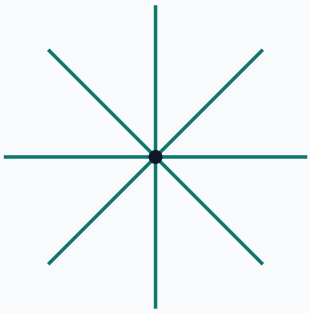
B1E01 | 1.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

Anda hendak menghasilkan kad panduan arah pada kertas kosong.

Lukis lapan jejari mata angin dengan utara di bahagian atas. Labelkan semua lapan arah pada tempat yang betul.

Lakaran lapan arah untuk dilengkapkan pada kertas

Bahagian atas lakaran dijadikan panduan utara.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan U di atas dan S di bawah.
2. Letakkan T di kanan dan B di kiri.
3. Isi empat arah perantaraan pada jejari serong.

B1E02 | 1.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 3-5 | Rujukan 1.1.2, 1.1.3

Seorang rakan mahu membandingkan penggunaan panduan matahari dengan kompas.

Terangkan empat arah badan apabila menghadap timur menggunakan panduan matahari terbit. Kemudian terangkan empat langkah menentukan arah sebuah bangunan dengan kompas.

Rangka bantuan

1. Nyatakan hadapan, belakang, kiri dan kanan ketika menghadap timur.
2. Pilih objek serta titik rujukan sebelum menggunakan kompas.
3. Sediakan, orientasikan dan baca kompas.

B1E03 | 1.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 6-8 | Rujukan 1.1.4

Rajah kawasan rekaan mempunyai lapan tempat di sekeliling P. Tempat-tempat itu berada tepat pada lapan arah mata angin.

Sediakan jadual bearing dari P bagi menara, kebun, perpustakaan, dewan, tasik, pondok, klinik dan rumah api.

Latihan arah dan bearing. Bukan peta tempat sebenar.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti arah setiap tempat dari P.
2. Padankan arah utama dengan bearing asas.
3. Letakkan bearing arah perantaraan di tengah antara bearing utama.

B1E04 | 1.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 5-8 | Rujukan 1.1.3, 1.1.4

Empat kesilapan berlaku dalam latihan: kompas diletakkan di sebelah tiang besi; kompas berada pada papan condong; pusat jangka sudut diletakkan pada destinasi; sudut dibaca lawan arah jam.

Betulkan keempat-empat kesilapan. Terangkan sebab kompas perlu dijauhkan daripada besi dan sebab pusat jangka sudut mesti di titik rujukan. Tambahkan satu semakan orientasi kompas dan satu semakan penjajaran skala jangka sudut.

Rangka bantuan

1. Betulkan gangguan besi dan permukaan kompas; jelaskan gangguan pada jarum.
2. Betulkan titik rujukan dan arah pusingan; jelaskan mengapa bearing bermula di tempat rujukan.
3. Semak padanan U dengan jarum serta penjajaran 0° jangka sudut dengan garisan utara.

B1E05 | 1.4

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 2-8 | Rujukan 1.1.1, 1.1.3, 1.1.4

Data rekaan untuk latihan: Dari pintu pagar P, perpustakaan tepat di timur; dewan tepat di selatan; stor berada 30° ke barat dari utara; kebun berada 70° dari selatan menuju barat. Kompas mula-mula diletakkan berhampiran pagar besi.

Tulis empat bearing bangunan dari P. Jelaskan pembetulan tempat kompas dan sebabnya. Akhir sekali, nyatakan tempat pusat jangka sudut serta arah pengukuran bearing pada lakaran.

Rangka bantuan

1. Tulis bearing utama terlebih dahulu.
2. Kira bearing stor dan kebun dengan satu pusingan 360°.
3. Semak gangguan besi, titik rujukan dan pusingan pengukuran.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B1S01 | 1.1

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

(a) Namakan dua arah utama yang berpasangan bertentangan selain utara dan selatan.

Contoh jawapan

Timur dan barat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Timur.

☐ P2 (1 markah): Barat.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan keempat-empat arah perantaraan.

Contoh jawapan

Timur laut, tenggara, barat daya dan barat laut.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Timur laut.

☐ P2 (1 markah): Tenggara.

☐ P3 (1 markah): Barat daya.

☐ P4 (1 markah): Barat laut.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S02 | 1.2

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

(a) Sebelum berpusing, apakah arah di hadapan dan di belakang Amir?

Contoh jawapan

Hadapan Amir ialah timur dan belakangnya ialah barat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hadapan ialah timur.

☐ P2 (1 markah): Belakang ialah barat.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Selepas berpusing, nyatakan arah di hadapan, belakang, kiri dan kanan Amir.

Contoh jawapan

Selepas berpusing, hadapan Amir ialah barat, belakang timur, kiri selatan dan kanan utara.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hadapan ialah barat.

☐ P2 (1 markah): Belakang ialah timur.

☐ P3 (1 markah): Kiri ialah selatan.

☐ P4 (1 markah): Kanan ialah utara.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S03 | 1.3

Buku teks KPM hlm. 4-5 | Rujukan 1.1.3

(a) Namakan dua bahagian kompas selain jarum kompas.

Contoh jawapan

Perumah dan pemuka.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perumah.

☐ P2 (1 markah): Pemuka.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Terangkan empat langkah penggunaan kompas untuk tugasan itu.

Contoh jawapan

Berdiri di pintu pagar dan kenal pasti dewan. Letakkan kompas rata serta jauh daripada besi. Padankan tanda U dengan hujung jarum utara. Selepas jarum stabil, baca arah dewan dari pintu pagar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Berdiri di pintu pagar dan kenal pasti dewan sebagai objek sasaran.

☐ P2 (1 markah): Letakkan kompas pada permukaan rata yang jauh daripada objek besi.

☐ P3 (1 markah): Orientasikan kompas dengan memadankan tanda U dengan hujung jarum utara.

☐ P4 (1 markah): Baca arah dewan dari pintu pagar selepas jarum stabil.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S04 | 1.4

Buku teks KPM hlm. 6-7 | Rujukan 1.1.4

(a) Nyatakan titik rujukan dan unit bearing.

Contoh jawapan

Titik rujukan ialah rumah dan unitnya darjah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Rumah ialah titik rujukan.

☐ P2 (1 markah): Darjah ialah unit bearing.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan bearing bagi utara, timur, selatan dan barat.

Contoh jawapan

Utara 0° atau 360°, timur 90°, selatan 180° dan barat 270°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Utara ialah 0° atau 360°.

☐ P2 (1 markah): Timur ialah 90°.

☐ P3 (1 markah): Selatan ialah 180°.

☐ P4 (1 markah): Barat ialah 270°.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S05 | 1.1

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

(a) Nyatakan arah menara dan tasik dari P.

Contoh jawapan

Menara berada di utara P dan tasik di selatan P.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menara di utara.

☐ P2 (1 markah): Tasik di selatan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan arah rumah api, kebun, pondok dan dewan dari P.

Contoh jawapan

Rumah api di barat laut, kebun di timur laut, pondok di barat daya dan dewan di tenggara P.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Rumah api di barat laut.

☐ P2 (1 markah): Kebun di timur laut.

☐ P3 (1 markah): Pondok di barat daya.

☐ P4 (1 markah): Dewan di tenggara.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S06 | 1.2

Buku teks KPM hlm. 3 | Rujukan 1.1.2

(a) Nyatakan arah hadapan murid A dan arah hadapan murid B.

Contoh jawapan

Murid A menghadap timur. Murid B menghadap barat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A menghadap timur.

☐ P2 (1 markah): B menghadap barat.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Bagi setiap murid, nyatakan arah di sebelah kiri dan kanannya.

Contoh jawapan

Kiri A ialah utara dan kanan A ialah selatan. Kiri B ialah selatan dan kanan B ialah utara.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kiri A ialah utara.

☐ P2 (1 markah): Kanan A ialah selatan.

☐ P3 (1 markah): Kiri B ialah selatan.

☐ P4 (1 markah): Kanan B ialah utara.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S07 | 1.3

Buku teks KPM hlm. 5 | Rujukan 1.1.3

(a) Nyatakan dua masalah persediaan itu.

Contoh jawapan

Kompas berada pada permukaan condong dan terlalu dekat dengan tiang besi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kompas berada pada permukaan condong.

☐ P2 (1 markah): Kompas terlalu dekat dengan objek besi.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Jelaskan tindakan membetulkan kedua-dua masalah, kemudian nyatakan dua tindakan sebelum catatan arah disiapkan.

Contoh jawapan

Pindahkan kompas ke permukaan rata yang jauh daripada tiang besi. Orientasikan semula kompas. Apabila jarum stabil, baca arah objek dan tuliskan titik rujukannya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pindahkan kompas ke permukaan rata.

☐ P2 (1 markah): Jauhkan kompas daripada tiang besi.

☐ P3 (1 markah): Orientasikan kompas supaya tanda U sepadan dengan hujung jarum utara.

☐ P4 (1 markah): Baca arah objek selepas jarum stabil dan nyatakan titik rujukan dalam catatan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S08 | 1.4

Buku teks KPM hlm. 6-8 | Rujukan 1.1.4

(a) Nyatakan bearing Q dan R dari P.

Contoh jawapan

Q dari P ialah 90° dan R dari P ialah 270°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bearing Q ialah 90°.

☐ P2 (1 markah): Bearing R ialah 270°.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Hitung bearing S dan T. Tunjukkan satu ayat pengiraan untuk setiap bearing, kemudian nyatakan arah perantaraan umum setiap satu.

Contoh jawapan

Bearing S ialah 180° + 40° = 220°, dalam lingkungan barat daya. Bearing T ialah 270° + 40° = 310°, dalam lingkungan barat laut.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bearing S ialah 180° + 40° = 220°.

☐ P2 (1 markah): Arah S ialah barat daya.

☐ P3 (1 markah): Bearing T ialah 270° + 40° = 310°.

☐ P4 (1 markah): Arah T ialah barat laut.

Terima pengiraan setara. Arah perantaraan di sini merujuk kedudukan umum antara dua arah utama, bukan dakwaan sudut tepat 225° atau 315°.

B1S09 | 1.4

Buku teks KPM hlm. 7-8 | Rujukan 1.1.4

(a) Kenal pasti dua kesalahan kaedah murid.

Contoh jawapan

Pusat jangka sudut sepatutnya di A. Bacaan bearing juga mesti mengikut arah jam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pusat jangka sudut diletakkan di B, sedangkan titik rujukan ialah A.

☐ P2 (1 markah): Sudut dibaca lawan arah jam, bukan mengikut arah jam.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Terangkan dua garisan yang perlu dilukis dan cara menjajarkan skala jangka sudut. Kemudian hitung bearing B dari A.

Contoh jawapan

Sambungkan A dengan B menggunakan garisan lurus dan lukis garisan utara di A. Dengan pusat jangka sudut berada di A, jajarkan 0° dengan utara. Bearing B dari A ialah 360° − 35° = 325°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sambungkan A dengan B menggunakan garisan lurus.

☐ P2 (1 markah): Lukis garisan utara di A.

☐ P3 (1 markah): Jajarkan permulaan 0° pada skala jangka sudut dengan garisan utara.

☐ P4 (1 markah): Dapatkan bearing 360° − 35° = 325°.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1S10 | 1.1

Buku teks KPM hlm. 2-8 | Rujukan 1.1.1, 1.1.4

(a) Nyatakan bearing menara dan kebun dari P.

Contoh jawapan

Bearing menara ialah 0° atau 360°; bearing kebun ialah 45°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menara 0° atau 360°.

☐ P2 (1 markah): Kebun 45°.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan empat bearing: dewan, pondok, rumah api dan klinik dari P.

Contoh jawapan

Bearing dewan ialah 135°, pondok 225°, rumah api 315° dan klinik 270°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Dewan 135°.

☐ P2 (1 markah): Pondok 225°.

☐ P3 (1 markah): Rumah api 315°.

☐ P4 (1 markah): Klinik 270°.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B1E01 | 1.1

Buku teks KPM hlm. 2 | Rujukan 1.1.1

Lukis lapan jejari mata angin dengan utara di bahagian atas. Labelkan semua lapan arah pada tempat yang betul.

Contoh jawapan

Pada lakaran, labelkan jejari mengikut pusingan jam bermula di atas: Utara, Timur Laut, Timur, Tenggara, Selatan, Barat Daya, Barat dan Barat Laut. Kedudukan label, bukan kecantikan lukisan, menentukan ketepatan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Utara dilabel pada jejari atas.

☐ P2 (1 markah): Timur laut dilabel pada jejari kanan atas.

☐ P3 (1 markah): Timur dilabel pada jejari kanan.

☐ P4 (1 markah): Tenggara dilabel pada jejari kanan bawah.

☐ P5 (1 markah): Selatan dilabel pada jejari bawah.

☐ P6 (1 markah): Barat daya dilabel pada jejari kiri bawah.

☐ P7 (1 markah): Barat dilabel pada jejari kiri.

☐ P8 (1 markah): Barat laut dilabel pada jejari kiri atas.

Terima nama penuh atau singkatan U, TL, T, Tg, S, BD, B dan BL. Setiap label mesti berada pada jejari yang betul.

B1E02 | 1.2

Buku teks KPM hlm. 3-5 | Rujukan 1.1.2, 1.1.3

Terangkan empat arah badan apabila menghadap timur menggunakan panduan matahari terbit. Kemudian terangkan empat langkah menentukan arah sebuah bangunan dengan kompas.

Contoh jawapan

Apabila menghadap timur menggunakan panduan matahari terbit, hadapan ialah timur, belakang barat, kiri utara dan kanan selatan.

Untuk menggunakan kompas, berdiri di titik rujukan dan kenal pasti bangunan sasaran. Letakkan kompas pada permukaan rata yang jauh daripada besi. Padankan U dengan hujung jarum utara. Selepas jarum stabil, baca arah bangunan dari tempat tersebut.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hadapan ialah timur.

☐ P2 (1 markah): Belakang ialah barat.

☐ P3 (1 markah): Kiri ialah utara.

☐ P4 (1 markah): Kanan ialah selatan.

☐ P5 (1 markah): Berdiri di titik rujukan dan kenal pasti bangunan sasaran.

☐ P6 (1 markah): Letakkan kompas pada permukaan rata yang jauh daripada besi.

☐ P7 (1 markah): Orientasikan kompas dengan memadankan U dengan hujung jarum utara.

☐ P8 (1 markah): Baca arah bangunan selepas jarum stabil.

Terima jawapan setara yang tepat. Gunakan skema sebagai semakan kendiri, bukan padanan ayat demi ayat.

B1E03 | 1.4

Buku teks KPM hlm. 6-8 | Rujukan 1.1.4

Sediakan jadual bearing dari P bagi menara, kebun, perpustakaan, dewan, tasik, pondok, klinik dan rumah api.

Contoh jawapan

Bearing dari P: menara 0° atau 360°; kebun 45°; perpustakaan 90°; dewan 135°; tasik 180°; pondok 225°; klinik 270°; rumah api 315°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menara 0° atau 360°.

☐ P2 (1 markah): Kebun 45°.

☐ P3 (1 markah): Perpustakaan 90°.

☐ P4 (1 markah): Dewan 135°.

☐ P5 (1 markah): Tasik 180°.

☐ P6 (1 markah): Pondok 225°.

☐ P7 (1 markah): Klinik 270°.

☐ P8 (1 markah): Rumah api 315°.

Terima jawapan setara yang tepat. Gunakan skema sebagai semakan kendiri, bukan padanan ayat demi ayat.

B1E04 | 1.3

Buku teks KPM hlm. 5-8 | Rujukan 1.1.3, 1.1.4

Betulkan keempat-empat kesilapan. Terangkan sebab kompas perlu dijauhkan daripada besi dan sebab pusat jangka sudut mesti di titik rujukan. Tambahkan satu semakan orientasi kompas dan satu semakan penjajaran skala jangka sudut.

Contoh jawapan

Jauhkan kompas daripada besi kerana besi boleh mengganggu arah jarum. Letakkan kompas pada permukaan rata dan orientasikannya dengan memadankan tanda U kepada hujung jarum yang menunjukkan utara.

Letakkan pusat jangka sudut di titik rujukan kerana bearing destinasi bermula dari tempat itu, bukan destinasi. Ukur mengikut arah jam dari utara. Jajarkan 0° pada skala yang digunakan dengan garisan utara sebelum membaca sudut.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jauhkan kompas daripada tiang besi.

☐ P2 (1 markah): Besi boleh mengganggu arah jarum kompas.

☐ P3 (1 markah): Letakkan kompas pada permukaan rata.

☐ P4 (1 markah): Orientasikan kompas dengan memadankan tanda U kepada hujung jarum yang menunjukkan utara.

☐ P5 (1 markah): Pindahkan pusat jangka sudut ke titik rujukan.

☐ P6 (1 markah): Bearing yang diminta bermula dari titik rujukan, bukan destinasi.

☐ P7 (1 markah): Baca sudut dari utara mengikut pusingan jam.

☐ P8 (1 markah): Jajarkan 0° pada skala yang digunakan dengan garisan utara sebelum membaca sudut.

Terima jawapan setara yang tepat. Gunakan skema sebagai semakan kendiri, bukan padanan ayat demi ayat.

B1E05 | 1.4

Buku teks KPM hlm. 2-8 | Rujukan 1.1.1, 1.1.3, 1.1.4

Tulis empat bearing bangunan dari P. Jelaskan pembetulan tempat kompas dan sebabnya. Akhir sekali, nyatakan tempat pusat jangka sudut serta arah pengukuran bearing pada lakaran.

Contoh jawapan

Bearing perpustakaan ialah 90° dan dewan 180°. Bearing stor ialah 360° − 30° = 330°. Bearing kebun ialah 180° + 70° = 250°.

Pindahkan kompas ke tempat rata yang jauh daripada pagar besi kerana besi boleh mengganggu jarumnya. Pada lakaran, pusat jangka sudut mesti berada di P. Ukur sudut dari utara P mengikut pusingan jam hingga garisan menuju bangunan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perpustakaan 90°.

☐ P2 (1 markah): Dewan 180°.

☐ P3 (1 markah): Stor 360° − 30° = 330°.

☐ P4 (1 markah): Kebun 180° + 70° = 250°.

☐ P5 (1 markah): Pindahkan kompas ke tempat rata yang jauh daripada pagar besi.

☐ P6 (1 markah): Besi boleh mengganggu jarum kompas.

☐ P7 (1 markah): Letakkan pusat jangka sudut di P.

☐ P8 (1 markah): Ukur dari utara P mengikut pusingan jam ke garisan menuju bangunan.

Terima jawapan setara yang tepat. Gunakan skema sebagai semakan kendiri, bukan padanan ayat demi ayat.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 02 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Kedudukan

Nota, contoh dan 40 objektif

Nyatakan lokasi dengan titik rujukan yang jelas, kemudian gunakan persilangan latitud dan longitud untuk menentukan kedudukan pada glob atau peta.

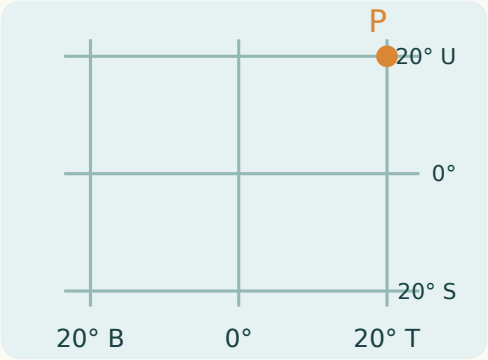
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 12-23 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Dua bacaan, satu kedudukan

Latitud dahulu

P: 20° U, iaitu di utara Garisan Khatulistiwa.

Longitud kemudian

P: 20° T, iaitu di timur Garisan Meridian Pangkal.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Grid koordinat rekaan. Contoh P ialah 20° U, 20° T. Garisan rujukan latitud dan longitud tidak sama.

Nota dan contoh berlangkah

2.1a Kedudukan Relatif dalam Kelas

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

Kedudukan ialah tempat letaknya sesuatu objek atau orang. Kedudukan relatif pula diterangkan berbanding titik rujukan yang dipilih. Di dalam kelas, perkataan hadapan, belakang, kiri dan kanan membantu menjelaskan susunan tempat duduk. Semua orang perlu menggunakan arah pandangan yang sama supaya maklumat tidak mengelirukan apabila titik rujukan ditukar.

• Pilih orang atau objek sebagai titik rujukan sebelum menyatakan kedudukan.

• Gunakan istilah hadapan, belakang, kiri dan kanan mengikut orientasi yang dinyatakan.

• Jika semua murid menghadap papan tulis, kiri dan kanan setiap murid boleh digunakan secara konsisten.

• Apabila titik rujukan ditukar, hubungan kedudukan boleh berubah walaupun tiada orang berpindah.

• Ayat lengkap seperti Ravi di kiri Nadia lebih jelas daripada Ravi di kiri sahaja.

Contoh berlangkah: Dalam satu baris, dari kiri ke kanan pembaca: Ali, Devi, Mei. Semua menghadap ke bahagian atas rajah. Nyatakan kedudukan Ali dari Devi.

1. Pilih Devi sebagai titik rujukan.

2. Semua menghadap ke bahagian atas, jadi kiri mereka sama dengan kiri pembaca.

3. Ali terletak di sebelah kiri Devi.

Jawapan: Ali berada di sebelah kiri Devi.

Elak silap: Jangan menggunakan kiri pembaca jika soalan menetapkan kiri orang yang sedang menghadap arah lain.

Cuba: Mengapakah titik rujukan perlu dinyatakan?

Supaya diketahui kedudukan siapa atau apa yang menjadi asas perbandingan.

2.1b Kedudukan Relatif di Lapangan

Buku teks KPM hlm. 15 | Rujukan 1.2.1

Titik rujukan juga digunakan untuk menerangkan susunan tempat di kawasan sebenar atau pada lakaran. Bangunan yang mudah dikenal pasti boleh menjadi titik rujukan. Bagi istilah hadapan, belakang, kiri dan kanan, arah hadapan bangunan atau arah pemerhati mesti jelas. Maklumat yang lengkap membantu orang lain memahami kedudukan tanpa perlu meneka.

• Gunakan bangunan atau tempat yang mudah dikenal pasti sebagai titik rujukan.

• Nyatakan orientasi, contohnya pemerhati menghadap pintu utama sekolah.

• Kedudukan yang sama boleh diterangkan menggunakan titik rujukan berlainan.

• Kiri atau kanan tidak bermakna arah mata angin yang tetap jika orientasi berubah.

• Lakaran boleh membantu menjelaskan kedudukan, tetapi label dan titik rujukannya mesti jelas.

Contoh berlangkah: Pemerhati menghadap pintu utama dewan. Klinik berada di kirinya dan kedai berada di kanannya. Nyatakan kedudukan kedua-dua tempat.

1. Tetapkan kedudukan pemerhati yang menghadap pintu utama dewan.

2. Bezakan kiri dengan kanan berdasarkan arah pandangan itu.

3. Tulis kedua-dua tempat bersama titik rujukan atau arah pandangan yang sama.

Jawapan: Dari kedudukan pemerhati yang menghadap pintu utama dewan, klinik berada di kiri dan kedai berada di kanan.

Elak silap: Frasa di hadapan bangunan boleh mengelirukan jika arah hadapan bangunan tidak ditunjukkan.

Cuba: Apakah yang kurang jelas dalam ayat kedai berada di sebelah kanan?

Titik rujukan dan arah pandangan atau orientasi tidak dinyatakan.

2.2a Latitud dan Lima Garisan Utama

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

Garisan latitud dilukis secara melintang pada glob atau peta. Garisan Khatulistiwa bernilai 0° dan membahagikan bumi kepada Hemisfera Utara serta Hemisfera Selatan. Nilai latitud bertambah ke arah kutub sehingga 90°. Untuk membaca latitud, nilai darjah dan arah utara atau selatan perlu diperhatikan bersama.

• Latitud 0° ialah Garisan Khatulistiwa.

• Latitud ke utara ditandakan U dan latitud ke selatan ditandakan S; nilai maksimum masing-masing 90°.

• Garisan Sartan terletak pada 23½°U dan Garisan Jadi pada 23½°S.

• Garisan Artik terletak pada 66½°U dan Garisan Antartik pada 66½°S.

• Lima latitud utama dari utara ke selatan ialah Artik, Sartan, Khatulistiwa, Jadi dan Antartik.

• Kutub Utara bernilai 90°U dan Kutub Selatan bernilai 90°S; kedua-duanya bukan pengganti Garisan Artik atau Antartik.

Contoh berlangkah: Titik M terletak pada latitud 35°S. Jelaskan nilai itu.

1. Kenal pasti nilai sudut, iaitu 35°.

2. Huruf S menunjukkan selatan Garisan Khatulistiwa.

3. Nyatakan hemisfera tanpa meneka longitudnya.

Jawapan: M terletak 35° ke selatan Garisan Khatulistiwa, dalam Hemisfera Selatan. Longitudnya belum diberikan.

Elak silap: Jangan menggunakan T atau B untuk latitud. Huruf arah latitud ialah U atau S.

Cuba: Apakah nama latitud 23½°S?

Garisan Jadi.

2.2b Longitud dan Meridian Pangkal

Buku teks KPM hlm. 17-18 | Rujukan 1.2.2

Garisan longitud dilukis dari Kutub Utara ke Kutub Selatan pada glob. Garisan Meridian Pangkal bernilai 0° dan menjadi asas membaca kedudukan timur atau barat. Nilai longitud dinyatakan bersama T atau B sehingga 180°. Longitud perlu digabungkan dengan latitud untuk mengenal pasti satu kedudukan yang lengkap.

• Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan.

• Longitud 0° ialah Garisan Meridian Pangkal, juga dikenali sebagai Meridian Greenwich.

• T menunjukkan longitud di timur Meridian Pangkal; B menunjukkan longitud di baratnya.

• Nilai longitud dibaca dari 0° hingga 180°T atau 180°B.

• Dalam pengenalan buku teks, Garisan Tarikh Antarabangsa dikaitkan dengan longitud 180°T/B.

• Satu nilai longitud sahaja tidak memberikan maklumat sama ada tempat itu di utara atau selatan Khatulistiwa.

Contoh berlangkah: Titik N berada di persilangan 15°U dengan 75°B. Kenal pasti maklumat longitudnya sahaja.

1. Nilai latitud menggunakan U atau S.

2. Nilai longitud menggunakan T atau B.

3. Pilih 75°B dan kaitkan B dengan barat Meridian Pangkal.

Jawapan: Longitud N ialah 75°B, iaitu 75° ke barat Meridian Pangkal.

Elak silap: Jangan menyamakan Meridian Pangkal 0° dengan Khatulistiwa 0°. Kedua-duanya garisan berlainan.

Cuba: Apakah maksud B dalam longitud 80°B?

Barat Garisan Meridian Pangkal.

2.2c Membaca Persilangan Latitud dan Longitud

Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

Kedudukan lengkap ditentukan pada persilangan latitud dan longitud. Baca latitud terlebih dahulu, kemudian longitud. Pada atlas, sesuatu titik mungkin berada di antara dua garisan berlabel. Bahagikan selang itu kepada bahagian sama untuk menganggarkan nilai dengan betul. Perhatikan nilai dan huruf arah, bukan sekadar tempat nombor dicetak pada bingkai peta.

• Cari garisan latitud yang melalui titik, kemudian garisan longitudnya.

• Tulis kedudukan dengan latitud dahulu dan longitud kemudian, contohnya 12°U, 105°T.

• Garisan latitud yang sama boleh mempunyai banyak longitud; garisan longitud yang sama boleh mempunyai banyak latitud.

• Jika selang 0° hingga 10°U dibahagi kepada lima bahagian sama, setiap bahagian ialah 2°.

• Jika nilai bertambah ke timur, baca kedudukan dari nilai barat ke nilai timur mengikut pembahagian sama.

• Semak persilangan kedua-dua nilai supaya tidak membaca titik lain pada garisan yang sama.

Contoh berlangkah: R terletak tiga bahagian ke utara dari 0° apabila selang hingga 10°U dibahagi lima sama. R juga berada pada longitud 108°T. Nyatakan kedudukannya.

1. Setiap bahagian latitud ialah 10° ÷ 5 = 2°.

2. Tiga bahagian ke utara memberi 3 × 2° = 6°U.

3. Tulis latitud dahulu, kemudian longitud yang diberi.

Jawapan: Kedudukan R ialah 6°U, 108°T.

Elak silap: Jangan menukar turutan latitud dan longitud atau tertinggal huruf arah bagi nilai bukan sifar.

Cuba: Mengapakah 15°U sahaja belum cukup untuk menentukan satu titik tertentu?

Banyak titik mempunyai latitud 15°U tetapi longitud yang berbeza.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah maksud kedudukan relatif?

A. Tempat sesuatu objek berbanding titik rujukan

B. Ketinggian objek dari aras laut

C. Jarak objek dari pusat bumi

D. Kelajuan objek ketika bergerak

B2Q01 | Asas | 2.1

02. Dalam ayat "Mei duduk di kanan Nadia", siapakah titik rujukannya?

A. Mei

B. Guru sahaja

C. Semua murid

D. Nadia

B2Q02 | Asas | 2.1

03. Semua murid dalam rajah menghadap papan tulis di bahagian atas. Siapakah yang duduk tepat di kiri Nadia?

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

A. Farid

B. Ravi

C. Iman

D. Mei

B2Q03 | Asas | 2.1

04. Berdasarkan rajah kelas, siapakah yang duduk tepat di hadapan Nadia?

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

A. Iman

B. Mei

C. Ravi

D. Farid

B2Q04 | Asas | 2.1

05. Mengapakah kedudukan relatif boleh berubah walaupun kerusi tidak dialihkan?

A. Nama kelas mesti berubah

B. Semua arah mata angin berubah

C. Kerusi mesti mempunyai roda

D. Titik rujukan boleh ditukar

B2Q05 | Asas | 2.1

06. Maklumat manakah menjadikan arahan "di sebelah kanan" lebih jelas?

A. Titik rujukan dan arah pandangan

B. Tarikh pembinaan bangunan

C. Warna langit

D. Jumlah tingkap

B2Q06 | Asas | 2.1

07. Bagaimanakah garisan latitud dilukis pada peta atau glob?

A. Secara serong tanpa nilai

B. Secara melintang atau mendatar

C. Mengikut sempadan negara sahaja

D. Dari satu kutub ke kutub lain

B2Q07 | Asas | 2.2

08. Berapakah nilai Garisan Khatulistiwa?

A. 0°

B. 90°U

C. 180°T

D. 23½°S

B2Q08 | Asas | 2.2

09. Apakah latitud Kutub Utara?

A. 90°S

B. 66½°U

C. 90°U

D. 180°T

B2Q09 | Asas | 2.2

10. Garisan manakah terletak pada latitud 23½°U?

A. Garisan Sartan

B. Garisan Jadi

C. Garisan Antartik

D. Garisan Artik

B2Q10 | Asas | 2.2

11. Garisan longitud dilukis dari ___.

A. Kutub Utara ke Kutub Selatan

B. satu bandar ke bandar lain

C. Garisan Sartan ke Garisan Jadi sahaja

D. timur ke barat sepanjang Khatulistiwa

B2Q11 | Asas | 2.2

12. Longitud 0° dikenali sebagai ___.

A. Garisan Artik

B. Garisan Khatulistiwa

C. Garisan Meridian Pangkal

D. Garisan Tarikh Antarabangsa

B2Q12 | Asas | 2.2

13. Huruf apakah digunakan bersama nilai longitud?

A. T dan B

B. U dan T sahaja

C. S dan B sahaja

D. U dan S

B2Q13 | Asas | 2.2

14. Dalam pengenalan buku teks, Garisan Tarikh Antarabangsa dikaitkan dengan longitud ___.

A. 0°

B. 90°U

C. 23½°S

D. 180°T/B

B2Q14 | Asas | 2.2

15. Apakah turutan yang digunakan apabila menulis kedudukan dengan latitud dan longitud?

A. Longitud, kemudian latitud

B. Latitud, kemudian longitud

C. Jarak, kemudian bearing

D. Nama negara, kemudian penduduk

B2Q15 | Asas | 2.2

16. Apakah yang menentukan kedudukan lengkap sesuatu titik melalui latitud dan longitud?

A. Persilangan kedua-dua garisan

B. Warna pada glob

C. Satu nilai latitud sahaja

D. Satu nilai longitud sahaja

B2Q16 | Asas | 2.2

17. Semua murid menghadap atas rajah. Nadia berada di antara Ravi di kiri dengan Mei di kanan. Apakah kedudukan Nadia dari Mei?

A. Di sebelah kanan

B. Tepat di belakang

C. Tepat di hadapan

D. Di sebelah kiri

B2Q17 | Faham | 2.1

18. Dalam rajah kelas, siapakah yang duduk tepat di belakang Farid?

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

A. Lina

B. Asha

C. Kai

D. Nadia

B2Q18 | Faham | 2.1

19. Mengapakah rajah kelas menyatakan semua murid menghadap papan tulis di bahagian atas?

A. Untuk menentukan panjang meja

B. Untuk menjelaskan hadapan, belakang, kiri dan kanan

C. Untuk menentukan umur murid

D. Untuk menggantikan semua nama murid

B2Q19 | Faham | 2.1

20. Ayat manakah mempunyai titik rujukan dan orientasi yang paling jelas?

A. Kedai itu di kanan sahaja.

B. Dari tempat saya berdiri menghadap pintu utama dewan, kedai berada di kanan saya.

C. Rumah itu berada di sebelah sana.

D. Klinik di belakang sesuatu tempat.

B2Q20 | Faham | 2.1

21. Titik K mempunyai latitud 20°S. Di hemisfera manakah K terletak?

A. Hemisfera Selatan

B. Hemisfera Utara

C. Tepat pada Khatulistiwa

D. Kedua-dua hemisfera serentak

B2Q21 | Faham | 2.2

22. Pasangan nama dan nilai latitud manakah betul?

A. Antartik, 90°U

B. Sartan, 23½°S

C. Jadi, 23½°S

D. Artik, 66½°S

B2Q22 | Faham | 2.2

23. Garisan latitud utama manakah paling selatan antara lima garisan utama?

A. Garisan Sartan

B. Garisan Khatulistiwa

C. Garisan Antartik

D. Garisan Jadi

B2Q23 | Faham | 2.2

24. Apakah hubungan Garisan Khatulistiwa dengan hemisfera bumi?

A. Menandakan semua sempadan negara

B. Memisahkan hanya timur dan barat

C. Menghubungkan kedua-dua kutub

D. Membahagikan Hemisfera Utara dengan Hemisfera Selatan

B2Q24 | Faham | 2.2

25. Apakah maksud longitud 40°B?

A. 40° ke selatan Khatulistiwa

B. 40° ke utara Khatulistiwa

C. 40° ke barat Meridian Pangkal

D. 40° ke timur Meridian Pangkal

B2Q25 | Faham | 2.2

26. Seorang murid menyemak senarai latitud. Nilai manakah perlu dibetulkan kerana melebihi julat latitud?

A. 85°U

B. 0°

C. 70°S

D. 120°U

B2Q26 | Faham | 2.2

27. Pernyataan manakah membezakan Khatulistiwa dengan Meridian Pangkal?

A. Khatulistiwa ialah longitud 180°, Meridian Pangkal ialah latitud 90°.

B. Khatulistiwa ialah latitud 0°, Meridian Pangkal ialah longitud 0°.

C. Kedua-duanya latitud 0°.

D. Kedua-duanya longitud 0°.

B2Q27 | Faham | 2.2

28. P berada pada 10°U, 115°T dan Q pada 5°S, 115°T. Apakah persamaan kedua-duanya?

A. Hemisfera utara yang sama

B. Kedudukan lengkap sama

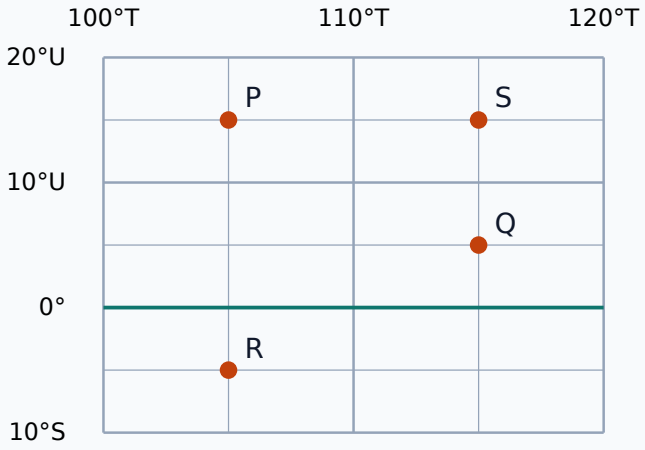
C. Latitud sama

D. Longitud sama

B2Q28 | Faham | 2.2

29. Apakah kedudukan P dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 15°U, 115°T

B. 15°U, 105°T

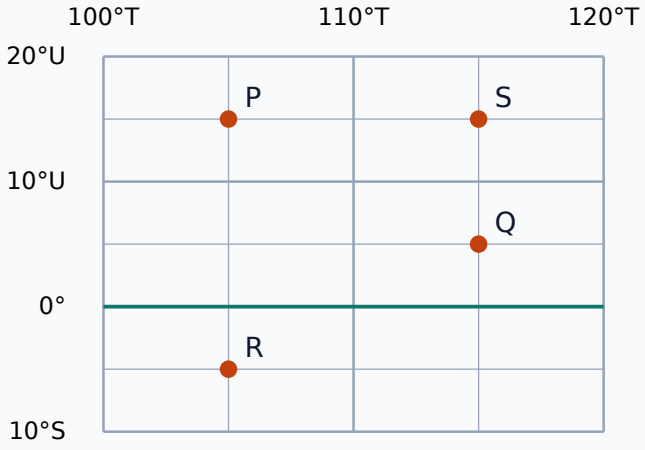
C. 5°S, 105°T

D. 105°U, 15°T

B2Q29 | Faham | 2.2

30. Apakah kedudukan Q dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 5°U, 105°T

B. 5°S, 115°T

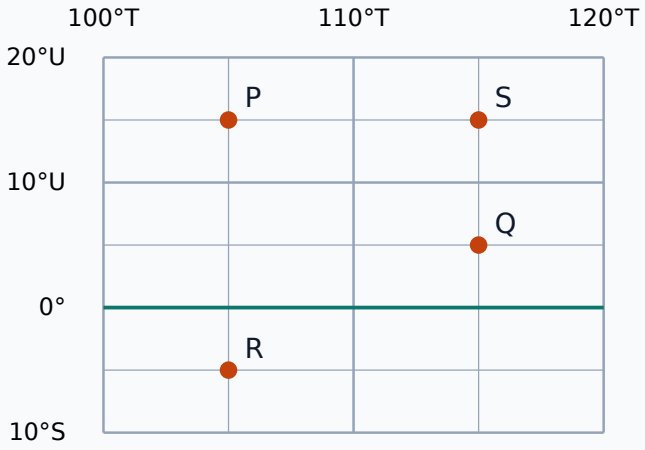
C. 5°U, 115°T

D. 15°U, 115°T

B2Q30 | Faham | 2.2

31. Apakah kedudukan R dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 15°U, 105°T

B. 5°S, 105°T

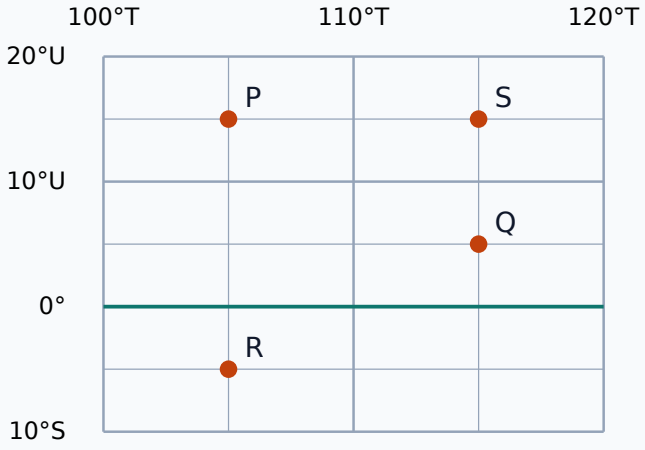
C. 5°U, 105°T

D. 5°S, 115°T

B2Q31 | Faham | 2.2

32. Apakah kedudukan S dalam rajah grid latihan?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. 5°U, 115°T

B. 15°U, 115°T

C. 15°U, 105°T

D. 15°S, 115°T

B2Q32 | Faham | 2.2

33. Tiga murid berada dalam satu baris menghadap papan tulis. Dari kiri mereka ke kanan: Dina, Arif, Bala. Jika Bala menjadi titik rujukan, apakah kedudukan Dina?

A. Tepat di hadapan Bala

B. Di sebelah kanan Bala, dengan Arif di antaranya

C. Di sebelah kiri Bala, dengan Arif di antaranya

D. Tepat di belakang Bala

B2Q33 | Aplikasi | 2.1

34. Ravi dan Nadia tidak berpindah tempat. Pada awalnya kedua-duanya menghadap papan tulis, dan Ravi berada di kiri Nadia. Nadia kemudian berpusing menghadap belakang kelas. Di sebelah manakah Ravi menurut kiri-kanan badan Nadia sekarang?

A. Hadapan

B. Masih kiri

C. Belakang

D. Kanan

B2Q34 | Aplikasi | 2.1

35. Selang 0° hingga 10°U dibahagikan kepada lima bahagian sama. Titik M berada tiga bahagian ke utara dari 0°. Apakah latitud M?

A. 5°U

B. 8°U

C. 6°U

D. 3°U

B2Q35 | Aplikasi | 2.2

36. Selang 100°T hingga 110°T dibahagikan kepada lima bahagian sama. N berada empat bahagian ke timur dari 100°T. Apakah longitud N?

A. 108°T

B. 110°T

C. 104°T

D. 106°T

B2Q36 | Aplikasi | 2.2

37. Satu tempat terletak 12° ke selatan Khatulistiwa dan 70° ke barat Meridian Pangkal. Apakah kedudukannya?

A. 70°S, 12°B

B. 12°S, 70°B

C. 12°S, 70°T

D. 12°U, 70°B

B2Q37 | Aplikasi | 2.2

38. Titik Z terletak pada persilangan Khatulistiwa dengan Meridian Pangkal. Apakah pasangan nilainya?

A. 90°S, 180°B

B. 90°U, 0°

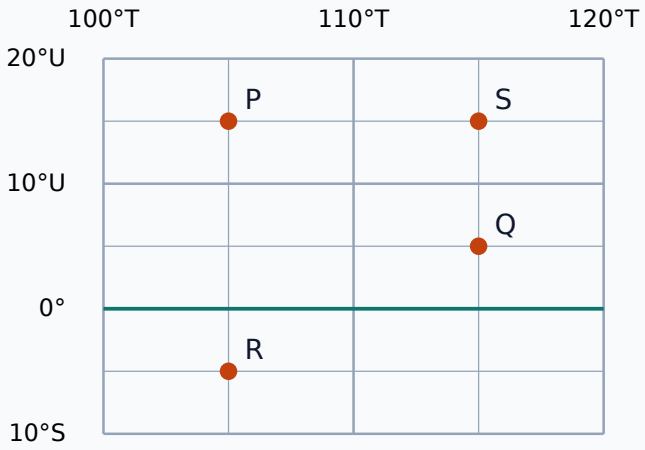
C. 0°, 0°

D. 0°, 180°T

B2Q38 | Aplikasi | 2.2

39. Berdasarkan grid latihan, pasangan manakah mempunyai latitud sama tetapi longitud berbeza?

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

A. Q dan S

B. Q dan R

C. P dan S

D. P dan R

B2Q39 | Aplikasi | 2.2

40. Rekod menyatakan "125°U, 10°T". Catatan manakah menjelaskan kesilapan tanpa meneka pembetulannya?

A. 125°U melebihi had latitud; nilai sebenar perlu disemak pada peta.

B. Nilai 125°U betul tetapi 10°T mesti dihapuskan.

C. 10°T mustahil kerana longitud tidak boleh kurang daripada 90°.

D. Semua nilai perlu ditukar kepada selatan.

B2Q40 | Aplikasi | 2.2

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 D**	**03 B**	**04 D**	**05 D**	**06 A**	**07 B**	**08 A**
09 C	**10 A**	**11 A**	**12 C**	**13 A**	**14 D**	**15 B**	**16 A**
17 D	**18 D**	**19 B**	**20 B**	**21 A**	**22 C**	**23 C**	**24 D**
25 C	**26 D**	**27 B**	**28 D**	**29 B**	**30 C**	**31 B**	**32 B**
33 C	**34 D**	**35 C**	**36 A**	**37 B**	**38 C**	**39 C**	**40 A**

01. A | Tempat sesuatu objek berbanding titik rujukan

Kedudukan relatif diterangkan berbanding satu titik rujukan.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

02. D | Nadia

Nadia menjadi titik rujukan untuk menerangkan kedudukan Mei.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

03. B | Ravi

Ravi berada tepat di kiri Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

04. D | Farid

Farid berada tepat di hadapan Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

05. D | Titik rujukan boleh ditukar

Jika titik rujukan berubah, hubungan kedudukan objek dengannya boleh berubah.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

06. A | Titik rujukan dan arah pandangan

Titik rujukan serta arah pandangan menjelaskan kanan yang dimaksudkan.

Buku teks KPM hlm. 15 | Rujukan 1.2.1

07. B | Secara melintang atau mendatar

Garisan latitud dilukis secara melintang atau mendatar.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

08. A | 0°

Garisan Khatulistiwa ialah latitud 0°.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

09. C | 90°U

Kutub Utara berada pada latitud 90°U.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

10. A | Garisan Sartan

Garisan Sartan bernilai 23½°U.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

11. A | Kutub Utara ke Kutub Selatan

Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

12. C | Garisan Meridian Pangkal

Garisan Meridian Pangkal atau Meridian Greenwich bernilai longitud 0°.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

13. A | T dan B

T dan B ialah timur dan barat Meridian Pangkal.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

14. D | 180°T/B

Garisan Tarikh Antarabangsa dikaitkan dengan 180°T/B.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

15. B | Latitud, kemudian longitud

Kedudukan ditulis dengan latitud dahulu diikuti longitud.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

16. A | Persilangan kedua-dua garisan

Kedudukan ditentukan pada persilangan latitud dengan longitud.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

17. D | Di sebelah kiri

Nadia berada di kiri Mei walaupun Mei berada di kanan Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

18. D | Nadia

Nadia duduk tepat di belakang Farid.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

19. B | Untuk menjelaskan hadapan, belakang, kiri dan kanan

Arah pandangan yang dinyatakan menjadikan hubungan relatif jelas.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

20. B | Dari tempat saya berdiri menghadap pintu utama dewan, kedai berada di kanan saya.

Ayat terakhir menetapkan tempat pemerhati dan arah yang dihadapinya.

Buku teks KPM hlm. 15 | Rujukan 1.2.1

21. A | Hemisfera Selatan

20°S menunjukkan kedudukan di selatan Khatulistiwa.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

22. C | Jadi, 23½°S

Garisan Jadi ialah 23½°S.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

23. C | Garisan Antartik

Garisan Antartik pada 66½°S ialah yang paling selatan dalam lima garisan utama.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

24. D | Membahagikan Hemisfera Utara dengan Hemisfera Selatan

Garisan Khatulistiwa membahagikan bumi kepada Hemisfera Utara serta Hemisfera Selatan.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

25. C | 40° ke barat Meridian Pangkal

Longitud 40°B diukur ke barat dari Meridian Pangkal.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

26. D | 120°U

120°U melebihi julat latitud 0° hingga 90°U.

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

27. B | Khatulistiwa ialah latitud 0°, Meridian Pangkal ialah longitud 0°.

Khatulistiwa menjadi rujukan latitud, manakala Meridian Pangkal menjadi rujukan longitud.

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

28. D | Longitud sama

Kedua-duanya berada pada longitud 115°T tetapi latitud berbeza.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

29. B | 15°U, 105°T

P berada pada persilangan 15°U dan 105°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

30. C | 5°U, 115°T

Q berada pada 5°U, 115°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

31. B | 5°S, 105°T

Latitud R ialah 5°S dan longitudnya 105°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

32. B | 15°U, 115°T

S berada pada persilangan 15°U dengan 115°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

33. C | Di sebelah kiri Bala, dengan Arif di antaranya

Dina dan Arif berada di kiri Bala, dengan Arif di antara Dina dengan Bala.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

34. D | Kanan

Apabila Nadia berpusing setengah pusingan, Ravi yang tidak bergerak berada di kanan badan Nadia.

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

35. C | 6°U

Setiap bahagian ialah 10° ÷ 5 = 2°. Tiga bahagian memberi 6°U.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

36. A | 108°T

Setiap bahagian bernilai 2°. Oleh itu, 100° + 4 × 2° = 108°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

37. B | 12°S, 70°B

Latitudnya 12°S dan longitudnya 70°B, dalam turutan latitud dahulu.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

38. C | 0°, 0°

Latitud Z ialah 0° dan longitudnya juga 0°.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

39. C | P dan S

P dan S sama-sama pada 15°U tetapi masing-masing pada 105°T dan 115°T.

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

40. A | 125°U melebihi had latitud; nilai sebenar perlu disemak pada peta.

Latitud maksimum ialah 90°U atau 90°S. Peta asal perlu disemak untuk mendapatkan nilai yang betul.

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 02 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Kedudukan

Subjektif dan huraian / esei

Nyatakan lokasi dengan titik rujukan yang jelas, kemudian gunakan persilangan latitud dan longitud untuk menentukan kedudukan pada glob atau peta.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 12-23 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B2S01 | 2.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

Dalam rajah kelas, semua murid menghadap papan tulis di bahagian atas. Gunakan Nadia sebagai titik rujukan.

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

(a) Apakah maksud kedudukan relatif, dan siapakah titik rujukan latihan ini? [2 markah]

(b) Namakan murid tepat di hadapan, belakang, kiri dan kanan Nadia. [4 markah]

B2S02 | 2.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

Garisan Khatulistiwa menjadi rujukan latitud.

(a) Nyatakan nilai latitud Khatulistiwa dan latitud Kutub Utara. [2 markah]

(b) Padankan empat garisan dengan nilainya: Sartan, Jadi, Artik dan Antartik. [4 markah]

B2S03 | 2.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

Longitud membantu mengenal pasti kedudukan di timur atau barat garisan rujukan.

(a) Namakan garisan longitud 0° dan garisan yang dikaitkan dengan longitud 180°T/B. [2 markah]

(b) Nyatakan maksud T dan B bagi longitud, dua kutub yang dihubungkan oleh garisan longitud sebagai satu jawapan, serta julat nilai longitud di sebelah timur Meridian Pangkal. [4 markah]

B2S04 | 2.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

Data rekaan untuk latihan: A berada pada 8°U, 102°T. B berada pada 15°S, 40°B.

(a) Nyatakan latitud A dan longitud B. [2 markah]

(b) Jelaskan empat arah kedudukan: A berbanding Khatulistiwa, A berbanding Meridian Pangkal, B berbanding Khatulistiwa dan B berbanding Meridian Pangkal. [4 markah]

B2S05 | 2.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 14-15 | Rujukan 1.2.1

Tiga gerai disusun dalam satu baris. Pemerhati menghadap deretan gerai. Dari kiri ke kanannya: gerai buku, gerai buah, gerai bunga. Arah pandangan pemerhati dikekalkan.

(a) Nyatakan kedudukan gerai buku dan gerai bunga apabila gerai buah menjadi titik rujukan. [2 markah]

(b) Tukar titik rujukan kepada gerai bunga. Nyatakan kedudukan gerai buah dan buku, namakan gerai di antara buku dengan bunga, dan jelaskan mengapa penerangan relatif boleh berubah tanpa gerai bergerak. [4 markah]

B2S06 | 2.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 16-17 | Rujukan 1.2.2

Seorang murid menulis: "Khatulistiwa dan Meridian Pangkal ialah garisan yang sama kerana kedua-duanya bernilai 0°."

(a) Betulkan jenis garisan bagi Khatulistiwa dan Meridian Pangkal. [2 markah]

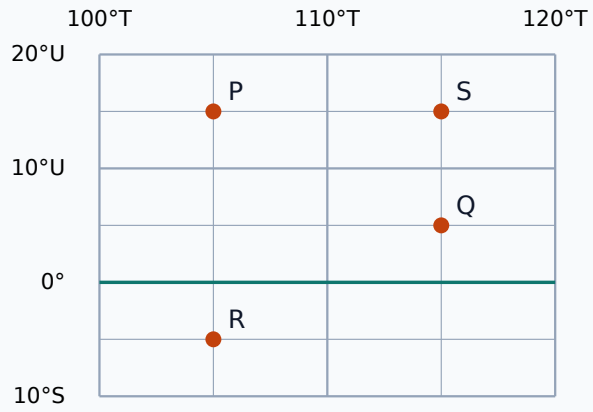
(b) Bandingkan arah garisan pada glob dan huruf arah yang digunakan untuk nilai latitud serta longitud. [4 markah]

B2S07 | 2.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

Gunakan rajah grid latihan yang menunjukkan titik P, Q, R dan S. Semua data adalah rekaan.

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

(a) Nyatakan kedudukan lengkap P dan Q. [2 markah]

(b) Nyatakan kedudukan lengkap R dan S. Kemudian kenal pasti satu pasangan titik pada latitud sama dan satu pasangan pada longitud sama. [4 markah]

B2S08 | 2.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

Data rekaan: Selang latitud 0° hingga 10°U dibahagi kepada lima bahagian sama. Selang longitud 100°T hingga 110°T juga dibahagi kepada lima bahagian sama. M berada dua bahagian ke utara dari 0° dan empat bahagian ke timur dari 100°T.

(a) Berapakah nilai satu bahagian latitud dan satu bahagian longitud? [2 markah]

(b) Nyatakan latitud M dan longitud M. Kemudian terangkan dua langkah semakan untuk menulis kedudukan dengan betul. [4 markah]

B2S09 | 2.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 14-15 | Rujukan 1.2.1

Di laluan pameran, semua peserta mula-mula menghadap kaunter di hadapan. Kotak A berada tepat di kiri Sara dan kotak B tepat di kanannya. Sara kemudian berpusing setengah pusingan tetapi kotak tidak bergerak.

(a) Nyatakan kedudukan A dan B menurut kiri-kanan badan Sara selepas berpusing. [2 markah]

(b) Jelaskan empat perkara yang menjadikan penerangan perubahan itu jelas: lokasi kotak, titik rujukan, perkara yang berubah dan cara menulis arahan relatif. [4 markah]

B2S10 | 2.2

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 16-20 | Rujukan 1.2.2

Rekod A: "130°U, 25°T". Rekod B: "20°S" sahaja. Rekod C: titik pada peta sebenarnya bersilang pada 15°U dan 105°T, tetapi murid menulis "105°T, 15°U".

(a) Nyatakan masalah rekod A dan rekod B. [2 markah]

(b) Nyatakan cara mendapatkan nilai betul bagi A, maklumat yang perlu dicari bagi B, pembetulan C dan sebab C perlu diperbetulkan. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B2E01 | 2.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

Rajah kelas menunjukkan sembilan murid yang semuanya menghadap papan tulis di bahagian atas.

Gunakan Nadia sebagai titik rujukan. Nyatakan kedudukan relatif semua lapan murid lain. Bagi murid serong, gunakan gabungan hadapan/belakang dengan kiri/kanan.

Susunan rekaan. Gunakan titik rujukan yang dinyatakan dalam soalan.

Rangka bantuan

1. Cari empat murid tepat di hadapan, belakang, kiri dan kanan.
2. Cari dua murid di bahagian hadapan yang serong.
3. Cari dua murid di bahagian belakang yang serong.

B2E02 | 2.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 16-17 | Rujukan 1.2.2

Anda menyediakan nota asas garisan rujukan pada glob.

Nyatakan lima garisan latitud utama bersama nilainya. Tambahkan latitud kedua-dua kutub serta nama garisan longitud 0° bersama nilainya.

Rangka bantuan

1. Susun lima latitud utama dari utara ke selatan.
2. Bezakan garisan kutub dengan titik kutub.
3. Akhiri dengan garisan longitud 0°.

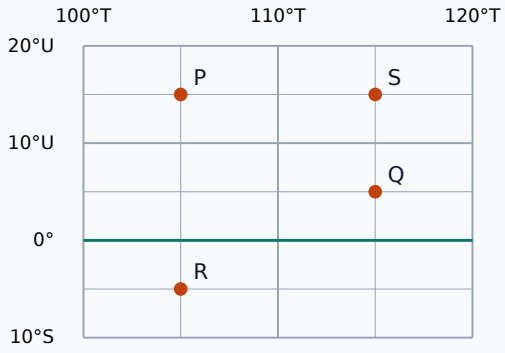
B2E03 | 2.2

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

Rajah grid latihan mengandungi empat titik rekaan: P, Q, R dan S.

Nyatakan kedudukan lengkap P, Q, R dan S. Kemudian berikan hubungan utara-selatan antara P dengan R, timur-barat antara S dengan P, utara-selatan antara Q dengan S, serta hemisfera R.

Grid latihan • setiap petak kecil berselang 5°

Data rekaan untuk latihan. Bukan peta tempat sebenar.

Rangka bantuan

1. Baca setiap persilangan secara berasingan.
2. Tulis latitud dahulu kemudian longitud.
3. Bandingkan nilai latitud atau longitud untuk hubungan yang diminta.

B2E04 | 2.2

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 16-20 | Rujukan 1.2.2

Rakan anda menganggap satu nilai latitud sudah cukup untuk menentukan tempat dengan tepat.

Bandingkan arah garisan latitud dengan longitud pada glob, namakan garisan rujukan masing-masing berserta nilai, dan berikan julat nilai masing-masing. Kemudian jelaskan sebab kedua-dua nilai diperlukan serta turutan menulis kedudukan.

Rangka bantuan

1. Terangkan bentuk garisan, rujukan dan julat latitud.
2. Terangkan bentuk garisan, rujukan dan julat longitud.
3. Jelaskan persilangan dan susunan penulisan.

B2E05 | 2.2

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

Data rekaan untuk latihan: Sebuah grid mempunyai latitud 0° hingga 12°U dengan enam bahagian sama, serta longitud 100°T hingga 112°T dengan enam bahagian sama. A terletak empat bahagian ke utara dari 0° dan lima bahagian ke timur dari 100°T. B berada dua bahagian ke utara dari 0° pada longitud yang sama dengan A.

Hitung nilai satu bahagian latitud dan longitud, kedudukan lengkap A dan B, hemisfera A serta kedudukan A berbanding B dari segi utara-selatan.

Rangka bantuan

1. Hitung saiz setiap bahagian.
2. Dapatkan nilai latitud serta longitud A dan B.
3. Bandingkan latitud untuk menentukan hubungan utara-selatan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B2S01 | 2.1

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

(a) Apakah maksud kedudukan relatif, dan siapakah titik rujukan latihan ini?

Contoh jawapan

Kedudukan relatif ialah kedudukan sesuatu objek atau orang berbanding titik rujukan. Dalam latihan ini, Nadia ialah titik rujukan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kedudukan objek atau orang berbanding satu titik rujukan.

☐ P2 (1 markah): Nadia ialah titik rujukan.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Namakan murid tepat di hadapan, belakang, kiri dan kanan Nadia.

Contoh jawapan

Farid di hadapan, Iman di belakang, Ravi di kiri dan Mei di kanan Nadia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hadapan: Farid.

☐ P2 (1 markah): Belakang: Iman.

☐ P3 (1 markah): Kiri: Ravi.

☐ P4 (1 markah): Kanan: Mei.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S02 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 16 | Rujukan 1.2.2

(a) Nyatakan nilai latitud Khatulistiwa dan latitud Kutub Utara.

Contoh jawapan

Khatulistiwa ialah 0° dan Kutub Utara ialah 90°U.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Khatulistiwa 0°.

☐ P2 (1 markah): Kutub Utara 90°U.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Padankan empat garisan dengan nilainya: Sartan, Jadi, Artik dan Antartik.

Contoh jawapan

Sartan 23½°U, Jadi 23½°S, Artik 66½°U dan Antartik 66½°S.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sartan 23½°U.

☐ P2 (1 markah): Jadi 23½°S.

☐ P3 (1 markah): Artik 66½°U.

☐ P4 (1 markah): Antartik 66½°S.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S03 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 17 | Rujukan 1.2.2

(a) Namakan garisan longitud 0° dan garisan yang dikaitkan dengan longitud 180°T/B.

Contoh jawapan

Longitud 0° ialah Garisan Meridian Pangkal atau Greenwich. Garisan Tarikh Antarabangsa dikaitkan dengan 180°T/B.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Longitud 0° ialah Garisan Meridian Pangkal atau Greenwich.

☐ P2 (1 markah): Longitud 180°T/B dikaitkan dengan Garisan Tarikh Antarabangsa.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan maksud T dan B bagi longitud, dua kutub yang dihubungkan oleh garisan longitud sebagai satu jawapan, serta julat nilai longitud di sebelah timur Meridian Pangkal.

Contoh jawapan

T ialah timur Meridian Pangkal dan B ialah baratnya. Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan. Julat longitud ke timur ialah 0° hingga 180°T.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): T ialah timur Meridian Pangkal.

☐ P2 (1 markah): B ialah barat Meridian Pangkal.

☐ P3 (1 markah): Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan.

☐ P4 (1 markah): Julat ke timur ialah 0° hingga 180°T.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S04 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 19 | Rujukan 1.2.2

(a) Nyatakan latitud A dan longitud B.

Contoh jawapan

Latitud A ialah 8°U. Longitud B ialah 40°B.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Latitud A 8°U.

☐ P2 (1 markah): Longitud B 40°B.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Jelaskan empat arah kedudukan: A berbanding Khatulistiwa, A berbanding Meridian Pangkal, B berbanding Khatulistiwa dan B berbanding Meridian Pangkal.

Contoh jawapan

A berada di utara Khatulistiwa dan timur Meridian Pangkal. B berada di selatan Khatulistiwa dan barat Meridian Pangkal.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A di utara Khatulistiwa.

☐ P2 (1 markah): A di timur Meridian Pangkal.

☐ P3 (1 markah): B di selatan Khatulistiwa.

☐ P4 (1 markah): B di barat Meridian Pangkal.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S05 | 2.1

Buku teks KPM hlm. 14-15 | Rujukan 1.2.1

(a) Nyatakan kedudukan gerai buku dan gerai bunga apabila gerai buah menjadi titik rujukan.

Contoh jawapan

Gerai buku di kiri gerai buah, manakala gerai bunga di kanan gerai buah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Gerai buku di kiri gerai buah.

☐ P2 (1 markah): Gerai bunga di kanan gerai buah.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Tukar titik rujukan kepada gerai bunga. Nyatakan kedudukan gerai buah dan buku, namakan gerai di antara buku dengan bunga, dan jelaskan mengapa penerangan relatif boleh berubah tanpa gerai bergerak.

Contoh jawapan

Dari gerai bunga, gerai buah berada di kiri dan gerai buku juga di kiri. Gerai buah berada di antara gerai buku dengan gerai bunga. Penerangan relatif boleh berubah kerana titik rujukan ditukar, bukan kerana gerai bergerak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Gerai buah di kiri gerai bunga.

☐ P2 (1 markah): Gerai buku berada di kiri gerai bunga.

☐ P3 (1 markah): Gerai buah berada di antara gerai buku dengan gerai bunga.

☐ P4 (1 markah): Hubungan relatif berubah kerana titik rujukan ditukar, walaupun lokasi gerai kekal.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S06 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 16-17 | Rujukan 1.2.2

(a) Betulkan jenis garisan bagi Khatulistiwa dan Meridian Pangkal.

Contoh jawapan

Khatulistiwa ialah latitud 0°, manakala Meridian Pangkal ialah longitud 0°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Khatulistiwa ialah latitud 0°.

☐ P2 (1 markah): Meridian Pangkal ialah longitud 0°.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Bandingkan arah garisan pada glob dan huruf arah yang digunakan untuk nilai latitud serta longitud.

Contoh jawapan

Latitud dilukis melintang dan menggunakan U atau S. Longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan dan menggunakan T atau B.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Latitud dilukis melintang atau mendatar.

☐ P2 (1 markah): Nilai latitud menggunakan U atau S.

☐ P3 (1 markah): Longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan.

☐ P4 (1 markah): Nilai longitud menggunakan T atau B.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S07 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

(a) Nyatakan kedudukan lengkap P dan Q.

Contoh jawapan

P ialah 15°U, 105°T. Q ialah 5°U, 115°T.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: 15°U, 105°T.

☐ P2 (1 markah): Q: 5°U, 115°T.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan kedudukan lengkap R dan S. Kemudian kenal pasti satu pasangan titik pada latitud sama dan satu pasangan pada longitud sama.

Contoh jawapan

R ialah 5°S, 105°T. S ialah 15°U, 115°T. P dan S berkongsi latitud. P dan R berkongsi longitud.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): R: 5°S, 105°T.

☐ P2 (1 markah): S: 15°U, 115°T.

☐ P3 (1 markah): P dan S pada latitud sama.

☐ P4 (1 markah): P dan R atau Q dan S pada longitud sama.

Terima Q dan S sebagai pasangan longitud sama. Kedudukan lengkap diberi satu markah bagi setiap titik, bukan dua markah untuk pasangan yang sama.

B2S08 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 20 | Rujukan 1.2.2

(a) Berapakah nilai satu bahagian latitud dan satu bahagian longitud?

Contoh jawapan

Satu bahagian latitud ialah 2°, dan satu bahagian longitud juga 2°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu bahagian latitud ialah 2°.

☐ P2 (1 markah): Satu bahagian longitud ialah 2°.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan latitud M dan longitud M. Kemudian terangkan dua langkah semakan untuk menulis kedudukan dengan betul.

Contoh jawapan

M berada pada latitud 4°U dan longitud 108°T. Semak bahawa kedua-dua garisan bersilang pada M. Tulis latitud dahulu diikuti longitud, dengan huruf arah yang betul.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Latitud M ialah 4°U.

☐ P2 (1 markah): Longitud M ialah 108°T.

☐ P3 (1 markah): Semak bahawa kedua-dua garisan berkenaan bersilang pada M.

☐ P4 (1 markah): Tulis latitud dahulu diikuti longitud, bersama huruf arah yang betul.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S09 | 2.1

Buku teks KPM hlm. 14-15 | Rujukan 1.2.1

(a) Nyatakan kedudukan A dan B menurut kiri-kanan badan Sara selepas berpusing.

Contoh jawapan

Selepas Sara berpusing, A di kanannya dan B di kirinya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A kini di kanan Sara.

☐ P2 (1 markah): B kini di kiri Sara.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Jelaskan empat perkara yang menjadikan penerangan perubahan itu jelas: lokasi kotak, titik rujukan, perkara yang berubah dan cara menulis arahan relatif.

Contoh jawapan

Kotak tidak berpindah dan Sara masih menjadi titik rujukan. Yang berubah ialah arah pandangan Sara selepas berpusing setengah pusingan. Oleh itu, arahan relatif perlu menyebut titik rujukan dan arah pandangan supaya kiri dan kanan tidak mengelirukan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lokasi kedua-dua kotak kekal.

☐ P2 (1 markah): Sara kekal sebagai titik rujukan.

☐ P3 (1 markah): Arah pandangan atau orientasi Sara berubah setengah pusingan.

☐ P4 (1 markah): Arahan perlu menyatakan titik rujukan serta arah pandangan agar kiri dan kanan difahami.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2S10 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 16-20 | Rujukan 1.2.2

(a) Nyatakan masalah rekod A dan rekod B.

Contoh jawapan

Rekod A mempunyai latitud di luar julat. Rekod B tidak menyatakan longitud.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): 130°U melebihi had latitud 90°U.

☐ P2 (1 markah): Rekod B tiada longitud.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

(b) Nyatakan cara mendapatkan nilai betul bagi A, maklumat yang perlu dicari bagi B, pembetulan C dan sebab C perlu diperbetulkan.

Contoh jawapan

Semak peta asal untuk mendapatkan latitud A; nilainya tidak boleh diteka. Cari longitud yang melalui B. Betulkan C kepada 15°U, 105°T kerana kedudukan ditulis dengan latitud dahulu diikuti longitud.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Rujuk semula peta atau glob asal untuk mendapatkan latitud A yang sebenar.

☐ P2 (1 markah): Cari longitud pada garisan yang melalui B.

☐ P3 (1 markah): Rekod C dibetulkan kepada 15°U, 105°T.

☐ P4 (1 markah): Turutan yang digunakan ialah latitud dahulu kemudian longitud.

Terima ayat atau susunan jawapan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja.

B2E01 | 2.1

Buku teks KPM hlm. 14 | Rujukan 1.2.1

Gunakan Nadia sebagai titik rujukan. Nyatakan kedudukan relatif semua lapan murid lain. Bagi murid serong, gunakan gabungan hadapan/belakang dengan kiri/kanan.

Contoh jawapan

Berbanding Nadia, Farid tepat di hadapan, Iman tepat di belakang, Ravi tepat di kiri dan Mei tepat di kanan. Lina berada di hadapan kiri, Asha di hadapan kanan, Hafiz di belakang kiri dan Kai di belakang kanan. Semua kedudukan menggunakan arah menghadap papan tulis.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Farid tepat di hadapan Nadia.

☐ P2 (1 markah): Iman tepat di belakang Nadia.

☐ P3 (1 markah): Ravi tepat di kiri Nadia.

☐ P4 (1 markah): Mei tepat di kanan Nadia.

☐ P5 (1 markah): Lina di hadapan kiri Nadia.

☐ P6 (1 markah): Asha di hadapan kanan Nadia.

☐ P7 (1 markah): Hafiz di belakang kiri Nadia.

☐ P8 (1 markah): Kai di belakang kanan Nadia.

Terima huraian setara yang tepat. Tiada markah tambahan untuk mengulang fakta yang sama.

B2E02 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 16-17 | Rujukan 1.2.2

Nyatakan lima garisan latitud utama bersama nilainya. Tambahkan latitud kedua-dua kutub serta nama garisan longitud 0° bersama nilainya.

Contoh jawapan

Dari utara ke selatan, lima latitud utama ialah Garisan Artik 66½°U, Garisan Sartan 23½°U, Garisan Khatulistiwa 0°, Garisan Jadi 23½°S dan Garisan Antartik 66½°S. Kutub Utara berada pada 90°U dan Kutub Selatan pada 90°S. Garisan Meridian Pangkal atau Greenwich ialah longitud 0°.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Garisan Artik 66½°U.

☐ P2 (1 markah): Garisan Sartan 23½°U.

☐ P3 (1 markah): Garisan Khatulistiwa 0°.

☐ P4 (1 markah): Garisan Jadi 23½°S.

☐ P5 (1 markah): Garisan Antartik 66½°S.

☐ P6 (1 markah): Kutub Utara 90°U.

☐ P7 (1 markah): Kutub Selatan 90°S.

☐ P8 (1 markah): Garisan Meridian Pangkal atau Greenwich pada longitud 0°.

Terima huraian setara yang tepat. Tiada markah tambahan untuk mengulang fakta yang sama.

B2E03 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

Nyatakan kedudukan lengkap P, Q, R dan S. Kemudian berikan hubungan utara-selatan antara P dengan R, timur-barat antara S dengan P, utara-selatan antara Q dengan S, serta hemisfera R.

Contoh jawapan

P ialah 15°U, 105°T; Q ialah 5°U, 115°T; R ialah 5°S, 105°T; dan S ialah 15°U, 115°T.

P berada di utara R pada longitud yang sama. S berada di timur P pada latitud yang sama. Q berada di selatan S pada longitud yang sama. R berada di Hemisfera Selatan kerana latitudnya 5°S.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: 15°U, 105°T.

☐ P2 (1 markah): Q: 5°U, 115°T.

☐ P3 (1 markah): R: 5°S, 105°T.

☐ P4 (1 markah): S: 15°U, 115°T.

☐ P5 (1 markah): P berada di utara R.

☐ P6 (1 markah): S berada di timur P.

☐ P7 (1 markah): Q berada di selatan S.

☐ P8 (1 markah): R berada di Hemisfera Selatan.

Terima huraian setara yang tepat. Tiada markah tambahan untuk mengulang fakta yang sama.

B2E04 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 16-20 | Rujukan 1.2.2

Bandingkan arah garisan latitud dengan longitud pada glob, namakan garisan rujukan masing-masing berserta nilai, dan berikan julat nilai masing-masing. Kemudian jelaskan sebab kedua-dua nilai diperlukan serta turutan menulis kedudukan.

Contoh jawapan

Garisan latitud dilukis melintang. Rujukannya ialah Khatulistiwa pada 0°, dengan julat hingga 90°U atau 90°S. Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan. Rujukannya ialah Meridian Pangkal pada 0°, dengan julat hingga 180°T atau 180°B.

Satu latitud sahaja tidak mencukupi kerana banyak titik boleh berada pada garisan itu. Kedudukan lengkap ditentukan pada persilangan latitud dengan longitud. Tulis nilai latitud dahulu, kemudian nilai longitud.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Garisan latitud dilukis melintang atau mendatar.

☐ P2 (1 markah): Khatulistiwa ialah garisan rujukan latitud 0°.

☐ P3 (1 markah): Julat latitud ialah 0° hingga 90°U atau 90°S.

☐ P4 (1 markah): Garisan longitud menghubungkan Kutub Utara dengan Kutub Selatan.

☐ P5 (1 markah): Meridian Pangkal ialah garisan rujukan longitud 0°.

☐ P6 (1 markah): Julat longitud ialah 0° hingga 180°T atau 180°B.

☐ P7 (1 markah): Banyak titik boleh berkongsi satu latitud; persilangan dengan longitud diperlukan untuk menentukan kedudukan lengkap.

☐ P8 (1 markah): Tulis latitud dahulu kemudian longitud.

Terima huraian setara yang tepat. Tiada markah tambahan untuk mengulang fakta yang sama.

B2E05 | 2.2

Buku teks KPM hlm. 19-20 | Rujukan 1.2.2

Hitung nilai satu bahagian latitud dan longitud, kedudukan lengkap A dan B, hemisfera A serta kedudukan A berbanding B dari segi utara-selatan.

Contoh jawapan

Setiap bahagian latitud ialah 12° ÷ 6 = 2°. Setiap bahagian longitud juga 2°. Latitud A ialah 8°U dan longitudnya 110°T, maka kedudukannya 8°U, 110°T. Latitud B ialah 4°U dan longitudnya sama, iaitu 110°T.

A berada di Hemisfera Utara. A berada di utara B kerana 8°U lebih ke utara berbanding 4°U pada longitud yang sama.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu bahagian latitud ialah 12° ÷ 6 = 2°.

☐ P2 (1 markah): Satu bahagian longitud ialah (112° − 100°) ÷ 6 = 2°.

☐ P3 (1 markah): Latitud A ialah 4 × 2° = 8°U.

☐ P4 (1 markah): Longitud A ialah 100° + 5 × 2° = 110°T.

☐ P5 (1 markah): Latitud B ialah 2 × 2° = 4°U.

☐ P6 (1 markah): Longitud B ialah 110°T, sama dengan A.

☐ P7 (1 markah): A berada di Hemisfera Utara.

☐ P8 (1 markah): A berada di utara B kerana latitud utaranya lebih besar dan longitud kedua-duanya sama.

Terima huraian setara yang tepat. Tiada markah tambahan untuk mengulang fakta yang sama.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 03 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Peta Lakar

Nota, contoh dan 40 objektif

Baca dan hasilkan peta ringkas melalui simbol yang jelas. Bezakan ciri semula jadi daripada ciri buatan manusia, kemudian gunakan pemerhatian untuk melakar kawasan dengan kedudukan relatif yang betul.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 24-33 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Peta lakar yang boleh dibaca

Bingkai + tajuk
Tentukan kawasan dan perkara yang ditunjukkan.

Arah mata angin
Tandakan utara supaya arah boleh ditafsir.

Simbol + petunjuk
Gunakan simbol yang konsisten dan jelaskan maksudnya.

Fizikal + budaya
Bezakan unsur alam daripada unsur hasil kegiatan manusia.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Rangka semakan sebelum melukis peta lakar. Baca petunjuk sebelum mentafsir sebarang simbol.

Nota dan contoh berlangkah

3.1 Ciri-ciri Peta Lakar

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

Peta lakar menggambarkan sesuatu kawasan seolah-olah dilihat dari atas. Ciri di permukaan bumi diwakili oleh simbol atau singkatan supaya maklumat dapat dibaca dengan jelas. Tajuk, pemidang, arah mata angin, simbol dan petunjuk saling melengkapi. Pembaca perlu memahami fungsi setiap unsur sebelum mentafsir maklumat atau membaiki peta yang tidak lengkap.

• Tajuk menerangkan kawasan atau perkara yang ditunjukkan oleh peta.

• Pemidang membatasi ruang kawasan yang dilukis.

• Arah mata angin membantu pembaca menentukan orientasi peta.

• Simbol mewakili ciri sebenar tanpa perlu melukis gambar terperinci setiap objek.

• Petunjuk menerangkan maksud simbol dan singkatan yang digunakan.

• Pandang atas berbeza daripada gambar pandang sisi sesebuah bangunan.

Contoh berlangkah: Draf peta menunjukkan sekolah dan jalan, serta anak panah utara. Tiada nama kawasan, bingkai atau penerangan simbol. Apakah tiga pembaikan?

1. Semak unsur yang sudah ada: simbol dan arah mata angin.

2. Kenal pasti unsur yang belum ada: tajuk, pemidang dan petunjuk.

3. Tambahkan ketiga-tiganya tanpa mengubah kedudukan ciri.

Jawapan: Tulis tajuk kawasan, lukis pemidang dan sediakan petunjuk bagi semua simbol yang digunakan.

Elak silap: Petunjuk bukan tajuk peta. Petunjuk menerangkan simbol, manakala tajuk mengenal pasti kawasan.

Cuba: Peta mempunyai banyak simbol tetapi pembaca tidak tahu maksudnya. Unsur apakah yang perlu ditambah?

Petunjuk yang sepadan dengan simbol pada peta.

3.2 Simbol-simbol dalam Peta Lakar

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

Simbol membolehkan pelbagai ciri ditunjukkan dalam ruang peta yang terhad. Pilih jenis simbol mengikut bentuk ciri yang diwakili: tapak, garisan atau kawasan. Singkatan perkataan pula memendekkan label tertentu. Sesuatu simbol mesti digunakan secara konsisten dan diterangkan dalam petunjuk supaya pembaca tidak perlu meneka maksudnya.

• Simbol titik mewakili tempat atau tapak, contohnya masjid dan petempatan.

• Simbol garisan mewakili ciri memanjang, contohnya jalan raya, sungai dan sempadan.

• Simbol kawasan mewakili keluasan tertentu, contohnya hutan dan sawah padi.

• Singkatan Sek. bermaksud sekolah, B.P. bermaksud balai polis dan P.P. bermaksud pejabat pos.

• Singkatan Sg. bermaksud sungai, Kg. bermaksud kampung dan Hosp. bermaksud hospital.

• Rujuk petunjuk sebenar peta; jangan mengubah maksud simbol di tengah-tengah lakaran.

Contoh berlangkah: Peta perlu menunjukkan sebuah sekolah, sebatang sungai dan kawasan hutan. Tentukan cara perwakilan yang sesuai.

1. Gunakan singkatan Sek. untuk mengenal pasti sekolah.

2. Gunakan simbol garisan untuk aliran sungai.

3. Gunakan simbol kawasan untuk keluasan hutan dan terangkan semuanya dalam petunjuk.

Jawapan: Sekolah boleh ditandai Sek., sungai dengan simbol garisan dan hutan dengan simbol kawasan.

Elak silap: Jenis simbol tidak menentukan fizikal atau budaya. Sungai dan jalan raya sama-sama boleh menggunakan simbol garisan.

Cuba: Apakah jenis simbol yang sesuai untuk menunjukkan kawasan hutan?

Simbol kawasan.

3.3 Pandang Darat Fizikal dan Pandang Darat Budaya

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

Pandang darat fizikal terdiri daripada ciri semula jadi, manakala pandang darat budaya terbentuk melalui kegiatan manusia. Pengelasan dibuat berdasarkan asal ciri, bukannya warna simbol atau saiznya. Tanaman ladang ialah ciri budaya walaupun tumbuhan ialah benda hidup. Hutan semula jadi pula termasuk dalam pandang darat fizikal.

• Bentuk muka bumi, saliran dan tumbuh-tumbuhan semula jadi termasuk dalam pandang darat fizikal.

• Contoh fizikal ialah gunung, sungai, tasik semula jadi, hutan dan paya bakau.

• Petempatan, pengangkutan dan kegiatan ekonomi termasuk dalam pandang darat budaya.

• Contoh budaya ialah sekolah, jalan raya, jambatan, kilang dan petempatan.

• Sawah padi, ladang getah dan ladang kelapa sawit ialah hasil kegiatan pertanian manusia.

• Sebuah peta boleh memaparkan ciri fizikal dan budaya pada kawasan yang sama.

Contoh berlangkah: Rekod tinjauan menyenaraikan sungai, hutan semula jadi, sekolah dan sawah padi. Kelaskan setiap satu.

1. Tentukan ciri yang wujud secara semula jadi: sungai dan hutan.

2. Kenal pasti ciri yang dibina atau diusahakan manusia: sekolah dan sawah.

3. Susun dalam dua kumpulan tanpa menggunakan bentuk simbol sebagai asas.

Jawapan: Fizikal: sungai dan hutan semula jadi. Budaya: sekolah dan sawah padi.

Elak silap: Jangan mengelaskan semua tumbuhan sebagai fizikal. Bezakan hutan semula jadi dengan tanaman yang diusahakan manusia.

Cuba: Mengapakah ladang getah ialah pandang darat budaya?

Ladang getah dibangunkan melalui kegiatan pertanian manusia.

3.4 Langkah-langkah Melukis Peta Lakar

Buku teks KPM hlm. 29-30 | Rujukan 1.3.4

Mulakan lakaran dengan mengenal pasti kawasan dan ciri yang hendak ditunjukkan. Pemerhatian membantu menentukan kedudukan relatif ciri sebelum simbol dilukis. Sediakan tajuk dan pemidang, nyatakan arah, kemudian gunakan simbol yang sesuai. Akhir sekali, semak petunjuk dan kelengkapan peta. Lakaran perlu mewakili kawasan yang diperhatikan, bukan susunan yang direka sesuka hati.

• Buat tinjauan atau gunakan maklumat kawasan yang diberikan untuk mengenal pasti ciri utama.

• Tulis tajuk yang khusus dan lukis pemidang untuk ruang peta.

• Masukkan arah mata angin sebagai rujukan orientasi.

• Pilih simbol serta singkatan yang sesuai sebelum melukis ciri fizikal dan budaya.

• Kekalkan kedudukan relatif ciri mengikut pemerhatian atau maklumat rangsangan.

• Lukis petunjuk dan semak bahawa setiap simbol yang digunakan diterangkan dengan betul.

Contoh berlangkah: Maklumat latihan: utara di atas; sekolah di barat sungai; hutan di utara sekolah. Bagaimanakah kedudukan itu dikekalkan dalam lakaran?

1. Tetapkan anak panah utara ke atas dan sempadan pemidang.

2. Lukis sungai di sebelah timur simbol sekolah.

3. Letakkan simbol kawasan hutan di sebelah utara sekolah, kemudian lengkapkan tajuk dan petunjuk.

Jawapan: Sekolah diletakkan di kiri sungai dan hutan di atas sekolah apabila utara menghala ke atas.

Elak silap: Petunjuk yang lengkap tidak membetulkan kedudukan yang salah. Kedudukan dan maksud simbol perlu disemak secara berasingan.

Cuba: Mengapakah tinjauan dibuat sebelum melakar kawasan sebenar?

Untuk mengenal pasti ciri dan kedudukannya supaya lakaran berasaskan pemerhatian.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Peta lakar menggambarkan kawasan daripada pandangan manakah?

A. Sisi

B. Dalam bangunan

C. Atas

D. Hadapan

B3Q01 | Asas | 3.1

02. Unsur manakah mengenal pasti nama kawasan yang dilakarkan?

A. Simbol

B. Tajuk

C. Pemidang

D. Petunjuk

B3Q02 | Asas | 3.1

03. Apakah fungsi pemidang?

A. Menunjukkan utara

B. Menerangkan singkatan

C. Menamakan sungai

D. Membatasi ruang peta

B3Q03 | Asas | 3.1

04. Maksud simbol pada peta diterangkan dalam ___.

A. tajuk

B. pemidang

C. petunjuk

D. arah mata angin

B3Q04 | Asas | 3.1

05. Mengapakah simbol digunakan untuk menggantikan gambar terperinci setiap bangunan?

A. Supaya nama kawasan boleh dipadam

B. Supaya ciri dapat diwakili secara ringkas dan jelas

C. Supaya semua bangunan menjadi sama besar

D. Supaya petunjuk tidak diperlukan

B3Q05 | Faham | 3.1

06. Draf peta mempunyai tajuk, pemidang, simbol dan petunjuk. Unsur manakah belum ada?

A. Simbol

B. Petunjuk

C. Arah mata angin

D. Pemidang

B3Q06 | Faham | 3.1

07. Dua peta menggunakan simbol yang berbeza untuk satu kemudahan. Bagaimanakah maksud simbol ditentukan dengan betul?

A. Mengikut saiz tajuk

B. Merujuk petunjuk setiap peta

C. Menganggap semua simbol sama

D. Mengikut warna kertas

B3Q07 | Faham | 3.1

08. Peta telah lengkap dengan simbol dan petunjuk tetapi tidak menyatakan nama kawasan. Masalah utama ialah ___.

A. simbol tidak boleh dibaca

B. kawasan yang diwakili tidak dikenal pasti

C. sungai tidak dapat dibezakan daripada jalan

D. semua arah menjadi songsang

B3Q08 | Faham | 3.1

09. Aiden membaiki draf yang sudah mempunyai tajuk, simbol dan petunjuk. Pasangan tambahan manakah melengkapkan lima ciri utama peta lakar?

A. Pemidang dan arah mata angin

B. Tajuk dan petunjuk

C. Petunjuk dan simbol

D. Simbol dan tajuk

B3Q09 | Aplikasi | 3.1

10. Sebuah simbol sekolah muncul pada peta, tetapi petunjuk memberikan lambang berlainan bagi sekolah. Pembaikan manakah paling tepat?

A. Memadam tajuk peta

B. Menukar semua sekolah menjadi sungai

C. Mengalihkan arah utara

D. Menyelaraskan lambang sekolah pada peta dengan petunjuk

B3Q10 | Aplikasi | 3.1

11. Jenis simbol manakah sesuai untuk mewakili sebatang sungai?

A. Titik

B. Singkatan sahaja

C. Garisan

D. Kawasan

B3Q11 | Asas | 3.2

12. Kawasan hutan lazimnya diwakili oleh simbol ___.

A. kawasan

B. arah

C. titik

D. singkatan waktu

B3Q12 | Asas | 3.2

13. Apakah maksud singkatan Sek.?

A. Sekitar

B. Sekolah

C. Sempadan

D. Sekatan

B3Q13 | Asas | 3.2

14. Apakah maksud singkatan B.P.?

A. Balai Polis

B. Bandar Pelabuhan

C. Batas Padi

D. Bukit Panjang

B3Q14 | Asas | 3.2

15. Pasangan manakah sama-sama sesuai diwakili oleh simbol garisan?

A. Hutan dan ladang getah

B. Sekolah dan hospital

C. Jalan raya dan sempadan

D. Masjid dan kilang

B3Q15 | Faham | 3.2

16. Mengapakah tapak sebuah masjid sesuai ditunjukkan dengan simbol titik?

A. Masjid meliputi seluruh negeri

B. Simbol itu menandakan tempat tertentu

C. Masjid mesti berada di tengah peta

D. Masjid ialah ciri semula jadi

B3Q16 | Faham | 3.2

17. Pemetaan sawah padi perlu menunjukkan keluasan yang diusahakan. Pilihan manakah paling sesuai?

A. Simbol titik tunggal tanpa petunjuk

B. Simbol anak panah sahaja

C. Tajuk sebagai ganti ciri

D. Simbol kawasan

B3Q17 | Faham | 3.2

18. Pasangan singkatan dan maksud manakah betul?

A. Kg. = kilang

B. P.P. = pejabat pos

C. Sg. = sempadan garisan

D. Hosp. = hutan simpan

B3Q18 | Faham | 3.2

19. Lakaran perlu menunjukkan sempadan kawasan, sebuah masjid dan ladang getah. Susunan jenis simbol yang sesuai ialah ___.

A. kawasan, garisan, titik

B. titik, kawasan, garisan

C. garisan, titik, kawasan

D. garisan, kawasan, titik

B3Q19 | Aplikasi | 3.2

20. Seorang murid mahu menandakan sekolah dan hospital tanpa menulis nama penuh berulang kali. Pilihan manakah sesuai?

A. T.A. dan Pt.

B. B.P. dan P.P.

C. Sg. dan Kg.

D. Sek. dan Hosp.

B3Q20 | Aplikasi | 3.2

21. Ciri manakah termasuk dalam pandang darat fizikal?

A. Jambatan

B. Kilang

C. Sekolah

D. Sungai

B3Q21 | Asas | 3.3

22. Ciri manakah termasuk dalam pandang darat budaya?

A. Jalan raya

B. Hutan semula jadi

C. Gunung

D. Paya bakau semula jadi

B3Q22 | Asas | 3.3

23. Pandang darat fizikal merujuk kepada ___.

A. semua kawasan pertanian

B. semua bangunan

C. semua label peta

D. ciri semula jadi

B3Q23 | Asas | 3.3

24. Pandang darat budaya terhasil daripada ___.

A. warna pada petunjuk

B. bentuk huruf pada peta

C. kegiatan manusia

D. proses semula jadi sahaja

B3Q24 | Asas | 3.3

25. Mengapakah sawah padi dikelaskan sebagai pandang darat budaya?

A. Sawah tidak memerlukan air

B. Kawasan itu diusahakan untuk pertanian

C. Sawah ialah bentuk gunung

D. Semua kawasan hijau ialah budaya

B3Q25 | Faham | 3.3

26. Pasangan manakah kedua-duanya pandang darat fizikal?

A. Tasik semula jadi dan sekolah

B. Sungai dan jambatan

C. Paya bakau dan ladang getah

D. Hutan semula jadi dan gunung

B3Q26 | Faham | 3.3

27. Antara berikut, pasangan ciri budaya yang berkaitan dengan pengangkutan ialah ___.

A. Jalan raya dan jambatan

B. Hutan dan paya

C. Tasik dan sungai

D. Gunung dan kontur

B3Q27 | Faham | 3.3

28. Dua simbol garisan mewakili sungai dan jalan raya. Pengelasan yang betul ialah ___.

A. sungai fizikal, jalan raya budaya

B. kedua-duanya fizikal

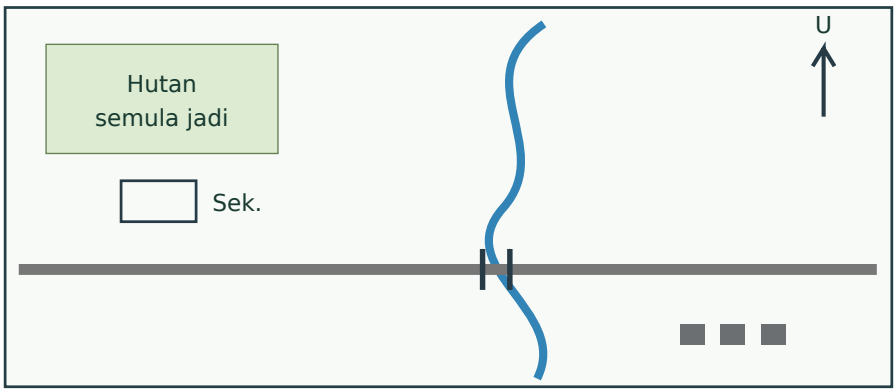
C. sungai budaya, jalan raya fizikal

D. kedua-duanya budaya

B3Q28 | Faham | 3.3

29. Dalam Peta Lakar Kawasan Ria yang disertakan, pasangan manakah ialah ciri fizikal?

Peta Lakar Kawasan Ria

Petunjuk

Hutan — Sungai — Jalan raya

Sek. Sekolah — Petempatan — Jambatan

A. Petempatan dan hutan

B. Hutan dan sungai

C. Sekolah dan sungai

D. Jalan raya dan jambatan

B3Q29 | Aplikasi | 3.3

30. Rekod kawasan rekaan: sungai, hutan semula jadi, ladang kelapa sawit, sekolah dan kilang. Berapakah ciri budaya?

A. Empat

B. Lima

C. Tiga

D. Dua

B3Q30 | Aplikasi | 3.3

31. Apakah tujuan tinjauan sebelum melakar kawasan sebenar?

A. Mengenal pasti ciri dan kedudukannya

B. Menggantikan semua ciri budaya dengan ciri fizikal

C. Menetapkan semua ciri sebagai simbol titik

D. Menyusun semua ciri mengikut abjad

B3Q31 | Asas | 3.4

32. Selepas ciri dilukis menggunakan simbol, apakah yang perlu menerangkan simbol tersebut?

A. Petunjuk

B. Gambar bangunan

C. Nama pelukis

D. Nombor kelas

B3Q32 | Asas | 3.4

33. Apakah maklumat yang patut ditulis sebagai tajuk bagi lakaran kawasan sekolah?

A. Peta Lakar Kawasan Perindustrian

B. Peta Lakar Kawasan Pelabuhan

C. Peta Lakar Kawasan Pertanian

D. Peta Lakar Kawasan Sekolah

B3Q33 | Asas | 3.4

34. Apakah yang perlu dipilih sebelum ciri sebenar diwakili pada peta lakar?

A. Simbol dan singkatan yang sesuai

B. Nama ibu negeri bagi setiap simbol

C. Tajuk yang menggantikan semua label

D. Gambar pandang sisi setiap bangunan

B3Q34 | Asas | 3.4

35. Mengapakah kedudukan sekolah tidak boleh dipindahkan sesuka hati dalam lakaran kawasan sebenar?

A. Lakaran perlu mengekalkan kedudukan relatif sebenar

B. Sekolah mesti sentiasa di tengah

C. Semua sekolah mesti di utara

D. Petunjuk menentukan kedudukan sekolah

B3Q35 | Faham | 3.4

36. Langkah manakah sesuai selepas siap melukis semua simbol?

A. Menggantikan semua simbol dengan foto

B. Memadam pemidang

C. Mengubah arah utara supaya lebih cantik

D. Menyemak padanan simbol dengan petunjuk

B3Q36 | Faham | 3.4

37. Maklumat latihan menyatakan sekolah di barat sungai. Apabila utara di atas, sekolah sepatutnya dilukis ___.

A. di bawah sungai sahaja

B. di kiri sungai

C. di kanan sungai

D. di atas sungai sahaja

B3Q37 | Faham | 3.4

38. Dua murid meninjau kawasan yang sama. Apakah yang paling penting untuk disemak apabila membandingkan lakaran mereka?

A. Warna tajuk mesti serupa

B. Nama kawasan mesti digantikan dengan huruf

C. Semua lambang mesti sama besar

D. Kedudukan relatif ciri dan maksud simbol adalah tepat

B3Q38 | Faham | 3.4

39. Arahan latihan: utara di atas; hutan di utara sekolah; sungai di timur sekolah. Susunan manakah memenuhi arahan?

A. Hutan di kanan sekolah, sungai di atas

B. Hutan di kiri sekolah, sungai di bawah

C. Hutan di atas sekolah, sungai di kanan

D. Hutan di bawah sekolah, sungai di kiri

B3Q39 | Aplikasi | 3.4

40. Tinjauan merekodkan jalan melintasi sungai melalui jambatan. Draf meletakkan jambatan jauh daripada titik pertemuan jalan dan sungai. Apakah pembaikan tepat?

A. Meletakkan jambatan sepanjang jalan darat sahaja

B. Mengalihkan jambatan ke kawasan hutan

C. Meletakkan simbol jambatan pada lintasan jalan dan sungai

D. Memindahkan jambatan ke tengah sekolah

B3Q40 | Aplikasi | 3.4

Jawapan dan penerangan

01 C	**02 B**	**03 D**	**04 C**	**05 B**	**06 C**	**07 B**	**08 B**
09 A	**10 D**	**11 C**	**12 A**	**13 B**	**14 A**	**15 C**	**16 B**
17 D	**18 B**	**19 C**	**20 D**	**21 D**	**22 A**	**23 D**	**24 C**
25 B	**26 D**	**27 A**	**28 A**	**29 B**	**30 C**	**31 A**	**32 A**
33 D	**34 A**	**35 A**	**36 D**	**37 B**	**38 D**	**39 C**	**40 C**

01. C | Atas

Peta lakar menunjukkan susunan ciri seolah-olah dilihat dari atas.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

02. B | Tajuk

Tajuk menerangkan kawasan atau perkara yang ditunjukkan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

03. D | Membatasi ruang peta

Pemidang menentukan batas kawasan peta pada kertas.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

04. C | petunjuk

Petunjuk memadankan simbol dengan maksudnya.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

05. B | Supaya ciri dapat diwakili secara ringkas dan jelas

Simbol memudahkan perwakilan ciri sebenar dalam lakaran.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

06. C | Arah mata angin

Arah mata angin ialah unsur utama yang belum disenaraikan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

07. B | Merujuk petunjuk setiap peta

Petunjuk peta berkenaan ialah rujukan maksud simbol pada peta itu.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

08. B | kawasan yang diwakili tidak dikenal pasti

Tanpa tajuk, pembaca tidak mengetahui kawasan yang hendak ditunjukkan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

09. A | Pemidang dan arah mata angin

Pemidang dan arah mata angin melengkapkan lima ciri yang ditetapkan dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

10. D | Menyelaraskan lambang sekolah pada peta dengan petunjuk

Simbol dan petunjuk mesti sepadan agar maklumat tidak mengelirukan.

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

11. C | Garisan

Simbol garisan menunjukkan ciri yang berbentuk memanjang seperti sungai.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

12. A | kawasan

Simbol kawasan menunjukkan ciri yang meliputi ruang tertentu.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

13. B | Sekolah

Sek. ialah singkatan sekolah dalam peta lakar.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

14. A | Balai Polis

B.P. ialah singkatan balai polis.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

15. C | Jalan raya dan sempadan

Jalan raya dan sempadan ialah contoh penggunaan simbol garisan.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

16. B | Simbol itu menandakan tempat tertentu

Simbol titik digunakan bagi lokasi tertentu seperti masjid.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

17. D | Simbol kawasan

Sawah padi meliputi kawasan dan sesuai diwakili oleh simbol kawasan.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

18. B | P.P. = pejabat pos

P.P. bermaksud pejabat pos; Kg. ialah kampung, Hosp. ialah hospital dan Sg. ialah sungai.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

19. C | garisan, titik, kawasan

Sempadan menggunakan garisan, masjid menandakan tapak dan ladang getah meliputi kawasan.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

20. D | Sek. dan Hosp.

Sek. mewakili sekolah dan Hosp. mewakili hospital.

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

21. D | Sungai

Sungai ialah ciri saliran semula jadi.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

22. A | Jalan raya

Jalan raya ialah kemudahan pengangkutan yang dibina manusia.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

23. D | ciri semula jadi

Fizikal merangkumi ciri semula jadi, bukan semua ciri yang kelihatan pada peta.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

24. C | kegiatan manusia

Petempatan, pengangkutan dan pertanian ialah contoh kegiatan yang menghasilkan ciri budaya.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

25. B | Kawasan itu diusahakan untuk pertanian

Sawah dibangunkan dan diusahakan melalui kegiatan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

26. D | Hutan semula jadi dan gunung

Hutan semula jadi dan gunung ialah ciri fizikal; pilihan lain mengandungi ciri budaya.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

27. A | Jalan raya dan jambatan

Jalan raya dan jambatan ialah binaan pengangkutan.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

28. A | sungai fizikal, jalan raya budaya

Sungai ialah semula jadi, manakala jalan raya dibina manusia walaupun kedua-duanya berbentuk garisan.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

29. B | Hutan dan sungai

Hutan yang ditunjukkan sebagai hutan semula jadi dan sungai ialah ciri fizikal.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

30. C | Tiga

Ladang kelapa sawit, sekolah dan kilang ialah tiga ciri budaya.

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

31. A | Mengenal pasti ciri dan kedudukannya

Tinjauan memberikan maklumat ciri dan kedudukan relatif untuk lakaran.

Buku teks KPM hlm. 30 | Rujukan 1.3.4

32. A | Petunjuk

Petunjuk perlu sepadan dengan simbol yang digunakan.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

33. D | Peta Lakar Kawasan Sekolah

Tajuk ini menerangkan kawasan yang diwakili oleh lakaran.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

34. A | Simbol dan singkatan yang sesuai

Simbol dan singkatan yang sesuai digunakan untuk melukis ciri pada peta.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

35. A | Lakaran perlu mengekalkan kedudukan relatif sebenar

Mengubah kedudukan sesuka hati menjadikan hubungan lokasi pada peta tidak tepat.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

36. D | Menyemak padanan simbol dengan petunjuk

Padanan simbol dengan petunjuk memastikan pembaca memahami setiap ciri.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

37. B | di kiri sungai

Kedudukan kiri sungai mengekalkan hubungan sekolah di barat sungai.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

38. D | Kedudukan relatif ciri dan maksud simbol adalah tepat

Ketepatan kedudukan dan simbol memastikan kedua-dua lakaran mewakili kawasan yang sama.

Buku teks KPM hlm. 30 | Rujukan 1.3.4

39. C | Hutan di atas sekolah, sungai di kanan

Susunan ini mengekalkan kedua-dua hubungan arah yang diberikan.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

40. C | Meletakkan simbol jambatan pada lintasan jalan dan sungai

Jambatan perlu ditunjukkan pada lintasan yang dinyatakan dalam maklumat tinjauan.

Buku teks KPM hlm. 29 | Rujukan 1.3.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 03 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Peta Lakar

Subjektif dan huraian / esei

Baca dan hasilkan peta ringkas melalui simbol yang jelas. Bezakan ciri semula jadi daripada ciri buatan manusia, kemudian gunakan pemerhatian untuk melakar kawasan dengan kedudukan relatif yang betul.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 24-33 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B3S01 | 3.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

Seorang pelawat melihat peta lakar kawasan sekolah untuk mengenal pasti bangunan dan arah.

(a) Nyatakan fungsi tajuk dan pemidang. [2 markah]

(b) Terangkan empat perkara: sudut pandangan peta lakar, fungsi arah mata angin, fungsi simbol dan fungsi petunjuk. [4 markah]

B3S02 | 3.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

Senarai ciri latihan: masjid, kilang, sungai, jalan raya, hutan dan sawah padi.

(a) Pilih dua ciri daripada senarai yang sesuai diwakili oleh simbol titik. [2 markah]

(b) Nyatakan jenis simbol yang sesuai bagi setiap ciri lain: sungai, jalan raya, hutan dan sawah padi. [4 markah]

B3S03 | 3.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

Seorang murid menyediakan petunjuk singkatan bagi lakaran kawasan rekaan.

(a) Tuliskan maksud Sek. dan B.P. [2 markah]

(b) Tuliskan maksud P.P., Hosp., Kg. dan Sg. [4 markah]

B3S04 | 3.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

Enam ciri kawasan rekaan: gunung, sungai, jalan raya, sekolah, ladang kelapa sawit dan kilang.

(a) Namakan dua ciri fizikal daripada senarai. [2 markah]

(b) Kelaskan empat ciri lain sebagai fizikal atau budaya. [4 markah]

B3S05 | 3.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

Dua kawasan ditunjukkan pada peta: hutan semula jadi dan ladang getah. Kedua-duanya mengandungi tumbuhan. Seorang murid menganggap kedua-duanya mesti fizikal.

(a) Nyatakan maksud pandang darat fizikal dan pandang darat budaya. [2 markah]

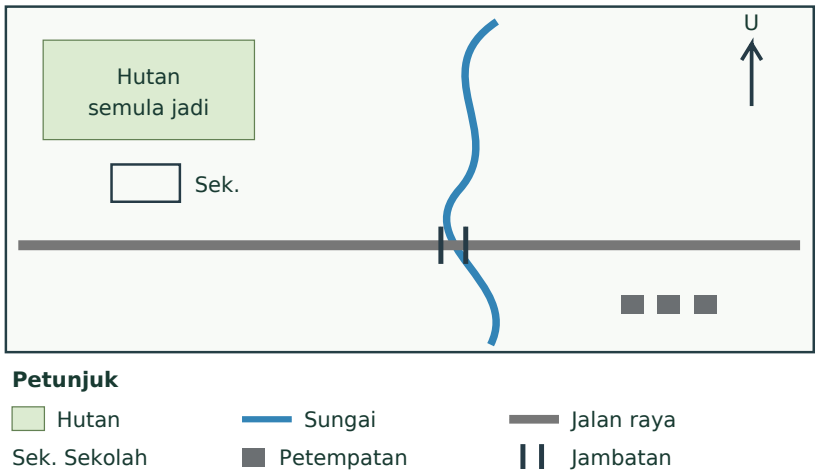
(b) Kelaskan setiap kawasan dan berikan satu alasan yang sepadan bagi setiap pengelasan. [4 markah]

B3S06 | 3.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

Gunakan rajah asal Peta Lakar Kawasan Ria yang disertakan. Semua ciri dan petunjuk yang diperlukan terdapat dalam rajah.

Peta Lakar Kawasan Ria

Petunjuk

Hutan
Sungai
Jalan raya
Sek. Sekolah
Petempatan
Jambatan

(a) Namakan dua ciri fizikal pada peta. [2 markah]

(b) Namakan empat ciri budaya yang ditunjukkan. [4 markah]

B3S07 | 3.4

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 28-30 | Rujukan 1.3.3, 1.3.4

Maklumat kawasan rekaan: utara di atas; sekolah di barat sungai; hutan di utara sekolah. Draf meletakkan sekolah di timur sungai dan hutan di selatan sekolah. Tajuk tidak menyatakan nama kawasan; petunjuk tidak menerangkan simbol sekolah.

(a) Berdasarkan rangsangan, namakan satu ciri fizikal dan satu ciri budaya. [2 markah]

(b) Nyatakan empat tindakan pembetulan yang diperlukan bagi kedudukan dan kelengkapan draf. [4 markah]

B3S08 | 3.4

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 29-30 | Rujukan 1.3.4

Sekumpulan murid akan menghasilkan peta lakar kawasan sekolah melalui pemerhatian bersama guru.

(a) Nyatakan dua jenis maklumat yang perlu direkod ketika tinjauan. [2 markah]

(b) Selepas tinjauan, huraikan empat kerja untuk menghasilkan peta lengkap. Gabungkan tajuk dan pemidang sebagai satu kerja persediaan. [4 markah]

B3S09 | 3.3

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 28-30 | Rujukan 1.3.3, 1.3.4

Senario rekaan: sebahagian hutan semula jadi diganti dengan petempatan. Sebuah jambatan dibina merentasi sungai yang masih mengalir di laluan asal. Draf lama masih menunjukkan hutan pada tapak petempatan dan belum menunjukkan jambatan.

(a) Nyatakan dua kemas kini simbol yang perlu dibuat. [2 markah]

(b) Kelaskan empat ciri yang disebut dalam senario: hutan asal, petempatan baharu, jambatan dan sungai yang kekal. [4 markah]

B3S10 | 3.4

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 29-30 | Rujukan 1.3.4

Arahan lakaran kawasan rekaan: utara di atas; sekolah di tengah; hutan di utara sekolah; petempatan di selatan sekolah; sungai di timur sekolah; jalan dari sekolah ke timur melintasi sungai melalui jambatan.

(a) Nyatakan kedudukan hutan dan petempatan berbanding sekolah. [2 markah]

(b) Lukis bahagian utama lakaran di atas kertas: tunjukkan sekolah, sungai, jalan dan jambatan mengikut arahan. Huraikan penempatan empat unsur itu jika menjawab secara teks. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B3E01 | 3.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 26-28 | Rujukan 1.3.1, 1.3.3

Kelab Geografi menyediakan penerangan ringkas kepada murid yang baru belajar membaca peta lakar.

Terangkan lima unsur utama peta lakar, sudut pandangannya dan dua kumpulan pandang darat yang boleh ditunjukkan.

Rangka bantuan

1. Senaraikan lima unsur dan fungsi masing-masing.
2. Nyatakan cara kawasan dilihat pada peta lakar.
3. Bezakan dua kumpulan pandang darat.

B3E02 | 3.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

Murid mahu memilih cara perwakilan yang sesuai untuk pelbagai ciri kawasan.

Nyatakan empat jenis perwakilan peta lakar dan berikan satu contoh sesuai bagi setiap jenis.

Rangka bantuan

1. Bezakan tapak, garisan dan keluasan.
2. Masukkan juga singkatan perkataan.
3. Padankan setiap jenis dengan contoh yang berbeza.

B3E03 | 3.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 26-30 | Rujukan 1.3.1, 1.3.2, 1.3.4

Maklumat kawasan rekaan bernama Kawasan Damai: utara di atas; sekolah di tengah; hutan semula jadi di utara sekolah; sungai di timur sekolah.

Hasilkan peta lakar lengkap di atas kertas berdasarkan maklumat. Gunakan simbol atau singkatan yang sesuai. Jika ruang jawapan hanya teks, jelaskan lapan unsur lakaran yang memenuhi tugasan.

Rangka bantuan

1. Sediakan tajuk, pemidang dan arah.
2. Letakkan tiga ciri mengikut kedudukan yang diberi.
3. Lengkapkan petunjuk dan pastikan pandangan atas.

B3E04 | 3.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 26-30 | Rujukan 1.3.1, 1.3.3, 1.3.4

Draf kawasan rekaan mempunyai lapan masalah: tiada tajuk, tiada pemidang, tiada arah, petunjuk tidak sepadan, sekolah tersalah di timur sungai walaupun rekod menyatakan barat, jambatan jauh dari lintasan jalan-sungai, hutan semula jadi dikelaskan budaya dan ladang getah dikelaskan fizikal.

Cadangkan satu pembetulan bagi setiap masalah tersebut.

Rangka bantuan

1. Baiki empat masalah kelengkapan dan penerangan.
2. Baiki dua masalah kedudukan.
3. Baiki dua kesilapan pengelasan.

B3E05 | 3.4

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 26-30 | Rujukan 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4

Senario rekaan: kamu menyediakan lakaran kawasan yang mempunyai sungai, hutan semula jadi, sekolah dan sawah padi. Rakan mencadangkan semua tumbuhan dikelaskan fizikal dan ciri boleh dipindahkan agar peta kelihatan seimbang.

Kelaskan empat ciri itu. Kemudian terangkan empat tindakan supaya lakaran berasaskan kawasan yang diperhatikan, mempunyai simbol yang jelas dan lengkap untuk dibaca.

Rangka bantuan

1. Kelaskan setiap ciri mengikut asalnya.
2. Utamakan pemerhatian dan kedudukan yang tepat.
3. Pastikan unsur peta dan petunjuk lengkap.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B3S01 | 3.1

Buku teks KPM hlm. 26 | Rujukan 1.3.1

(a) Nyatakan fungsi tajuk dan pemidang.

Contoh jawapan

Tajuk mengenal pasti kawasan peta. Pemidang membatasi ruang lakaran.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tajuk mengenal pasti kawasan atau perkara yang ditunjukkan.

☐ P2 (1 markah): Pemidang membatasi ruang peta.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Terangkan empat perkara: sudut pandangan peta lakar, fungsi arah mata angin, fungsi simbol dan fungsi petunjuk.

Contoh jawapan

Peta lakar menggambarkan kawasan dari atas. Arah mata angin menjadi rujukan orientasi. Simbol mewakili ciri sebenar, manakala petunjuk menerangkan maksud simbol itu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Peta lakar menggunakan pandangan dari atas.

☐ P2 (1 markah): Arah mata angin menunjukkan orientasi peta.

☐ P3 (1 markah): Simbol mewakili ciri sebenar secara ringkas.

☐ P4 (1 markah): Petunjuk menerangkan maksud simbol.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

B3S02 | 3.2

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

(a) Pilih dua ciri daripada senarai yang sesuai diwakili oleh simbol titik.

Contoh jawapan

Masjid dan kilang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menyatakan masjid.

☐ P2 (1 markah): Menyatakan kilang.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Nyatakan jenis simbol yang sesuai bagi setiap ciri lain: sungai, jalan raya, hutan dan sawah padi.

Contoh jawapan

Sungai dan jalan raya menggunakan simbol garisan. Hutan dan sawah padi menggunakan simbol kawasan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai: simbol garisan.

☐ P2 (1 markah): Jalan raya: simbol garisan.

☐ P3 (1 markah): Hutan: simbol kawasan.

☐ P4 (1 markah): Sawah padi: simbol kawasan.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

B3S03 | 3.2

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

(a) Tuliskan maksud Sek. dan B.P.

Contoh jawapan

Sek. bermaksud sekolah dan B.P. bermaksud balai polis.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sek. bermaksud sekolah.

☐ P2 (1 markah): B.P. bermaksud balai polis.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Tuliskan maksud P.P., Hosp., Kg. dan Sg.

Contoh jawapan

P.P. ialah pejabat pos, Hosp. ialah hospital, Kg. ialah kampung dan Sg. ialah sungai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P.P.: pejabat pos.

☐ P2 (1 markah): Hosp.: hospital.

☐ P3 (1 markah): Kg.: kampung.

☐ P4 (1 markah): Sg.: sungai.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

B3S04 | 3.3

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

(a) Namakan dua ciri fizikal daripada senarai.

Contoh jawapan

Gunung dan sungai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Gunung.

☐ P2 (1 markah): Sungai.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Kelaskan empat ciri lain sebagai fizikal atau budaya.

Contoh jawapan

Jalan raya, sekolah, ladang kelapa sawit dan kilang semuanya pandang darat budaya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jalan raya: budaya.

☐ P2 (1 markah): Sekolah: budaya.

☐ P3 (1 markah): Ladang kelapa sawit: budaya.

☐ P4 (1 markah): Kilang: budaya.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

B3S05 | 3.3

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

(a) Nyatakan maksud pandang darat fizikal dan pandang darat budaya.

Contoh jawapan

Pandang darat fizikal ialah ciri semula jadi. Pandang darat budaya ialah ciri buatan atau hasil kegiatan manusia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Fizikal: ciri semula jadi.

☐ P2 (1 markah): Budaya: ciri buatan atau hasil kegiatan manusia.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Kelaskan setiap kawasan dan berikan satu alasan yang sepadan bagi setiap pengelasan.

Contoh jawapan

Hutan semula jadi ialah fizikal kerana tumbuh-tumbuhannya semula jadi. Ladang getah ialah budaya kerana kawasan itu diusahakan manusia untuk pertanian.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hutan semula jadi dikelaskan sebagai fizikal.

☐ P2 (1 markah): Alasan hutan: tumbuh-tumbuhan semula jadi.

☐ P3 (1 markah): Ladang getah dikelaskan sebagai budaya.

☐ P4 (1 markah): Alasan ladang: diusahakan melalui pertanian manusia.

Kategori dan alasan proses pembentukan dinilai secara berasingan; jangan menerima alasan semua tumbuhan ialah fizikal.

B3S06 | 3.3

Buku teks KPM hlm. 28 | Rujukan 1.3.3

(a) Namakan dua ciri fizikal pada peta.

Contoh jawapan

Sungai dan hutan semula jadi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai.

☐ P2 (1 markah): Hutan semula jadi.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Namakan empat ciri budaya yang ditunjukkan.

Contoh jawapan

Sekolah, jalan raya, jambatan dan petempatan ialah empat ciri budaya pada peta.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sekolah.

☐ P2 (1 markah): Jalan raya.

☐ P3 (1 markah): Jambatan.

☐ P4 (1 markah): Petempatan.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

B3S07 | 3.4

Buku teks KPM hlm. 28-30 | Rujukan 1.3.3, 1.3.4

(a) Berdasarkan rangsangan, namakan satu ciri fizikal dan satu ciri budaya.

Contoh jawapan

Hutan semula jadi ialah ciri fizikal, manakala sekolah ialah ciri budaya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hutan semula jadi atau sungai dikenal pasti sebagai ciri fizikal.

☐ P2 (1 markah): Sekolah dikenal pasti sebagai ciri budaya.

Terima sungai sebagai contoh ciri fizikal. Setiap pengelasan yang tepat diberi satu markah.

(b) Nyatakan empat tindakan pembetulan yang diperlukan bagi kedudukan dan kelengkapan draf.

Contoh jawapan

Letakkan sekolah di barat sungai dan hutan di utara sekolah. Tulis tajuk yang mengenal pasti kawasan rekaan. Tambahkan simbol sekolah beserta maksudnya dalam petunjuk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Letakkan sekolah di barat sungai.

☐ P2 (1 markah): Letakkan hutan di utara sekolah.

☐ P3 (1 markah): Tambahkan nama kawasan yang sesuai dalam tajuk.

☐ P4 (1 markah): Tambahkan maksud simbol sekolah dalam petunjuk.

Beri satu markah untuk setiap tindakan pembetulan yang berbeza dan tepat. Jangan gandakan isi yang sama.

B3S08 | 3.4

Buku teks KPM hlm. 29-30 | Rujukan 1.3.4

(a) Nyatakan dua jenis maklumat yang perlu direkod ketika tinjauan.

Contoh jawapan

Murid merekodkan ciri utama dan kedudukan relatifnya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Ciri utama yang terdapat di kawasan.

☐ P2 (1 markah): Kedudukan relatif ciri atau arah antara ciri.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Selepas tinjauan, huraikan empat kerja untuk menghasilkan peta lengkap. Gabungkan tajuk dan pemidang sebagai satu kerja persediaan.

Contoh jawapan

Tulis tajuk dan lukis pemidang. Masukkan arah mata angin. Pilih simbol yang sesuai dan lukis ciri mengikut kedudukannya. Akhir sekali, sediakan petunjuk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menulis tajuk dan melukis pemidang.

☐ P2 (1 markah): Memasukkan arah mata angin.

☐ P3 (1 markah): Memilih simbol sesuai lalu melukis ciri pada kedudukan yang direkod.

☐ P4 (1 markah): Menyediakan petunjuk yang sepadan dengan simbol.

Terima urutan munasabah yang menghasilkan peta lengkap. Tidak perlu menganggap hanya satu susunan kerja boleh diterima.

B3S09 | 3.3

Buku teks KPM hlm. 28-30 | Rujukan 1.3.3, 1.3.4

(a) Nyatakan dua kemas kini simbol yang perlu dibuat.

Contoh jawapan

Gantikan simbol hutan pada tapak yang telah dibangunkan dengan simbol petempatan. Tambahkan jambatan pada lintasan sungai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menggantikan simbol hutan pada tapak yang berubah dengan simbol petempatan.

☐ P2 (1 markah): Menambah simbol jambatan pada lintasan sungai.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Kelaskan empat ciri yang disebut dalam senario: hutan asal, petempatan baharu, jambatan dan sungai yang kekal.

Contoh jawapan

Hutan asal dan sungai ialah fizikal. Petempatan baharu dan jambatan ialah budaya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hutan asal: fizikal.

☐ P2 (1 markah): Petempatan baharu: budaya.

☐ P3 (1 markah): Jambatan: budaya.

☐ P4 (1 markah): Sungai yang kekal: fizikal.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

B3S10 | 3.4

Buku teks KPM hlm. 29-30 | Rujukan 1.3.4

(a) Nyatakan kedudukan hutan dan petempatan berbanding sekolah.

Contoh jawapan

Hutan di utara sekolah dan petempatan di selatan sekolah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hutan di utara sekolah.

☐ P2 (1 markah): Petempatan di selatan sekolah.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri setiap fakta berbeza sekali sahaja.

(b) Lukis bahagian utama lakaran di atas kertas: tunjukkan sekolah, sungai, jalan dan jambatan mengikut arahan. Huraikan penempatan empat unsur itu jika menjawab secara teks.

Contoh jawapan

Sekolah berada di tengah. Sungai dilukis di kanan sekolah apabila utara di atas. Jalan dilukis dari sekolah ke arah timur hingga melintasi sungai. Simbol jambatan diletakkan pada titik lintasan itu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sekolah ditempatkan di tengah kawasan lakaran.

☐ P2 (1 markah): Sungai ditempatkan di timur sekolah.

☐ P3 (1 markah): Jalan menghubungkan sekolah ke arah timur dan melintasi sungai.

☐ P4 (1 markah): Jambatan ditempatkan pada lintasan jalan dengan sungai.

Lakaran atau huraian tepat diterima untuk empat unsur ini. Untuk latihan kemahiran melukis sebenar, murid tetap perlu menghasilkan lakaran pada kertas.

B3E01 | 3.1

Buku teks KPM hlm. 26-28 | Rujukan 1.3.1, 1.3.3

Terangkan lima unsur utama peta lakar, sudut pandangannya dan dua kumpulan pandang darat yang boleh ditunjukkan.

Contoh jawapan

Peta lakar menggambarkan kawasan dari atas. Tajuk mengenal pasti kawasan yang ditunjukkan, manakala pemidang membatasi ruang lakaran. Arah mata angin menjadi rujukan orientasi. Simbol mewakili ciri sebenar secara ringkas dan petunjuk menerangkan maksud setiap simbol. Peta boleh menunjukkan pandang darat fizikal, iaitu ciri semula jadi, serta pandang darat budaya, iaitu ciri hasil kegiatan manusia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tajuk mengenal pasti kawasan.

☐ P2 (1 markah): Pemidang membatasi ruang peta.

☐ P3 (1 markah): Arah mata angin memberikan orientasi.

☐ P4 (1 markah): Simbol mewakili ciri sebenar.

☐ P5 (1 markah): Petunjuk menerangkan simbol.

☐ P6 (1 markah): Peta menggunakan pandangan atas.

☐ P7 (1 markah): Pandang darat fizikal ialah ciri semula jadi.

☐ P8 (1 markah): Pandang darat budaya ialah ciri hasil kegiatan manusia.

Terima ayat setara dan contoh lain yang tepat serta sesuai dengan rangsangan. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja. Rubrik ialah panduan semakan kendiri.

B3E02 | 3.2

Buku teks KPM hlm. 27 | Rujukan 1.3.2

Nyatakan empat jenis perwakilan peta lakar dan berikan satu contoh sesuai bagi setiap jenis.

Contoh jawapan

Simbol titik menandakan tapak seperti masjid. Simbol garisan digunakan untuk ciri memanjang seperti jalan raya. Simbol kawasan menunjukkan keluasan tertentu seperti hutan. Singkatan perkataan pula memendekkan label; contohnya Sek. bermaksud sekolah. Keempat-empat jenis perwakilan membantu maklumat dipaparkan dengan ringkas dan diterangkan dalam petunjuk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menyatakan simbol titik.

☐ P2 (1 markah): Memberikan contoh titik yang tepat seperti masjid.

☐ P3 (1 markah): Menyatakan simbol garisan.

☐ P4 (1 markah): Memberikan contoh garisan yang tepat seperti jalan raya.

☐ P5 (1 markah): Menyatakan simbol kawasan.

☐ P6 (1 markah): Memberikan contoh kawasan yang tepat seperti hutan.

☐ P7 (1 markah): Menyatakan singkatan perkataan.

☐ P8 (1 markah): Memberikan singkatan dan maksud sepadan seperti Sek. untuk sekolah.

Terima ayat setara dan contoh lain yang tepat serta sesuai dengan rangsangan. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja. Rubrik ialah panduan semakan kendiri.

B3E03 | 3.4

Buku teks KPM hlm. 26-30 | Rujukan 1.3.1, 1.3.2, 1.3.4

Hasilkan peta lakar lengkap di atas kertas berdasarkan maklumat. Gunakan simbol atau singkatan yang sesuai. Jika ruang jawapan hanya teks, jelaskan lapan unsur lakaran yang memenuhi tugasan.

Contoh jawapan

Lakaran yang memenuhi tugasan bertajuk Peta Lakar Kawasan Damai dan mempunyai pemidang. Anak panah U menghala ke atas. Sek. berada di tengah, kawasan hutan di atasnya dan garisan sungai di kanannya. Petunjuk menerangkan sekolah, hutan dan sungai. Semua ciri disusun menurut pandangan atas. Huraian ini ialah panduan semakan; murid perlu melukis lakaran pada kertas untuk melatih kemahiran sebenar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tajuk menyatakan Peta Lakar Kawasan Damai atau setara.

☐ P2 (1 markah): Pemidang membatasi kawasan lakaran.

☐ P3 (1 markah): Anak panah utara menghala ke atas.

☐ P4 (1 markah): Sekolah ditunjukkan di tengah menggunakan simbol atau Sek.

☐ P5 (1 markah): Hutan ditunjukkan di utara sekolah menggunakan simbol kawasan.

☐ P6 (1 markah): Sungai ditunjukkan di timur sekolah menggunakan simbol garisan.

☐ P7 (1 markah): Petunjuk menerangkan semua simbol atau singkatan yang digunakan.

☐ P8 (1 markah): Susunan digambarkan sebagai pandangan atas, bukan lukisan pandang sisi.

Terima ayat setara dan contoh lain yang tepat serta sesuai dengan rangsangan. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja. Rubrik ialah panduan semakan kendiri.

B3E04 | 3.4

Buku teks KPM hlm. 26-30 | Rujukan 1.3.1, 1.3.3, 1.3.4

Cadangkan satu pembetulan bagi setiap masalah tersebut.

Contoh jawapan

Tambahkan tajuk, pemidang dan arah mata angin. Betulkan petunjuk supaya setiap lambang sepadan dengan simbol pada peta. Letakkan sekolah di barat sungai mengikut rekod. Pindahkan simbol jambatan ke titik lintasan jalan dan sungai. Hutan semula jadi perlu dikelaskan sebagai fizikal, manakala ladang getah perlu dikelaskan sebagai budaya kerana diusahakan manusia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menambah tajuk kawasan.

☐ P2 (1 markah): Melukis pemidang.

☐ P3 (1 markah): Memasukkan arah mata angin.

☐ P4 (1 markah): Menyelaraskan petunjuk dengan simbol yang digunakan.

☐ P5 (1 markah): Mengalihkan sekolah ke barat sungai.

☐ P6 (1 markah): Meletakkan jambatan pada lintasan jalan dan sungai.

☐ P7 (1 markah): Mengelaskan hutan semula jadi sebagai fizikal.

☐ P8 (1 markah): Mengelaskan ladang getah sebagai budaya.

Terima ayat setara dan contoh lain yang tepat serta sesuai dengan rangsangan. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja. Rubrik ialah panduan semakan kendiri.

B3E05 | 3.4

Buku teks KPM hlm. 26-30 | Rujukan 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4

Kelaskan empat ciri itu. Kemudian terangkan empat tindakan supaya lakaran berasaskan kawasan yang diperhatikan, mempunyai simbol yang jelas dan lengkap untuk dibaca.

Contoh jawapan

Sungai dan hutan semula jadi ialah pandang darat fizikal. Sekolah dan sawah padi ialah pandang darat budaya; sawah diusahakan manusia walaupun mengandungi tumbuhan. Buat tinjauan untuk merekod ciri serta kedudukannya. Kekalkan hubungan kedudukan tersebut dan jangan memindahkan ciri semata-mata untuk menghias peta. Pilih simbol yang sesuai serta terangkan semua simbol dalam petunjuk. Lengkapkan lakaran dengan tajuk, pemidang dan arah mata angin.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai dikelaskan fizikal.

☐ P2 (1 markah): Hutan semula jadi dikelaskan fizikal.

☐ P3 (1 markah): Sekolah dikelaskan budaya.

☐ P4 (1 markah): Sawah padi dikelaskan budaya.

☐ P5 (1 markah): Meninjau dan merekod ciri serta kedudukan relatifnya.

☐ P6 (1 markah): Mengekalkan kedudukan relatif rekod, bukan memindahkan ciri untuk hiasan.

☐ P7 (1 markah): Menggunakan simbol sesuai serta petunjuk yang sepadan.

☐ P8 (1 markah): Melengkapkan tajuk, pemidang dan arah mata angin.

Terima ayat setara dan contoh lain yang tepat serta sesuai dengan rangsangan. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja. Rubrik ialah panduan semakan kendiri.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 04 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Lakaran Peta Malaysia

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali kedudukan negeri dan wilayah persekutuan, padankan negeri dengan ibu negerinya, dan bezakan ibu negara daripada pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Gunakan peta sebenar sebagai rujukan apabila menghasilkan lakaran Malaysia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 34-41 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Kenal wilayah dan fungsinya

13 negeri
11 di Semenanjung Malaysia; Sabah dan Sarawak di Malaysia Timur.

3 Wilayah Persekutuan
Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan.

Kuala Lumpur
Ibu negara Malaysia.

Putrajaya
Pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Ini ringkasan kategori, bukan peta. Gunakan peta sebenar dalam buku teks hlm. 36-39 untuk melatih lakaran dan pelabelan.

Nota dan contoh berlangkah

4.1a Negeri dan Wilayah Persekutuan

Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1

Malaysia terletak di Asia Tenggara dan terdiri daripada 13 negeri serta tiga wilayah persekutuan. Sebahagian negeri terletak di Semenanjung Malaysia, manakala Sabah dan Sarawak terletak di Pulau Borneo. Kenali nama dan kategori setiap kawasan dahulu, kemudian semak kedudukannya pada peta. Wilayah persekutuan tidak dikira sebagai negeri tambahan.

• Semenanjung Malaysia mempunyai 11 negeri: Perlis, Kedah, Pulau Pinang, Perak, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka, Johor, Pahang, Terengganu dan Kelantan.

• Sabah dan Sarawak ialah dua negeri Malaysia di Pulau Borneo.

• Tiga wilayah persekutuan ialah Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan.

• Kuala Lumpur dan Putrajaya terletak di Semenanjung Malaysia; Labuan terletak berhampiran pantai barat Sabah.

• Semenanjung Malaysia bersempadan dengan Thailand di utara dan Singapura di selatan.

• Sabah dan Sarawak berada di bahagian Malaysia di Pulau Borneo; peta turut menunjukkan Brunei Darussalam dan wilayah Indonesia.

Contoh berlangkah: Senarai kad: Perlis, Sabah, Putrajaya dan Labuan. Susun mengikut negeri atau wilayah persekutuan.

1. Kenal pasti nama dalam senarai 13 negeri.

2. Asingkan nama yang tergolong dalam tiga wilayah persekutuan.

3. Semak setiap kad supaya tidak dikira dalam dua kategori.

Jawapan: Negeri: Perlis dan Sabah. Wilayah persekutuan: Putrajaya dan Labuan.

Elak silap: Putrajaya ialah wilayah persekutuan, bukan negeri ke-14. Bilangan negeri dan wilayah persekutuan perlu diasingkan.

Cuba: Apakah dua negeri Malaysia di Pulau Borneo?

Sabah dan Sarawak.

4.1b Membaca Kedudukan dan Melakar Negeri

Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1, 1.4.3

Kedudukan negeri lebih mudah difahami dengan melihat hubungannya pada peta Malaysia yang sebenar. Kenal pasti Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak serta laut di antaranya. Apabila melakar, gunakan peta rujukan untuk bentuk garis luar, sempadan dan label. Lakaran ringkas masih perlu mengekalkan susunan kawasan; ketepatan lokasi lebih penting daripada hiasan.

• Laut China Selatan memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak.

• Pada peta berorientasikan utara di atas, Sarawak terletak secara umum di barat daya Sabah.

• Johor terletak di bahagian selatan Semenanjung Malaysia.

• Kelantan, Terengganu dan Pahang berada di bahagian pantai timur Semenanjung Malaysia.

• Rujuk peta sebenar pada halaman 36-37 untuk melakar garis luar dan sempadan negeri, bukan mengagak bentuknya.

• Letakkan label negeri dan wilayah persekutuan pada kedudukan yang sesuai, kemudian semak semula dengan rujukan.

Contoh berlangkah: Seorang murid meletakkan Sabah di Semenanjung dan Labuan di sebelah Melaka. Bagaimanakah kesilapan itu disemak?

1. Buka peta negeri dan wilayah persekutuan pada halaman 36-37.

2. Cari Sabah di Pulau Borneo dan Labuan berhampiran pantai barat Sabah.

3. Betulkan label pada lakaran sambil mengekalkan hubungan kedua-dua kawasan.

Jawapan: Pindahkan label Sabah ke bahagiannya di Pulau Borneo dan label Labuan ke pulau berhampiran pantai barat Sabah mengikut peta rujukan.

Elak silap: Jangan melukis Semenanjung, Sabah dan Sarawak sebagai satu daratan bersambung. Ruang laut di antaranya perlu dikenal pasti.

Cuba: Apakah laut yang memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak?

Laut China Selatan.

4.2a Padanan Negeri dengan Ibu Negeri

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Setiap negeri mempunyai ibu negeri yang berperanan sebagai pusat pentadbiran negeri. Nama negeri tidak semestinya sama dengan nama ibu negerinya. Pelajari padanan negeri dan bandar secara berpasangan, kemudian cari kedudukan bandar itu pada peta. Gunakan nama yang tepat supaya bandar lain dalam negeri yang sama tidak tersalah dilabel sebagai ibu negeri.

• Perlis: Kangar; Kedah: Alor Setar; Pulau Pinang: George Town; Perak: Ipoh.

• Selangor: Shah Alam; Negeri Sembilan: Seremban; Melaka: Bandaraya Melaka.

• Johor: Johor Bahru; Pahang: Kuantan; Terengganu: Kuala Terengganu; Kelantan: Kota Bharu.

• Sabah: Kota Kinabalu; Sarawak: Kuching.

• Ibu negeri ialah pusat pentadbiran bagi negeri berkenaan.

• Semak lokasi ibu negeri pada peta halaman 38-39, bukan sekadar menghafal senarai nama.

Contoh berlangkah: Kad negeri menunjukkan Selangor, Sabah dan Sarawak. Padankan dengan Shah Alam, Kuching dan Kota Kinabalu.

1. Padankan Selangor dengan Shah Alam.

2. Padankan Sabah dengan Kota Kinabalu.

3. Padankan Sarawak dengan Kuching, kemudian semak ketiga-tiga lokasi pada peta.

Jawapan: Selangor: Shah Alam. Sabah: Kota Kinabalu. Sarawak: Kuching.

Elak silap: Kuala Lumpur bukan ibu negeri Selangor. Ibu negeri Selangor ialah Shah Alam.

Cuba: Kota Bharu ialah ibu negeri mana?

Kelantan.

4.2b Ibu Negara, Pusat Pentadbiran dan Semakan Lakaran

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2, 1.4.3

Kuala Lumpur ialah ibu negara Malaysia, manakala Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Kedua-dua fungsi ini perlu dibezakan daripada ibu negeri. Pada lakaran, gunakan label atau petunjuk yang jelas untuk menunjukkan kategori bandar. Semak nama, fungsi dan kedudukan berdasarkan peta sebenar supaya label yang betul tidak diletakkan di kawasan yang salah.

• Ibu negara Malaysia ialah Kuala Lumpur.

• Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan ialah Putrajaya.

• Kuala Lumpur dan Putrajaya juga merupakan wilayah persekutuan.

• Shah Alam ialah ibu negeri Selangor; kedudukannya perlu dibezakan daripada Kuala Lumpur dan Putrajaya pada peta.

• Gunakan peta sebenar halaman 38-39 untuk melabel ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran.

• Semak tiga perkara secara berasingan: padanan nama dengan fungsi, kedudukan bandar dan kejelasan petunjuk.

Contoh berlangkah: Lakaran melabel Putrajaya sebagai ibu negara, Kuala Lumpur sebagai ibu negeri Selangor dan Shah Alam sebagai pusat pentadbiran Persekutuan. Betulkan label.

1. Pisahkan tiga fungsi: ibu negara, ibu negeri Selangor dan pusat pentadbiran Persekutuan.

2. Padankan setiap fungsi dengan bandar yang betul.

3. Semak lokasi dan kategori simbol pada peta rujukan.

Jawapan: Kuala Lumpur: ibu negara. Shah Alam: ibu negeri Selangor. Putrajaya: Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Elak silap: Peranan Putrajaya sebagai pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan tidak menjadikannya ibu negara atau ibu negeri Selangor.

Cuba: Apakah perbezaan fungsi Kuala Lumpur dengan Putrajaya dalam bab ini?

Kuala Lumpur ialah ibu negara; Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Papan pameran menyediakan satu ruang untuk setiap negeri Malaysia. Berapakah ruang negeri diperlukan?

A. 13

B. 16

C. 14

D. 11

B4Q01 | Asas | 4.1

02. Selain negeri, berapakah wilayah persekutuan yang perlu dilabel pada peta Malaysia?

A. Dua

B. Lima

C. Empat

D. Tiga

B4Q02 | Asas | 4.1

03. Pasangan manakah ialah dua negeri Malaysia di Pulau Borneo?

A. Sabah dan Pahang

B. Sarawak dan Johor

C. Sabah dan Sarawak

D. Kelantan dan Terengganu

B4Q03 | Asas | 4.1

04. Nama manakah perlu diletakkan dalam kategori wilayah persekutuan?

A. Melaka

B. Kedah

C. Labuan

D. Perlis

B4Q04 | Asas | 4.1

05. Malaysia terletak di rantau ___.

A. Asia Tenggara

B. Asia Barat

C. Asia Selatan

D. Asia Tengah

B4Q05 | Asas | 4.1

06. Pasangan wilayah persekutuan manakah terletak di Semenanjung Malaysia?

A. Sabah dan Putrajaya

B. Kuala Lumpur dan Putrajaya

C. Labuan dan Putrajaya

D. Labuan dan Kuala Lumpur

B4Q06 | Asas | 4.1

07. Negara manakah bersempadan dengan Semenanjung Malaysia di utara?

A. Singapura

B. Thailand

C. Indonesia

D. Brunei Darussalam

B4Q07 | Asas | 4.1

08. Negara manakah terletak di sebelah selatan Semenanjung Malaysia?

A. Brunei Darussalam

B. Singapura

C. Thailand

D. Vietnam

B4Q08 | Asas | 4.1

09. Kumpulan manakah mengandungi negeri Semenanjung Malaysia sahaja?

A. Kedah, Sarawak dan Melaka

B. Perak, Sabah dan Johor

C. Selangor, Sabah dan Sarawak

D. Perlis, Pahang dan Johor

B4Q09 | Faham | 4.1

10. Kumpulan manakah menyenaraikan ketiga-tiga wilayah persekutuan dengan tepat?

A. Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan

B. Putrajaya, Sabah dan Sarawak

C. Kuala Lumpur, Selangor dan Labuan

D. Labuan, Johor dan Perlis

B4Q10 | Faham | 4.1

11. Laut manakah memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak?

A. Laut Sulu

B. Laut Sulawesi

C. Laut China Selatan

D. Laut Jawa

B4Q11 | Faham | 4.1

12. Pada peta Malaysia dengan utara di atas, Sarawak berada secara umum di arah mana dari Sabah?

A. Timur laut

B. Barat laut

C. Barat daya

D. Tenggara

B4Q12 | Faham | 4.1

13. Wilayah Persekutuan Labuan terletak berhampiran ___.

A. pantai barat Sabah

B. pantai timur Pahang

C. pantai selatan Johor

D. pantai barat Melaka

B4Q13 | Faham | 4.1

14. Negeri manakah terletak di bahagian paling selatan Semenanjung Malaysia?

A. Johor

B. Perlis

C. Perak

D. Kelantan

B4Q14 | Faham | 4.1

15. Kumpulan negeri manakah berada di bahagian pantai timur Semenanjung Malaysia?

A. Pulau Pinang, Perak dan Selangor

B. Melaka, Selangor dan Johor

C. Kelantan, Terengganu dan Pahang

D. Perlis, Kedah dan Perak

B4Q15 | Faham | 4.1

16. Selain Malaysia, pasangan negara manakah mempunyai wilayah di Pulau Borneo seperti ditunjukkan pada peta bab ini?

A. Singapura dan Filipina

B. Kemboja dan Laos

C. Indonesia dan Brunei Darussalam

D. Thailand dan Vietnam

B4Q16 | Faham | 4.1

17. Seorang murid mengira Putrajaya sebagai negeri lalu mendapat 14 negeri dan dua wilayah persekutuan. Apakah pembetulan tepat?

A. 14 negeri dan tiga wilayah persekutuan

B. 13 negeri dan dua wilayah persekutuan

C. 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan

D. 12 negeri dan empat wilayah persekutuan

B4Q17 | Aplikasi | 4.1

18. Kad lawatan menyenaraikan Sabah, Labuan dan Sarawak. Pengelasan manakah betul?

A. Tiga negeri

B. Satu negeri dan dua wilayah persekutuan

C. Tiga wilayah persekutuan

D. Dua negeri dan satu wilayah persekutuan

B4Q18 | Aplikasi | 4.1

19. Seorang murid hendak melakar bentuk dan sempadan negeri Malaysia. Tindakan manakah paling sesuai?

A. Mengagak kedudukan daripada nama ibu negeri sahaja

B. Merujuk peta sebenar untuk garis luar, sempadan dan kedudukan

C. Melukis semua negeri sebagai petak sama besar

D. Menyusun negeri mengikut abjad pada satu bulatan

B4Q19 | Aplikasi | 4.1

20. Draf menyambungkan Semenanjung Malaysia terus kepada Sabah tanpa ruang laut. Pembaikan manakah selaras dengan peta sebenar?

A. Menggantikan Sabah dengan Perlis

B. Memadam semua wilayah persekutuan

C. Memindahkan Sarawak ke Semenanjung

D. Memisahkan dua bahagian daratan dengan ruang Laut China Selatan

B4Q20 | Aplikasi | 4.1

21. Kad negeri Perlis perlu dipadankan dengan ibu negeri ___.

A. Ipoh

B. Alor Setar

C. Kangar

D. Shah Alam

B4Q21 | Asas | 4.2

22. Ibu negeri Kedah ialah ___.

A. Kuantan

B. Seremban

C. Alor Setar

D. Kangar

B4Q22 | Asas | 4.2

23. George Town ialah ibu negeri ___.

A. Selangor

B. Pulau Pinang

C. Perak

D. Melaka

B4Q23 | Asas | 4.2

24. Label ibu negeri Perak yang betul ialah ___.

A. Alor Setar

B. Kangar

C. Seremban

D. Ipoh

B4Q24 | Asas | 4.2

25. Bandar manakah ialah ibu negeri Selangor?

A. Shah Alam

B. Putrajaya

C. Klang

D. Kuala Lumpur

B4Q25 | Asas | 4.2

26. Seremban ialah ibu negeri ___.

A. Melaka

B. Pahang

C. Negeri Sembilan

D. Johor

B4Q26 | Asas | 4.2

27. Nama ibu negeri Melaka dalam senarai buku teks ialah ___.

A. Bandaraya Melaka

B. Kuala Pilah

C. Port Dickson

D. Muar

B4Q27 | Asas | 4.2

28. Ibu negeri Johor ialah ___.

A. Batu Pahat

B. Johor Bahru

C. Kluang

D. Muar

B4Q28 | Asas | 4.2

29. Pasangan negeri dan ibu negeri manakah betul?

A. Pahang dengan Kuala Terengganu

B. Pahang dengan Kuantan

C. Pahang dengan Kota Bharu

D. Pahang dengan Seremban

B4Q29 | Faham | 4.2

30. Dua label ialah Terengganu dan Kelantan. Bandar manakah perlu dipadankan dengan Terengganu?

A. Kota Bharu

B. Kuala Terengganu

C. Kuantan

D. Kuala Lumpur

B4Q30 | Faham | 4.2

31. Pasangan manakah membetulkan kad "Kelantan: Kuantan"?

A. Kelantan: Kota Bharu

B. Kelantan: Kangar

C. Kelantan: Ipoh

D. Kelantan: Johor Bahru

B4Q31 | Faham | 4.2

32. Untuk menandakan ibu negeri Sabah, bandar yang dipilih ialah ___.

A. Kota Kinabalu

B. Kuching

C. Labuan

D. Sandakan

B4Q32 | Faham | 4.2

33. Pasangan yang tepat bagi negeri Sarawak ialah ___.

A. Sarawak dengan Kuching

B. Sarawak dengan Labuan

C. Sarawak dengan Kota Kinabalu

D. Sarawak dengan Kuala Lumpur

B4Q33 | Faham | 4.2

34. Pernyataan manakah membezakan Kuala Lumpur dan Putrajaya dengan tepat?

A. Kedua-duanya ibu negeri Selangor

B. Kedua-duanya negeri berasingan

C. Putrajaya ibu negara; Kuala Lumpur ibu negeri Sabah

D. Kuala Lumpur ibu negara; Putrajaya pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan

B4Q34 | Faham | 4.2

35. Apakah peranan utama ibu negeri yang dinyatakan dalam bab ini?

A. Pusat pentadbiran semua negara Asia Tenggara

B. Pusat pentadbiran negeri berkenaan

C. Sempadan antara semua negeri

D. Pusat pentadbiran semua wilayah persekutuan

B4Q35 | Faham | 4.2

36. Kumpulan label manakah mengandungi ibu negeri sahaja?

A. Shah Alam, Putrajaya dan Ipoh

B. Ipoh, Kuching dan Seremban

C. Labuan, Kuantan dan Seremban

D. Kuala Lumpur, Kuching dan Kangar

B4Q36 | Faham | 4.2

37. Pameran menyusun negeri mengikut urutan Kedah, Pahang, Sabah. Susunan ibu negeri yang sepadan ialah ___.

A. Ipoh, Kuala Terengganu, Labuan

B. Kangar, Kota Bharu, Kuching

C. Shah Alam, Seremban, Johor Bahru

D. Alor Setar, Kuantan, Kota Kinabalu

B4Q37 | Aplikasi | 4.2

38. Tiga label fungsi ialah ibu negara, ibu negeri Selangor dan pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Susunan bandar yang tepat ialah ___.

A. Kuala Lumpur, Putrajaya, Shah Alam

B. Putrajaya, Kuala Lumpur, Shah Alam

C. Shah Alam, Putrajaya, Kuala Lumpur

D. Kuala Lumpur, Shah Alam, Putrajaya

B4Q38 | Aplikasi | 4.2

39. Lakaran meletakkan label Kuching dalam kawasan Sabah dan Kota Kinabalu dalam kawasan Sarawak. Apakah tindakan tepat?

A. Mengekalkan label kerana kedua-duanya di Borneo

B. Memadam sempadan kedua-dua negeri

C. Menukar kedua-dua label kepada Labuan

D. Membetulkan lokasi kedua-dua bandar mengikut peta sebenar

B4Q39 | Aplikasi | 4.2

40. Nama ibu negeri dalam lakaran semuanya betul, tetapi satu bandar diletakkan di negeri jiran. Apakah semakan tambahan yang diperlukan?

A. Bilangan perkataan dalam petunjuk sahaja

B. Saiz huruf tajuk sahaja

C. Warna kertas sahaja

D. Kedudukan bandar berbanding peta rujukan

B4Q40 | Aplikasi | 4.2

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 D**	**03 C**	**04 C**	**05 A**	**06 B**	**07 B**	**08 B**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 C**	**13 A**	**14 A**	**15 C**	**16 C**
17 C	**18 D**	**19 B**	**20 D**	**21 C**	**22 C**	**23 B**	**24 D**
25 A	**26 C**	**27 A**	**28 B**	**29 B**	**30 B**	**31 A**	**32 A**
33 A	**34 D**	**35 B**	**36 B**	**37 D**	**38 D**	**39 D**	**40 D**

01. A | 13

Malaysia mempunyai 13 negeri; tiga wilayah persekutuan ialah kategori berasingan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.1

02. D | Tiga

Terdapat tiga wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.1

03. C | Sabah dan Sarawak

Sabah dan Sarawak ialah dua negeri berkenaan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

04. C | Labuan

Labuan ialah wilayah persekutuan, bukan negeri.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

05. A | Asia Tenggara

Buku teks mengenal pasti Malaysia sebagai negara di Asia Tenggara.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

06. B | Kuala Lumpur dan Putrajaya

Kuala Lumpur dan Putrajaya ialah dua wilayah persekutuan di Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

07. B | Thailand

Thailand terletak di utara Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

08. B | Singapura

Singapura terletak di selatan Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

09. D | Perlis, Pahang dan Johor

Perlis, Pahang dan Johor semuanya terletak di Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

10. A | Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan

Kuala Lumpur, Putrajaya dan Labuan ialah tiga wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

11. C | Laut China Selatan

Laut China Selatan terletak di antara Semenanjung Malaysia dengan Sabah dan Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

12. C | Barat daya

Sarawak berada secara umum di barat daya Sabah pada peta negeri Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

13. A | pantai barat Sabah

Peta menunjukkan Labuan berhampiran pantai barat Sabah.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

14. A | Johor

Johor terletak di bahagian selatan Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

15. C | Kelantan, Terengganu dan Pahang

Kelantan, Terengganu dan Pahang ialah negeri pantai timur Semenanjung.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.1

16. C | Indonesia dan Brunei Darussalam

Peta menunjukkan wilayah Indonesia dan Brunei Darussalam di Pulau Borneo.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

17. C | 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan

Putrajaya ialah wilayah persekutuan; jumlah yang betul ialah 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.1

18. D | Dua negeri dan satu wilayah persekutuan

Sabah dan Sarawak ialah negeri, manakala Labuan ialah wilayah persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.1

19. B | Merujuk peta sebenar untuk garis luar, sempadan dan kedudukan

Peta sebenar ialah rujukan bagi bentuk garis luar, sempadan dan susunan negeri.

Buku teks KPM hlm. 36 | Rujukan 1.4.3

20. D | Memisahkan dua bahagian daratan dengan ruang Laut China Selatan

Lakaran perlu menunjukkan Semenanjung terpisah daripada Sabah dan Sarawak oleh Laut China Selatan.

Buku teks KPM hlm. 37 | Rujukan 1.4.3

21. C | Kangar

Kangar ialah ibu negeri Perlis.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

22. C | Alor Setar

Alor Setar ialah ibu negeri Kedah.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

23. B | Pulau Pinang

George Town ialah ibu negeri Pulau Pinang; buku teks juga mengejanya Georgetown.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

24. D | Ipoh

Ipoh ialah ibu negeri Perak.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

25. A | Shah Alam

Shah Alam ialah ibu negeri Selangor.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

26. C | Negeri Sembilan

Seremban ialah ibu negeri Negeri Sembilan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

27. A | Bandaraya Melaka

Buku teks menyenaraikan Bandaraya Melaka sebagai ibu negeri Melaka.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

28. B | Johor Bahru

Johor Bahru ialah ibu negeri Johor.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

29. B | Pahang dengan Kuantan

Kuantan ialah ibu negeri Pahang.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

30. B | Kuala Terengganu

Kuala Terengganu ialah ibu negeri Terengganu; Kota Bharu ialah ibu negeri Kelantan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

31. A | Kelantan: Kota Bharu

Kad Kelantan perlu memaparkan Kota Bharu.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

32. A | Kota Kinabalu

Kota Kinabalu ialah ibu negeri Sabah.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

33. A | Sarawak dengan Kuching

Kuching ialah ibu negeri Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

34. D | Kuala Lumpur ibu negara; Putrajaya pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan

Kuala Lumpur ialah ibu negara dan Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

35. B | Pusat pentadbiran negeri berkenaan

Ibu negeri berperanan sebagai pusat pentadbiran negeri masing-masing.

Buku teks KPM hlm. 38 | Rujukan 1.4.2

36. B | Ipoh, Kuching dan Seremban

Ipoh, Kuching dan Seremban masing-masing ialah ibu negeri Perak, Sarawak dan Negeri Sembilan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

37. D | Alor Setar, Kuantan, Kota Kinabalu

Kedah dipadankan dengan Alor Setar, Pahang dengan Kuantan dan Sabah dengan Kota Kinabalu.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

38. D | Kuala Lumpur, Shah Alam, Putrajaya

Kuala Lumpur ialah ibu negara, Shah Alam ibu negeri Selangor dan Putrajaya pusat pentadbiran Persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 40 | Rujukan 1.4.2

39. D | Membetulkan lokasi kedua-dua bandar mengikut peta sebenar

Kuching mesti dilabel pada kedudukan di Sarawak dan Kota Kinabalu di Sabah berdasarkan peta sebenar.

Buku teks KPM hlm. 39 | Rujukan 1.4.3

40. D | Kedudukan bandar berbanding peta rujukan

Peta sebenar perlu dirujuk untuk menyemak lokasi, walaupun ejaan nama sudah betul.

Buku teks KPM hlm. 38 | Rujukan 1.4.3

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 04 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Lakaran Peta Malaysia

Subjektif dan huraian / esei

Kenali kedudukan negeri dan wilayah persekutuan, padankan negeri dengan ibu negerinya, dan bezakan ibu negara daripada pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan. Gunakan peta sebenar sebagai rujukan apabila menghasilkan lakaran Malaysia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 34-41 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B4S01 | 4.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1

Kelab Geografi mengasingkan kad negeri daripada kad wilayah persekutuan bagi pameran Malaysia.

(a) Nyatakan jumlah negeri dan jumlah wilayah persekutuan di Malaysia. [2 markah]

(b) Kelaskan Perlis, Sabah, Putrajaya dan Labuan sebagai negeri atau wilayah persekutuan. [4 markah]

B4S02 | 4.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1

Peta Malaysia dalam buku teks menunjukkan negara jiran Semenanjung serta kawasan Malaysia di Pulau Borneo.

(a) Namakan negara jiran di utara Semenanjung Malaysia dan negara jiran di selatannya. [2 markah]

(b) Namakan dua negeri Malaysia di Pulau Borneo dan dua negara lain yang mempunyai wilayah di pulau itu. [4 markah]

B4S03 | 4.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Lengkapkan senarai padanan negeri dengan ibu negeri bagi bahagian utara dan tengah Semenanjung.

(a) Nyatakan ibu negeri Perlis dan Kedah. [2 markah]

(b) Nyatakan ibu negeri Pulau Pinang, Perak, Selangor dan Negeri Sembilan. [4 markah]

B4S04 | 4.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Murid menyediakan enam label ibu negeri untuk dipadankan dengan nama negeri pada peta.

(a) Nyatakan ibu negeri Melaka dan Johor. [2 markah]

(b) Nyatakan ibu negeri Pahang, Terengganu, Sabah dan Sarawak. [4 markah]

B4S05 | 4.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1

Senarai latihan: Kuala Lumpur, Putrajaya, Labuan, Kelantan, Terengganu dan Pahang. Tiga daripadanya wilayah persekutuan dan tiga lagi negeri pantai timur Semenanjung.

(a) Namakan dua wilayah persekutuan dalam senarai yang terletak di Semenanjung Malaysia. [2 markah]

(b) Namakan wilayah persekutuan yang berhampiran Sabah serta tiga negeri pantai timur dalam senarai. [4 markah]

B4S06 | 4.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.1, 1.4.2

Kad maklumat membezakan ibu negeri, ibu negara dan Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

(a) Apakah peranan ibu negeri? Namakan ibu negara Malaysia. [2 markah]

(b) Namakan pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan, ibu negeri Selangor dan ibu negeri Kelantan. Kemudian nyatakan kategori pentadbiran Putrajaya: negeri atau wilayah persekutuan. [4 markah]

B4S07 | 4.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2, 1.4.3

Dua bahagian pameran akan menerangkan ibu negeri di Pulau Borneo dan cara menyemak label bandar pada lakaran.

(a) Padankan Kuching dan Kota Kinabalu dengan negeri masing-masing. [2 markah]

(b) Nyatakan empat semakan berbeza apabila melabel bandar pada lakaran: nama, negeri, lokasi dan kategori simbol. [4 markah]

B4S08 | 4.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1, 1.4.3

Kamu akan melakar peta negeri Malaysia. Rujukan wajib untuk kerja lukisan ialah peta sebenar buku teks halaman 36-37.

(a) Nyatakan dua bahagian daratan Malaysia yang perlu ditunjukkan dalam lakaran. [2 markah]

(b) Huraikan empat tindakan selepas memilih peta rujukan untuk menghasilkan lakaran negeri yang boleh disemak. [4 markah]

B4S09 | 4.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1

Seorang murid berkata, "Sabah, Sarawak dan Labuan semuanya negeri di Semenanjung. Laut China Selatan berada antara Perlis dan Kedah." Betulkan kenyataan ini dengan fakta yang tepat.

(a) Nyatakan lokasi umum Sabah dan Sarawak serta kategori Labuan. [2 markah]

(b) Nyatakan empat fakta lokasi: negeri yang berhampiran Labuan, laut pemisah dua bahagian Malaysia, negeri paling selatan Semenanjung dan arah umum Sarawak dari Sabah. [4 markah]

B4S10 | 4.2

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 38-39 | Rujukan 1.4.2, 1.4.3

Untuk menghasilkan lakaran ibu negeri, seorang murid hanya menghafal nama. Dia menyambungkan semua bahagian Malaysia sebagai satu daratan dan meletakkan bandar di ruang kosong tanpa merujuk lokasi sebenar.

(a) Jelaskan dua kelemahan kaedah tersebut. [2 markah]

(b) Berpandukan peta sebenar buku teks halaman 38-39, buat lakaran atas kertas yang menandakan Kuala Lumpur, Putrajaya, Kuching dan Kota Kinabalu. Semak satu padanan fungsi dan lokasi bagi setiap bandar. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B4E01 | 4.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Kelab menyediakan lapan kad negeri: Perlis, Kedah, Pulau Pinang, Perak, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka dan Johor.

Hasilkan senarai padanan bagi semua kad dengan ibu negeri masing-masing.

Rangka bantuan

1. Tulis satu pasangan bagi setiap negeri.
2. Bezakan nama negeri daripada nama bandar.
3. Semak lapan pasangan dengan jadual rujukan.

B4E02 | 4.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1, 1.4.2

Penerangan pengenalan Malaysia perlu membezakan negeri, wilayah persekutuan dan fungsi bandar pentadbiran.

Nyatakan jumlah negeri, jumlah wilayah persekutuan, dua negeri di Pulau Borneo, wilayah persekutuan berhampiran Sabah, ibu negara, pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan dan ibu negeri Selangor.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan dua jumlah kategori.
2. Kenal pasti kawasan di Borneo dan sekitarnya.
3. Padankan tiga fungsi pentadbiran dengan bandar.

B4E03 | 4.1

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1, 1.4.3

Latihan praktikal menggunakan peta sebenar negeri Malaysia dalam buku teks halaman 36-37 sebagai rujukan. Sediakan kertas untuk melakar; jangan membina bentuk sempadan berdasarkan tekaan.

Lakarkan Malaysia dan labelkan Perlis, Johor, Sabah, Sarawak serta Labuan. Pastikan garis luar, pemisahan dua bahagian daratan dan sempadan negeri mengikut peta rujukan.

Rangka bantuan

1. Salin bentuk secara lakaran dengan memerhati rujukan, bukan menekap latihan jawapan.
2. Semak lima label yang diminta.
3. Semak garis luar, ruang laut dan sempadan secara berasingan.

B4E04 | 4.2

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Sebuah draf mempunyai lapan padanan salah: Pahang-Kota Bharu; Kelantan-Kuantan; Terengganu-Ipoh; Sabah-Kuching; Sarawak-Kota Kinabalu; ibu negara-Putrajaya; pusat pentadbiran Persekutuan-Shah Alam; ibu negeri Selangor-Kuala Lumpur.

Betulkan semua lapan padanan supaya nama negeri atau fungsi sepadan dengan bandar yang tepat.

Rangka bantuan

1. Semak tiga negeri pantai timur.
2. Semak dua negeri di Borneo.
3. Bezakan tiga fungsi pentadbiran terakhir.

B4E05 | 4.2

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3

Kamu menyemak lakaran rakan. Nama bandar dieja betul tetapi beberapa lokasi dan kategori simbol diragui. Peta sebenar buku teks halaman 36-39 tersedia sebagai rujukan.

Huraikan empat semakan bagi mutu lakaran. Kemudian nyatakan fungsi empat bandar: Kuala Lumpur, Putrajaya, Shah Alam dan Kuching. Penerangan perlu membezakan nama yang betul daripada lokasi yang betul.

Rangka bantuan

1. Semak bentuk dan sempadan dahulu.
2. Semak lokasi dan kategori petunjuk.
3. Berikan fungsi khusus setiap bandar.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B4S01 | 4.1

Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1

(a) Nyatakan jumlah negeri dan jumlah wilayah persekutuan di Malaysia.

Contoh jawapan

Malaysia mempunyai 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): 13 negeri.

☐ P2 (1 markah): Tiga wilayah persekutuan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Kelaskan Perlis, Sabah, Putrajaya dan Labuan sebagai negeri atau wilayah persekutuan.

Contoh jawapan

Perlis dan Sabah ialah negeri. Putrajaya dan Labuan ialah wilayah persekutuan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perlis: negeri.

☐ P2 (1 markah): Sabah: negeri.

☐ P3 (1 markah): Putrajaya: wilayah persekutuan.

☐ P4 (1 markah): Labuan: wilayah persekutuan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

B4S02 | 4.1

Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1

(a) Namakan negara jiran di utara Semenanjung Malaysia dan negara jiran di selatannya.

Contoh jawapan

Thailand di utara dan Singapura di selatan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Utara: Thailand.

☐ P2 (1 markah): Selatan: Singapura.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Namakan dua negeri Malaysia di Pulau Borneo dan dua negara lain yang mempunyai wilayah di pulau itu.

Contoh jawapan

Dua negeri Malaysia ialah Sabah dan Sarawak. Dua negara lain ialah Indonesia dan Brunei Darussalam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sabah.

☐ P2 (1 markah): Sarawak.

☐ P3 (1 markah): Indonesia.

☐ P4 (1 markah): Brunei Darussalam.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

B4S03 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

(a) Nyatakan ibu negeri Perlis dan Kedah.

Contoh jawapan

Perlis: Kangar. Kedah: Alor Setar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perlis: Kangar.

☐ P2 (1 markah): Kedah: Alor Setar.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Nyatakan ibu negeri Pulau Pinang, Perak, Selangor dan Negeri Sembilan.

Contoh jawapan

Pulau Pinang: George Town. Perak: Ipoh. Selangor: Shah Alam. Negeri Sembilan: Seremban.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pulau Pinang: George Town.

☐ P2 (1 markah): Perak: Ipoh.

☐ P3 (1 markah): Selangor: Shah Alam.

☐ P4 (1 markah): Negeri Sembilan: Seremban.

Terima George Town atau Georgetown. Padanan lain mesti tepat.

B4S04 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

(a) Nyatakan ibu negeri Melaka dan Johor.

Contoh jawapan

Melaka: Bandaraya Melaka. Johor: Johor Bahru.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Melaka: Bandaraya Melaka.

☐ P2 (1 markah): Johor: Johor Bahru.

Terima Bandar Melaka atau Melaka jika jelas merujuk bandar ibu negeri, bukan sekadar mengulang kategori negeri.

(b) Nyatakan ibu negeri Pahang, Terengganu, Sabah dan Sarawak.

Contoh jawapan

Pahang: Kuantan. Terengganu: Kuala Terengganu. Sabah: Kota Kinabalu. Sarawak: Kuching.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pahang: Kuantan.

☐ P2 (1 markah): Terengganu: Kuala Terengganu.

☐ P3 (1 markah): Sabah: Kota Kinabalu.

☐ P4 (1 markah): Sarawak: Kuching.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

B4S05 | 4.1

Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1

(a) Namakan dua wilayah persekutuan dalam senarai yang terletak di Semenanjung Malaysia.

Contoh jawapan

Kuala Lumpur dan Putrajaya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kuala Lumpur.

☐ P2 (1 markah): Putrajaya.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Namakan wilayah persekutuan yang berhampiran Sabah serta tiga negeri pantai timur dalam senarai.

Contoh jawapan

Labuan ialah wilayah persekutuan berhampiran Sabah. Kelantan, Terengganu dan Pahang ialah negeri pantai timur Semenanjung.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Labuan sebagai wilayah persekutuan berhampiran Sabah.

☐ P2 (1 markah): Kelantan sebagai negeri pantai timur.

☐ P3 (1 markah): Terengganu sebagai negeri pantai timur.

☐ P4 (1 markah): Pahang sebagai negeri pantai timur.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

B4S06 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.1, 1.4.2

(a) Apakah peranan ibu negeri? Namakan ibu negara Malaysia.

Contoh jawapan

Ibu negeri ialah pusat pentadbiran sesebuah negeri. Ibu negara Malaysia ialah Kuala Lumpur.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Ibu negeri berperanan sebagai pusat pentadbiran negeri berkenaan.

☐ P2 (1 markah): Ibu negara Malaysia ialah Kuala Lumpur.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Namakan pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan, ibu negeri Selangor dan ibu negeri Kelantan. Kemudian nyatakan kategori pentadbiran Putrajaya: negeri atau wilayah persekutuan.

Contoh jawapan

Pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan ialah Putrajaya. Ibu negeri Selangor ialah Shah Alam dan ibu negeri Kelantan ialah Kota Bharu. Putrajaya merupakan wilayah persekutuan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan: Putrajaya.

☐ P2 (1 markah): Ibu negeri Selangor: Shah Alam.

☐ P3 (1 markah): Ibu negeri Kelantan: Kota Bharu.

☐ P4 (1 markah): Putrajaya ialah wilayah persekutuan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

B4S07 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2, 1.4.3

(a) Padankan Kuching dan Kota Kinabalu dengan negeri masing-masing.

Contoh jawapan

Kuching ialah ibu negeri Sarawak. Kota Kinabalu ialah ibu negeri Sabah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kuching: Sarawak.

☐ P2 (1 markah): Kota Kinabalu: Sabah.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Nyatakan empat semakan berbeza apabila melabel bandar pada lakaran: nama, negeri, lokasi dan kategori simbol.

Contoh jawapan

Semak ejaan nama bandar. Pastikan padanan bandar dengan negeri atau fungsi adalah betul. Bandingkan lokasinya dengan peta sebenar. Semak kategori simbol dan petunjuk supaya tiga fungsi pentadbiran tidak tertukar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menyemak ejaan nama bandar.

☐ P2 (1 markah): Menyemak padanan bandar dengan negeri atau fungsinya yang betul.

☐ P3 (1 markah): Membandingkan kedudukan bandar dengan peta sebenar.

☐ P4 (1 markah): Memastikan simbol atau petunjuk membezakan ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran Persekutuan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

B4S08 | 4.1

Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1, 1.4.3

(a) Nyatakan dua bahagian daratan Malaysia yang perlu ditunjukkan dalam lakaran.

Contoh jawapan

Dua bahagian itu ialah Semenanjung Malaysia dan bahagian Malaysia di Pulau Borneo, iaitu Sabah serta Sarawak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Semenanjung Malaysia.

☐ P2 (1 markah): Bahagian Malaysia di Pulau Borneo, iaitu Sabah dan Sarawak.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Huraikan empat tindakan selepas memilih peta rujukan untuk menghasilkan lakaran negeri yang boleh disemak.

Contoh jawapan

Lakarkan garis luar Malaysia dengan merujuk peta sebenar. Masukkan sempadan negeri. Tulis nama negeri dan wilayah persekutuan di tempat yang sesuai. Akhir sekali, bandingkan lakaran dengan rujukan dan betulkan kesilapan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Melakar garis luar dengan berpandukan peta sebenar.

☐ P2 (1 markah): Melakar sempadan negeri mengikut rujukan.

☐ P3 (1 markah): Menulis nama negeri dan wilayah persekutuan pada kedudukan yang sesuai.

☐ P4 (1 markah): Membandingkan semula lakaran dengan peta rujukan untuk membetulkan kesilapan.

Ini ialah penerangan kaedah. Untuk menilai kemahiran melakar, murid perlu melaksanakan langkah tersebut pada kertas.

B4S09 | 4.1

Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1

(a) Nyatakan lokasi umum Sabah dan Sarawak serta kategori Labuan.

Contoh jawapan

Sabah dan Sarawak terletak di Pulau Borneo. Labuan ialah wilayah persekutuan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sabah dan Sarawak terletak di Pulau Borneo.

☐ P2 (1 markah): Labuan ialah wilayah persekutuan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Nyatakan empat fakta lokasi: negeri yang berhampiran Labuan, laut pemisah dua bahagian Malaysia, negeri paling selatan Semenanjung dan arah umum Sarawak dari Sabah.

Contoh jawapan

Labuan berhampiran pantai barat Sabah. Laut China Selatan memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak. Johor terletak paling selatan di Semenanjung. Sarawak berada secara umum di barat daya Sabah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Labuan berhampiran pantai barat Sabah.

☐ P2 (1 markah): Laut China Selatan memisahkan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak.

☐ P3 (1 markah): Johor di bahagian paling selatan Semenanjung Malaysia.

☐ P4 (1 markah): Sarawak secara umum di barat daya Sabah.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

B4S10 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 38-39 | Rujukan 1.4.2, 1.4.3

(a) Jelaskan dua kelemahan kaedah tersebut.

Contoh jawapan

Kaedah itu mengabaikan ruang laut antara Semenanjung dengan Sabah dan Sarawak. Bandar juga mungkin berada di lokasi yang salah kerana diletakkan sesuka hati.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Mengabaikan pemisahan Semenanjung Malaysia daripada Sabah dan Sarawak oleh laut.

☐ P2 (1 markah): Kedudukan bandar boleh tersalah kerana diletakkan tanpa merujuk lokasi sebenar.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberikan sekali sahaja.

(b) Berpandukan peta sebenar buku teks halaman 38-39, buat lakaran atas kertas yang menandakan Kuala Lumpur, Putrajaya, Kuching dan Kota Kinabalu. Semak satu padanan fungsi dan lokasi bagi setiap bandar.

Contoh jawapan

Lakaran perlu meletakkan Kuala Lumpur dan Putrajaya pada lokasi masing-masing di Semenanjung, dengan fungsi ibu negara dan pusat pentadbiran Persekutuan. Kuching ditandakan pada lokasi rujukan di Sarawak dan Kota Kinabalu pada lokasi rujukan di Sabah, masing-masing sebagai ibu negeri.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kuala Lumpur diletakkan pada lokasi rujukan di Semenanjung dan dilabel ibu negara.

☐ P2 (1 markah): Putrajaya diletakkan pada lokasi rujukan di Semenanjung dan dilabel pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

☐ P3 (1 markah): Kuching diletakkan di lokasi rujukan dalam Sarawak dan dilabel ibu negeri Sarawak.

☐ P4 (1 markah): Kota Kinabalu diletakkan di lokasi rujukan dalam Sabah dan dilabel ibu negeri Sabah.

Bagi kerja lukisan, lokasi mesti dibandingkan dengan peta sebenar. Huraian teks ini ialah panduan semakan dan tidak membuktikan ketepatan lukisan murid.

B4E01 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Hasilkan senarai padanan bagi semua kad dengan ibu negeri masing-masing.

Contoh jawapan

Perlis dipadankan dengan Kangar; Kedah dengan Alor Setar; Pulau Pinang dengan George Town; Perak dengan Ipoh. Selangor dipadankan dengan Shah Alam; Negeri Sembilan dengan Seremban; Melaka dengan Bandaraya Melaka; dan Johor dengan Johor Bahru.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perlis dengan Kangar.

☐ P2 (1 markah): Kedah dengan Alor Setar.

☐ P3 (1 markah): Pulau Pinang dengan George Town.

☐ P4 (1 markah): Perak dengan Ipoh.

☐ P5 (1 markah): Selangor dengan Shah Alam.

☐ P6 (1 markah): Negeri Sembilan dengan Seremban.

☐ P7 (1 markah): Melaka dengan Bandaraya Melaka.

☐ P8 (1 markah): Johor dengan Johor Bahru.

Terima penerangan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberikan sekali sahaja. George Town dan Georgetown diterima. Tiada format peperiksaan rasmi didakwa.

B4E02 | 4.1

Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1, 1.4.2

Nyatakan jumlah negeri, jumlah wilayah persekutuan, dua negeri di Pulau Borneo, wilayah persekutuan berhampiran Sabah, ibu negara, pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan dan ibu negeri Selangor.

Contoh jawapan

Malaysia mempunyai 13 negeri dan tiga wilayah persekutuan. Sabah dan Sarawak ialah negeri Malaysia di Pulau Borneo. Labuan ialah wilayah persekutuan berhampiran pantai barat Sabah. Kuala Lumpur ialah ibu negara, Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan dan Shah Alam ialah ibu negeri Selangor.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): 13 negeri.

☐ P2 (1 markah): Tiga wilayah persekutuan.

☐ P3 (1 markah): Sabah sebagai negeri di Pulau Borneo.

☐ P4 (1 markah): Sarawak sebagai negeri di Pulau Borneo.

☐ P5 (1 markah): Labuan sebagai wilayah persekutuan berhampiran Sabah.

☐ P6 (1 markah): Kuala Lumpur sebagai ibu negara.

☐ P7 (1 markah): Putrajaya sebagai pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

☐ P8 (1 markah): Shah Alam sebagai ibu negeri Selangor.

Terima penerangan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberikan sekali sahaja. George Town dan Georgetown diterima. Tiada format peperiksaan rasmi didakwa.

B4E03 | 4.1

Buku teks KPM hlm. 36-37 | Rujukan 1.4.1, 1.4.3

Lakarkan Malaysia dan labelkan Perlis, Johor, Sabah, Sarawak serta Labuan. Pastikan garis luar, pemisahan dua bahagian daratan dan sempadan negeri mengikut peta rujukan.

Contoh jawapan

Lakaran yang memenuhi tugasan menunjukkan garis luar dan sempadan negeri dengan berpandukan peta sebenar. Semenanjung dipisahkan daripada Sabah dan Sarawak oleh Laut China Selatan. Perlis dilabel di utara Semenanjung dan Johor di selatan. Sabah dan Sarawak berada pada bahagian masing-masing di Pulau Borneo, dengan Sarawak secara umum di barat daya Sabah. Labuan ditandakan berhampiran pantai barat Sabah. Bandingkan hasil lukisan sebenar dengan rujukan untuk semakan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Garis luar kawasan Malaysia dilakar berpandukan peta sebenar dengan bentuk umum yang munasabah.

☐ P2 (1 markah): Semenanjung dipisahkan daripada Sabah dan Sarawak oleh ruang Laut China Selatan.

☐ P3 (1 markah): Sempadan negeri dilakar mengikut peta rujukan, bukan dibahagi kepada petak rawak.

☐ P4 (1 markah): Perlis dilabel pada kedudukan rujukan di utara Semenanjung.

☐ P5 (1 markah): Johor dilabel di selatan Semenanjung.

☐ P6 (1 markah): Sabah dilabel pada bahagiannya di Pulau Borneo.

☐ P7 (1 markah): Sarawak dilabel pada bahagiannya di Pulau Borneo, secara umum di barat daya Sabah.

☐ P8 (1 markah): Labuan dilabel pada pulau berhampiran pantai barat Sabah.

Guru atau murid perlu membandingkan lakaran sebenar dengan peta buku teks. Terima bentuk lakaran munasabah yang mengekalkan lokasi dan hubungan kawasan; tidak memerlukan ketepatan peta ukur. Jawapan teks sahaja tidak membuktikan kemahiran melukis.

B4E04 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 38-40 | Rujukan 1.4.2

Betulkan semua lapan padanan supaya nama negeri atau fungsi sepadan dengan bandar yang tepat.

Contoh jawapan

Padanan yang betul ialah Pahang-Kuantan, Kelantan-Kota Bharu dan Terengganu-Kuala Terengganu. Sabah dipadankan dengan Kota Kinabalu, manakala Sarawak dipadankan dengan Kuching. Ibu negara ialah Kuala Lumpur. Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan ialah Putrajaya, sementara ibu negeri Selangor ialah Shah Alam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pahang dengan Kuantan.

☐ P2 (1 markah): Kelantan dengan Kota Bharu.

☐ P3 (1 markah): Terengganu dengan Kuala Terengganu.

☐ P4 (1 markah): Sabah dengan Kota Kinabalu.

☐ P5 (1 markah): Sarawak dengan Kuching.

☐ P6 (1 markah): Ibu negara dengan Kuala Lumpur.

☐ P7 (1 markah): Pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan dengan Putrajaya.

☐ P8 (1 markah): Ibu negeri Selangor dengan Shah Alam.

Terima penerangan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberikan sekali sahaja. George Town dan Georgetown diterima. Tiada format peperiksaan rasmi didakwa.

B4E05 | 4.2

Buku teks KPM hlm. 36-40 | Rujukan 1.4.1, 1.4.2, 1.4.3

Huraikan empat semakan bagi mutu lakaran. Kemudian nyatakan fungsi empat bandar: Kuala Lumpur, Putrajaya, Shah Alam dan Kuching. Penerangan perlu membezakan nama yang betul daripada lokasi yang betul.

Contoh jawapan

Mula-mula bandingkan garis luar Malaysia serta ruang laut yang memisahkan bahagian daratannya dengan peta sebenar. Semak sempadan dan kedudukan negeri serta wilayah persekutuan. Kemudian bandingkan lokasi bandar; ejaan yang betul tidak menjamin bandar diletakkan di lokasi yang betul. Akhir sekali, semak kategori simbol dan petunjuk. Kuala Lumpur ialah ibu negara, Putrajaya pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan, Shah Alam ibu negeri Selangor dan Kuching ibu negeri Sarawak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Membandingkan bentuk garis luar serta pemisahan bahagian daratan dengan peta sebenar.

☐ P2 (1 markah): Menyemak sempadan atau kedudukan negeri dan wilayah persekutuan.

☐ P3 (1 markah): Membandingkan lokasi setiap bandar dengan kedudukan pada peta rujukan, bukan ejaan sahaja.

☐ P4 (1 markah): Menyemak kategori simbol dan petunjuk bagi ibu negeri, ibu negara dan pusat pentadbiran Persekutuan.

☐ P5 (1 markah): Kuala Lumpur ialah ibu negara.

☐ P6 (1 markah): Putrajaya ialah pusat pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

☐ P7 (1 markah): Shah Alam ialah ibu negeri Selangor.

☐ P8 (1 markah): Kuching ialah ibu negeri Sarawak.

Terima penerangan setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberikan sekali sahaja. George Town dan Georgetown diterima. Tiada format peperiksaan rasmi didakwa.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 05 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bumi

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali empat sistem fizikal bumi, lapisan struktur bumi dan taburan daratan serta perairan utama. Kemudian hubungkan pergerakan plat dengan perubahan bentuk muka bumi.

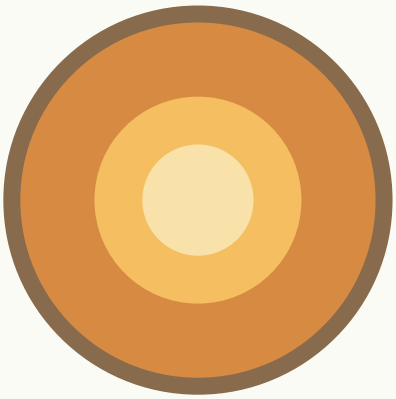
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 42-55 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Struktur bumi dan sistem fizikal

Luar ke dalam

- Kerak
- Mantel
- Teras luar
- Teras dalam

4 sistem

Atmosfera: udara.
Hidrosfera: air.

Saling berkait

Litosfera: batuan.
Biosfera: hidupan.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Keratan struktur bumi ialah model, bukan nisbah saiz sebenar. Sistem fizikal bumi berbeza daripada lapisan struktur bumi.

Nota dan contoh berlangkah

5.1 Empat sistem fizikal bumi

Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1

Bumi dapat dikaji melalui empat sistem fizikal yang saling berkaitan. Udara, air, batuan dan hidupan tidak berada dalam dunia yang terasing. Sebatang pokok memerlukan air dan udara serta tumbuh di atas permukaan bumi. Untuk mengelaskan sesuatu contoh, kenal pasti unsur yang sedang dibincangkan, bukan sekadar tempat unsur itu berada.

• Atmosfera ialah lapisan udara yang menyelubungi bumi; di dalamnya terdapat gas, wap air dan zarah seperti habuk.

• Hidrosfera merangkumi air laut, sungai, tasik, air bawah tanah, paya dan litupan ais.

• Litosfera ialah bahagian luar bumi yang meliputi kerak bumi serta bahagian atas mantel dan mengandungi batuan serta mineral.

• Biosfera merujuk kawasan yang didiami hidupan, termasuk manusia, haiwan dan tumbuhan.

• Permukaan bumi diliputi kira-kira 71% air dan 29% daratan menurut huraian buku teks.

Contoh berlangkah: Kelaskan batu di tebing, air sungai dan seekor burung mengikut sistem fizikal bumi.

1. Kenal pasti bahan atau hidupan bagi setiap contoh.

2. Batu merupakan bahan pepejal bahagian luar bumi.

3. Air ialah unsur air dan burung ialah hidupan.

Jawapan: Batu: litosfera. Air sungai: hidrosfera. Burung: biosfera.

Elak silap: Ikan ialah contoh hidupan dalam biosfera; air tempat ikan hidup ialah unsur hidrosfera.

Cuba: Sistem manakah melibatkan air bawah tanah?

Hidrosfera.

5.2 Kerak bumi, mantel dan teras bumi

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

Struktur bumi menerangkan susunan lapisan dari permukaan ke bahagian paling dalam. Kerak bumi berada di luar, mantel di bawahnya dan teras di pusat. Teras dibahagikan kepada teras luar serta teras dalam. Susunan ini berbeza daripada empat sistem fizikal, kerana sistem fizikal mengelaskan udara, air, batuan dan kawasan hidupan.

• Kerak bumi ialah lapisan luar yang keras dan pejal.

• Dalam huraian buku teks, sial mengandungi silika dan aluminium serta membentuk bahagian benua.

• Sima mengandungi silika dan magnesium; kedudukannya di bawah sial dan di dasar lautan.

• Mantel terletak di bawah kerak bumi dan membentuk kira-kira dua pertiga jisim bumi.

• Teras ialah bahagian paling dalam, bertekanan tinggi dan bersuhu sangat tinggi.

• Teras luar mengelilingi teras dalam; tiga lapisan utama masih disebut kerak, mantel dan teras.

Contoh berlangkah: Susun kad teras dalam, kerak bumi, teras luar dan mantel dari luar ke dalam.

1. Mulakan dengan lapisan yang membentuk permukaan bumi.

2. Letakkan mantel di bawah kerak.

3. Dalam bahagian teras, teras luar mendahului teras dalam.

Jawapan: Kerak bumi → mantel → teras luar → teras dalam.

Elak silap: Empat sistem fizikal tidak sama dengan tiga lapisan utama struktur bumi.

Cuba: Apakah lapisan utama di antara kerak bumi dengan teras bumi?

Mantel.

5.3 Benua dan perairan utama

Buku teks KPM hlm. 46-47 | Rujukan 2.1.3

Daratan luas dikenali sebagai benua, manakala lautan ialah hamparan air masin yang sangat luas. Laut utama dan selat juga merupakan perairan, tetapi nama serta kedudukannya berbeza. Kuasai kategori dahulu sebelum menghafal contoh. Gunakan pasangan daratan di kedua-dua sisi selat untuk membantu mengenal pasti kedudukannya dengan lebih tepat.

• Tujuh benua ialah Asia, Afrika, Amerika Utara, Amerika Selatan, Antartika, Eropah dan Australia.

• Asia ialah benua terbesar, diikuti Afrika; Antartika terletak paling selatan.

• Lima lautan ialah Pasifik, Atlantik, Hindi, Artik dan Selatan. Pasifik paling luas, manakala Artik paling kecil.

• Lautan Hindi bersempadan dengan Asia, Afrika dan Australia; Lautan Selatan mengelilingi Antartika.

• Laut China Selatan berada dalam lingkungan Lautan Pasifik. Laut Sulu terletak berhampiran Borneo dan barat daya Filipina.

• Selat Melaka terletak antara Semenanjung Malaysia dengan Sumatera; Selat Tebrau memisahkan Semenanjung Malaysia dengan Singapura.

Contoh berlangkah: Kelaskan Asia, Lautan Hindi, Laut Sulu dan Selat Tebrau.

1. Tentukan sama ada nama itu merujuk daratan atau perairan.

2. Asia ialah daratan sangat luas.

3. Bezakan kategori lautan, laut utama dan selat bagi tiga nama yang lain.

Jawapan: Asia: benua. Lautan Hindi: lautan. Laut Sulu: laut utama. Selat Tebrau: selat.

Elak silap: Laut China Selatan ialah laut, bukannya satu daripada tujuh benua atau lima lautan.

Cuba: Lautan manakah mengelilingi Antartika?

Lautan Selatan.

5.4 Pergerakan plat dan perubahan muka bumi

Buku teks KPM hlm. 48-51 | Rujukan 2.1.4

Plat bergerak dengan sangat perlahan akibat pengaruh arus perolakan dalam mantel. Pertembungan, pencapahan dan gelinciran menghasilkan kesan yang berbeza. Gunung lipat berkaitan mampatan, manakala gunung bongkah berkaitan sesaran. Gempa bumi serta gunung berapi juga dikaitkan dengan pergerakan plat. Tidak semua gempa di dasar laut menghasilkan tsunami.

• Pencapahan ialah pergerakan plat menjauhi satu sama lain; pemisahan ini boleh mengubah kedudukan benua dalam tempoh yang panjang.

• Pertembungan serta mampatan boleh melipat kerak bumi dan membentuk gunung lipat.

• Gelinciran atau sesaran akibat tegangan atau mampatan boleh membentuk gunung bongkah dan lurah gelinciran.

• Tekanan dan pergerakan di sempadan plat boleh menyebabkan gegaran gempa bumi.

• Gempa bumi di dasar laut berpotensi mencetuskan tsunami; perkataan berpotensi tidak bermaksud sentiasa berlaku.

• Dalam proses zon benam yang dihuraikan, satu plat terjunam; magma naik melalui rekahan. Magma yang keluar di permukaan disebut lava.

Contoh berlangkah: Dua model menunjukkan A: lapisan dihimpit lalu berlipat; B: blok bergerak pada garis gelinciran. Padankan bentuk muka buminya.

1. Lihat sama ada lapisan berlipat atau blok berganjak.

2. Model A menunjukkan kesan mampatan pada lapisan.

3. Model B menunjukkan sesaran antara blok.

Jawapan: A: gunung lipat. B: gunung bongkah atau lurah gelinciran mengikut kedudukan blok.

Elak silap: Gunung lipat terbentuk melalui lipatan akibat mampatan; gunung bongkah terbentuk melalui sesaran.

Cuba: Apakah nama batuan cair di bawah permukaan bumi?

Magma.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah sistem yang merangkumi lapisan udara di sekeliling bumi?

A. Biosfera

B. Hidrosfera

C. Litosfera

D. Atmosfera

B5Q01 | Asas | 5.1

02. Air sungai, air bawah tanah dan litupan ais dikelaskan dalam sistem yang sama, iaitu

A. hidrosfera

B. mantel

C. litosfera

D. teras bumi

B5Q02 | Asas | 5.1

03. Sistem fizikal manakah mengandungi pelbagai jenis batuan dan mineral?

A. Hidrosfera

B. Biosfera

C. Atmosfera

D. Litosfera

B5Q03 | Asas | 5.1

04. Kawasan yang didiami manusia, haiwan dan tumbuhan disebut

A. atmosfera

B. biosfera

C. sima

D. teras luar

B5Q04 | Asas | 5.1

05. Susunan tiga lapisan utama bumi dari luar ke dalam ialah

A. teras bumi, mantel, kerak bumi

B. kerak bumi, teras bumi, mantel

C. mantel, kerak bumi, teras bumi

D. kerak bumi, mantel, teras bumi

B5Q05 | Asas | 5.2

06. Apakah ciri utama kerak bumi dalam huraian buku teks?

A. Lapisan udara yang mengandungi wap air

B. Bahagian paling dalam bersuhu tinggi

C. Lapisan luar yang keras dan pejal

D. Takungan air di permukaan

B5Q06 | Asas | 5.2

07. Teras bumi dibahagikan kepada

A. sial dan sima

B. atmosfera dan hidrosfera

C. kerak dan litosfera

D. teras luar dan teras dalam

B5Q07 | Asas | 5.2

08. Pasangan bahan bagi sial ialah

A. air dan garam

B. silika dan magnesium

C. silika dan aluminium

D. oksigen dan nitrogen

B5Q08 | Asas | 5.2

09. Benua manakah paling luas?

A. Asia

B. Afrika

C. Eropah

D. Australia

B5Q09 | Asas | 5.3

10. Benua kedua terbesar selepas Asia ialah

A. Eropah

B. Amerika Selatan

C. Antartika

D. Afrika

B5Q10 | Asas | 5.3

11. Lautan terbesar di dunia ialah

A. Lautan Selatan

B. Lautan Hindi

C. Lautan Artik

D. Lautan Pasifik

B5Q11 | Asas | 5.3

12. Antartika dikelilingi oleh

A. Lautan Artik

B. Selat Melaka

C. Laut Sulu

D. Lautan Selatan

B5Q12 | Asas | 5.3

13. Perairan antara Semenanjung Malaysia dengan Sumatera ialah

A. Selat Tebrau

B. Laut Sulu

C. Selat Melaka

D. Lautan Artik

B5Q13 | Asas | 5.3

14. Apakah maksud pertembungan plat?

A. Plat bergerak menghampiri lalu bertembung

B. Plat bergerak menjauhi satu sama lain

C. Plat kekal pada kedudukan tanpa bergerak

D. Plat berselisih di sepanjang garis gelinciran

B5Q14 | Asas | 5.4

15. Mampatan yang menyebabkan kerak bumi berlipat menghasilkan

A. delta

B. gunung lipat

C. tasik ladam

D. teluk

B5Q15 | Asas | 5.4

16. Batuan cair di bawah permukaan bumi dinamakan

A. magma

B. sedimen

C. sial

D. lava

B5Q16 | Asas | 5.4

17. Pokok di tebing sungai dan ikan di dalam sungai berkongsi sistem hidupan yang sama. Sistem itu ialah

A. litosfera

B. atmosfera

C. biosfera

D. hidrosfera

B5Q17 | Faham | 5.1

18. Habuk dan wap air yang berada dalam lapisan udara dibincangkan sebagai kandungan

A. atmosfera

B. teras dalam

C. mantel

D. sima

B5Q18 | Faham | 5.1

19. Mengapakah litosfera tidak boleh disamakan dengan kerak bumi sahaja?

A. Litosfera hanya terdapat di pusat bumi

B. Kerak bumi berada dalam atmosfera

C. Litosfera turut merangkumi bahagian atas mantel

D. Litosfera hanya terdiri daripada air

B5Q19 | Faham | 5.1

20. Hubungan kedudukan sial dan sima yang betul dalam huraian buku teks ialah

A. sial terletak dalam teras dalam

B. sial berada di atas sima

C. sima hanya berada dalam hidrosfera

D. sima berada di atas atmosfera

B5Q20 | Faham | 5.2

21. Lapisan X berada di bawah kerak dan membentuk kira-kira dua pertiga jisim bumi. X ialah

A. hidrosfera

B. mantel

C. atmosfera

D. teras dalam

B5Q21 | Faham | 5.2

22. Lautan yang paling kecil dan terletak berhampiran Kutub Utara ialah

A. Lautan Artik

B. Lautan Hindi

C. Lautan Selatan

D. Lautan Atlantik

B5Q22 | Faham | 5.3

23. Asia, Afrika dan Australia merupakan benua yang bersempadan dengan

A. Lautan Artik

B. Laut Sulu

C. Lautan Selatan

D. Lautan Hindi

B5Q23 | Faham | 5.3

24. Pasangan daratan yang dipisahkan oleh Selat Tebrau ialah

A. Semenanjung Malaysia dan Sumatera

B. Afrika dan Australia

C. Semenanjung Malaysia dan Singapura

D. Borneo dan Antartika

B5Q24 | Faham | 5.3

25. Laut utama berhampiran Borneo dan di barat daya Filipina ialah

A. Laut Sulu

B. Lautan Selatan

C. Selat Tebrau

D. Lautan Atlantik

B5Q25 | Faham | 5.3

26. Perbezaan paling tepat antara benua dengan lautan ialah

A. benua ialah daratan luas, lautan ialah perairan luas

B. benua sentiasa pulau kecil, lautan ialah sungai

C. benua ialah air tawar, lautan ialah daratan

D. benua ialah lapisan udara, lautan ialah mantel

B5Q26 | Faham | 5.3

27. Apakah yang mempengaruhi pergerakan plat bumi menurut bab ini?

A. Pasang surut sungai

B. Tiupan angin pada permukaan laut

C. Arus perolakan dalam mantel

D. Pemendapan pasir di pantai

B5Q27 | Faham | 5.4

28. Hubungan yang betul antara pencapahan dengan hanyutan benua ialah

A. pemisahan plat mengekalkan semua benua di kedudukan asal

B. pemisahan plat hanya mengubah bentuk likuan sungai

C. pemisahan plat mengubah kedudukan benua secara perlahan

D. pemisahan plat menghimpit lapisan kerak menjadi gunung lipat

B5Q28 | Faham | 5.4

29. Proses manakah paling berkaitan dengan gunung bongkah?

A. Lipatan lapisan kerak akibat himpitan

B. Hakisan batuan oleh ombak

C. Pemendapan bahan di muara sungai

D. Gelinciran atau sesaran kerak bumi

B5Q29 | Faham | 5.4

30. Pernyataan manakah tepat tentang gempa bumi di dasar laut?

A. Tsunami hanya berlaku jika gempa terjadi di puncak gunung

B. Setiap gempa pasti menghasilkan tsunami

C. Gempa tersebut berpotensi mencetuskan tsunami

D. Lokasi gempa tidak mempunyai kaitan dengan kemungkinan tsunami

B5Q30 | Faham | 5.4

31. Apabila magma keluar ke permukaan bumi, bahan itu disebut

A. teras

B. lava

C. litosfera

D. sima

B5Q31 | Faham | 5.4

32. Dalam pembentukan gunung berapi yang melibatkan zon benam, apakah yang berlaku kepada salah satu plat?

A. Kedua-dua plat bergerak menjauhi satu sama lain

B. Plat terjunam ke bawah plat yang lain

C. Plat hanya berselisih mendatar tanpa penjunaman

D. Kedua-dua plat kekal di permukaan tanpa perubahan

B5Q32 | Faham | 5.4

33. Aina merekod ikan, air tasik dan batu di tebing. Susunan sistem yang sepadan ialah

A. hidrosfera, biosfera, atmosfera

B. atmosfera, litosfera, biosfera

C. biosfera, hidrosfera, litosfera

D. litosfera, atmosfera, hidrosfera

B5Q33 | Aplikasi | 5.1

34. Senario rekaan: akar pokok menyerap air dari tanah. Hubungan sistem yang ditunjukkan secara langsung ialah

A. teras dalam dengan teras luar

B. biosfera dengan hidrosfera

C. mantel dengan lautan

D. atmosfera dengan teras bumi

B5Q34 | Aplikasi | 5.1

35. Model berlabel A, B, C dan D disusun dari permukaan ke pusat. A ialah kerak dan D ialah teras dalam. Apakah B dan C?

A. Mantel dan teras luar

B. Teras luar dan mantel

C. Sial dan atmosfera

D. Hidrosfera dan biosfera

B5Q35 | Aplikasi | 5.2

36. Empat kad perlu diletakkan dalam kotak Benua, Lautan, Laut utama dan Selat mengikut urutan. Pilihan yang betul ialah

A. Eropah, Atlantik, Laut China Selatan, Selat Melaka

B. Atlantik, Eropah, Selat Melaka, Laut Sulu

C. Eropah, Laut Sulu, Atlantik, Selat Melaka

D. Laut China Selatan, Atlantik, Eropah, Selat Tebrau

B5Q36 | Aplikasi | 5.3

37. Kad laluan P berada antara Semenanjung Malaysia dan Sumatera. Kad Q berada antara Semenanjung Malaysia dan Singapura. Padanan P dan Q ialah

A. Selat Tebrau dan Selat Melaka

B. Laut Sulu dan Lautan Artik

C. Lautan Hindi dan Lautan Selatan

D. Selat Melaka dan Selat Tebrau

B5Q37 | Aplikasi | 5.3

38. Dua anak panah dalam model bergerak menjauhi satu sama lain. Murid mahu menerangkan perubahan kedudukan benua. Istilah paling sesuai ialah

A. pertembungan plat

B. pencapahan plat

C. pemendapan sungai

D. hakisan pantai

B5Q38 | Aplikasi | 5.4

39. Model X menunjukkan lapisan termampat dan berlipat. Model Y menunjukkan bongkah berganjak pada sesar. Kesimpulan yang betul ialah

A. X delta; Y tasik ladam

B. X gunung lipat; Y gunung bongkah

C. X selat; Y benua

D. X gunung bongkah; Y gunung lipat

B5Q39 | Aplikasi | 5.4

40. Susunan penerangan pembentukan gunung berapi melalui zon benam yang paling munasabah ialah

A. plat mencapah → plat berpisah → kedudukan benua berubah

B. plat bertembung → satu plat terjunam → magma naik melalui rekahan

C. plat mengalami sesaran → blok berganjak → gunung bongkah terbentuk

D. plat bertembung → lapisan termampat → gunung lipat terbentuk

B5Q40 | Aplikasi | 5.4

Jawapan dan penerangan

01 D	**02 A**	**03 D**	**04 B**	**05 D**	**06 C**	**07 D**	**08 C**
09 A	**10 D**	**11 D**	**12 D**	**13 C**	**14 A**	**15 B**	**16 A**
17 C	**18 A**	**19 C**	**20 B**	**21 B**	**22 A**	**23 D**	**24 C**
25 A	**26 A**	**27 C**	**28 C**	**29 D**	**30 C**	**31 B**	**32 B**
33 C	**34 B**	**35 A**	**36 A**	**37 D**	**38 B**	**39 B**	**40 B**

01. D | Atmosfera

Atmosfera ialah lapisan udara yang menyelubungi bumi.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

02. A | hidrosfera

Hidrosfera merangkumi air dalam pelbagai bentuk dan tempat di bumi.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

03. D | Litosfera

Litosfera meliputi kerak bumi dan bahagian atas mantel yang mengandungi batuan serta mineral.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

04. B | biosfera

Biosfera merujuk kawasan hidupan di bumi.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

05. D | kerak bumi, mantel, teras bumi

Kerak berada paling luar, diikuti mantel dan teras.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

06. C | Lapisan luar yang keras dan pejal

Kerak bumi ialah lapisan luar yang keras dan pejal.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

07. D | teras luar dan teras dalam

Bahagian teras terdiri daripada teras luar serta teras dalam.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

08. C | silika dan aluminium

Sial terdiri daripada silika dan aluminium dalam huraian buku teks.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

09. A | Asia

Asia ialah benua terbesar di dunia.

Buku teks KPM hlm. 46 | Rujukan 2.1.3

10. D | Afrika

Afrika ialah benua kedua terbesar.

Buku teks KPM hlm. 46 | Rujukan 2.1.3

11. D | Lautan Pasifik

Lautan Pasifik ialah lautan terbesar.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

12. D | Lautan Selatan

Lautan Selatan mengelilingi benua Antartika.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

13. C | Selat Melaka

Selat Melaka terletak antara Semenanjung Malaysia dan Sumatera.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

14. A | Plat bergerak menghampiri lalu bertembung

Pertembungan melibatkan plat yang menghampiri dan bertembung.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

15. B | gunung lipat

Gunung lipat terbentuk apabila kerak dimampatkan dan terlipat.

Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

16. A | magma

Batuan cair di bawah permukaan bumi disebut magma.

Buku teks KPM hlm. 50 | Rujukan 2.1.4

17. C | biosfera

Tumbuhan dan haiwan ialah unsur biosfera walaupun berada di habitat berlainan.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

18. A | atmosfera

Atmosfera mengandungi gas, wap air dan zarah seperti habuk.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

19. C | Litosfera turut merangkumi bahagian atas mantel

Litosfera meliputi kerak bumi dan bahagian atas mantel.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

20. B | sial berada di atas sima

Sial berada di atas sima; sima turut terdapat di dasar lautan.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

21. B | mantel

Kedua-dua ciri tersebut merujuk mantel.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

22. A | Lautan Artik

Lautan Artik terletak berhampiran Kutub Utara dan merupakan lautan terkecil.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

23. D | Lautan Hindi

Lautan Hindi bersempadan dengan Asia, Afrika dan Australia.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

24. C | Semenanjung Malaysia dan Singapura

Selat Tebrau ialah perairan sempit antara Semenanjung Malaysia dengan Singapura.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

25. A | Laut Sulu

Kedudukan tersebut merujuk Laut Sulu.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

26. A | benua ialah daratan luas, lautan ialah perairan luas

Benua merujuk daratan sangat luas, manakala lautan merupakan hamparan perairan luas.

Buku teks KPM hlm. 46 | Rujukan 2.1.3

27. C | Arus perolakan dalam mantel

Arus perolakan dalam mantel mempengaruhi pergerakan plat.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

28. C | pemisahan plat mengubah kedudukan benua secara perlahan

Pemisahan plat dapat mengubah kedudukan benua secara sangat perlahan.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

29. D | Gelinciran atau sesaran kerak bumi

Gunung bongkah terbentuk melalui gelinciran atau sesaran.

Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

30. C | Gempa tersebut berpotensi mencetuskan tsunami

Buku teks menyatakan kemungkinan tsunami, bukannya kepastian bagi setiap gempa.

Buku teks KPM hlm. 50 | Rujukan 2.1.4

31. B | lava

Magma yang keluar di permukaan dikenali sebagai lava.

Buku teks KPM hlm. 51 | Rujukan 2.1.4

32. B | Plat terjunam ke bawah plat yang lain

Salah satu plat terjunam, dan proses seterusnya berkaitan pembentukan serta pergerakan magma.

Buku teks KPM hlm. 51 | Rujukan 2.1.4

33. C | biosfera, hidrosfera, litosfera

Ikan ialah hidupan, air tasik ialah air, manakala batu ialah bahan litosfera.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.1

34. B | biosfera dengan hidrosfera

Pokok ialah hidupan dalam biosfera dan air yang diserap ialah unsur hidrosfera.

Buku teks KPM hlm. 44 | Rujukan 2.1.1

35. A | Mantel dan teras luar

Selepas kerak ialah mantel, kemudian teras luar sebelum teras dalam.

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

36. A | Eropah, Atlantik, Laut China Selatan, Selat Melaka

Eropah ialah benua; Atlantik ialah lautan; Laut China Selatan ialah laut utama; Selat Melaka ialah selat.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

37. D | Selat Melaka dan Selat Tebrau

P merujuk Selat Melaka; Q merujuk Selat Tebrau.

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

38. B | pencapahan plat

Pencapahan melibatkan plat bergerak menjauhi satu sama lain dan berkaitan hanyutan benua.

Buku teks KPM hlm. 48 | Rujukan 2.1.4

39. B | X gunung lipat; Y gunung bongkah

Lipatan akibat mampatan menghasilkan gunung lipat, manakala sesaran menghasilkan gunung bongkah.

Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

40. B | plat bertembung → satu plat terjunam → magma naik melalui rekahan

Pertembungan membawa kepada penjunaman satu plat; magma kemudian boleh naik melalui rekahan.

Buku teks KPM hlm. 51 | Rujukan 2.1.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 05 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bumi

Subjektif dan huraian / esei

Kenali empat sistem fizikal bumi, lapisan struktur bumi dan taburan daratan serta perairan utama. Kemudian hubungkan pergerakan plat dengan perubahan bentuk muka bumi.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 42-55 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B5S01 | 5.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1

Sebuah taman rekaan mempunyai udara, kolam, batu di tebing dan pokok.

(a) Namakan sistem bagi udara dan air kolam. [2 markah]

(b) Nyatakan sistem bagi batu dan pokok. Kemudian beri satu contoh lain bagi setiap sistem itu. [4 markah]

B5S02 | 5.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

Model struktur bumi mempunyai tiga lapisan utama. Terasnya ditunjukkan dalam dua bahagian.

(a) Nyatakan lapisan paling luar dan lapisan utama di bawahnya. [2 markah]

(b) Namakan dua bahagian teras dan nyatakan dua keadaan di bahagian teras. [4 markah]

B5S03 | 5.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 46-47 | Rujukan 2.1.3

Murid menyediakan kad perbandingan benua dan lautan bagi sudut pembelajaran.

(a) Nyatakan bilangan benua dan bilangan lautan yang dipelajari. [2 markah]

(b) Nyatakan benua terbesar, benua paling selatan, lautan terbesar dan lautan berhampiran Kutub Utara. [4 markah]

B5S04 | 5.4

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 48-51 | Rujukan 2.1.4

Dua penerangan menunjukkan perubahan plat: A plat saling menghampiri; B plat saling menjauhi.

(a) Namakan proses A dan B. [2 markah]

(b) Nyatakan empat kesan pergerakan kerak bumi selain hanyutan benua. [4 markah]

B5S05 | 5.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

Kad P menunjukkan perairan antara Semenanjung Malaysia dan Sumatera. Kad Q menunjukkan perairan antara Semenanjung Malaysia dan Singapura.

(a) Namakan P dan Q. [2 markah]

(b) Namakan dua laut utama yang dipelajari. Berikan satu maklumat kedudukan bagi setiap laut. [4 markah]

B5S06 | 5.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

Sial dan sima dihuraikan sebagai bahagian kerak bumi dalam buku teks.

(a) Nyatakan dua bahan yang membentuk sial. [2 markah]

(b) Nyatakan dua bahan sima dan jelaskan kedudukan sial serta sima antara satu sama lain dan dengan benua atau dasar lautan. [4 markah]

B5S07 | 5.4

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

Model A menunjukkan lapisan dihimpit lalu terlipat. Model B menunjukkan bongkah berganjak di sepanjang sesar.

(a) Namakan bentuk muka bumi utama bagi model A dan B. [2 markah]

(b) Bandingkan proses pembentukan kedua-duanya dengan empat isi berbeza. [4 markah]

B5S08 | 5.4

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 50-51 | Rujukan 2.1.4

Sebuah penerangan gunung berapi menggunakan istilah magma, lava dan zon benam.

(a) Bezakan magma dengan lava berdasarkan kedudukan. [2 markah]

(b) Huraikan empat langkah atau keadaan dalam proses pembentukan gunung berapi melalui zon benam. [4 markah]

B5S09 | 5.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1, 2.1.2

Rakan berkata: "Litosfera sama dengan kerak sahaja. Ikan ialah hidrosfera kerana hidup di dalam air."

(a) Betulkan kedua-dua pernyataan tersebut. [2 markah]

(b) Beri dua contoh hidrosfera selain sungai dan dua kandungan atmosfera selain udara sebagai istilah umum. [4 markah]

B5S10 | 5.4

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 48-50 | Rujukan 2.1.4

Murid menyimpulkan bahawa semua gempa di dasar laut pasti menghasilkan tsunami dan semua perubahan kedudukan benua berlaku dengan cepat.

(a) Betulkan dua kesimpulan tersebut. [2 markah]

(b) Jelaskan kaitan perolakan, gerakan plat, tekanan dan gempa bumi dalam empat isi. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B5E01 | 5.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1

Pameran sekolah bertajuk Empat Sistem Fizikal Bumi.

Terangkan maksud setiap sistem fizikal dan berikan satu contoh khusus bagi setiap sistem.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan udara dan air.
2. Terangkan bahagian batuan serta kawasan hidupan.
3. Pastikan contoh sepadan dengan setiap sistem.

B5E02 | 5.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

Murid membina model keratan rentas struktur bumi.

Huraikan susunan lapisan dan lapan ciri penting yang membantu melabel model tersebut.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan kerak paling luar.
2. Letakkan mantel di bawah kerak.
3. Huraikan teras dan dua bahagiannya.

B5E03 | 5.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 46-47 | Rujukan 2.1.3

Empat kad pameran menerangkan Asia, Lautan Hindi, Laut Sulu dan Selat Tebrau.

Nyatakan kategori setiap kad dan satu ciri atau kedudukan yang tepat bagi setiap satu.

Rangka bantuan

1. Bezakan daratan dan perairan.
2. Padankan jenis perairan dengan nama.
3. Tambahkan ciri atau kedudukan yang dipelajari.

B5E04 | 5.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 48-49 | Rujukan 2.1.4

Dua model kelas menunjukkan pergerakan plat dan perubahan kerak bumi.

Terangkan punca pergerakan plat, maksud pencapahan, kesannya kepada kedudukan benua, serta perbezaan pembentukan gunung lipat dan gunung bongkah.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan mantel dan pergerakan plat.
2. Huraikan pencapahan serta tempoh perubahan benua.
3. Bandingkan proses dua jenis gunung.

B5E05 | 5.4

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 50-51 | Rujukan 2.1.4

Papan penerangan menghubungkan sempadan plat dengan gempa bumi, tsunami dan gunung berapi.

Huraikan kaitan tersebut dengan membezakan kemungkinan tsunami, proses zon benam, magma dan lava.

Rangka bantuan

1. Terangkan tekanan dan gegaran dahulu.
2. Huraikan zon benam dan pergerakan magma.
3. Bezakan nama bahan di bawah dan di atas permukaan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B5S01 | 5.1

Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1

(a) Namakan sistem bagi udara dan air kolam.

Contoh jawapan

Udara termasuk atmosfera, manakala air kolam termasuk hidrosfera.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Udara: atmosfera.

☐ P2 (1 markah): Air kolam: hidrosfera.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Nyatakan sistem bagi batu dan pokok. Kemudian beri satu contoh lain bagi setiap sistem itu.

Contoh jawapan

Batu termasuk litosfera dan pokok termasuk biosfera. Mineral pada kerak bumi juga berkaitan litosfera, manakala burung ialah contoh hidupan dalam biosfera.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Batu: litosfera.

☐ P2 (1 markah): Pokok: biosfera.

☐ P3 (1 markah): Memberi contoh litosfera lain yang sesuai, seperti mineral pada kerak bumi.

☐ P4 (1 markah): Memberi contoh biosfera lain yang sesuai, seperti burung atau manusia.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

B5S02 | 5.2

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

(a) Nyatakan lapisan paling luar dan lapisan utama di bawahnya.

Contoh jawapan

Lapisan paling luar ialah kerak bumi. Di bawahnya terdapat mantel.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lapisan paling luar ialah kerak bumi.

☐ P2 (1 markah): Lapisan di bawah kerak ialah mantel.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Namakan dua bahagian teras dan nyatakan dua keadaan di bahagian teras.

Contoh jawapan

Teras terdiri daripada teras luar dan teras dalam. Bahagian teras bersuhu sangat tinggi serta mengalami tekanan yang sangat kuat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menamakan teras luar.

☐ P2 (1 markah): Menamakan teras dalam.

☐ P3 (1 markah): Menyatakan suhu teras sangat tinggi.

☐ P4 (1 markah): Menyatakan tekanan teras sangat kuat atau tinggi.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

B5S03 | 5.3

Buku teks KPM hlm. 46-47 | Rujukan 2.1.3

(a) Nyatakan bilangan benua dan bilangan lautan yang dipelajari.

Contoh jawapan

Terdapat tujuh benua dan lima lautan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tujuh benua.

☐ P2 (1 markah): Lima lautan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Nyatakan benua terbesar, benua paling selatan, lautan terbesar dan lautan berhampiran Kutub Utara.

Contoh jawapan

Benua terbesar ialah Asia dan benua paling selatan ialah Antartika. Lautan terbesar ialah Pasifik, manakala Lautan Artik terletak berhampiran Kutub Utara.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Benua terbesar: Asia.

☐ P2 (1 markah): Benua paling selatan: Antartika.

☐ P3 (1 markah): Lautan terbesar: Pasifik.

☐ P4 (1 markah): Lautan berhampiran Kutub Utara: Artik.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

B5S04 | 5.4

Buku teks KPM hlm. 48-51 | Rujukan 2.1.4

(a) Namakan proses A dan B.

Contoh jawapan

A ialah pertembungan, manakala B ialah pencapahan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A: pertembungan.

☐ P2 (1 markah): B: pencapahan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Nyatakan empat kesan pergerakan kerak bumi selain hanyutan benua.

Contoh jawapan

Pergerakan kerak bumi boleh membentuk gunung lipat, gunung bongkah dan gunung berapi serta menyebabkan gempa bumi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pembentukan gunung lipat.

☐ P2 (1 markah): Pembentukan gunung bongkah.

☐ P3 (1 markah): Kejadian gempa bumi.

☐ P4 (1 markah): Pembentukan gunung berapi.

Terima lurah gelinciran menggantikan salah satu contoh pembentukan yang sesuai. Empat kesan berbeza diperlukan.

B5S05 | 5.3

Buku teks KPM hlm. 47 | Rujukan 2.1.3

(a) Namakan P dan Q.

Contoh jawapan

P ialah Selat Melaka dan Q ialah Selat Tebrau.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: Selat Melaka.

☐ P2 (1 markah): Q: Selat Tebrau.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Namakan dua laut utama yang dipelajari. Berikan satu maklumat kedudukan bagi setiap laut.

Contoh jawapan

Laut China Selatan berada dalam lingkungan Lautan Pasifik. Laut Sulu pula terletak berhampiran Borneo dan di barat daya Filipina.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menamakan Laut China Selatan.

☐ P2 (1 markah): Menyatakan Laut China Selatan berada dalam lingkungan Lautan Pasifik.

☐ P3 (1 markah): Menamakan Laut Sulu.

☐ P4 (1 markah): Menyatakan Laut Sulu berhampiran Borneo atau di barat daya Filipina.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

B5S06 | 5.2

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

(a) Nyatakan dua bahan yang membentuk sial.

Contoh jawapan

Sial terdiri daripada silika dan aluminium.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Silika.

☐ P2 (1 markah): Aluminium.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Nyatakan dua bahan sima dan jelaskan kedudukan sial serta sima antara satu sama lain dan dengan benua atau dasar lautan.

Contoh jawapan

Sima mengandungi silika dan magnesium. Sial berada di bahagian atas kerak dan membentuk benua. Sima berada di bawah sial serta di dasar lautan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sima mengandungi silika.

☐ P2 (1 markah): Sima mengandungi magnesium.

☐ P3 (1 markah): Sial berada di bahagian atas dan membentuk bahagian benua.

☐ P4 (1 markah): Sima berada di bawah sial serta di dasar lautan.

Dua bahan ialah dua fakta berbeza. Bagi kedudukan, terima huraian setara yang membezakan kedua-duanya.

B5S07 | 5.4

Buku teks KPM hlm. 49 | Rujukan 2.1.4

(a) Namakan bentuk muka bumi utama bagi model A dan B.

Contoh jawapan

A ialah gunung lipat dan B ialah gunung bongkah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A: gunung lipat.

☐ P2 (1 markah): B: gunung bongkah.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Bandingkan proses pembentukan kedua-duanya dengan empat isi berbeza.

Contoh jawapan

Gunung lipat berkaitan daya mampatan dari arah bertentangan yang menyebabkan lapisan kerak berlipat. Gunung bongkah pula berkaitan gelinciran atau sesaran kerak. Gelinciran itu boleh berlaku akibat daya tegangan atau mampatan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Gunung lipat berkaitan daya mampatan atau himpitan dari arah bertentangan.

☐ P2 (1 markah): Lapisan kerak termampat dan berlipat.

☐ P3 (1 markah): Gunung bongkah berkaitan gelinciran atau sesaran.

☐ P4 (1 markah): Gelinciran boleh berlaku akibat daya tegangan atau mampatan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

B5S08 | 5.4

Buku teks KPM hlm. 50-51 | Rujukan 2.1.4

(a) Bezakan magma dengan lava berdasarkan kedudukan.

Contoh jawapan

Magma berada di bawah permukaan bumi, manakala lava ialah bahan cair panas yang telah keluar ke permukaan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Magma ialah batuan cair di bawah permukaan bumi.

☐ P2 (1 markah): Lava ialah bahan cair panas yang keluar di permukaan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Huraikan empat langkah atau keadaan dalam proses pembentukan gunung berapi melalui zon benam.

Contoh jawapan

Dua plat bertembung dan salah satu plat terjunam ke bawah. Plat yang terjunam bergerak ke arah mantel, berkaitan dengan pembentukan magma. Magma kemudian naik melalui rekahan dan keluar ke permukaan, lalu membentuk gunung berapi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Dua plat bertembung.

☐ P2 (1 markah): Salah satu plat terjunam ke bawah.

☐ P3 (1 markah): Penjunaman membawa plat ke arah mantel dan berkaitan pembentukan magma.

☐ P4 (1 markah): Magma naik melalui rekahan ke permukaan lalu membentuk gunung berapi.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

B5S09 | 5.1

Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1, 2.1.2

(a) Betulkan kedua-dua pernyataan tersebut.

Contoh jawapan

Litosfera meliputi kerak bumi dan bahagian atas mantel. Ikan termasuk biosfera, manakala air di sekelilingnya termasuk hidrosfera.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Litosfera merangkumi kerak bumi serta bahagian atas mantel.

☐ P2 (1 markah): Ikan ialah hidupan dalam biosfera; air tempat ikan hidup ialah hidrosfera.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Beri dua contoh hidrosfera selain sungai dan dua kandungan atmosfera selain udara sebagai istilah umum.

Contoh jawapan

Air tasik dan air bawah tanah termasuk hidrosfera. Wap air dan habuk merupakan kandungan atmosfera.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu contoh hidrosfera yang sah, seperti air tasik.

☐ P2 (1 markah): Contoh hidrosfera lain yang berbeza, seperti air bawah tanah atau litupan ais.

☐ P3 (1 markah): Satu kandungan atmosfera yang sah, seperti wap air.

☐ P4 (1 markah): Kandungan atmosfera lain yang berbeza, seperti habuk atau gas.

Terima laut, paya atau ais bagi hidrosfera; gas, debu atau asap bagi atmosfera. Setiap contoh berbeza dikira sekali.

B5S10 | 5.4

Buku teks KPM hlm. 48-50 | Rujukan 2.1.4

(a) Betulkan dua kesimpulan tersebut.

Contoh jawapan

Gempa di dasar laut berpotensi mencetuskan tsunami, tetapi bukan setiap gempa. Perubahan kedudukan benua akibat pergerakan plat pula berlaku sangat perlahan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Gempa di dasar laut berpotensi menghasilkan tsunami, bukan semestinya setiap gempa.

☐ P2 (1 markah): Perubahan kedudukan benua akibat pergerakan plat berlaku sangat perlahan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

(b) Jelaskan kaitan perolakan, gerakan plat, tekanan dan gempa bumi dalam empat isi.

Contoh jawapan

Arus perolakan dalam mantel mempengaruhi pergerakan plat. Apabila plat bertembung atau berhimpit, tekanan terhasil. Pergerakan yang berkaitan dengan tekanan di sempadan plat boleh menyebabkan gegaran gempa bumi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Arus perolakan berlaku dalam mantel.

☐ P2 (1 markah): Arus perolakan mempengaruhi pergerakan plat bumi.

☐ P3 (1 markah): Pertembungan atau himpitan plat menghasilkan tekanan.

☐ P4 (1 markah): Pergerakan yang berkaitan tekanan di sempadan plat menyebabkan gegaran gempa bumi.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jangan gandakan markah bagi isi yang sama.

B5E01 | 5.1

Buku teks KPM hlm. 44-45 | Rujukan 2.1.1

Terangkan maksud setiap sistem fizikal dan berikan satu contoh khusus bagi setiap sistem.

Contoh jawapan

Atmosfera ialah lapisan udara yang menyelubungi bumi dan mengandungi bahan seperti wap air. Hidrosfera pula merangkumi semua bahagian air di bumi, termasuk air tasik. Litosfera meliputi kerak bumi dan bahagian atas mantel, yang mengandungi batuan serta mineral. Biosfera ialah kawasan yang didiami hidupan seperti manusia. Keempat-empat sistem ini saling berkaitan dalam persekitaran bumi. Contoh perlu dikelaskan mengikut unsur yang dikaji, bukan hanya lokasinya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Atmosfera diterangkan sebagai lapisan udara yang menyelubungi bumi.

☐ P2 (1 markah): Contoh kandungan atmosfera yang sesuai, seperti wap air.

☐ P3 (1 markah): Hidrosfera diterangkan sebagai semua bahagian air di bumi.

☐ P4 (1 markah): Contoh hidrosfera yang sesuai, seperti air tasik.

☐ P5 (1 markah): Litosfera diterangkan sebagai kerak serta bahagian atas mantel.

☐ P6 (1 markah): Contoh bahan litosfera yang sesuai, seperti batuan.

☐ P7 (1 markah): Biosfera diterangkan sebagai kawasan yang didiami hidupan.

☐ P8 (1 markah): Contoh hidupan yang sesuai, seperti manusia.

Terima susunan atau ayat lain yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jawapan tidak perlu sama perkataan dengan contoh.

B5E02 | 5.2

Buku teks KPM hlm. 45 | Rujukan 2.1.2

Huraikan susunan lapisan dan lapan ciri penting yang membantu melabel model tersebut.

Contoh jawapan

Kerak bumi ialah lapisan paling luar dan bersifat keras serta pejal. Di bawah kerak terdapat mantel yang membentuk kira-kira dua pertiga jisim bumi. Teras berada paling dalam. Teras dibahagikan kepada teras luar dan teras dalam, dengan teras luar mengelilingi bahagian dalam. Bahagian teras bersuhu sangat tinggi dan mengalami tekanan yang sangat kuat. Model perlu mengekalkan urutan kerak, mantel dan teras supaya kedudukan lapisannya tidak terbalik.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kerak berada paling luar.

☐ P2 (1 markah): Kerak bersifat keras dan pejal.

☐ P3 (1 markah): Mantel terletak di bawah kerak.

☐ P4 (1 markah): Mantel membentuk kira-kira dua pertiga jisim bumi.

☐ P5 (1 markah): Teras berada paling dalam.

☐ P6 (1 markah): Teras terbahagi kepada teras luar dan teras dalam.

☐ P7 (1 markah): Teras bersuhu sangat tinggi.

☐ P8 (1 markah): Teras mengalami tekanan sangat kuat.

Terima susunan atau ayat lain yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jawapan tidak perlu sama perkataan dengan contoh.

B5E03 | 5.3

Buku teks KPM hlm. 46-47 | Rujukan 2.1.3

Nyatakan kategori setiap kad dan satu ciri atau kedudukan yang tepat bagi setiap satu.

Contoh jawapan

Asia ialah benua dan merupakan benua terbesar di dunia. Lautan Hindi ialah lautan yang bersempadan dengan Asia, Afrika dan Australia. Laut Sulu pula ialah laut utama yang terletak berhampiran Borneo dan di barat daya Filipina. Selat Tebrau ialah selat, iaitu perairan sempit yang memisahkan Semenanjung Malaysia dengan Singapura. Pengelasan ini menunjukkan bahawa nama tempat perlu dipadankan dengan kategori serta kedudukan yang betul.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Asia dikelaskan sebagai benua.

☐ P2 (1 markah): Satu ciri atau kedudukan Asia yang tepat, contohnya benua terbesar.

☐ P3 (1 markah): Hindi dikelaskan sebagai lautan.

☐ P4 (1 markah): Satu ciri atau kedudukan Lautan Hindi yang tepat, contohnya bersempadan dengan Asia, Afrika dan Australia atau lautan ketiga terbesar.

☐ P5 (1 markah): Laut Sulu dikelaskan sebagai laut utama.

☐ P6 (1 markah): Satu ciri atau kedudukan Laut Sulu yang tepat, contohnya berhampiran Borneo atau di barat daya Filipina.

☐ P7 (1 markah): Tebrau dikelaskan sebagai selat.

☐ P8 (1 markah): Satu ciri atau kedudukan Selat Tebrau yang tepat, contohnya memisahkan Semenanjung Malaysia dengan Singapura.

Terima susunan atau ayat lain yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jawapan tidak perlu sama perkataan dengan contoh. Fakta contoh dalam kriteria bukan satu-satunya jawapan; terima ciri atau kedudukan lain yang tepat dalam skop bab.

B5E04 | 5.4

Buku teks KPM hlm. 48-49 | Rujukan 2.1.4

Terangkan punca pergerakan plat, maksud pencapahan, kesannya kepada kedudukan benua, serta perbezaan pembentukan gunung lipat dan gunung bongkah.

Contoh jawapan

Arus perolakan dalam mantel mempengaruhi pergerakan plat. Pencapahan berlaku apabila plat menjauhi satu sama lain. Pemisahan ini dapat mengubah kedudukan benua dalam tempoh yang sangat panjang. Gunung lipat pula terbentuk apabila mampatan atau himpitan menyebabkan lapisan kerak berlipat. Gunung bongkah berbeza kerana pembentukannya berkaitan gelinciran atau sesaran kerak. Sesaran tersebut boleh berlaku akibat daya tegangan atau mampatan. Oleh itu, proses lipatan dan pergerakan bongkah perlu dibezakan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Arus perolakan dalam mantel mempengaruhi pergerakan plat.

☐ P2 (1 markah): Pencapahan ialah pergerakan plat menjauhi satu sama lain.

☐ P3 (1 markah): Pemisahan plat dapat mengubah kedudukan benua.

☐ P4 (1 markah): Perubahan kedudukan benua berlaku sangat perlahan.

☐ P5 (1 markah): Gunung lipat berkaitan mampatan atau himpitan plat.

☐ P6 (1 markah): Lapisan kerak berlipat akibat mampatan.

☐ P7 (1 markah): Gunung bongkah berkaitan gelinciran atau sesaran kerak.

☐ P8 (1 markah): Sesaran berkaitan daya tegangan atau mampatan.

Terima susunan atau ayat lain yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jawapan tidak perlu sama perkataan dengan contoh.

B5E05 | 5.4

Buku teks KPM hlm. 50-51 | Rujukan 2.1.4

Huraikan kaitan tersebut dengan membezakan kemungkinan tsunami, proses zon benam, magma dan lava.

Contoh jawapan

Pertembungan dan himpitan plat menghasilkan tekanan. Pergerakan yang berkaitan tekanan di sempadan plat boleh menyebabkan gempa bumi. Gempa di dasar laut berpotensi mencetuskan tsunami, tetapi tidak semua gempa menghasilkan tsunami. Dalam proses zon benam, satu plat terjunam ke bawah ke arah mantel, berkaitan dengan pembentukan magma. Magma naik melalui rekahan dan boleh membentuk gunung berapi. Magma ialah batuan cair di bawah permukaan bumi, manakala bahan cair panas yang telah keluar ke permukaan disebut lava.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pertembungan atau himpitan plat menghasilkan tekanan.

☐ P2 (1 markah): Pergerakan berkaitan tekanan di sempadan plat menyebabkan gegaran gempa bumi.

☐ P3 (1 markah): Gempa dasar laut berpotensi mencetuskan tsunami, bukan kepastian bagi semua gempa.

☐ P4 (1 markah): Dalam zon benam, salah satu plat terjunam ke bawah.

☐ P5 (1 markah): Penjunaman ke arah mantel berkaitan pembentukan magma.

☐ P6 (1 markah): Magma naik melalui rekahan dan boleh membentuk gunung berapi.

☐ P7 (1 markah): Magma ialah batuan cair di bawah permukaan bumi.

☐ P8 (1 markah): Lava ialah bahan cair panas yang keluar di permukaan.

Terima susunan atau ayat lain yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; jawapan tidak perlu sama perkataan dengan contoh.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 06 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bentuk Muka Bumi

Nota, contoh dan 40 objektif

Bezakan tanah tinggi, tanah pamah, pinggir laut dan saliran di Malaysia. Kenali contoh lokasi dan jelaskan bagaimana ciri sesuatu kawasan mempengaruhi kegunaan serta kegiatan manusia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 56-73 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Empat bentuk muka bumi

Tanah tinggi
Banjaran dan gunung. Contoh: Banjaran Titiwangsa.

Tanah pamah
Kawasan rendah. Contoh: Dataran Kedah-Perlis.

Pinggir laut
Pantai, teluk dan tanjung. Kaitkan dengan kegunaannya.

Saliran
Sungai dan tasik. Penting untuk air dan kegiatan manusia.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Lokasi dan ciri fizikal mempengaruhi kegunaan sesuatu kawasan. Bandingkan kepentingan melalui contoh dalam buku teks.

Nota dan contoh berlangkah

6.1a Empat kelompok bentuk muka bumi

Buku teks KPM hlm. 58-59 | Rujukan 2.2.1

Bentuk muka bumi Malaysia boleh disusun kepada tanah tinggi, tanah pamah, pinggir laut dan saliran. Setiap kelompok mempunyai ciri fizikal yang berbeza. Gunakan ketinggian untuk membezakan tanah tinggi dengan tanah pamah, dan gunakan ciri perairan untuk mengenal pasti saliran serta pinggir laut. Kelompok ini membantu kita memahami contoh lokasi dan kegunaannya.

• Tanah tinggi meliputi banjaran gunung dan dataran tinggi yang melebihi 180 m dari aras laut.

• Tanah pamah ialah kawasan rendah yang terdapat di dataran, delta dan lembangan sungai.

• Pinggir laut mempunyai ciri seperti pulau, teluk, tanjung dan tebing tinggi.

• Saliran merujuk sungai serta tasik; tasik boleh terbentuk secara semula jadi atau dibina manusia.

• Kawasan tadahan hujan di tanah tinggi menjadi punca bagi banyak sungai di Malaysia.

Contoh berlangkah: Data rekaan latihan: P setinggi 900 m dan Q setinggi 50 m dari aras laut. Kelaskan kedua-duanya.

1. Bandingkan ketinggian dengan aras laut.

2. P jauh melebihi 180 m.

3. Q ialah kawasan rendah di bawah 180 m.

Jawapan: P ialah tanah tinggi; Q ialah tanah pamah.

Elak silap: Jangan kelaskan tasik sebagai tanah tinggi hanya kerana tasik itu berada di kawasan pedalaman.

Cuba: Apakah dua unsur utama saliran?

Sungai dan tasik.

6.1b Ciri fizikal pinggir laut

Buku teks KPM hlm. 64-65 | Rujukan 2.2.1

Tindakan ombak membantu membentuk pelbagai ciri di pinggir laut. Batuan yang lebih mudah terhakis boleh membentuk lekukan, manakala batuan yang lebih tahan kekal menganjur ke laut. Gua, gerbang laut dan batu tunggul berkaitan dengan tahap hakisan serta runtuhan yang berbeza. Bentuk ciri lebih penting daripada menghafal nama tanpa memahami maksudnya.

• Pulau ialah daratan yang dikelilingi laut.

• Teluk ialah lekukan pinggir pantai yang boleh terbentuk apabila batuan lembut dihakis.

• Tanjung ialah daratan yang menganjur ke laut, berkaitan batuan keras yang lebih tahan hakisan.

• Tindakan ombak pada tebing tinggi boleh membentuk gua laut.

• Hakisan berterusan yang menembusi dinding gua boleh membentuk gerbang laut.

• Apabila gerbang laut runtuh, bahagian batuan yang tinggal boleh menjadi batu tunggul.

Contoh berlangkah: P ialah daratan yang menganjur ke laut; Q ialah lekukan pantai di sebelahnya. Kenal pasti P dan Q.

1. Perhatikan sama ada garis pantai menonjol atau berlekuk.

2. Bahagian daratan yang menonjol ialah tanjung.

3. Bahagian pantai yang berlekuk ialah teluk.

Jawapan: P ialah tanjung dan Q ialah teluk.

Elak silap: Teluk ialah bahagian pantai yang berlekuk, manakala tanjung menganjur ke laut.

Cuba: Apakah ciri yang boleh terhasil selepas gerbang laut runtuh?

Batu tunggul.

6.2a Lokasi tanah tinggi Malaysia

Buku teks KPM hlm. 60-61 | Rujukan 2.2.2

Banjaran dan gunung utama terdapat di Semenanjung Malaysia, Sabah serta Sarawak. Di Semenanjung, Banjaran Titiwangsa memanjang dari utara ke selatan. Sabah dan Sarawak mempunyai rangkaian tanah tinggi masing-masing. Mengaitkan nama gunung atau banjaran dengan wilayah yang betul mengurangkan kekeliruan apabila membaca peta fizikal Malaysia di dalam buku teks.

• Banjaran Titiwangsa, Tahan dan Benom terletak di Semenanjung Malaysia.

• Titiwangsa dikenali sebagai tulang belakang Semenanjung dan semakin rendah ke arah selatan.

• Banjaran Crocker, Trus Madi dan Brassey terletak di Sabah.

• Gunung Kinabalu terletak di Sabah dan merupakan gunung tertinggi di Malaysia.

• Banjaran Tama Abu, Pergunungan Iran, Pergunungan Hose dan Kapuas Hulu terletak di Sarawak.

• Gunung Mulu ialah contoh gunung di Sarawak; Gunung Tahan dan Gunung Korbu berada di Semenanjung.

Contoh berlangkah: Kumpulkan Titiwangsa, Crocker dan Tama Abu mengikut wilayah.

1. Semak contoh banjaran Semenanjung.

2. Padankan Crocker dengan Sabah.

3. Padankan Tama Abu dengan Sarawak.

Jawapan: Titiwangsa: Semenanjung Malaysia. Crocker: Sabah. Tama Abu: Sarawak.

Elak silap: Gunung Kinabalu berada di Sabah, bukannya Sarawak.

Cuba: Negeri manakah mempunyai Banjaran Crocker?

Sabah.

6.2b Lokasi tanah pamah, pantai dan saliran

Buku teks KPM hlm. 62-67 | Rujukan 2.2.2

Tanah pamah, pinggir laut dan saliran juga mempunyai taburan yang tersendiri. Dataran Kedah-Perlis terkenal dengan kawasan pertanian padi, manakala Delta Rajang terletak di Sarawak. Untuk ulang kaji lokasi, padankan satu nama dengan negeri atau wilayahnya dan kelompok bentuk muka buminya. Kemudian rujuk peta buku teks bagi melihat kedudukan sebenar.

• Dataran Kedah-Perlis memanjang dari Perlis ke Kedah; Dataran Kelantan terletak di timur Semenanjung.

• Delta Rajang terletak di pantai barat Sarawak dan mempunyai kawasan tanah pamah yang luas.

• Dataran pantai timur Sabah lebih luas berbanding dataran pantai baratnya yang sempit dan terputus-putus.

• Teluk Batik terletak di Perak, Teluk Kemang di Negeri Sembilan dan Teluk Chempedak di Pahang.

• Tanjung Piai berada di Johor; Pulau Langkawi di Kedah, Pulau Redang di Terengganu dan Pulau Sipadan di Sabah.

• Contoh saliran ialah Sungai Pahang di Semenanjung, Sungai Kinabatangan di Sabah dan Sungai Rajang di Sarawak.

Contoh berlangkah: Betulkan kad: Delta Rajang di Sabah; Pulau Redang di Terengganu.

1. Semak lokasi Delta Rajang.

2. Delta Rajang berada di Sarawak.

3. Kad Pulau Redang sudah tepat.

Jawapan: Tukar Sabah kepada Sarawak pada kad Delta Rajang; kekalkan kad Pulau Redang.

Elak silap: Delta Rajang ialah tanah pamah di Sarawak; jangan tersalah letakkannya di Sabah.

Cuba: Pulau Redang terletak di negeri mana?

Terengganu.

6.3a Kegunaan tanah tinggi dan tanah pamah

Buku teks KPM hlm. 68-69 | Rujukan 2.2.3

Ciri fizikal sesuatu kawasan membantu menentukan kegiatan yang sesuai. Tanah tinggi yang nyaman menarik pelancong dan sesuai untuk tanaman hawa sederhana. Tanah pamah yang rata pula memudahkan pembinaan petempatan serta jaringan pengangkutan. Huraian yang baik menghubungkan ciri, kegiatan dan contoh tempat, bukannya menyenaraikan nama tempat tanpa menjelaskan kaitannya.

• Tanah tinggi yang nyaman dan berpemandangan menarik menyokong pelancongan, seperti Bukit Bendera dan Gunung Kinabalu.

• Cameron Highlands dan Kundasang mempunyai kegiatan pertanian tanaman hawa sederhana, termasuk sayur-sayuran dan bunga.

• Kawasan tanah tinggi yang menerima banyak hujan menyokong penjanaan hidroelektrik; contoh buku teks termasuk Kenyir dan Bakun.

• Tanah pamah yang rata sesuai untuk petempatan, contohnya Alor Setar dan Johor Bahru.

• Tanah pamah dengan infrastruktur menyokong perindustrian serta perdagangan, seperti Perai dan Shah Alam.

• Dataran Kedah-Perlis sesuai untuk padi; tanah pamah juga memudahkan pembinaan jalan raya, landasan dan lapangan terbang.

Contoh berlangkah: Dua lokasi rekaan: A nyaman di tanah tinggi, B rata dengan jaringan jalan. Cadangkan satu kegiatan sesuai bagi setiap lokasi.

1. Kenal pasti ciri utama A dan B.

2. A mempunyai keadaan yang menyokong pelancongan tanah tinggi atau tanaman hawa sederhana.

3. B mempunyai permukaan dan akses yang sesuai untuk petempatan atau perindustrian.

Jawapan: A boleh dimajukan untuk pelancongan tanah tinggi; B sesuai untuk kawasan perindustrian dengan kemudahan sedia ada.

Elak silap: Satu bentuk muka bumi boleh mempunyai beberapa kepentingan, bukan satu kegunaan sahaja.

Cuba: Mengapakah kawasan rata memudahkan pembinaan jalan raya?

Permukaan yang rata lebih sesuai untuk pembinaan jaringan pengangkutan berbanding cerun curam.

6.3b Kegunaan saliran dan pinggir laut

Buku teks KPM hlm. 70-71 | Rujukan 2.2.3

Sungai, tasik dan pinggir laut menyediakan peluang kegiatan yang berbeza tetapi ada juga persamaan. Sungai boleh menjadi laluan pengangkutan, sempadan atau sumber ikan air tawar. Pinggir laut pula menyokong perikanan laut dan pelabuhan. Untuk membuat perbandingan, nyatakan persamaan dahulu, kemudian jelaskan kegunaan yang membezakan kedua-dua kelompok berserta contoh.

• Sungai Bernam menjadi sempadan Perak-Selangor; Sungai Golok menjadi sempadan Malaysia-Thailand.

• Sungai dan tasik menyokong penangkapan serta penternakan ikan air tawar, seperti Sungai Pahang dan Tasik Kenyir.

• Sungai Rajang dan Sungai Baram digunakan untuk perhubungan atau pengangkutan di Sarawak.

• Empangan pada sistem sungai menyokong hidroelektrik, contohnya Kenering di Perak dan Murum di Sarawak.

• Pinggir laut menyokong perikanan dan pelancongan, contohnya Kuala Selangor dan Pulau Tioman.

• Teluk yang terlindung sesuai untuk pelabuhan, seperti Pelabuhan Klang; petroleum dan gas asli terdapat di luar pesisir Terengganu, Sarawak dan Sabah.

Contoh berlangkah: Bandingkan satu kegunaan Sungai Bernam dengan Pelabuhan Klang.

1. Kenal pasti kelompok Sungai Bernam sebagai saliran.

2. Padankan Bernam dengan fungsi sempadan negeri.

3. Padankan Pelabuhan Klang dengan pengangkutan dan perdagangan melalui laut.

Jawapan: Sungai Bernam memisahkan Perak dengan Selangor; Pelabuhan Klang menyokong pengangkutan serta perdagangan laut.

Elak silap: Perikanan sungai membekalkan ikan air tawar, manakala perikanan pinggir laut melibatkan perairan laut.

Cuba: Apakah ciri kawasan pinggir laut yang sesuai sebagai tapak pelabuhan?

Kawasan berteluk dan terlindung daripada angin kencang.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Kawasan berketinggian 800 m dari aras laut dikelaskan sebagai

A. tanah tinggi

B. teluk

C. tanah pamah

D. tasik

B6Q01 | Asas | 6.1

02. Dataran rendah dan delta termasuk dalam kelompok

A. tanah pamah

B. tebing tinggi

C. gunung lipat

D. tanah tinggi

B6Q02 | Asas | 6.1

03. Sungai dan tasik membentuk kelompok

A. saliran

B. banjaran

C. pinggir laut sahaja

D. tanah tinggi sahaja

B6Q03 | Asas | 6.1

04. Daratan yang dikelilingi laut ialah

A. teluk

B. pulau

C. delta

D. tanjung

B6Q04 | Asas | 6.1

05. Bahagian daratan yang menganjur ke laut disebut

A. tasik

B. teluk

C. tanjung

D. lembangan

B6Q05 | Asas | 6.1

06. Banjaran yang dikenali sebagai tulang belakang Semenanjung Malaysia ialah

A. Banjaran Titiwangsa

B. Banjaran Crocker

C. Banjaran Brassey

D. Banjaran Tama Abu

B6Q06 | Asas | 6.2

07. Gunung Kinabalu terletak di

A. Pahang

B. Sarawak

C. Perak

D. Sabah

B6Q07 | Asas | 6.2

08. Banjaran Tama Abu terletak di

A. Kedah

B. Sarawak

C. Sabah

D. Johor

B6Q08 | Asas | 6.2

09. Dataran Kedah-Perlis merentasi negeri

A. Selangor dan Perak

B. Kelantan dan Terengganu

C. Sabah dan Sarawak

D. Kedah dan Perlis

B6Q09 | Asas | 6.2

10. Delta Rajang terletak di

A. Melaka

B. Sabah

C. Sarawak

D. Selangor

B6Q10 | Asas | 6.2

11. Pulau Redang terletak di negeri

A. Perak

B. Kedah

C. Johor

D. Terengganu

B6Q11 | Asas | 6.2

12. Tanjung Piai terletak di

A. Perlis

B. Johor

C. Sarawak

D. Pahang

B6Q12 | Asas | 6.2

13. Kegiatan pertanian yang sepadan dengan Cameron Highlands ialah

A. pembinaan pelabuhan laut

B. tanaman sayur-sayuran hawa sederhana

C. penangkapan ikan laut dalam

D. perlombongan petroleum luar pesisir

B6Q13 | Asas | 6.3

14. Tanaman utama yang dikaitkan dengan Dataran Kedah-Perlis ialah

A. rumpai laut

B. padi

C. bunga tanah tinggi sahaja

D. teh hawa sederhana

B6Q14 | Asas | 6.3

15. Sungai Bernam menjadi sempadan antara

A. Sabah dan Sarawak

B. Perak dan Selangor

C. Johor dan Melaka

D. Kedah dan Perlis

B6Q15 | Asas | 6.3

16. Kawasan pinggir laut yang berteluk dan terlindung sesuai untuk

A. gunung lipat

B. tanaman teh tanah tinggi

C. tasik ladam

D. pelabuhan

B6Q16 | Asas | 6.3

17. Mengapakah banjaran gunung dan dataran tinggi diletakkan dalam kelompok yang sama?

A. Kedua-duanya merupakan tanah tinggi

B. Kedua-duanya ialah takungan air buatan

C. Kedua-duanya ialah dataran rendah di muara

D. Kedua-duanya merupakan lekukan pinggir laut

B6Q17 | Faham | 6.1

18. Apakah perbezaan bentuk antara teluk dengan tanjung?

A. Kedua-duanya sentiasa dikelilingi laut

B. Kedua-duanya ialah sungai di tanah tinggi

C. Teluk menganjur ke laut, tanjung berlekuk ke darat

D. Teluk berlekuk ke darat, tanjung menganjur ke laut

B6Q18 | Faham | 6.1

19. Bagaimanakah gerbang laut terbentuk menurut huraian bab ini?

A. Hakisan ombak menembusi dinding gua laut

B. Batuan lembut terhakis membentuk lekukan pantai

C. Runtuhan gerbang meninggalkan batuan tegak

D. Batuan keras kekal menganjur ke laut

B6Q19 | Faham | 6.1

20. Batu tunggul berkaitan dengan proses

A. runtuhan gerbang laut

B. pemisahan likuan sungai

C. lipatan kerak bumi

D. pengumpulan mendapan di muara

B6Q20 | Faham | 6.1

21. Bagaimanakah ketinggian Banjaran Titiwangsa berubah ke arah selatan?

A. Semakin rendah

B. Berubah menjadi dataran pantai sepanjang banjaran

C. Kekal pada ketinggian yang sama di semua bahagian

D. Semakin tinggi

B6Q21 | Faham | 6.2

22. Pasangan yang kedua-duanya terletak di Sabah ialah

A. Pergunungan Hose dan Banjaran Tama Abu

B. Banjaran Titiwangsa dan Banjaran Benom

C. Banjaran Crocker dan Banjaran Trus Madi

D. Banjaran Tahan dan Pergunungan Iran

B6Q22 | Faham | 6.2

23. Perbandingan dataran pantai Sabah yang betul ialah

A. pantai timur tidak mempunyai tanah pamah

B. pantai timur lebih luas daripada pantai barat

C. kedua-duanya hanya terdiri daripada gunung

D. pantai barat lebih luas tanpa kawasan sempit

B6Q23 | Faham | 6.2

24. Mengapakah Dataran Pantai Barat Sarawak sesuai untuk kegiatan pertanian?

A. Seluruh kawasannya ialah pantai berbatu tanpa dataran

B. Terdiri daripada cerun curam serta tanih sangat nipis

C. Mempunyai kawasan luas dan tanih subur

D. Mempunyai gerbang laut yang bertindak sebagai saliran sawah

B6Q24 | Faham | 6.2

25. Pasangan teluk dengan negeri yang tepat ialah

A. Teluk Chempedak dengan Perlis

B. Teluk Batik dengan Sabah

C. Teluk Darvel dengan Melaka

D. Teluk Kemang dengan Negeri Sembilan

B6Q25 | Faham | 6.2

26. Padanan sungai dengan wilayah yang betul ialah

A. Kinabatangan di Sarawak; Rajang di Sabah

B. Baram di Perlis; Kinabatangan di Kedah

C. Kinabatangan di Sabah; Rajang di Sarawak

D. Pahang di Sabah; Rajang di Johor

B6Q26 | Faham | 6.2

27. Ciri manakah membantu tanah tinggi menjadi kawasan pelancongan?

A. Suhu nyaman dan pemandangan menarik

B. Dataran aluvium yang luas untuk kapal

C. Pelantar petroleum di luar pesisir

D. Perairan laut dalam yang terlindung

B6Q27 | Faham | 6.3

28. Tanah pamah yang rata memudahkan

A. pembinaan pelabuhan tanpa akses laut

B. pembinaan jalan raya dan landasan kereta api

C. pembentukan air terjun melalui pemendapan

D. pembentukan tanjung melalui lipatan

B6Q28 | Faham | 6.3

29. Selain permukaan tanah, apakah faktor yang menyokong perindustrian di tanah pamah?

A. Ketiadaan laluan pengangkutan

B. Kawasan terasing daripada bekalan serta pasaran

C. Kemudahan infrastruktur asas

D. Permukaan yang sukar dihubungkan dengan bandar

B6Q29 | Faham | 6.3

30. Apakah persamaan Sungai Pahang dengan Tasik Kenyir dari segi kegiatan?

A. Kedua-duanya pelabuhan laut antarabangsa

B. Kedua-duanya sumber petroleum luar pesisir

C. Kedua-duanya menyokong perikanan air tawar

D. Kedua-duanya kawasan pertanian hawa sederhana

B6Q30 | Faham | 6.3

31. Petroleum dan gas asli dikaitkan dengan kawasan

A. puncak Gunung Kinabalu sahaja

B. Dataran Kedah-Perlis sahaja

C. bahagian teras dalam bumi

D. luar pesisir Terengganu, Sarawak dan Sabah

B6Q31 | Faham | 6.3

32. Fungsi Sungai Golok berbeza daripada Sungai Bernam kerana Sungai Golok menjadi

A. sempadan antara Johor dan Melaka

B. sempadan antara Sabah dan Sarawak

C. sempadan antara Perak dan Selangor

D. sempadan antarabangsa Malaysia-Thailand

B6Q32 | Faham | 6.3

33. Data rekaan latihan: A 60 m, B 750 m, C 120 m dan D 1 200 m dari aras laut. Pasangan tanah tinggi ialah

A. A dan B

B. C dan D

C. B dan D

D. A dan C

B6Q33 | Aplikasi | 6.1

34. Peta lakar rekaan diterangkan dengan kata-kata: daratan keras menonjol ke laut, manakala batuan lembut di sebelahnya berlekuk akibat ombak. Padanan ciri ialah

A. sungai dan gunung bongkah

B. tasik dan banjaran

C. delta dan dataran tinggi

D. tanjung dan teluk

B6Q34 | Aplikasi | 6.1

35. Album kumpulan Sabah mengandungi kad Crocker, Kinabalu, Trus Madi dan Tama Abu. Kad manakah perlu dipindahkan ke kumpulan Sarawak?

A. Kinabalu

B. Tama Abu

C. Trus Madi

D. Crocker

B6Q35 | Aplikasi | 6.2

36. Murid menyediakan laluan lokasi pulau Kedah → Terengganu → Sabah. Susunan nama yang sepadan ialah

A. Sipadan → Langkawi → Redang

B. Langkawi → Redang → Sipadan

C. Langkawi → Sipadan → Redang

D. Redang → Sipadan → Langkawi

B6Q36 | Aplikasi | 6.2

37. Tapak rekaan A mempunyai suhu nyaman di tanah tinggi. Tapak B rata dan dilengkapi jalan serta kemudahan asas. Cadangan paling sepadan ialah

A. A pelancongan tanah tinggi; B perindustrian

B. A pelabuhan laut; B tanaman hawa sederhana

C. A perikanan laut; B pelancongan puncak gunung

D. A petroleum luar pesisir; B perikanan laut dalam

B6Q37 | Aplikasi | 6.3

38. Sebuah majlis mahu memilih tapak pelabuhan berdasarkan bentuk muka bumi. Tapak manakah paling sesuai dalam konteks bab ini?

A. Dataran tinggi tanpa akses laut

B. Puncak gunung yang tinggi

C. Cerun curam jauh di pedalaman

D. Teluk yang terlindung daripada angin kencang

B6Q38 | Aplikasi | 6.3

39. Kumpulan membandingkan kepentingan Sungai Rajang dengan kawasan pinggir laut. Perbandingan yang tepat ialah

A. Rajang untuk petroleum luar pesisir; pinggir laut untuk sempadan Perak-Selangor

B. Rajang untuk perikanan laut dalam; pinggir laut untuk ikan air tawar sahaja

C. Rajang untuk pengangkutan sungai; pinggir laut untuk pelabuhan

D. Rajang untuk tanaman teh; pinggir laut untuk pelancongan tanah tinggi

B6Q39 | Aplikasi | 6.3

40. Dua cadangan pertanian: X sayur hawa sederhana di kawasan nyaman; Y padi di dataran rendah bertanih aluvium. Padanan contoh terbaik ialah

A. X Pelabuhan Klang; Y Gunung Kinabalu

B. X Selat Melaka; Y Pulau Sipadan

C. X Cameron Highlands; Y Dataran Kedah-Perlis

D. X Dataran Kedah-Perlis; Y Cameron Highlands

B6Q40 | Aplikasi | 6.3

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 A**	**03 A**	**04 B**	**05 C**	**06 A**	**07 D**	**08 B**
09 D	**10 C**	**11 D**	**12 B**	**13 B**	**14 B**	**15 B**	**16 D**
17 A	**18 D**	**19 A**	**20 A**	**21 A**	**22 C**	**23 B**	**24 C**
25 D	**26 C**	**27 A**	**28 B**	**29 C**	**30 C**	**31 D**	**32 D**
33 C	**34 D**	**35 B**	**36 B**	**37 A**	**38 D**	**39 C**	**40 C**

01. A | tanah tinggi

Ketinggian 800 m melebihi 180 m, maka tergolong sebagai tanah tinggi.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

02. A | tanah pamah

Dataran rendah dan delta ialah contoh kawasan tanah pamah.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

03. A | saliran

Saliran merujuk sungai dan tasik.

Buku teks KPM hlm. 59 | Rujukan 2.2.1

04. B | pulau

Pulau ialah daratan yang dikelilingi laut.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

05. C | tanjung

Tanjung ialah daratan yang menganjur ke laut.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

06. A | Banjaran Titiwangsa

Banjaran Titiwangsa memanjang dari utara ke selatan Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 60 | Rujukan 2.2.2

07. D | Sabah

Gunung Kinabalu terletak di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

08. B | Sarawak

Tama Abu ialah contoh banjaran di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

09. D | Kedah dan Perlis

Dataran itu memanjang dari Perlis hingga Kedah.

Buku teks KPM hlm. 62 | Rujukan 2.2.2

10. C | Sarawak

Delta Rajang membentuk dataran luas di pantai barat Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 63 | Rujukan 2.2.2

11. D | Terengganu

Pulau Redang berada di Terengganu.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

12. B | Johor

Tanjung Piai berada di Johor.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

13. B | tanaman sayur-sayuran hawa sederhana

Keadaan tanah tinggi sesuai untuk sayur-sayuran dan tanaman hawa sederhana.

Buku teks KPM hlm. 68 | Rujukan 2.2.3

14. B | padi

Dataran Kedah-Perlis terkenal dengan penanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

15. B | Perak dan Selangor

Sungai Bernam menjadi sempadan semula jadi Perak-Selangor.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

16. D | pelabuhan

Teluk terlindung sesuai dijadikan tapak pelabuhan.

Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

17. A | Kedua-duanya merupakan tanah tinggi

Banjaran gunung dan dataran tinggi termasuk kelompok tanah tinggi.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

18. D | Teluk berlekuk ke darat, tanjung menganjur ke laut

Teluk ialah lekukan pantai, manakala tanjung menonjol ke laut.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

19. A | Hakisan ombak menembusi dinding gua laut

Hakisan berterusan menembusi gua lalu membentuk gerbang laut.

Buku teks KPM hlm. 64 | Rujukan 2.2.1

20. A | runtuhan gerbang laut

Runtuhan gerbang laut boleh meninggalkan batu tunggul.

Buku teks KPM hlm. 64 | Rujukan 2.2.1

21. A | Semakin rendah

Banjaran Titiwangsa lebih tinggi di utara dan semakin rendah ke selatan.

Buku teks KPM hlm. 60 | Rujukan 2.2.2

22. C | Banjaran Crocker dan Banjaran Trus Madi

Crocker dan Trus Madi terletak di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

23. B | pantai timur lebih luas daripada pantai barat

Dataran pantai timur Sabah lebih luas; pantai barat lebih sempit dan terputus-putus.

Buku teks KPM hlm. 63 | Rujukan 2.2.2

24. C | Mempunyai kawasan luas dan tanih subur

Dataran yang luas dan tanih subur menyokong pertanian.

Buku teks KPM hlm. 63 | Rujukan 2.2.2

25. D | Teluk Kemang dengan Negeri Sembilan

Teluk Kemang terletak di Negeri Sembilan.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

26. C | Kinabatangan di Sabah; Rajang di Sarawak

Sungai Kinabatangan berada di Sabah dan Sungai Rajang di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 67 | Rujukan 2.2.2

27. A | Suhu nyaman dan pemandangan menarik

Suhu nyaman dan pemandangan tanah tinggi menarik pengunjung.

Buku teks KPM hlm. 68 | Rujukan 2.2.3

28. B | pembinaan jalan raya dan landasan kereta api

Permukaan rata sesuai untuk jaringan pengangkutan darat.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

29. C | Kemudahan infrastruktur asas

Tanah pamah yang dilengkapi infrastruktur berpotensi untuk perindustrian dan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

30. C | Kedua-duanya menyokong perikanan air tawar

Sungai dan tasik menyokong penangkapan atau penternakan ikan air tawar.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

31. D | luar pesisir Terengganu, Sarawak dan Sabah

Buku teks memberikan luar pesisir tiga negeri ini sebagai contoh sumber petroleum dan gas asli.

Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

32. D | sempadan antarabangsa Malaysia-Thailand

Sungai Golok ialah sempadan antarabangsa, manakala Bernam ialah sempadan negeri.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

33. C | B dan D

B dan D melebihi 180 m; A dan C ialah kawasan rendah.

Buku teks KPM hlm. 58 | Rujukan 2.2.1

34. D | tanjung dan teluk

Batuan keras yang kekal membentuk tanjung; lekukan batuan lembut menjadi teluk.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1

35. B | Tama Abu

Tama Abu berada di Sarawak; Crocker dan Kinabalu berada di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 61 | Rujukan 2.2.2

36. B | Langkawi → Redang → Sipadan

Langkawi berada di Kedah, Redang di Terengganu dan Sipadan di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.2

37. A | A pelancongan tanah tinggi; B perindustrian

Tanah tinggi nyaman sesuai untuk pelancongan; tapak rata berinfrastruktur sesuai untuk perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 68 | Rujukan 2.2.3

38. D | Teluk yang terlindung daripada angin kencang

Teluk terlindung ialah ciri pinggir laut yang sesuai untuk pelabuhan.

Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

39. C | Rajang untuk pengangkutan sungai; pinggir laut untuk pelabuhan

Kedua-duanya menyokong perhubungan, melalui sungai dan pelabuhan laut masing-masing.

Buku teks KPM hlm. 70 | Rujukan 2.2.3

40. C | X Cameron Highlands; Y Dataran Kedah-Perlis

Cameron Highlands sesuai untuk tanaman hawa sederhana; Dataran Kedah-Perlis sesuai untuk padi.

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 06 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bentuk Muka Bumi

Subjektif dan huraian / esei

Bezakan tanah tinggi, tanah pamah, pinggir laut dan saliran di Malaysia. Kenali contoh lokasi dan jelaskan bagaimana ciri sesuatu kawasan mempengaruhi kegunaan serta kegiatan manusia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 56-73 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B6S01 | 6.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 58-59 | Rujukan 2.2.1

Data rekaan latihan: lokasi P ialah kawasan daratan setinggi 900 m; lokasi Q ialah dataran setinggi 40 m dari aras laut.

(a) Kelaskan P dan Q mengikut bentuk muka bumi. [2 markah]

(b) Nyatakan dua kelompok bentuk muka bumi lain di Malaysia dan satu contoh ciri bagi setiap kelompok. [4 markah]

B6S02 | 6.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 60-61 | Rujukan 2.2.2

Murid menyusun nama banjaran dan gunung mengikut wilayah Malaysia.

(a) Nyatakan wilayah Banjaran Titiwangsa dan negeri Banjaran Crocker. [2 markah]

(b) Nyatakan negeri bagi empat lokasi ini: Gunung Kinabalu, Gunung Mulu, Banjaran Trus Madi dan Banjaran Tama Abu. [4 markah]

B6S03 | 6.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1, 2.2.2

Dua kad menggambarkan P: daratan dikelilingi laut; Q: daratan menganjur ke laut.

(a) Namakan bentuk P dan Q. [2 markah]

(b) Padankan empat lokasi dengan negeri: Pulau Langkawi, Pulau Redang, Pulau Sipadan dan Tanjung Piai. [4 markah]

B6S04 | 6.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 68-69 | Rujukan 2.2.3

Cameron Highlands dan Dataran Kedah-Perlis mempunyai kegiatan pertanian yang berbeza.

(a) Nyatakan satu tanaman sesuai bagi setiap kawasan. [2 markah]

(b) Selain pertanian, nyatakan satu kepentingan tanah tinggi dan tiga kepentingan tanah pamah. [4 markah]

B6S05 | 6.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 68-69 | Rujukan 2.2.3

Lokasi rekaan A berada di tanah tinggi dengan suhu nyaman. Lokasi B ialah tanah pamah yang rata dan dilengkapi jalan raya.

(a) Cadangkan satu kegiatan sesuai bagi A dan satu bagi B. [2 markah]

(b) Terangkan satu sebab bagi setiap cadangan dan berikan satu contoh sebenar yang sepadan bagi setiap kegiatan. [4 markah]

B6S06 | 6.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 64-65 | Rujukan 2.2.1

Ombak bertindak terhadap tebing tinggi dan batuan di pinggir laut.

(a) Bezakan bentuk teluk dengan tanjung. [2 markah]

(b) Huraikan pembentukan gua laut, gerbang laut dan batu tunggul. Nyatakan juga mengapa bahagian tanjung boleh kekal menganjur ke laut. [4 markah]

B6S07 | 6.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 62-63 | Rujukan 2.2.2

Tiga kawasan tanah pamah yang dikaji ialah Delta Rajang, Dataran Pantai Timur Sabah dan Dataran Pantai Barat Sabah.

(a) Nyatakan negeri Delta Rajang dan bandingkan keluasan dataran pantai timur dengan pantai barat Sabah. [2 markah]

(b) Berikan dua ciri dataran pantai barat Sabah selain keluasan dan dua kegiatan tanaman yang sesuai di dataran pantai timur Sabah. [4 markah]

B6S08 | 6.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 70-71 | Rujukan 2.2.3

Sungai dan pinggir laut menyokong kegiatan serta fungsi yang berbeza.

(a) Nyatakan fungsi Sungai Bernam dan pasangan negeri yang dipisahkannya. [2 markah]

(b) Nyatakan dua kegunaan sungai atau tasik selain sempadan dan dua kegunaan pinggir laut. [4 markah]

B6S09 | 6.2

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 61-71 | Rujukan 2.2.2, 2.2.3

Kad lokasi tertukar: "Crocker di Sarawak" dan "Tama Abu di Sabah". Kumpulan juga mahu memadankan dua kawasan pelancongan dengan ciri fizikal.

(a) Betulkan kedua-dua kad lokasi. [2 markah]

(b) Pilih satu contoh pelancongan tanah tinggi dan satu contoh pelancongan pinggir laut daripada bab ini. Jelaskan daya tarikan fizikal bagi setiap satu. [4 markah]

B6S10 | 6.3

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 69-71 | Rujukan 2.2.3

Dua tapak rekaan: P ialah kawasan rata dengan jalan raya; Q ialah teluk terlindung yang mempunyai akses ke laut. Ini latihan pemadanan bentuk muka bumi, bukan kajian tapak sebenar.

(a) Cadangkan satu kemudahan pengangkutan sesuai bagi P dan satu bagi Q. [2 markah]

(b) Jelaskan kesesuaian ciri setiap tapak dan berikan satu contoh sebenar yang sepadan dengan cadangan. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B6E01 | 6.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 58-67 | Rujukan 2.2.1, 2.2.2

Pameran kelas memperkenalkan empat kelompok bentuk muka bumi Malaysia.

Terangkan ciri setiap kelompok dan berikan satu contoh lokasi sebenar bagi setiap kelompok.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan tanah tinggi serta tanah pamah.
2. Bezakan pinggir laut daripada saliran.
3. Padankan satu lokasi sebenar dengan setiap kelompok.

B6E02 | 6.3

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 58-68 | Rujukan 2.2.1, 2.2.3

Seorang murid mahu menerangkan mengapa tanah tinggi penting kepada Malaysia.

Nyatakan ciri ketinggian dan suhu tanah tinggi. Huraikan tiga kegunaannya dengan satu contoh lokasi bagi setiap kegunaan.

Rangka bantuan

1. Terangkan ciri fizikal dahulu.
2. Susun pelancongan, pertanian dan hidroelektrik.
3. Gunakan lokasi yang sepadan.

B6E03 | 6.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

Majalah sekolah menyediakan rencana tentang kepentingan tanah pamah.

Huraikan empat kepentingan tanah pamah dan berikan satu contoh lokasi atau kemudahan bagi setiap kepentingan.

Rangka bantuan

1. Bina empat pasangan fungsi dan contoh.
2. Pastikan contoh berada dalam kelompok yang betul.
3. Hubungkan fungsi dengan keadaan tanah pamah apabila menerangkan.

B6E04 | 6.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

Peta pemikiran kelas bertajuk Kepentingan Pinggir Laut.

Huraikan empat kepentingan pinggir laut dengan satu contoh lokasi bagi setiap kepentingan.

Rangka bantuan

1. Namakan fungsi dengan jelas.
2. Padankan negeri atau lokasi contoh.
3. Elakkan menggunakan contoh sungai bagi kegiatan laut.

B6E05 | 6.3

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 68-71 | Rujukan 2.2.3

Latihan rekaan: A tanah tinggi nyaman, B tanah pamah rata dengan jalan raya, C sungai yang menghubungkan pedalaman, D teluk terlindung. Tiada pembangunan sebenar dicadangkan.

Pilih satu kegiatan atau kemudahan sesuai bagi setiap tapak dan jelaskan sebab pemilihannya berdasarkan ciri yang diberi.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti ciri dominan setiap tapak.
2. Padankan kegiatan yang paling langsung dengan ciri tersebut.
3. Jangan mengandaikan maklumat tambahan yang tidak diberi.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B6S01 | 6.1

Buku teks KPM hlm. 58-59 | Rujukan 2.2.1

(a) Kelaskan P dan Q mengikut bentuk muka bumi.

Contoh jawapan

P ialah tanah tinggi dan Q ialah tanah pamah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: tanah tinggi.

☐ P2 (1 markah): Q: tanah pamah.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Nyatakan dua kelompok bentuk muka bumi lain di Malaysia dan satu contoh ciri bagi setiap kelompok.

Contoh jawapan

Dua kelompok lain ialah pinggir laut dan saliran. Teluk ialah contoh ciri pinggir laut, manakala sungai ialah contoh saliran.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menamakan pinggir laut.

☐ P2 (1 markah): Contoh ciri pinggir laut seperti teluk, tanjung atau pulau.

☐ P3 (1 markah): Menamakan saliran.

☐ P4 (1 markah): Contoh unsur saliran seperti sungai atau tasik.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

B6S02 | 6.2

Buku teks KPM hlm. 60-61 | Rujukan 2.2.2

(a) Nyatakan wilayah Banjaran Titiwangsa dan negeri Banjaran Crocker.

Contoh jawapan

Banjaran Titiwangsa terletak di Semenanjung Malaysia dan Banjaran Crocker di Sabah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Titiwangsa: Semenanjung Malaysia.

☐ P2 (1 markah): Crocker: Sabah.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Nyatakan negeri bagi empat lokasi ini: Gunung Kinabalu, Gunung Mulu, Banjaran Trus Madi dan Banjaran Tama Abu.

Contoh jawapan

Gunung Kinabalu dan Banjaran Trus Madi berada di Sabah. Gunung Mulu dan Banjaran Tama Abu berada di Sarawak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kinabalu: Sabah.

☐ P2 (1 markah): Mulu: Sarawak.

☐ P3 (1 markah): Trus Madi: Sabah.

☐ P4 (1 markah): Tama Abu: Sarawak.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

B6S03 | 6.1

Buku teks KPM hlm. 65 | Rujukan 2.2.1, 2.2.2

(a) Namakan bentuk P dan Q.

Contoh jawapan

P ialah pulau dan Q ialah tanjung.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: pulau.

☐ P2 (1 markah): Q: tanjung.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Padankan empat lokasi dengan negeri: Pulau Langkawi, Pulau Redang, Pulau Sipadan dan Tanjung Piai.

Contoh jawapan

Pulau Langkawi terletak di Kedah, Pulau Redang di Terengganu, Pulau Sipadan di Sabah dan Tanjung Piai di Johor.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Langkawi: Kedah.

☐ P2 (1 markah): Redang: Terengganu.

☐ P3 (1 markah): Sipadan: Sabah.

☐ P4 (1 markah): Tanjung Piai: Johor.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

B6S04 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 68-69 | Rujukan 2.2.3

(a) Nyatakan satu tanaman sesuai bagi setiap kawasan.

Contoh jawapan

Cameron Highlands sesuai untuk sayur-sayuran hawa sederhana. Dataran Kedah-Perlis sesuai untuk padi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Cameron Highlands: sayur-sayuran, bunga atau buah hawa sederhana.

☐ P2 (1 markah): Dataran Kedah-Perlis: padi.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Selain pertanian, nyatakan satu kepentingan tanah tinggi dan tiga kepentingan tanah pamah.

Contoh jawapan

Tanah tinggi penting untuk pelancongan. Tanah pamah pula penting untuk petempatan, perindustrian dan perdagangan serta pembinaan jaringan pengangkutan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tanah tinggi: pelancongan atau hidroelektrik.

☐ P2 (1 markah): Tanah pamah: petempatan.

☐ P3 (1 markah): Tanah pamah: perindustrian dan perdagangan.

☐ P4 (1 markah): Tanah pamah: pengangkutan dan perhubungan.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

B6S05 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 68-69 | Rujukan 2.2.3

(a) Cadangkan satu kegiatan sesuai bagi A dan satu bagi B.

Contoh jawapan

A sesuai untuk pelancongan tanah tinggi. B sesuai untuk perindustrian.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A: pelancongan tanah tinggi atau tanaman hawa sederhana.

☐ P2 (1 markah): B: petempatan atau perindustrian atau perdagangan.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Terangkan satu sebab bagi setiap cadangan dan berikan satu contoh sebenar yang sepadan bagi setiap kegiatan.

Contoh jawapan

Suhu nyaman di A menarik pengunjung, seperti pelancongan di Bukit Bendera. Tanah rata dan jaringan jalan di B menyokong kegiatan perindustrian, seperti di Shah Alam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sebab A sepadan, seperti suhu nyaman menarik pengunjung.

☐ P2 (1 markah): Contoh A sepadan, seperti Bukit Bendera bagi pelancongan.

☐ P3 (1 markah): Sebab B sepadan, seperti tanah rata dengan kemudahan jalan menyokong industri.

☐ P4 (1 markah): Contoh B sepadan, seperti Shah Alam atau Perai bagi industri.

Terima pasangan kegiatan, sebab dan contoh lain yang sepadan dengan fakta bab. Jangan menilai contoh tanpa kaitan dengan cadangan murid.

B6S06 | 6.1

Buku teks KPM hlm. 64-65 | Rujukan 2.2.1

(a) Bezakan bentuk teluk dengan tanjung.

Contoh jawapan

Teluk merupakan lekukan pantai, manakala tanjung ialah daratan yang menganjur ke laut.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Teluk ialah lekukan pinggir pantai ke arah daratan.

☐ P2 (1 markah): Tanjung ialah daratan yang menganjur ke laut.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Huraikan pembentukan gua laut, gerbang laut dan batu tunggul. Nyatakan juga mengapa bahagian tanjung boleh kekal menganjur ke laut.

Contoh jawapan

Ombak menghakis tebing tinggi lalu membentuk gua laut. Hakisan yang berterusan menembusi dinding gua dan menghasilkan gerbang laut. Apabila gerbang runtuh, bahagian batuan yang tinggal menjadi batu tunggul. Tanjung pula kekal menganjur kerana batuannya lebih keras dan tahan hakisan berbanding batuan lembut di sekitarnya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Ombak menghakis tebing tinggi lalu membentuk gua laut.

☐ P2 (1 markah): Hakisan berterusan menembusi dinding gua lalu membentuk gerbang laut.

☐ P3 (1 markah): Runtuhan gerbang laut meninggalkan batu tunggul.

☐ P4 (1 markah): Batuan keras lebih tahan hakisan lalu kekal menganjur sebagai tanjung.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

B6S07 | 6.2

Buku teks KPM hlm. 62-63 | Rujukan 2.2.2

(a) Nyatakan negeri Delta Rajang dan bandingkan keluasan dataran pantai timur dengan pantai barat Sabah.

Contoh jawapan

Delta Rajang berada di Sarawak. Dataran pantai timur Sabah lebih luas daripada dataran pantai baratnya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Delta Rajang: Sarawak.

☐ P2 (1 markah): Dataran pantai timur Sabah lebih luas berbanding pantai barat.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Berikan dua ciri dataran pantai barat Sabah selain keluasan dan dua kegiatan tanaman yang sesuai di dataran pantai timur Sabah.

Contoh jawapan

Dataran pantai barat Sabah terputus-putus dan terbentuk di kaki Banjaran Crocker. Dataran pantai timur Sabah sesuai untuk tanaman kelapa sawit serta getah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Dataran pantai barat Sabah terputus-putus.

☐ P2 (1 markah): Dataran pantai barat Sabah terbentuk di kaki Banjaran Crocker.

☐ P3 (1 markah): Satu tanaman pantai timur yang tepat, seperti kelapa sawit.

☐ P4 (1 markah): Tanaman kedua yang berbeza, seperti getah atau koko.

Terima koko sebagai salah satu daripada dua tanaman. Jangan mengira tanaman yang sama dua kali.

B6S08 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 70-71 | Rujukan 2.2.3

(a) Nyatakan fungsi Sungai Bernam dan pasangan negeri yang dipisahkannya.

Contoh jawapan

Sungai Bernam menjadi sempadan semula jadi antara Perak dengan Selangor.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Fungsi sebagai sempadan semula jadi negeri.

☐ P2 (1 markah): Memisahkan Perak dengan Selangor.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Nyatakan dua kegunaan sungai atau tasik selain sempadan dan dua kegunaan pinggir laut.

Contoh jawapan

Sungai dan tasik menyokong perikanan air tawar serta hidroelektrik. Pinggir laut pula menyokong pelabuhan dan pelancongan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu fungsi saliran selain sempadan, seperti perikanan air tawar.

☐ P2 (1 markah): Fungsi saliran kedua yang berbeza, seperti pengangkutan atau hidroelektrik.

☐ P3 (1 markah): Satu fungsi pinggir laut, seperti pelabuhan.

☐ P4 (1 markah): Fungsi pinggir laut kedua yang berbeza, seperti pelancongan, perikanan laut atau perlombongan luar pesisir.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

B6S09 | 6.2

Buku teks KPM hlm. 61-71 | Rujukan 2.2.2, 2.2.3

(a) Betulkan kedua-dua kad lokasi.

Contoh jawapan

Banjaran Crocker terletak di Sabah; Banjaran Tama Abu terletak di Sarawak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Crocker di Sabah.

☐ P2 (1 markah): Tama Abu di Sarawak.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Pilih satu contoh pelancongan tanah tinggi dan satu contoh pelancongan pinggir laut daripada bab ini. Jelaskan daya tarikan fizikal bagi setiap satu.

Contoh jawapan

Bukit Bendera ialah contoh pelancongan tanah tinggi dengan suhu nyaman dan pemandangan menarik. Pulau Tioman pula ialah contoh pinggir laut yang menarik pengunjung melalui keindahan pulau serta pantainya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Contoh pelancongan tanah tinggi yang tepat, seperti Bukit Bendera atau Gunung Kinabalu.

☐ P2 (1 markah): Daya tarikan tanah tinggi yang sepadan, seperti suhu nyaman atau pemandangan gunung.

☐ P3 (1 markah): Contoh pelancongan pinggir laut yang tepat, seperti Pulau Tioman, Pangkor atau Sipadan.

☐ P4 (1 markah): Daya tarikan pinggir laut yang sepadan, seperti keindahan pulau dan pantai.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

B6S10 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 69-71 | Rujukan 2.2.3

(a) Cadangkan satu kemudahan pengangkutan sesuai bagi P dan satu bagi Q.

Contoh jawapan

P sesuai untuk jalan raya dan Q sesuai untuk pelabuhan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: jalan raya, landasan kereta api atau lapangan terbang.

☐ P2 (1 markah): Q: pelabuhan.

Terima jawapan setara yang tepat. Beri satu markah bagi setiap isi berbeza, tanpa menggandakan isi yang sama.

(b) Jelaskan kesesuaian ciri setiap tapak dan berikan satu contoh sebenar yang sepadan dengan cadangan.

Contoh jawapan

Permukaan P yang rata memudahkan pembinaan jalan, seperti Lebuhraya Utara-Selatan. Q ialah teluk terlindung daripada angin kencang yang sesuai untuk kegiatan kapal, seperti Pelabuhan Klang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: permukaan rata memudahkan pembinaan pengangkutan darat atau lapangan terbang.

☐ P2 (1 markah): Contoh P sepadan, seperti Lebuhraya Utara-Selatan, landasan Pantai Barat atau KLIA.

☐ P3 (1 markah): Q: teluk terlindung daripada angin kencang sesuai untuk kapal dan pelabuhan.

☐ P4 (1 markah): Contoh Q: Pelabuhan Klang atau Pasir Gudang.

Beri markah contoh hanya apabila sepadan dengan kemudahan yang dicadangkan.

B6E01 | 6.1

Buku teks KPM hlm. 58-67 | Rujukan 2.2.1, 2.2.2

Terangkan ciri setiap kelompok dan berikan satu contoh lokasi sebenar bagi setiap kelompok.

Contoh jawapan

Tanah tinggi ialah kawasan yang melebihi 180 m dari aras laut, termasuk Banjaran Titiwangsa. Tanah pamah ialah kawasan rendah seperti dataran dan delta; contohnya Dataran Kedah-Perlis. Pinggir laut mempunyai ciri seperti pulau, teluk serta tanjung. Tanjung Piai ialah salah satu contohnya. Saliran pula merujuk sungai dan tasik, misalnya Sungai Pahang. Mengaitkan ciri dengan contoh membantu membezakan kelompok ini walaupun setiap kawasan mungkin mempunyai beberapa ciri fizikal berdekatan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tanah tinggi diterangkan sebagai kawasan melebihi 180 m atau meliputi gunung/dataran tinggi.

☐ P2 (1 markah): Contoh tanah tinggi yang tepat, seperti Banjaran Titiwangsa.

☐ P3 (1 markah): Tanah pamah diterangkan sebagai kawasan rendah/datar seperti dataran atau delta.

☐ P4 (1 markah): Contoh tanah pamah yang tepat, seperti Dataran Kedah-Perlis.

☐ P5 (1 markah): Pinggir laut diterangkan melalui ciri pantai seperti pulau, teluk atau tanjung.

☐ P6 (1 markah): Contoh pinggir laut yang tepat, seperti Tanjung Piai.

☐ P7 (1 markah): Saliran diterangkan sebagai sungai dan tasik.

☐ P8 (1 markah): Contoh saliran yang tepat, seperti Sungai Pahang.

Terima contoh dan huraian lain yang tepat serta sepadan dengan tugasan. Setiap isi berbeza dikira sekali sahaja.

B6E02 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 58-68 | Rujukan 2.2.1, 2.2.3

Nyatakan ciri ketinggian dan suhu tanah tinggi. Huraikan tiga kegunaannya dengan satu contoh lokasi bagi setiap kegunaan.

Contoh jawapan

Tanah tinggi melebihi 180 m dari aras laut dan mempunyai suhu yang lebih rendah atau nyaman. Keadaan ini bersama pemandangan menarik menyokong pelancongan, seperti di Bukit Bendera. Tanah tinggi juga sesuai untuk tanaman hawa sederhana, contohnya sayur-sayuran di Cameron Highlands. Selain itu, kawasan tanah tinggi yang menerima banyak hujan menyokong sistem hidroelektrik, seperti Empangan Bakun. Oleh itu, tanah tinggi mempunyai beberapa kegunaan yang berbeza mengikut ciri dan keadaan kawasannya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tanah tinggi melebihi 180 m dari aras laut.

☐ P2 (1 markah): Suhu tanah tinggi lebih rendah atau nyaman.

☐ P3 (1 markah): Kegunaan pelancongan.

☐ P4 (1 markah): Contoh pelancongan sepadan, seperti Bukit Bendera.

☐ P5 (1 markah): Kegunaan pertanian tanaman hawa sederhana.

☐ P6 (1 markah): Contoh pertanian sepadan, seperti Cameron Highlands atau Kundasang.

☐ P7 (1 markah): Kegunaan penjanaan hidroelektrik.

☐ P8 (1 markah): Contoh hidroelektrik sepadan, seperti Kenyir atau Bakun.

Terima contoh dan huraian lain yang tepat serta sepadan dengan tugasan. Setiap isi berbeza dikira sekali sahaja.

B6E03 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 69 | Rujukan 2.2.3

Huraikan empat kepentingan tanah pamah dan berikan satu contoh lokasi atau kemudahan bagi setiap kepentingan.

Contoh jawapan

Tanah pamah yang rata sesuai untuk petempatan seperti Alor Setar. Kawasan yang mempunyai infrastruktur pula menyokong perindustrian dan perdagangan, contohnya Shah Alam. Permukaan yang rata juga memudahkan pembinaan jaringan pengangkutan seperti Lebuhraya Utara-Selatan. Selain itu, tanah pamah penting untuk pertanian. Dataran Kedah-Perlis menjadi contoh kawasan penanaman padi. Empat kepentingan ini menunjukkan bahawa tanah pamah menyokong kegiatan penduduk serta hubungan antara kawasan, bukannya hanya digunakan untuk satu jenis aktiviti.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menerangkan fungsi petempatan di kawasan rata.

☐ P2 (1 markah): Contoh petempatan tepat, seperti Alor Setar atau Johor Bahru.

☐ P3 (1 markah): Menerangkan fungsi perindustrian/perdagangan dengan kemudahan infrastruktur.

☐ P4 (1 markah): Contoh industri tepat, seperti Shah Alam atau Perai.

☐ P5 (1 markah): Menerangkan fungsi pengangkutan melalui jalan, landasan atau lapangan terbang.

☐ P6 (1 markah): Contoh pengangkutan tepat, seperti KLIA atau Lebuhraya Utara-Selatan.

☐ P7 (1 markah): Menerangkan fungsi pertanian.

☐ P8 (1 markah): Contoh pertanian tepat, seperti padi Dataran Kedah-Perlis.

Terima contoh dan huraian lain yang tepat serta sepadan dengan tugasan. Setiap isi berbeza dikira sekali sahaja.

B6E04 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 71 | Rujukan 2.2.3

Huraikan empat kepentingan pinggir laut dengan satu contoh lokasi bagi setiap kepentingan.

Contoh jawapan

Pinggir laut menyokong perikanan laut, contohnya di Kuala Selangor. Keindahan pulau dan pantai pula menarik pelancong, seperti di Pulau Tioman. Kawasan luar pesisir juga penting untuk sumber petroleum serta gas asli, contohnya di luar pesisir Terengganu. Selain itu, teluk yang terlindung daripada angin kencang sesuai dijadikan pelabuhan, seperti Pelabuhan Klang. Kepelbagaian ciri pinggir laut membolehkan kegiatan ini wujud, tetapi setiap kegiatan memerlukan keadaan yang sepadan dengan kegunaannya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menerangkan perikanan laut.

☐ P2 (1 markah): Contoh perikanan tepat, seperti Kuala Selangor, Kuala Muda atau Sandakan.

☐ P3 (1 markah): Menerangkan pelancongan pulau/pantai.

☐ P4 (1 markah): Contoh pelancongan tepat, seperti Tioman, Pangkor atau Sipadan.

☐ P5 (1 markah): Menerangkan petroleum atau gas asli luar pesisir.

☐ P6 (1 markah): Contoh luar pesisir tepat, seperti Terengganu, Sabah atau Sarawak.

☐ P7 (1 markah): Menerangkan pelabuhan di kawasan berteluk/terlindung.

☐ P8 (1 markah): Contoh pelabuhan tepat, seperti Klang atau Pasir Gudang.

Terima contoh dan huraian lain yang tepat serta sepadan dengan tugasan. Setiap isi berbeza dikira sekali sahaja.

B6E05 | 6.3

Buku teks KPM hlm. 68-71 | Rujukan 2.2.3

Pilih satu kegiatan atau kemudahan sesuai bagi setiap tapak dan jelaskan sebab pemilihannya berdasarkan ciri yang diberi.

Contoh jawapan

A sesuai untuk pelancongan tanah tinggi kerana suhunya nyaman. B boleh digunakan untuk kegiatan perindustrian kerana permukaannya rata dan mempunyai jaringan jalan. C sesuai menjadi laluan pengangkutan sungai kerana menghubungkan kawasan pedalaman, sekali gus memudahkan pergerakan penduduk dan barangan. D pula sesuai untuk pelabuhan kerana teluknya terlindung daripada angin kencang. Jawapan ini ialah latihan menghubungkan ciri fizikal dengan kegunaan, bukan keputusan pembangunan sebenar tanpa kajian lanjut.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Cadangan A sesuai, seperti pelancongan tanah tinggi.

☐ P2 (1 markah): Sebab A berkaitan suhu nyaman atau keadaan tanah tinggi.

☐ P3 (1 markah): Cadangan B sesuai, seperti perindustrian atau petempatan.

☐ P4 (1 markah): Sebab B berkaitan permukaan rata dan kemudahan jalan.

☐ P5 (1 markah): Cadangan C ialah pengangkutan atau perhubungan sungai.

☐ P6 (1 markah): Sebab C menghubungkan penduduk/barangan antara pedalaman dengan tempat lain.

☐ P7 (1 markah): Cadangan D ialah pelabuhan.

☐ P8 (1 markah): Sebab D ialah teluk terlindung yang sesuai bagi kegiatan kapal.

Terima contoh dan huraian lain yang tepat serta sepadan dengan tugasan. Setiap isi berbeza dikira sekali sahaja.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 07 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Saliran

Nota, contoh dan 40 objektif

Ikuti aliran sungai dari hulu ke hilir, kenali sungai dan tasik utama Malaysia, kemudian bandingkan kepentingannya kepada kehidupan serta kegiatan manusia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 74-85 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Rajah skema aliran sungai. Hulu, tengah dan hilir mempunyai ciri berbeza; tidak semua sungai membentuk delta yang sama.

Nota dan contoh berlangkah

7.1a Hulu, tengah dan hilir sungai

Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

Air sungai mengalir dari kawasan tinggi menuju kawasan lebih rendah sebelum sampai ke tasik atau laut. Cerun dan kelajuan aliran berubah sepanjang perjalanan itu. Oleh itu, bentuk lurah dan ciri yang terbentuk juga berbeza. Bandingkan beberapa petunjuk serentak untuk mengenal pasti peringkat sungai, bukannya bergantung pada satu perkataan sahaja.

• Hulu sungai mempunyai lurah sempit berbentuk V, cerun curam dan aliran deras.

• Jeram, air terjun dan lubang periuk ialah ciri yang dikaitkan dengan hulu sungai.

• Di peringkat tengah, lurah lebih terbuka dan dihuraikan sebagai berbentuk U; terdapat likuan serta hakisan sungai.

• Di hilir, cerun lebih landai, aliran lebih perlahan dan lurah semakin lebar.

• Hilir dikaitkan dengan pemendapan serta ciri seperti tasik ladam, tetambak dan delta.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan P mempunyai cerun curam dan jeram; Q beraliran perlahan dengan banyak mendapan. Kenal pasti peringkatnya.

1. Bandingkan cerun serta aliran kedua-dua kawasan.

2. Cerun curam dan jeram menyokong ciri hulu.

3. Aliran perlahan dan mendapan menyokong ciri hilir.

Jawapan: P ialah hulu sungai; Q ialah hilir sungai.

Elak silap: Jangan meletakkan delta di hulu; delta berkaitan mendapan berhampiran muara.

Cuba: Apakah peringkat yang lazimnya mempunyai lurah V dan air terjun?

Hulu sungai.

7.1b Tasik ladam dan delta

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

Perubahan alur sungai dan pemendapan dapat menghasilkan bentuk muka bumi baharu. Tasik ladam terbentuk apabila bahagian likuan terputus daripada alur utama. Delta pula berkaitan bahan yang terkumpul di muara apabila aliran menjadi perlahan. Kedua-duanya melibatkan perubahan sungai, tetapi proses serta kedudukan akhirnya tidak sama dan perlu diterangkan secara berasingan.

• Hakisan pada likuan boleh mendekatkan dua bahagian alur sehingga likuan terpenggal.

• Pemendapan menutup sambungan likuan lama dengan alur utama, lalu terbentuk tasik ladam.

• Sedimen ialah bahan seperti lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa oleh aliran.

• Di muara, aliran yang semakin perlahan menggalakkan pemendapan sedimen.

• Pengumpulan mendapan boleh membina dan memperluas delta; delta ialah kawasan mendapan di muara sungai.

Contoh berlangkah: Alur utama memotong likuan dan mendapan menutup hujung likuan lama. Apakah bentuk yang tinggal?

1. Kenal pasti bahawa perubahan berlaku pada likuan, bukan muara.

2. Likuan lama terpisah daripada alur utama.

3. Air yang masih bertakung di bekas likuan membentuk tasik khas.

Jawapan: Tasik ladam.

Elak silap: Tasik ladam ialah bekas likuan yang terpisah; delta ialah timbunan mendapan di muara.

Cuba: Mengapakah pemendapan lebih mudah berlaku apabila aliran perlahan?

Aliran yang perlahan kurang berupaya membawa bahan, lalu bahan tersebut terkumpul sebagai mendapan.

7.2a Sungai utama dan lokasinya

Buku teks KPM hlm. 78-79 | Rujukan 2.3.2

Malaysia mempunyai banyak sungai yang berpunca dari kawasan tadahan hujan di tanah tinggi. Nama sungai perlu dipadankan dengan negeri, kawasan aliran atau laut yang ditujunya. Sungai Rajang dan Sungai Kinabatangan terletak di wilayah yang berbeza. Di Semenanjung, beberapa sungai turut menjadi sempadan negeri, menjadikan lokasi dan fungsi saling berkaitan.

• Sungai Pahang terletak di Pahang dan merupakan sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia.

• Sungai Rajang di Sarawak ialah sungai terpanjang di Malaysia; alirannya menuju Laut China Selatan.

• Sungai Kinabatangan di Sabah mengalir dari kawasan pergunungan barat daya Sabah ke Laut Sulu.

• Sungai Baram ialah contoh sungai di Sarawak yang berpunca dari Banjaran Iran.

• Sungai Bernam menjadi sempadan Perak-Selangor; Sungai Endau menjadi sempadan Johor-Pahang.

Contoh berlangkah: Betulkan label: Rajang di Sabah dan Kinabatangan di Sarawak.

1. Semak sungai utama Sarawak.

2. Rajang berada di Sarawak.

3. Kinabatangan berada di Sabah.

Jawapan: Rajang: Sarawak. Kinabatangan: Sabah.

Elak silap: Sungai terpanjang di Semenanjung ialah Pahang; sungai terpanjang di seluruh Malaysia ialah Rajang.

Cuba: Ke laut manakah Sungai Kinabatangan mengalir?

Laut Sulu.

7.2b Tasik semula jadi dan tasik buatan

Buku teks KPM hlm. 78-83 | Rujukan 2.3.2

Tasik ialah kawasan takungan air. Sesetengah tasik terbentuk secara semula jadi, sementara yang lain dihasilkan melalui pembinaan manusia. Bezakan asal pembentukan dengan lokasi tasik. Untuk mengenal pasti contoh Malaysia, padankan nama tasik dengan negeri dan kategorinya. Tidak semua tasik mempunyai asal pembentukan yang sama walaupun kedua-duanya menakung air.

• Tasik Bera ialah tasik semula jadi di daerah Bera, Pahang.

• Tasik Chini ialah tasik semula jadi di daerah Pekan, Pahang.

• Loagan Bunut ialah tasik semula jadi di Sarawak, berhampiran kawasan Miri.

• Tasik Kenyir di Terengganu ialah contoh tasik buatan manusia.

• Tasik Temenggor di Perak juga ialah contoh tasik buatan yang berkaitan sistem empangan.

Contoh berlangkah: Kumpulkan Bera, Kenyir, Chini dan Temenggor mengikut asal pembentukan.

1. Kenal pasti contoh semula jadi yang dipelajari.

2. Bera dan Chini ialah tasik semula jadi.

3. Kenyir dan Temenggor ialah tasik buatan.

Jawapan: Semula jadi: Bera, Chini. Buatan manusia: Kenyir, Temenggor.

Elak silap: Tasik Kenyir bukan tasik semula jadi seperti Tasik Bera.

Cuba: Namakan dua tasik semula jadi di Pahang.

Tasik Bera dan Tasik Chini.

7.3a Kepentingan sungai

Buku teks KPM hlm. 80-81 | Rujukan 2.3.3

Sungai menghubungkan alam fizikal dengan kegiatan penduduk. Airnya boleh menjadi sumber untuk pertanian dan kegunaan domestik, manakala alurnya menjadi laluan perhubungan di sesetengah kawasan. Sungai juga menyediakan habitat ikan dan tempat rekreasi. Untuk menjawab soalan huraian, jelaskan fungsi, manfaat serta contoh yang sepadan tanpa menganggap semua sungai sesuai bagi setiap kegiatan.

• Air sungai mengairi tanaman; Sungai Muda menyokong pengairan padi di Dataran Kedah-Perlis.

• Sungai Pahang, Rajang dan Kinabatangan menjadi sumber air untuk kegunaan domestik.

• Aliran sungai yang sesuai boleh digunakan bagi penjanaan hidroelektrik, contohnya sistem Empangan Kenering.

• Sungai Bernam menjadi sempadan negeri, manakala Sungai Golok menjadi sempadan Malaysia-Thailand.

• Sungai membekalkan ikan air tawar dan menjadi laluan perhubungan; Sungai Rajang menghubungkan bandar dengan pedalaman seperti Kapit.

• Sungai Melaka dikaitkan dengan pelayaran rekreasi; Sungai Sedim dan Kiulu menjadi contoh kegiatan meredah jeram.

Contoh berlangkah: Penduduk rekaan menggunakan bot untuk membawa barangan dari pedalaman ke bandar. Kepentingan sungai manakah ditunjukkan?

1. Kenal pasti kegiatan utama, iaitu perjalanan bot membawa barangan.

2. Bezakan kegiatan itu daripada perikanan atau pengairan.

3. Padankan dengan fungsi perhubungan dan pengangkutan.

Jawapan: Sungai menjadi laluan pengangkutan serta perhubungan.

Elak silap: Air sungai ialah sumber air domestik; ini tidak bermaksud air mentah sungai boleh terus diminum.

Cuba: Apakah sungai yang dikaitkan dengan pengairan padi Dataran Kedah-Perlis?

Sungai Muda.

7.3b Bandingkan kepentingan tasik dengan sungai

Buku teks KPM hlm. 81-83 | Rujukan 2.3.3

Tasik dan sungai berkongsi beberapa kepentingan, termasuk menjadi sumber air, sumber ikan, tempat rekreasi dan sebahagian sistem hidroelektrik. Namun, contoh lokasi serta cara penggunaan boleh berbeza. Tasik membentuk kawasan takungan, sementara sungai mempunyai alur yang menghubungkan tempat. Perbandingan yang baik menjelaskan satu persamaan dan satu perbezaan dengan contoh yang tepat.

• Tasik boleh membekalkan sumber air untuk kegunaan harian penduduk setempat, contohnya kawasan Tasik Bera.

• Tasik Bera membekalkan ikan air tawar seperti baung, haruan dan lampam.

• Tasik Chini, Bera, Kenyir, Titiwangsa dan Putrajaya ialah contoh kawasan rekreasi atau pelancongan.

• Takungan yang berkaitan empangan menyokong hidroelektrik; contoh termasuk Temenggor, Murum dan Kenyir.

• Sumber air, sumber protein, rekreasi dan hidroelektrik ialah kepentingan yang boleh dikongsi oleh sungai serta tasik.

• Contoh fungsi khusus sungai dalam bab ini ialah laluan ke pedalaman dan sempadan negeri atau antarabangsa.

Contoh berlangkah: Bandingkan Sungai Rajang dan Tasik Titiwangsa berdasarkan contoh kegunaan dalam bab.

1. Kenal pasti kegunaan Rajang yang dinyatakan sebagai laluan ke pedalaman.

2. Kenal pasti Titiwangsa sebagai kawasan rekreasi.

3. Tulis perbandingan yang mengekalkan nama serta fungsi sepadan.

Jawapan: Sungai Rajang menyokong pengangkutan ke pedalaman; Tasik Titiwangsa menyediakan kawasan rekreasi.

Elak silap: Beri contoh yang sepadan dengan fungsi, bukannya menganggap setiap tasik ialah tapak hidroelektrik.

Cuba: Apakah persamaan Tasik Bera dengan sungai dari segi makanan?

Kedua-duanya membekalkan ikan air tawar sebagai sumber protein.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Lurah sempit berbentuk V paling berkaitan dengan peringkat

A. hulu sungai

B. muara sahaja

C. delta sahaja

D. hilir sungai

B7Q01 | Asas | 7.1

02. Pasangan ciri yang lazim di hulu sungai ialah

A. teluk dan tanjung

B. jeram dan air terjun

C. delta dan tetambak

D. tasik ladam dan delta

B7Q02 | Asas | 7.1

03. Lurah berbentuk U dan likuan sungai dihuraikan pada peringkat

A. tengah sungai

B. dasar laut

C. puncak gunung

D. hulu sungai sahaja

B7Q03 | Asas | 7.1

04. Apakah sifat aliran yang lazim di hilir sungai?

A. Lebih deras daripada hulu pada setiap masa

B. Deras dengan cerun curam sepanjang alur

C. Terhad kepada air terjun dan jeram sahaja

D. Perlahan dan berliku-liku

B7Q04 | Asas | 7.1

05. Kawasan mendapan di muara sungai dinamakan

A. gunung bongkah

B. selat

C. delta

D. tanjung

B7Q05 | Asas | 7.1

06. Tasik yang terbentuk daripada likuan sungai terpenggal ialah

A. tasik empangan

B. teluk

C. laut utama

D. tasik ladam

B7Q06 | Asas | 7.1

07. Sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia ialah

A. Sungai Rajang

B. Sungai Baram

C. Sungai Pahang

D. Sungai Kinabatangan

B7Q07 | Asas | 7.2

08. Sungai terpanjang di seluruh Malaysia ialah

A. Sungai Bernam

B. Sungai Rajang

C. Sungai Pahang

D. Sungai Endau

B7Q08 | Asas | 7.2

09. Sungai Kinabatangan terletak di negeri

A. Sabah

B. Sarawak

C. Perak

D. Pahang

B7Q09 | Asas | 7.2

10. Sungai Bernam menjadi sempadan negeri

A. Perak dan Selangor

B. Sabah dan Sarawak

C. Johor dan Pahang

D. Kedah dan Perlis

B7Q10 | Asas | 7.2

11. Tasik Chini terletak di negeri

A. Kedah

B. Pahang

C. Perak

D. Sabah

B7Q11 | Asas | 7.2

12. Tasik manakah ialah tasik buatan manusia?

A. Tasik Bera

B. Tasik Chini

C. Loagan Bunut

D. Tasik Kenyir

B7Q12 | Asas | 7.2

13. Sungai Muda dikaitkan dengan kegiatan

A. pelayaran di Lautan Artik

B. perlombongan petroleum laut dalam

C. pembentukan gunung lipat

D. pengairan tanaman padi

B7Q13 | Asas | 7.3

14. Ikan air tawar yang diperoleh dari sungai menjadi sumber

A. batuan mantel

B. protein

C. angin

D. petroleum

B7Q14 | Asas | 7.3

15. Sungai yang menjadi sempadan Malaysia-Thailand ialah

A. Sungai Golok

B. Sungai Rajang

C. Sungai Bernam

D. Sungai Pahang

B7Q15 | Asas | 7.3

16. Tasik Titiwangsa ialah contoh tasik untuk

A. aliran ke Laut Sulu

B. sempadan antarabangsa

C. rekreasi

D. perlombongan gas asli

B7Q16 | Asas | 7.3

17. Mengapakah aliran di hulu lazimnya lebih deras berbanding hilir?

A. Pemendapan lebih utama di hulu berbanding hilir

B. Cerun hulu lebih curam

C. Cerun hulu lebih landai

D. Hulu mempunyai delta yang lebih luas

B7Q17 | Faham | 7.1

18. Mengapakah sedimen mudah dimendapkan di hilir?

A. Alur hilir berubah menjadi air terjun

B. Aliran semakin perlahan

C. Cerun menjadi lebih curam

D. Aliran semakin berupaya membawa semua bahan

B7Q18 | Faham | 7.1

19. Perbezaan tasik ladam dengan delta yang betul ialah

A. tasik ladam lubang hakisan hulu; delta lurah berbentuk V

B. tasik ladam hasil empangan; delta hasil runtuhan gerbang laut

C. tasik ladam bekas likuan; delta mendapan muara

D. tasik ladam mendapan muara; delta bekas likuan

B7Q19 | Faham | 7.1

20. Apakah peranan pemendapan dalam peringkat akhir pembentukan tasik ladam?

A. Menghakis leher likuan tanpa meninggalkan bahan

B. Menukarkan seluruh aliran sungai menjadi jeram

C. Menutup sambungan likuan lama dengan alur utama

D. Menambahkan cerun hulu sehingga terbentuk air terjun

B7Q20 | Faham | 7.1

21. Apakah maksud sedimen dalam konteks sungai?

A. Bentuk lurah sempit yang dipotong oleh sungai

B. Air yang bertakung selepas pembinaan empangan

C. Bahan seperti lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa aliran

D. Laluan utama air dari kawasan tinggi ke rendah

B7Q21 | Faham | 7.1

22. Pasangan sungai dengan laut yang ditujunya ialah

A. Kinabatangan ke Lautan Artik

B. Kinabatangan ke Laut Sulu

C. Rajang ke Lautan Selatan

D. Rajang ke Laut Sulu

B7Q22 | Faham | 7.2

23. Sungai Rajang mengalir ke

A. Laut China Selatan

B. Lautan Artik

C. Lautan Atlantik

D. Selat Tebrau

B7Q23 | Faham | 7.2

24. Persamaan Tasik Bera dengan Tasik Chini ialah

A. kedua-duanya tasik buatan di Sabah

B. kedua-duanya tasik semula jadi di Pahang

C. kedua-duanya sungai di Sarawak

D. kedua-duanya laut utama

B7Q24 | Faham | 7.2

25. Loagan Bunut ialah tasik semula jadi di

A. Selangor

B. Sarawak

C. Johor

D. Terengganu

B7Q25 | Faham | 7.2

26. Sungai Endau menjadi sempadan antara

A. Kelantan dan Perak

B. Perak dan Selangor

C. Kedah dan Perlis

D. Johor dan Pahang

B7Q26 | Faham | 7.2

27. Mengapakah Sungai Rajang penting bagi kawasan pedalaman seperti Kapit?

A. Menjadi kawasan pelayaran rekreasi Sungai Melaka

B. Menjadi sempadan Malaysia-Thailand

C. Menjadi sumber pengairan Dataran Kedah-Perlis

D. Menjadi laluan pengangkutan dan perhubungan

B7Q27 | Faham | 7.3

28. Persamaan fungsi sungai dan tasik kepada penduduk ialah

A. sumber air domestik dan ikan air tawar

B. semuanya laluan kapal laut dalam dan punca air terjun

C. semuanya sempadan antarabangsa dan pelabuhan laut

D. semuanya menghasilkan petroleum serta gas asli

B7Q28 | Faham | 7.3

29. Mengapakah tasik takungan berkaitan dengan penjanaan hidroelektrik?

A. Membekalkan air masin dari laut untuk semua empangan

B. Menggantikan semua aliran sungai dengan angin

C. Menyediakan takungan air bagi sistem penjanaan

D. Menghasilkan petroleum untuk membakar bahan api

B7Q29 | Faham | 7.3

30. Sungai Melaka dan Sungai Kiulu berkongsi kepentingan dalam bidang

A. perlombongan gas asli

B. sempadan Malaysia-Thailand

C. pengairan padi Kedah-Perlis sahaja

D. rekreasi dan pelancongan

B7Q30 | Faham | 7.3

31. Pernyataan yang tepat tentang sungai sebagai sumber air domestik ialah

A. Air sungai hanya sesuai untuk pengairan dan bukan sumber domestik

B. Semua air sungai mentah pasti boleh terus diminum

C. Semua sumber air domestik mestilah berasal daripada laut

D. Air sungai menjadi sumber bekalan untuk kegunaan harian

B7Q31 | Faham | 7.3

32. Pasangan tasik atau empangan dengan kegunaan yang sepadan ialah

A. Temenggor dengan hidroelektrik

B. Bera dengan gas asli luar pesisir

C. Chini dengan Lautan Pasifik

D. Titiwangsa dengan sempadan negara

B7Q32 | Faham | 7.3

33. Catatan rekaan P: cerun curam, lurah V dan air terjun. Q: lurah luas, cerun landai dan mendapan. Padanan peringkat ialah

A. P hulu; Q hilir

B. P delta; Q gunung

C. P tengah; Q hulu

D. P hilir; Q hulu

B7Q33 | Aplikasi | 7.1

34. Murid menyusun proses: likuan terbentuk → alur memotong likuan → hujung likuan lama tertutup mendapan. Bentuk akhir ialah

A. gunung lipat

B. gerbang laut

C. tasik ladam

D. teluk

B7Q34 | Aplikasi | 7.1

35. Dalam model rekaan, aliran membawa pasir ke muara lalu semakin perlahan. Jika pasir terus terkumpul, bentuk yang mungkin berkembang ialah

A. selat dalam

B. banjaran gunung

C. air terjun hulu

D. delta

B7Q35 | Aplikasi | 7.1

36. Kad atlas perlu disusun mengikut Semenanjung → Sabah → Sarawak. Susunan yang tepat ialah

A. Sungai Pahang → Sungai Rajang → Sungai Kinabatangan

B. Sungai Pahang → Sungai Kinabatangan → Sungai Rajang

C. Sungai Rajang → Sungai Pahang → Sungai Kinabatangan

D. Sungai Kinabatangan → Sungai Rajang → Sungai Pahang

B7Q36 | Aplikasi | 7.2

37. Empat kad ialah Bera, Chini, Kenyir dan Temenggor. Kumpulan tasik buatan yang tepat ialah

A. Bera dan Kenyir

B. Chini dan Temenggor

C. Kenyir dan Temenggor

D. Bera dan Chini

B7Q37 | Aplikasi | 7.2

38. Senario rekaan: petani menyalurkan air sungai melalui tali air ke sawah. Fungsi sungai yang paling langsung ialah

A. rekreasi pelayaran

B. sempadan antarabangsa

C. pengairan pertanian

D. pengangkutan penumpang

B7Q38 | Aplikasi | 7.3

39. Senario rekaan: bot membawa penduduk dari kampung pedalaman ke bandar untuk mendapatkan barangan. Kepentingan sungai ialah

A. pemendapan delta

B. sempadan negeri sahaja

C. pembentukan tasik ladam

D. pengangkutan dan perhubungan

B7Q39 | Aplikasi | 7.3

40. Kumpulan perlu menyatakan satu persamaan serta satu perbezaan sungai dan tasik. Jawapan yang tepat ialah

A. Kedua-duanya sumber protein; sungai tertentu juga menjadi sempadan negeri

B. Kedua-duanya pelabuhan laut dalam; tasik tidak menyokong rekreasi

C. Kedua-duanya sempadan antarabangsa; tasik hanya sumber petroleum

D. Kedua-duanya hanya untuk pengairan; sungai tidak menyokong pengangkutan

B7Q40 | Aplikasi | 7.3

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 B**	**03 A**	**04 D**	**05 C**	**06 D**	**07 C**	**08 B**
09 A	**10 A**	**11 B**	**12 D**	**13 D**	**14 B**	**15 A**	**16 C**
17 B	**18 B**	**19 C**	**20 C**	**21 C**	**22 B**	**23 A**	**24 B**
25 B	**26 D**	**27 D**	**28 A**	**29 C**	**30 D**	**31 D**	**32 A**
33 A	**34 C**	**35 D**	**36 B**	**37 C**	**38 C**	**39 D**	**40 A**

01. A | hulu sungai

Hulu sungai mempunyai lurah sempit berbentuk V.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

02. B | jeram dan air terjun

Jeram dan air terjun dikaitkan dengan hulu sungai.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

03. A | tengah sungai

Buku teks menghuraikan lurah U dan likuan pada peringkat tengah.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

04. D | Perlahan dan berliku-liku

Cerun landai berkaitan aliran yang lebih perlahan dan berliku-liku.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

05. C | delta

Delta terbina daripada mendapan di muara sungai.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

06. D | tasik ladam

Tasik ladam terbentuk daripada likuan yang terpisah daripada alur utama.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

07. C | Sungai Pahang

Sungai Pahang ialah sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

08. B | Sungai Rajang

Sungai Rajang di Sarawak ialah sungai terpanjang di Malaysia.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

09. A | Sabah

Sungai Kinabatangan berada di Sabah.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

10. A | Perak dan Selangor

Sungai Bernam ialah sempadan Perak-Selangor.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

11. B | Pahang

Tasik Chini terletak di daerah Pekan, Pahang.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

12. D | Tasik Kenyir

Kenyir ialah tasik buatan manusia, manakala tiga pilihan lain ialah tasik semula jadi.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

13. D | pengairan tanaman padi

Sungai Muda menjadi sumber pengairan padi.

Buku teks KPM hlm. 80 | Rujukan 2.3.3

14. B | protein

Ikan air tawar menyediakan sumber protein kepada penduduk.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

15. A | Sungai Golok

Sungai Golok menjadi sempadan antara Malaysia dengan Thailand.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

16. C | rekreasi

Tasik Titiwangsa ialah contoh kawasan rekreasi.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

17. B | Cerun hulu lebih curam

Cerun yang curam di hulu berkaitan aliran yang lebih deras.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

18. B | Aliran semakin perlahan

Apabila aliran perlahan, keupayaan mengangkut bahan berkurang dan pemendapan berlaku.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

19. C | tasik ladam bekas likuan; delta mendapan muara

Tasik ladam ialah bekas likuan terpisah, manakala delta ialah kawasan mendapan di muara.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

20. C | Menutup sambungan likuan lama dengan alur utama

Pemendapan menutup hujung likuan lama sehingga terpisah daripada alur utama.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

21. C | Bahan seperti lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa aliran

Sedimen termasuk lumpur, pasir dan kelikir yang dibawa serta ditinggalkan oleh aliran.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

22. B | Kinabatangan ke Laut Sulu

Sungai Kinabatangan mengalir ke Laut Sulu.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

23. A | Laut China Selatan

Sungai Rajang mengalir dari pedalaman Sarawak ke Laut China Selatan.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

24. B | kedua-duanya tasik semula jadi di Pahang

Bera dan Chini ialah tasik semula jadi di Pahang.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

25. B | Sarawak

Loagan Bunut terletak di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

26. D | Johor dan Pahang

Sungai Endau menjadi sempadan Johor-Pahang.

Buku teks KPM hlm. 78 | Rujukan 2.3.2

27. D | Menjadi laluan pengangkutan dan perhubungan

Sungai Rajang dapat dimudiki dan menjadi laluan perhubungan ke pedalaman.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

28. A | sumber air domestik dan ikan air tawar

Sungai dan tasik boleh menyediakan sumber air domestik serta sumber protein.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

29. C | Menyediakan takungan air bagi sistem penjanaan

Takungan air menyokong operasi sistem hidroelektrik pada empangan yang sesuai.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

30. D | rekreasi dan pelancongan

Pelayaran rekreasi di Melaka dan meredah jeram di Kiulu menyokong rekreasi serta pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

31. D | Air sungai menjadi sumber bekalan untuk kegunaan harian

Sungai menyediakan sumber bekalan air; itu tidak menjamin air mentah selamat diminum.

Buku teks KPM hlm. 80 | Rujukan 2.3.3

32. A | Temenggor dengan hidroelektrik

Empangan Temenggor ialah contoh yang berkaitan penjanaan hidroelektrik.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

33. A | P hulu; Q hilir

P sepadan dengan hulu; Q sepadan dengan hilir.

Buku teks KPM hlm. 76 | Rujukan 2.3.1

34. C | tasik ladam

Bekas likuan yang terpisah menjadi tasik ladam.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

35. D | delta

Pengumpulan sedimen di muara dapat membentuk dan memperluas delta.

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

36. B | Sungai Pahang → Sungai Kinabatangan → Sungai Rajang

Pahang di Semenanjung, Kinabatangan di Sabah dan Rajang di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 79 | Rujukan 2.3.2

37. C | Kenyir dan Temenggor

Kenyir dan Temenggor ialah tasik buatan; Bera dan Chini semula jadi.

Buku teks KPM hlm. 83 | Rujukan 2.3.2

38. C | pengairan pertanian

Air itu digunakan untuk mengairi tanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 80 | Rujukan 2.3.3

39. D | pengangkutan dan perhubungan

Perjalanan bot menghubungkan tempat dan mengangkut penduduk.

Buku teks KPM hlm. 81 | Rujukan 2.3.3

40. A | Kedua-duanya sumber protein; sungai tertentu juga menjadi sempadan negeri

Sumber protein ialah persamaan; sempadan negeri ialah fungsi sungai tertentu dalam contoh bab ini.

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 07 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Saliran

Subjektif dan huraian / esei

Ikuti aliran sungai dari hulu ke hilir, kenali sungai dan tasik utama Malaysia, kemudian bandingkan kepentingannya kepada kehidupan serta kegiatan manusia.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 74-85 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B7S01 | 7.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

Penerangan rekaan: P mempunyai lurah V, jeram dan cerun curam. Q mempunyai cerun landai, aliran perlahan serta mendapan.

(a) Kenal pasti peringkat P dan Q. [2 markah]

(b) Selain ciri yang telah diberi, nyatakan dua ciri peringkat tengah dan dua bentuk muka bumi yang boleh terdapat di hilir. [4 markah]

B7S02 | 7.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

Dua bentuk muka bumi ialah tasik ladam dan delta.

(a) Nyatakan asal bentuk tasik ladam dan lokasi pembentukan delta. [2 markah]

(b) Terangkan empat perkara yang berkaitan pembentukan delta. [4 markah]

B7S03 | 7.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 78-79 | Rujukan 2.3.2

Murid membuat senarai sungai serta tasik utama Malaysia.

(a) Namakan sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia dan sungai terpanjang di seluruh Malaysia. [2 markah]

(b) Nyatakan negeri bagi Sungai Kinabatangan, Loagan Bunut, Tasik Chini dan Tasik Kenyir. [4 markah]

B7S04 | 7.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 80-82 | Rujukan 2.3.3

Sungai dan tasik memberi manfaat kepada penduduk melalui pelbagai fungsi.

(a) Nyatakan dua kepentingan yang boleh dikongsi oleh sungai dan tasik. [2 markah]

(b) Padankan contoh dengan fungsi khusus: Sungai Muda, Sungai Golok, Sungai Rajang ke Kapit, dan Tasik Titiwangsa. [4 markah]

B7S05 | 7.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

Murid membandingkan hulu dengan hilir sungai menggunakan ciri cerun, aliran dan proses.

(a) Bandingkan cerun hulu dengan cerun hilir. [2 markah]

(b) Nyatakan kelajuan aliran di hulu dan hilir. Kemudian nyatakan satu ciri hasil hakisan hulu dan satu ciri hasil pemendapan hilir. [4 markah]

B7S06 | 7.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 78-83 | Rujukan 2.3.2

Kad tasik: Bera, Chini, Kenyir dan Temenggor.

(a) Kelaskan keempat-empat tasik kepada dua kumpulan asal pembentukan. [2 markah]

(b) Nyatakan negeri bagi setiap satu daripada empat tasik itu. [4 markah]

B7S07 | 7.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 80-82 | Rujukan 2.3.3

Dua senario rekaan: A menyalurkan air sungai melalui tali air ke sawah; B menggunakan tasik takungan dalam sistem penjanaan elektrik.

(a) Kenal pasti fungsi A dan B. [2 markah]

(b) Berikan satu contoh lokasi sebenar bagi setiap fungsi A dan B berserta negeri lokasi itu. [4 markah]

B7S08 | 7.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 81-82 | Rujukan 2.3.3

Dua kegiatan rekaan: penduduk menangkap ikan air tawar dan pelawat menikmati kawasan tasik.

(a) Nyatakan dua kepentingan saliran yang ditunjukkan. [2 markah]

(b) Berikan dua contoh ikan air tawar yang dipelajari serta dua lokasi tasik rekreasi. [4 markah]

B7S09 | 7.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

Catatan rekaan seorang murid berbunyi: "Delta terbentuk di hulu yang curam. Tasik ladam ialah timbunan pasir di muara."

(a) Betulkan dua pernyataan tersebut. [2 markah]

(b) Huraikan urutan pembentukan tasik ladam dengan empat isi. [4 markah]

B7S10 | 7.2

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 78-82 | Rujukan 2.3.2, 2.3.3

Kumpulan menyatakan bahawa semua sungai ialah sempadan antarabangsa dan semua tasik ialah tasik buatan. Mereka perlu membetulkan pengelasan menggunakan contoh.

(a) Berikan satu sungai yang menjadi sempadan negeri, bukan sempadan antarabangsa, serta satu tasik semula jadi. [2 markah]

(b) Huraikan dua fungsi saliran lain dengan satu contoh sebenar bagi setiap fungsi. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B7E01 | 7.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

Kad ulang kaji perlu menerangkan perubahan sungai dari hulu ke hilir.

Bandingkan lapan ciri merangkumi bentuk lurah, cerun, aliran serta ciri atau proses pada tiga peringkat sungai.

Rangka bantuan

1. Tulis tiga ciri hulu.
2. Tambah dua ciri tengah.
3. Akhiri dengan tiga ciri hilir.

B7E02 | 7.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 78-83 | Rujukan 2.3.2

Lapan kad nama diberi: Sungai Pahang, Sungai Rajang, Sungai Kinabatangan, Sungai Baram, Tasik Bera, Tasik Chini, Tasik Kenyir dan Tasik Temenggor.

Nyatakan negeri bagi setiap sungai. Kemudian kelaskan setiap tasik sebagai semula jadi atau buatan manusia.

Rangka bantuan

1. Selesaikan empat kad sungai dahulu.
2. Bezakan dua tasik semula jadi daripada dua tasik buatan.
3. Jangan menukar kategori sungai dengan tasik.

B7E03 | 7.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 80-81 | Rujukan 2.3.3

Sebuah rencana kelas membincangkan fungsi sungai kepada masyarakat.

Terangkan fungsi sungai sebagai sumber pengairan, sempadan semula jadi, laluan pengangkutan/perhubungan dan kawasan rekreasi/pelancongan. Berikan satu contoh lokasi bagi setiap fungsi.

Rangka bantuan

1. Namakan fungsi dengan jelas.
2. Padankan satu contoh bagi setiap fungsi.
3. Jangan ulang contoh yang tidak sepadan.

B7E04 | 7.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

Murid menyediakan penerangan tentang kepentingan tasik.

Huraikan empat kepentingan tasik dengan satu contoh atau maklumat sokongan khusus bagi setiap kepentingan.

Rangka bantuan

1. Susun empat fungsi.
2. Tambahkan contoh yang sepadan.
3. Elakkan dakwaan semua tasik mempunyai empangan.

B7E05 | 7.1

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 76-82 | Rujukan 2.3.1, 2.3.3

Tiga catatan rekaan untuk latihan: A cerun curam dengan jeram; B aliran perlahan membawa sedimen ke muara; C takungan air dengan kawasan rekreasi. Ini bukan hasil pemerhatian sebenar.

Kenal pasti peringkat sungai A dan B serta terangkan proses penting di B. Cadangkan dua kegunaan berpotensi bagi takungan C, iaitu rekreasi dan sumber protein, serta berikan satu contoh tasik sebenar bagi setiap kegunaan sebagai perbandingan.

Rangka bantuan

1. Kenal pasti hulu dan hilir.
2. Hubungkan aliran perlahan dengan mendapan serta delta.
3. Bandingkan dua kegunaan C dengan contoh tasik sebenar; C kekal kawasan rekaan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B7S01 | 7.1

Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

(a) Kenal pasti peringkat P dan Q.

Contoh jawapan

P ialah hulu sungai dan Q ialah hilir sungai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: hulu sungai.

☐ P2 (1 markah): Q: hilir sungai.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Selain ciri yang telah diberi, nyatakan dua ciri peringkat tengah dan dua bentuk muka bumi yang boleh terdapat di hilir.

Contoh jawapan

Peringkat tengah mempunyai lurah berbentuk U dan likuan sungai. Di hilir pula boleh terdapat tasik ladam serta delta.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tengah: lurah berbentuk U.

☐ P2 (1 markah): Tengah: likuan sungai atau hakisan sungai.

☐ P3 (1 markah): Satu bentuk hilir seperti tasik ladam.

☐ P4 (1 markah): Bentuk hilir kedua yang berbeza seperti delta atau tetambak.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S02 | 7.1

Buku teks KPM hlm. 77 | Rujukan 2.3.1

(a) Nyatakan asal bentuk tasik ladam dan lokasi pembentukan delta.

Contoh jawapan

Tasik ladam ialah bekas likuan sungai yang terpisah. Delta terbentuk di muara sungai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tasik ladam berasal daripada likuan sungai yang terpisah.

☐ P2 (1 markah): Delta terbentuk di muara sungai.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Terangkan empat perkara yang berkaitan pembentukan delta.

Contoh jawapan

Sungai membawa sedimen seperti pasir dan lumpur. Apabila aliran menjadi perlahan berhampiran muara, sedimen dimendapkan. Timbunan bahan yang berterusan kemudian membina dan memperluas dataran delta.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai membawa sedimen seperti pasir atau lumpur.

☐ P2 (1 markah): Aliran menjadi lebih perlahan berhampiran muara.

☐ P3 (1 markah): Sedimen dimendapkan atau terkumpul apabila aliran perlahan.

☐ P4 (1 markah): Timbunan mendapan bertambah dan memperluas dataran delta.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S03 | 7.2

Buku teks KPM hlm. 78-79 | Rujukan 2.3.2

(a) Namakan sungai terpanjang di Semenanjung Malaysia dan sungai terpanjang di seluruh Malaysia.

Contoh jawapan

Sungai Pahang ialah sungai terpanjang di Semenanjung, manakala Sungai Rajang ialah sungai terpanjang di seluruh Malaysia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Semenanjung: Sungai Pahang.

☐ P2 (1 markah): Seluruh Malaysia: Sungai Rajang.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Nyatakan negeri bagi Sungai Kinabatangan, Loagan Bunut, Tasik Chini dan Tasik Kenyir.

Contoh jawapan

Sungai Kinabatangan berada di Sabah, Loagan Bunut di Sarawak, Tasik Chini di Pahang dan Tasik Kenyir di Terengganu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kinabatangan: Sabah.

☐ P2 (1 markah): Loagan Bunut: Sarawak.

☐ P3 (1 markah): Chini: Pahang.

☐ P4 (1 markah): Kenyir: Terengganu.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S04 | 7.3

Buku teks KPM hlm. 80-82 | Rujukan 2.3.3

(a) Nyatakan dua kepentingan yang boleh dikongsi oleh sungai dan tasik.

Contoh jawapan

Sungai dan tasik menjadi sumber air domestik serta sumber protein.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu fungsi bersama yang tepat, seperti sumber air domestik.

☐ P2 (1 markah): Fungsi bersama kedua yang berbeza, seperti sumber protein, rekreasi atau hidroelektrik.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Padankan contoh dengan fungsi khusus: Sungai Muda, Sungai Golok, Sungai Rajang ke Kapit, dan Tasik Titiwangsa.

Contoh jawapan

Sungai Muda menyokong pengairan padi. Sungai Golok menjadi sempadan Malaysia-Thailand. Sungai Rajang menghubungkan kawasan pedalaman seperti Kapit. Tasik Titiwangsa menyediakan kawasan rekreasi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai Muda: pengairan pertanian/padi.

☐ P2 (1 markah): Sungai Golok: sempadan antarabangsa Malaysia-Thailand.

☐ P3 (1 markah): Sungai Rajang ke Kapit: pengangkutan dan perhubungan.

☐ P4 (1 markah): Tasik Titiwangsa: rekreasi.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S05 | 7.1

Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

(a) Bandingkan cerun hulu dengan cerun hilir.

Contoh jawapan

Hulu mempunyai cerun curam, manakala hilir mempunyai cerun lebih landai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hulu bercerun curam.

☐ P2 (1 markah): Hilir bercerun landai.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Nyatakan kelajuan aliran di hulu dan hilir. Kemudian nyatakan satu ciri hasil hakisan hulu dan satu ciri hasil pemendapan hilir.

Contoh jawapan

Aliran di hulu lebih deras, manakala di hilir lebih perlahan. Lubang periuk ialah contoh ciri hasil hakisan di hulu. Delta ialah contoh ciri yang berkaitan pemendapan di hilir.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Aliran hulu deras.

☐ P2 (1 markah): Aliran hilir lebih perlahan.

☐ P3 (1 markah): Ciri hakisan hulu yang tepat, seperti lubang periuk.

☐ P4 (1 markah): Ciri pemendapan hilir yang tepat, seperti delta atau tetambak.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S06 | 7.2

Buku teks KPM hlm. 78-83 | Rujukan 2.3.2

(a) Kelaskan keempat-empat tasik kepada dua kumpulan asal pembentukan.

Contoh jawapan

Tasik Bera dan Chini ialah tasik semula jadi. Tasik Kenyir dan Temenggor ialah tasik buatan manusia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Semula jadi: Bera dan Chini.

☐ P2 (1 markah): Buatan manusia: Kenyir dan Temenggor.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Nyatakan negeri bagi setiap satu daripada empat tasik itu.

Contoh jawapan

Tasik Bera dan Chini terletak di Pahang. Tasik Kenyir terletak di Terengganu, manakala Tasik Temenggor terletak di Perak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bera: Pahang.

☐ P2 (1 markah): Chini: Pahang.

☐ P3 (1 markah): Kenyir: Terengganu.

☐ P4 (1 markah): Temenggor: Perak.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S07 | 7.3

Buku teks KPM hlm. 80-82 | Rujukan 2.3.3

(a) Kenal pasti fungsi A dan B.

Contoh jawapan

A ialah pengairan pertanian. B ialah penjanaan hidroelektrik.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A: pengairan pertanian.

☐ P2 (1 markah): B: penjanaan hidroelektrik.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Berikan satu contoh lokasi sebenar bagi setiap fungsi A dan B berserta negeri lokasi itu.

Contoh jawapan

Contoh A ialah Sungai Muda di Kedah. Contoh B ialah Empangan Temenggor di Perak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Contoh pengairan: Sungai Muda.

☐ P2 (1 markah): Negeri Sungai Muda: Kedah.

☐ P3 (1 markah): Contoh hidroelektrik: Empangan Temenggor.

☐ P4 (1 markah): Negeri Empangan Temenggor: Perak.

Terima contoh lokasi lain dalam buku teks dengan negeri yang tepat, seperti Empangan Kenyir di Terengganu atau Murum di Sarawak bagi hidroelektrik. Beri satu markah lokasi dan satu markah negeri sepadan bagi setiap fungsi.

B7S08 | 7.3

Buku teks KPM hlm. 81-82 | Rujukan 2.3.3

(a) Nyatakan dua kepentingan saliran yang ditunjukkan.

Contoh jawapan

Kegiatan tersebut menunjukkan kepentingan saliran sebagai sumber protein serta kawasan rekreasi dan pelancongan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sumber protein.

☐ P2 (1 markah): Rekreasi dan pelancongan.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Berikan dua contoh ikan air tawar yang dipelajari serta dua lokasi tasik rekreasi.

Contoh jawapan

Lampam dan haruan ialah contoh ikan air tawar. Tasik Titiwangsa serta Tasik Putrajaya ialah contoh kawasan tasik rekreasi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu ikan yang tepat, seperti lampam.

☐ P2 (1 markah): Ikan kedua berbeza, seperti haruan, baung, tilapia, patin atau sebarau.

☐ P3 (1 markah): Satu tasik rekreasi yang tepat, seperti Tasik Titiwangsa.

☐ P4 (1 markah): Tasik kedua berbeza, seperti Chini, Bera, Kenyir atau Putrajaya.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S09 | 7.1

Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

(a) Betulkan dua pernyataan tersebut.

Contoh jawapan

Delta terbentuk daripada mendapan di muara sungai, bukan di hulu yang curam. Tasik ladam pula ialah bekas likuan sungai yang terpisah daripada alur utama.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Delta ialah kawasan mendapan di muara/hilir, bukan hulu curam.

☐ P2 (1 markah): Tasik ladam ialah bekas likuan yang terpisah daripada alur utama.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Huraikan urutan pembentukan tasik ladam dengan empat isi.

Contoh jawapan

Sungai pada mulanya mempunyai likuan. Hakisan pada likuan mendekatkan bahagian alur sehingga sungai memotong likuan tersebut. Pemendapan kemudian menutup sambungan likuan lama dengan alur utama. Air yang tertinggal di bekas likuan membentuk tasik ladam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai mempunyai likuan.

☐ P2 (1 markah): Hakisan pada likuan mendekatkan bahagian alur/leher likuan.

☐ P3 (1 markah): Alur utama memotong atau memenggal likuan.

☐ P4 (1 markah): Pemendapan menutup sambungan likuan lama lalu meninggalkan tasik ladam.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

B7S10 | 7.2

Buku teks KPM hlm. 78-82 | Rujukan 2.3.2, 2.3.3

(a) Berikan satu sungai yang menjadi sempadan negeri, bukan sempadan antarabangsa, serta satu tasik semula jadi.

Contoh jawapan

Sungai Bernam ialah sempadan negeri Perak-Selangor. Tasik Bera ialah tasik semula jadi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai Bernam sebagai sempadan Perak-Selangor atau Sungai Endau sebagai sempadan Johor-Pahang.

☐ P2 (1 markah): Tasik semula jadi yang tepat seperti Bera, Chini atau Loagan Bunut.

Terima ayat setara yang tepat. Setiap isi berbeza diberi sekali sahaja; elakkan markah berganda untuk isi sama.

(b) Huraikan dua fungsi saliran lain dengan satu contoh sebenar bagi setiap fungsi.

Contoh jawapan

Saliran juga penting untuk pengangkutan, contohnya Sungai Rajang yang menghubungkan pedalaman. Selain itu, saliran menyediakan kawasan rekreasi, contohnya Tasik Titiwangsa.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Fungsi pertama yang tepat selain sempadan, seperti pengangkutan sungai.

☐ P2 (1 markah): Contoh fungsi pertama sepadan, seperti Sungai Rajang.

☐ P3 (1 markah): Fungsi kedua yang berbeza, seperti rekreasi atau hidroelektrik.

☐ P4 (1 markah): Contoh fungsi kedua sepadan, seperti Tasik Titiwangsa atau Empangan Temenggor.

Terima pengairan dengan Sungai Muda, hidroelektrik dengan empangan yang tepat, atau fungsi lain dalam bab berserta contoh sepadan.

B7E01 | 7.1

Buku teks KPM hlm. 76-77 | Rujukan 2.3.1

Bandingkan lapan ciri merangkumi bentuk lurah, cerun, aliran serta ciri atau proses pada tiga peringkat sungai.

Contoh jawapan

Di hulu, lurah sungai sempit dan berbentuk V. Cerunnya curam dan alirannya deras, dengan ciri seperti jeram serta air terjun. Di peringkat tengah, lurah dihuraikan sebagai berbentuk U dan terdapat likuan sungai. Di hilir pula, cerun menjadi lebih landai dan aliran lebih perlahan. Pemendapan semakin penting, lalu terbentuk ciri seperti delta serta tetambak. Perbandingan ini menunjukkan perubahan ciri sungai sepanjang alirannya dari kawasan tinggi ke kawasan rendah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hulu mempunyai lurah sempit berbentuk V.

☐ P2 (1 markah): Hulu bercerun curam.

☐ P3 (1 markah): Hulu beraliran deras atau mempunyai jeram/air terjun.

☐ P4 (1 markah): Tengah mempunyai lurah berbentuk U.

☐ P5 (1 markah): Tengah mempunyai likuan/hakisan sungai.

☐ P6 (1 markah): Hilir bercerun landai.

☐ P7 (1 markah): Hilir mempunyai aliran lebih perlahan.

☐ P8 (1 markah): Hilir mengalami pemendapan atau mempunyai delta/tetambak/tasik ladam.

Terima huraian lain yang tepat dan memenuhi isi diminta. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja; bukan padanan perkataan tepat dengan model.

B7E02 | 7.2

Buku teks KPM hlm. 78-83 | Rujukan 2.3.2

Nyatakan negeri bagi setiap sungai. Kemudian kelaskan setiap tasik sebagai semula jadi atau buatan manusia.

Contoh jawapan

Sungai Pahang terletak di negeri Pahang. Sungai Rajang dan Sungai Baram berada di Sarawak, manakala Sungai Kinabatangan berada di Sabah. Bagi kumpulan tasik, Tasik Bera serta Tasik Chini ialah tasik semula jadi. Tasik Kenyir dan Tasik Temenggor pula ialah tasik buatan manusia. Setiap kad sungai telah dipadankan dengan negeri, sementara setiap kad tasik dikelaskan mengikut asal pembentukannya. Dua cara pengelasan ini tidak boleh dicampuradukkan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai Pahang di Pahang.

☐ P2 (1 markah): Sungai Rajang di Sarawak.

☐ P3 (1 markah): Sungai Kinabatangan di Sabah.

☐ P4 (1 markah): Sungai Baram di Sarawak.

☐ P5 (1 markah): Tasik Bera ialah semula jadi.

☐ P6 (1 markah): Tasik Chini ialah semula jadi.

☐ P7 (1 markah): Tasik Kenyir ialah buatan manusia.

☐ P8 (1 markah): Tasik Temenggor ialah buatan manusia.

Terima huraian lain yang tepat dan memenuhi isi diminta. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja; bukan padanan perkataan tepat dengan model.

B7E03 | 7.3

Buku teks KPM hlm. 80-81 | Rujukan 2.3.3

Terangkan fungsi sungai sebagai sumber pengairan, sempadan semula jadi, laluan pengangkutan/perhubungan dan kawasan rekreasi/pelancongan. Berikan satu contoh lokasi bagi setiap fungsi.

Contoh jawapan

Sungai membekalkan air untuk pengairan tanaman, contohnya Sungai Muda bagi penanaman padi. Sungai juga menjadi sempadan semula jadi, seperti Sungai Bernam antara Perak dengan Selangor. Dari segi pengangkutan, Sungai Rajang menghubungkan kawasan pedalaman seperti Kapit dengan tempat lain. Selain itu, sungai menyokong rekreasi dan pelancongan, contohnya pelayaran rekreasi di Sungai Melaka. Setiap fungsi memberi manfaat yang berlainan dan memerlukan contoh lokasi yang tepat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai membekalkan pengairan pertanian.

☐ P2 (1 markah): Contoh pengairan: Sungai Muda.

☐ P3 (1 markah): Sungai menjadi sempadan negeri atau antarabangsa.

☐ P4 (1 markah): Contoh sempadan: Bernam atau Golok dengan pasangan negeri/negara yang betul.

☐ P5 (1 markah): Sungai menjadi laluan pengangkutan/perhubungan.

☐ P6 (1 markah): Contoh pengangkutan: Sungai Rajang ke pedalaman seperti Kapit.

☐ P7 (1 markah): Sungai menyokong rekreasi/pelancongan.

☐ P8 (1 markah): Contoh rekreasi: Melaka, Sedim atau Kiulu dengan kegiatan yang sepadan.

Terima huraian lain yang tepat dan memenuhi isi diminta. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja; bukan padanan perkataan tepat dengan model.

B7E04 | 7.3

Buku teks KPM hlm. 82 | Rujukan 2.3.3

Huraikan empat kepentingan tasik dengan satu contoh atau maklumat sokongan khusus bagi setiap kepentingan.

Contoh jawapan

Tasik menyediakan sumber air untuk kegunaan harian, seperti yang dikaitkan dengan penduduk sekitar Tasik Bera. Tasik juga membekalkan sumber protein melalui ikan air tawar. Tasik Bera mempunyai ikan seperti baung dan haruan. Selain itu, tasik menjadi tempat rekreasi, contohnya Tasik Titiwangsa. Tasik takungan yang berkaitan empangan turut menyokong hidroelektrik, seperti Empangan Temenggor. Kepentingan ini tidak bermaksud setiap tasik menjalankan semua fungsi tersebut; contoh perlu dipilih mengikut kegunaan yang dinyatakan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tasik menyediakan sumber air domestik.

☐ P2 (1 markah): Contoh/sokongan: penduduk sekitar Tasik Bera menggunakan sumber tasik bagi keperluan harian.

☐ P3 (1 markah): Tasik menyediakan ikan air tawar sebagai sumber protein.

☐ P4 (1 markah): Contoh/sokongan: ikan seperti baung, haruan atau lampam di Tasik Bera.

☐ P5 (1 markah): Tasik menyokong rekreasi/pelancongan.

☐ P6 (1 markah): Contoh rekreasi: Titiwangsa, Putrajaya, Chini, Bera atau Kenyir.

☐ P7 (1 markah): Tasik takungan yang sesuai menyokong hidroelektrik.

☐ P8 (1 markah): Contoh hidroelektrik: Temenggor, Murum atau Kenyir.

Terima huraian lain yang tepat dan memenuhi isi diminta. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja; bukan padanan perkataan tepat dengan model.

B7E05 | 7.1

Buku teks KPM hlm. 76-82 | Rujukan 2.3.1, 2.3.3

Kenal pasti peringkat sungai A dan B serta terangkan proses penting di B. Cadangkan dua kegunaan berpotensi bagi takungan C, iaitu rekreasi dan sumber protein, serta berikan satu contoh tasik sebenar bagi setiap kegunaan sebagai perbandingan.

Contoh jawapan

A ialah hulu sungai, manakala B ialah hilir atau muara. Aliran perlahan di B menggalakkan pemendapan sedimen. Pengumpulan mendapan di muara boleh membentuk atau memperluas delta. Takungan C berpotensi digunakan untuk rekreasi; sebagai perbandingan, Tasik Titiwangsa ialah contoh tempat rekreasi. C juga berpotensi menjadi sumber protein melalui ikan air tawar; Tasik Bera ialah contoh tasik yang membekalkan ikan air tawar. C tetap kawasan rekaan dan tidak dianggap sama dengan kedua-dua lokasi sebenar itu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A dikenal pasti sebagai hulu sungai.

☐ P2 (1 markah): B dikenal pasti sebagai hilir atau muara.

☐ P3 (1 markah): Aliran perlahan di B menggalakkan pemendapan sedimen.

☐ P4 (1 markah): Pengumpulan mendapan di muara boleh membentuk atau memperluas delta.

☐ P5 (1 markah): C berpotensi digunakan untuk rekreasi.

☐ P6 (1 markah): Contoh perbandingan rekreasi: Tasik Titiwangsa atau Tasik Putrajaya.

☐ P7 (1 markah): C berpotensi menjadi sumber protein melalui ikan air tawar.

☐ P8 (1 markah): Contoh perbandingan sumber protein: Tasik Bera dengan ikan air tawar.

Terima huraian lain yang tepat dan memenuhi isi diminta. Setiap fakta berbeza diberi sekali sahaja; bukan padanan perkataan tepat dengan model.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 08 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Penduduk di Malaysia

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali taburan penduduk, baca kepadatan dengan tepat dan kaitkan faktor fizikal, ekonomi, sosial serta dasar kerajaan dengan tumpuan penduduk.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 86-95 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Taburan penduduk tidak sekata

Bandingkan kawasan yang sama luas.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Titik dan kawasan ialah rekaan penerangan, bukan data penduduk sebenar. Bezakan pola taburan sebelum menjelaskan faktor.

Nota dan contoh berlangkah

8.1a Taburan dan kepadatan penduduk

Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

Taburan penduduk menerangkan cara penduduk tersebar dalam sesuatu kawasan. Di Malaysia, sebarannya tidak sekata kerana ada kawasan yang menjadi tumpuan dan ada yang kurang didiami. Kepadatan pula membandingkan bilangan penduduk dengan keluasan. Dua kawasan yang mempunyai jumlah penduduk sama masih boleh mempunyai kepadatan berbeza jika keluasannya tidak sama.

• Taburan ialah sebaran penduduk; kepadatan ialah bilangan penduduk bagi setiap unit keluasan.

• Kepadatan penduduk = jumlah penduduk dibahagi dengan keluasan kawasan.

• Gunakan unit orang/km² apabila keluasan diberi dalam kilometer persegi.

• Mengikut pengelasan buku teks, padat melebihi 200 orang/km²; sederhana 50 hingga 200 orang/km²; jarang kurang daripada 50 orang/km².

• Nilai 50 dan 200 termasuk dalam sederhana. Pengelasan latihan ini ialah pengelasan buku teks, bukan statistik penduduk semasa.

Contoh berlangkah: Data rekaan: kawasan latihan mempunyai 2 400 orang dan keluasan 20 km². Tentukan kepadatan dan kategorinya.

1. Kenal pasti jumlah penduduk: 2 400 orang.

2. Bahagikan 2 400 dengan 20 km² untuk mendapat 120 orang/km².

3. Bandingkan 120 dengan julat 50 hingga 200.

Jawapan: Kepadatan ialah 120 orang/km² dan kategorinya sederhana.

Elak silap: Jumlah penduduk yang lebih besar tidak semestinya bermaksud kepadatan yang lebih tinggi.

Cuba: Data rekaan: 900 orang tinggal dalam kawasan 3 km². Berapakah kepadatannya?

300 orang/km²; padat mengikut pengelasan buku teks.

8.1b Contoh kawasan padat, sederhana dan jarang

Buku teks KPM hlm. 88-90 | Rujukan 3.1.1

Buku teks mengaitkan tumpuan penduduk dengan bandar, kawasan pertanian, pesisir pantai dan kawasan pedalaman. Kategori ini membantu kita memahami perbezaan sebaran, bukannya menganggap semua tempat mempunyai ciri serupa. Contoh nama tempat dalam pelajaran ini merujuk kepada konteks buku teks terbitan 2016 dan tidak mendakwa kepadatan setiap tempat kekal hingga kini.

• Contoh kawasan padat dalam buku teks termasuk Kuala Lumpur, Shah Alam, Kuching dan Kota Kinabalu.

• Contoh sederhana termasuk Tumpat, Dungun dan Felda Tunku.

• Contoh jarang termasuk Tasik Banding, Kuala Tahan dan Kapit.

• Kawasan sederhana banyak dikaitkan dengan pertanian, pesisir pantai dan bandar kecil.

• Kawasan berhutan tebal, bergunung-ganang dan pedalaman lazimnya kurang menjadi tumpuan penduduk.

Contoh berlangkah: Sebuah kad latihan menyenaraikan Shah Alam, Dungun dan Kapit. Padankan dengan contoh kategori dalam buku teks.

1. Cari Shah Alam dalam contoh bandar yang padat.

2. Cari Dungun dalam contoh kawasan sederhana.

3. Cari Kapit dalam contoh kawasan jarang.

Jawapan: Shah Alam: padat; Dungun: sederhana; Kapit: jarang. Padanan merujuk kepada contoh buku teks.

Elak silap: Elakkan dakwaan bahawa semua pantai padat atau semua kawasan pedalaman kosong.

Cuba: Menurut contoh buku teks, apakah kategori Dungun?

Berpenduduk sederhana.

8.2a Faktor fizikal: tanah pamah, tanah tinggi dan saliran

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

Bentuk muka bumi mempengaruhi kesesuaian kawasan untuk kediaman, kegiatan ekonomi dan perhubungan. Tanah pamah lebih mudah dimajukan, manakala kawasan tinggi yang tidak rata menghadkan pembinaan dan ketersampaian. Pinggir laut serta sungai boleh menarik kegiatan perikanan, pertanian dan pengangkutan. Walau bagaimanapun, kawasan berpaya tidak semestinya mempunyai tumpuan penduduk yang sama.

• Tanah pamah sesuai untuk kawasan kediaman dan pelbagai aktiviti ekonomi.

• Dataran Kedah-Perlis serta Dataran Kelantan ialah contoh tanah pamah berkaitan pertanian.

• Pembinaan kediaman di tanah tinggi yang tidak rata lebih sukar dan boleh melibatkan kos lebih tinggi.

• Darjah ketersampaian menerangkan kemudahan sesuatu tempat dihubungi dari tempat lain.

• Pantai dan sungai menyokong perikanan, pertanian serta perhubungan, tetapi kawasan berpaya seperti sekitar Tasik Chini dan Tasik Bera menjadi contoh kawasan jarang.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan P rata serta mudah dihubungi. Kawasan Q berbukit curam dan sukar dihubungi. Kawasan manakah lebih cenderung menarik petempatan berdasarkan faktor fizikal?

1. Bandingkan kerataan muka bumi P dan Q.

2. Kaitkan tanah rata dengan kemudahan membina rumah.

3. Kaitkan jalan masuk yang mudah dengan ketersampaian.

Jawapan: P lebih cenderung menjadi tumpuan kerana tanah rata dan ketersampaian yang lebih baik.

Elak silap: Kedekatan dengan air sahaja tidak membuktikan bahawa sesuatu kawasan padat.

Cuba: Mengapakah cerun yang tidak rata kurang sesuai untuk pembinaan kediaman?

Pembinaannya lebih sukar dan kosnya lebih tinggi.

8.2b Faktor ekonomi dan peluang pekerjaan

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

Penduduk memerlukan kegiatan ekonomi untuk menyara kehidupan. Kawasan pertanian, perikanan, perlombongan dan perindustrian boleh menarik penduduk melalui peluang pekerjaan. Jenis sumber serta kegiatan berbeza mengikut tempat. Hubungan yang perlu diterangkan ialah kegiatan menyediakan pekerjaan, lalu menggalakkan penduduk memilih kawasan itu sebagai tempat tinggal atau berpindah ke situ.

• Pertanian menjadi tarikan di Dataran Kedah-Perlis, Dataran Kelantan dan Delta Rajang.

• Perikanan berkaitan tumpuan penduduk di Semporna, Tumpat dan Kemaman dalam contoh buku teks.

• Petroleum dan gas asli berkaitan kegiatan perlombongan di Kerteh serta Miri.

• Perindustrian di Bayan Lepas, Shah Alam, Batu Berendam dan Nilai menyediakan pekerjaan.

• Peluang pekerjaan dalam perindustrian menggalakkan penghijrahan penduduk ke kawasan berkenaan.

Contoh berlangkah: Sebuah kawasan latihan membuka beberapa kilang dan menawarkan pekerjaan. Jelaskan bagaimana hal ini boleh mempengaruhi tumpuan penduduk.

1. Kenal pasti pembukaan kilang sebagai faktor ekonomi.

2. Hubungkan kilang dengan peluang pekerjaan.

3. Terangkan bahawa pekerja mungkin berpindah atau memilih tinggal berdekatan.

Jawapan: Peluang pekerjaan perindustrian boleh menarik penghijrahan dan menambah tumpuan penduduk di kawasan itu.

Elak silap: Nama bandar sahaja tidak cukup; kaitkan nama tempat dengan kegiatan ekonomi yang dimaksudkan.

Cuba: Kegiatan apakah yang dikaitkan dengan Kerteh dalam bab ini?

Perlombongan petroleum dan gas asli.

8.2c Faktor sosial: infrastruktur dan pendidikan

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

Kemudahan sosial membantu kehidupan harian dan menjadikan sesuatu kawasan lebih menarik untuk didiami. Bekalan air, elektrik, telekomunikasi dan pengangkutan ialah contoh infrastruktur. Institusi pendidikan pula menarik pelajar serta pekerja. Faktor ini perlu dibezakan daripada faktor ekonomi, walaupun kemudahan dan pekerjaan sering saling menyokong perkembangan sesuatu petempatan.

• Infrastruktur ialah kemudahan atau perkhidmatan asas yang menyokong masyarakat.

• Bekalan air dan elektrik membantu memenuhi keperluan harian penduduk.

• Telekomunikasi serta pengangkutan memudahkan hubungan dan pergerakan.

• Kemudahan pendidikan tinggi dapat menarik penduduk ke sesuatu kawasan.

• Contoh buku teks: UPSI di Tanjung Malim, UTM di Skudai dan UKM di Bangi.

Contoh berlangkah: Dua kawasan rekaan mempunyai peluang pekerjaan yang sama. R mempunyai bekalan air, elektrik dan pengangkutan yang baik; S kekurangan kemudahan itu. Jelaskan tarikan R.

1. Asingkan keadaan pekerjaan yang sama daripada perbezaan kemudahan.

2. Kenal pasti air, elektrik dan pengangkutan sebagai infrastruktur.

3. Hubungkan kemudahan tersebut dengan kehidupan harian yang lebih mudah.

Jawapan: R lebih menarik dari segi faktor sosial kerana infrastrukturnya memudahkan urusan harian.

Elak silap: Institusi pendidikan dibincangkan sebagai faktor sosial; jangan menukar kategorinya hanya kerana institusi itu turut menyediakan pekerjaan.

Cuba: Apakah kategori faktor bagi bekalan air, elektrik dan kemudahan pendidikan?

Faktor sosial.

8.2d Dasar kerajaan dan taburan penduduk

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

Tindakan kerajaan turut membentuk sebaran penduduk. Pembukaan bandar baharu dan tanah rancangan boleh menarik petempatan, manakala pewartaan hutan simpan serta taman negara mengekalkan kawasan yang kurang didiami. Arah kesannya bergantung pada tujuan dasar. Oleh itu, tidak tepat untuk menyatakan bahawa semua dasar kerajaan menyebabkan kepadatan penduduk meningkat.

• Pembukaan bandar baharu boleh menarik penghijrahan penduduk.

• Perpindahan pusat pentadbiran persekutuan ke Putrajaya menjadi contoh tarikan penduduk.

• Tanah rancangan FELDA membuka kawasan pertanian dan petempatan; contohnya Felda Kampung Sertik dan Felda Sahabat.

• Pewartaan hutan simpan serta taman negara mengekalkan kawasan pemuliharaan yang jarang penduduk.

• Taman Negara dan Hutan Simpan Royal Belum ialah contoh dalam konteks buku teks.

Contoh berlangkah: Bandingkan kesan dua tindakan rekaan: membuka bandar baharu dan mewartakan kawasan sebagai hutan simpan.

1. Kenal pasti bahawa kedua-duanya ialah tindakan kerajaan.

2. Bandar baharu menyediakan tumpuan kegiatan dan kediaman yang menarik penduduk.

3. Hutan simpan mengekalkan fungsi pemuliharaan dan tidak dibuka secara bebas sebagai petempatan.

Jawapan: Pembukaan bandar baharu cenderung menarik penduduk; pewartaan hutan simpan mengekalkan kawasan berpenduduk jarang.

Elak silap: Bezakan dasar yang membuka petempatan dengan dasar yang mengekalkan kawasan pemuliharaan.

Cuba: Apakah faktor yang menerangkan pewartaan hutan simpan?

Dasar kerajaan atau governan.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah maksud taburan penduduk?

A. Jumlah keluasan semua negeri

B. Sebaran penduduk dalam sesuatu kawasan

C. Jarak antara dua buah bandar

D. Bilangan rumah di sebuah jalan

B8Q01 | Asas | 8.1

02. Pernyataan manakah menerangkan taburan penduduk Malaysia dalam buku teks?

A. Tidak sekata antara kawasan

B. Sekata di semua kawasan

C. Lebih jarang di semua bandar utama

D. Paling padat di semua kawasan tanah tinggi

B8Q02 | Asas | 8.1

03. Formula kepadatan penduduk ialah jumlah penduduk dibahagi dengan ___.

A. bilangan sekolah

B. panjang sungai

C. keluasan kawasan

D. jumlah kelahiran

B8Q03 | Asas | 8.1

04. Jika keluasan diukur dalam km², apakah unit kepadatan penduduk?

A. orang/km

B. km/orang

C. km²/orang

D. orang/km²

B8Q04 | Asas | 8.1

05. Menurut pengelasan buku teks, kategori padat merujuk kepada kepadatan ___.

A. kurang daripada 50 orang/km²

B. antara 1 hingga 49 orang/km²

C. melebihi 200 orang/km²

D. tepat 50 orang/km² sahaja

B8Q05 | Asas | 8.1

06. Julat manakah mewakili penduduk sederhana menurut buku teks?

A. 201 hingga 300 orang/km²

B. Lebih daripada 500 orang/km²

C. Kurang daripada 50 orang/km²

D. 50 hingga 200 orang/km²

B8Q06 | Asas | 8.1

07. Kepadatan 35 orang/km² tergolong dalam kategori ___.

A. sederhana

B. jarang

C. padat

D. jumlah penduduk

B8Q07 | Asas | 8.1

08. Bandar manakah menjadi contoh kawasan padat dalam buku teks?

A. Kuala Tahan

B. Dungun

C. Kuala Lumpur

D. Kapit

B8Q08 | Asas | 8.1

09. Pasangan manakah merupakan contoh kawasan sederhana dalam buku teks?

A. Kapit dan Kuala Tahan

B. Ipoh dan Johor Bahru

C. Tumpat dan Dungun

D. Shah Alam dan Kuala Lumpur

B8Q09 | Asas | 8.1

10. Antara tempat berikut, yang manakah contoh kawasan jarang dalam buku teks?

A. Kapit

B. Kuching

C. Shah Alam

D. Johor Bahru

B8Q10 | Asas | 8.1

11. Faktor manakah tergolong dalam faktor fizikal?

A. Pembukaan kilang

B. Pewartaan hutan simpan

C. Pembukaan universiti

D. Bentuk muka bumi tanah pamah

B8Q11 | Asas | 8.2

12. Mengapakah tanah tinggi yang tidak rata kurang menjadi tumpuan petempatan?

A. Ketersampaian semestinya lebih tinggi

B. Kemudahan pendidikan sentiasa lebih lengkap

C. Pembinaan rumah lebih sukar dan mahal

D. Kegiatan perindustrian sentiasa lebih banyak

B8Q12 | Asas | 8.2

13. Peluang pekerjaan di kilang ialah tarikan penduduk melalui faktor ___.

A. ekonomi

B. fizikal

C. dasar kerajaan

D. sosial

B8Q13 | Asas | 8.2

14. Kemudahan universiti mempengaruhi taburan penduduk melalui faktor ___.

A. fizikal

B. ekonomi

C. dasar kerajaan

D. sosial

B8Q14 | Asas | 8.2

15. Pewartaan taman negara ialah contoh faktor ___.

A. perikanan

B. pertanian

C. perindustrian

D. dasar kerajaan

B8Q15 | Asas | 8.2

16. Pembukaan tanah rancangan FELDA dalam bab ini berkaitan dengan ___.

A. pemindahan semua bandar

B. pembukaan kawasan pertanian dan petempatan

C. penghapusan kegiatan pertanian

D. pembinaan pangkalan tentera

B8Q16 | Asas | 8.2

17. Dua kawasan mempunyai jumlah penduduk sama. Kawasan P lebih kecil keluasannya. Apakah perbandingan yang betul?

A. P lebih padat

B. P semestinya tiada penduduk

C. Kawasan lebih luas mesti lebih padat

D. Kedua-duanya mesti sama padat

B8Q17 | Faham | 8.1

18. Kepadatan tepat 50 orang/km² termasuk dalam kategori ___.

A. jarang

B. padat

C. tidak boleh dikelaskan

D. sederhana

B8Q18 | Faham | 8.1

19. Kepadatan tepat 200 orang/km² dikelaskan sederhana kerana ___.

A. kategori padat hanya bermula apabila melebihi 200

B. semua angka bulat ialah sederhana

C. kepadatan tidak menggunakan unit

D. kategori jarang bermula pada 200

B8Q19 | Faham | 8.1

20. Mengapakah tidak tepat menyatakan semua kawasan berhampiran air berpenduduk padat?

A. Kawasan pantai semuanya tanah tinggi

B. Air hanya mempengaruhi kawasan bandar

C. Semua sungai terletak dalam hutan simpan

D. Kawasan berpaya tertentu kurang menjadi tumpuan penduduk

B8Q20 | Faham | 8.2

21. Darjah ketersampaian yang rendah bermaksud sesuatu kawasan ___.

A. lebih luas daripada semua bandar

B. semestinya mempunyai kepadatan tinggi

C. lebih sukar dihubungi dari tempat lain

D. mempunyai semua kemudahan paling lengkap

B8Q21 | Faham | 8.2

22. Tanah pamah sering menarik petempatan kerana ___.

A. tidak boleh dibina jalan raya

B. sesuai untuk pembinaan dan pelbagai kegiatan ekonomi

C. semua tanah pamah diwartakan sebagai hutan simpan

D. hanya sesuai untuk cari gali petroleum

B8Q22 | Faham | 8.2

23. Apakah kegiatan yang mengaitkan Delta Rajang dengan tumpuan penduduk dalam bab ini?

A. Perikanan laut dalam

B. Perindustrian

C. Pertanian

D. Perlombongan petroleum

B8Q23 | Faham | 8.2

24. Pasangan kegiatan dan tempat manakah sepadan dengan contoh buku teks?

A. Perindustrian di Tasik Bera

B. Petroleum dan gas asli di Kerteh

C. Perikanan di Putrajaya

D. Petroleum di Tanjung Malim

B8Q24 | Faham | 8.2

25. Bagaimanakah kegiatan perikanan boleh menarik penduduk ke kawasan pantai?

A. Mewujudkan pusat pentadbiran persekutuan

B. Menghasilkan tanah tinggi baharu

C. Menjadikan semua penduduk bekerja di universiti

D. Menyediakan pekerjaan berkaitan perikanan

B8Q25 | Faham | 8.2

26. Mengapakah kawasan perindustrian boleh menerima penghijrahan?

A. Pekerjaan yang ditawarkan menarik pekerja

B. Semua pusat industri mesti di tanah tinggi

C. Perindustrian tidak memerlukan tenaga kerja

D. Bekalan air secara sendirinya menentukan pekerjaan kilang

B8Q26 | Faham | 8.2

27. Set manakah mengandungi contoh infrastruktur?

A. Bekalan air, elektrik dan telekomunikasi

B. Petroleum, gas asli dan mineral

C. Cerun, banjaran dan lembah

D. Padi, getah dan sayur-sayuran

B8Q27 | Faham | 8.2

28. Pasangan institusi dan lokasi manakah betul menurut buku teks?

A. UPSI di Bangi

B. UKM di Skudai

C. UTM di Tanjung Malim

D. UTM di Skudai

B8Q28 | Faham | 8.2

29. Kesan pembukaan bandar baharu terhadap penduduk yang dibincangkan ialah ___.

A. mengekalkan kawasan sebagai hutan simpan

B. menarik penduduk berhijrah ke bandar itu

C. menyamakan kepadatan semua negeri

D. mengurangkan semua jenis perkhidmatan bandar

B8Q29 | Faham | 8.2

30. Mengapakah Hutan Simpan Royal Belum digunakan sebagai contoh penduduk jarang berkaitan dasar kerajaan?

A. Kawasannya dibuka sebagai tanah rancangan FELDA

B. Kawasannya dipelihara melalui pewartaan hutan simpan

C. Lokasinya menjadi pusat pentadbiran persekutuan

D. Kawasannya dibuka khusus bagi perindustrian

B8Q30 | Faham | 8.2

31. Perbezaan utama antara pembukaan tanah rancangan dengan pewartaan taman negara ialah ___.

A. kedua-duanya mesti mewujudkan bandar padat

B. tanah rancangan menarik petempatan, manakala taman negara mengekalkan pemuliharaan

C. tanah rancangan bukan tindakan kerajaan

D. taman negara dibuka untuk kilang sahaja

B8Q31 | Faham | 8.2

32. Sebuah kawasan menjadi pilihan kerana bekalan air, sekolah dan pengangkutan yang baik. Apakah kelompok faktor paling langsung?

A. Dasar kerajaan

B. Fizikal

C. Sosial

D. Ekonomi

B8Q32 | Faham | 8.2

33. Data rekaan: kawasan P mempunyai 4 500 orang dalam 15 km². Apakah kepadatan dan kategorinya?

A. 30 orang/km², sederhana

B. 300 orang/km², padat

C. 300 orang/km², jarang

D. 675 orang/km², sederhana

B8Q33 | Aplikasi | 8.1

34. Data rekaan: 1 800 orang tinggal di kawasan seluas 30 km². Apakah kategorinya?

A. Sederhana, kerana kepadatannya 60 orang/km²

B. Padat, kerana kepadatannya 600 orang/km²

C. Padat, kerana jumlah penduduk melebihi 200

D. Jarang, kerana 30 kurang daripada 50

B8Q34 | Aplikasi | 8.1

35. Data rekaan: X mempunyai 12 000 orang dalam 100 km²; Y mempunyai 8 000 orang dalam 20 km². Kesimpulan manakah betul?

A. Y jarang kerana jumlahnya lebih kecil

B. X lebih padat kerana jumlahnya lebih besar

C. Kedua-duanya sama padat

D. Y lebih padat, iaitu 400 berbanding 120 orang/km²

B8Q35 | Aplikasi | 8.1

36. Situasi rekaan: kilang baharu menawarkan kerja, sementara perkhidmatan bas memudahkan perjalanan. Apakah dua faktor tarikan itu?

A. Ekonomi dan sosial

B. Dasar kerajaan dan saliran

C. Fizikal dan dasar kerajaan

D. Sosial dan fizikal

B8Q36 | Aplikasi | 8.2

37. Kawasan rekaan R mempunyai cerun curam serta jalan masuk terhad. Penjelasan manakah paling sesuai bagi tumpuan penduduk yang rendah?

A. Pembinaan sukar dan ketersampaian rendah

B. Tanahnya rata dan mudah dimajukan

C. Peluang pendidikan semestinya paling tinggi

D. Semua pekerjaan tertumpu di R

B8Q37 | Aplikasi | 8.2

38. Situasi rekaan: sebuah kawasan diwartakan sebagai taman negara bagi memelihara alam. Apakah kesan yang selaras dengan buku teks?

A. Kepadatan kawasan pasti melebihi 200 orang/km²

B. Kawasan itu dibuka menjadi tanah rancangan pertanian

C. Kawasan pemuliharaan cenderung kekal jarang penduduk

D. Kawasan itu mesti menjadi pusat perindustrian

B8Q38 | Aplikasi | 8.2

39. Seorang murid menyatakan, Ada sungai, jadi kawasan itu pasti padat. Maklumat manakah paling membantu membetulkan kesimpulan itu?

A. Bilangan huruf dalam nama sungai

B. Keadaan paya dan tahap ketersampaian kawasan

C. Warna simbol sungai

D. Nama sekolah murid

B8Q39 | Aplikasi | 8.2

40. Situasi rekaan: kerajaan membuka pusat pentadbiran di bandar baharu. Apakah rantaian penjelasan yang paling sesuai?

A. Laut dalam → tanah pertanian → pejabat

B. Hutan simpan → tiada kegiatan pentadbiran → bandar baharu

C. Dasar kerajaan → tumpuan pentadbiran → tarikan penghijrahan

D. Tanah tinggi → cerun curam → pusat perikanan

B8Q40 | Aplikasi | 8.2

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 A**	**03 C**	**04 D**	**05 C**	**06 D**	**07 B**	**08 C**
09 C	**10 A**	**11 D**	**12 C**	**13 A**	**14 D**	**15 D**	**16 B**
17 A	**18 D**	**19 A**	**20 D**	**21 C**	**22 B**	**23 C**	**24 B**
25 D	**26 A**	**27 A**	**28 D**	**29 B**	**30 B**	**31 B**	**32 C**
33 B	**34 A**	**35 D**	**36 A**	**37 A**	**38 C**	**39 B**	**40 C**

01. B | Sebaran penduduk dalam sesuatu kawasan

Taburan penduduk merujuk kepada sebaran penduduk, bukan keluasan atau jarak.

Buku teks KPM hlm. 88 | Rujukan 3.1.1

02. A | Tidak sekata antara kawasan

Terdapat kawasan padat, sederhana dan jarang, jadi taburannya tidak sekata.

Buku teks KPM hlm. 88 | Rujukan 3.1.1

03. C | keluasan kawasan

Jumlah penduduk dibahagi dengan keluasan menghasilkan kepadatan.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

04. D | orang/km²

Unit yang sepadan ialah orang bagi setiap kilometer persegi.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

05. C | melebihi 200 orang/km²

Padat ialah lebih daripada 200 orang/km² dalam pengelasan buku teks.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

06. D | 50 hingga 200 orang/km²

Sederhana merangkumi 50 hingga 200 orang/km².

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

07. B | jarang

Kepadatan kurang daripada 50 orang/km² dikelaskan jarang.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

08. C | Kuala Lumpur

Kuala Lumpur disenaraikan sebagai contoh kawasan padat dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 88 | Rujukan 3.1.1

09. C | Tumpat dan Dungun

Tumpat dan Dungun disenaraikan dalam contoh kawasan sederhana.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

10. A | Kapit

Kapit ialah salah satu contoh kawasan berpenduduk jarang.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

11. D | Bentuk muka bumi tanah pamah

Tanah pamah ialah keadaan bentuk muka bumi.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

12. C | Pembinaan rumah lebih sukar dan mahal

Bentuk muka bumi tidak rata menyukarkan pembinaan dan meningkatkan kos.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

13. A | ekonomi

Perindustrian ialah kegiatan ekonomi yang menyediakan pekerjaan.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

14. D | sosial

Pendidikan dibincangkan di bawah faktor sosial.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

15. D | dasar kerajaan

Pewartaan kawasan pemuliharaan ialah dasar kerajaan atau governan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

16. B | pembukaan kawasan pertanian dan petempatan

FELDA dikaitkan dengan pembukaan kawasan pertanian serta petempatan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

17. A | P lebih padat

Penyebut yang lebih kecil memberikan kepadatan yang lebih tinggi.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

18. D | sederhana

50 ialah had bawah yang termasuk dalam kategori sederhana.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

19. A | kategori padat hanya bermula apabila melebihi 200

200 masih dalam julat sederhana; hanya nilai lebih besar daripada 200 dikelaskan padat.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

20. D | Kawasan berpaya tertentu kurang menjadi tumpuan penduduk

Buku teks menunjukkan kawasan berpaya boleh jarang penduduk walaupun berhampiran air.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

21. C | lebih sukar dihubungi dari tempat lain

Ketersampaian rendah bermaksud perhubungan ke kawasan itu lebih sukar.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

22. B | sesuai untuk pembinaan dan pelbagai kegiatan ekonomi

Tanah pamah memudahkan pembinaan serta menyokong banyak kegiatan ekonomi.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

23. C | Pertanian

Delta Rajang digunakan sebagai contoh kawasan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

24. B | Petroleum dan gas asli di Kerteh

Buku teks mengaitkan Kerteh dengan petroleum dan gas asli.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

25. D | Menyediakan pekerjaan berkaitan perikanan

Perikanan menyediakan pekerjaan yang menyokong kehidupan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

26. A | Pekerjaan yang ditawarkan menarik pekerja

Peluang pekerjaan menggalakkan penduduk berpindah ke kawasan perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

27. A | Bekalan air, elektrik dan telekomunikasi

Air, elektrik dan telekomunikasi ialah kemudahan asas yang menyokong masyarakat.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

28. D | UTM di Skudai

UTM dikaitkan dengan Skudai, Johor.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

29. B | menarik penduduk berhijrah ke bandar itu

Pembukaan bandar baharu boleh menarik penghijrahan dan perkembangan petempatan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

30. B | Kawasannya dipelihara melalui pewartaan hutan simpan

Pewartaan mengekalkan fungsi pemuliharaan, jadi kawasan itu tidak dibuka bebas untuk petempatan.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

31. B | tanah rancangan menarik petempatan, manakala taman negara mengekalkan pemuliharaan

Kesan kepada penduduk berbeza kerana satu membuka kawasan pertanian dan satu memelihara alam.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

32. C | Sosial

Kemudahan infrastruktur dan pendidikan dibincangkan sebagai faktor sosial.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

33. B | 300 orang/km², padat

4 500 ÷ 15 = 300 orang/km². Nilai itu melebihi 200, maka padat.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

34. A | Sederhana, kerana kepadatannya 60 orang/km²

1 800 ÷ 30 = 60 orang/km², dalam julat sederhana.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

35. D | Y lebih padat, iaitu 400 berbanding 120 orang/km²

X = 120 dan Y = 400 orang/km². Y lebih padat walaupun jumlah penduduknya lebih kecil.

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

36. A | Ekonomi dan sosial

Pekerjaan ialah tarikan ekonomi dan pengangkutan ialah tarikan sosial.

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

37. A | Pembinaan sukar dan ketersampaian rendah

Cerun menyukarkan pembinaan dan jalan terhad menunjukkan ketersampaian rendah.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

38. C | Kawasan pemuliharaan cenderung kekal jarang penduduk

Pewartaan pemuliharaan mengehadkan pembukaan bebas untuk petempatan dan mengekalkan penduduk jarang.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

39. B | Keadaan paya dan tahap ketersampaian kawasan

Kawasan berpaya dan sukar dihubungi boleh kurang menjadi tumpuan walaupun berhampiran sungai.

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

40. C | Dasar kerajaan → tumpuan pentadbiran → tarikan penghijrahan

Pembukaan pusat pentadbiran ialah dasar kerajaan yang boleh menarik pekerja dan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 08 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Penduduk di Malaysia

Subjektif dan huraian / esei

Kenali taburan penduduk, baca kepadatan dengan tepat dan kaitkan faktor fizikal, ekonomi, sosial serta dasar kerajaan dengan tumpuan penduduk.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 86-95 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B8S01 | 8.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

Maklumat latihan: penduduk tidak tersebar sama banyak di setiap kawasan.

(a) Nyatakan maksud taburan penduduk dan satu ciri umum taburan penduduk Malaysia. [2 markah]

(b) Nyatakan tiga kategori kepadatan dan unit yang digunakan apabila keluasan diberi dalam km². [4 markah]

B8S02 | 8.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

Data rekaan untuk latihan: kawasan A mempunyai 1 200 orang dalam 4 km²; kawasan B mempunyai 1 200 orang dalam 24 km².

(a) Kira kepadatan A dan B. [2 markah]

(b) Kelaskan A dan B. Jelaskan mengapa kawasan yang mempunyai jumlah penduduk sama boleh berbeza kepadatannya dengan menyatakan perbezaan keluasan dan kesannya. [4 markah]

B8S03 | 8.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

Gunakan contoh kawasan dalam buku teks, bukan angka kepadatan semasa.

(a) Berikan satu contoh kawasan padat dan satu contoh kawasan jarang dalam buku teks. [2 markah]

(b) Nyatakan satu contoh kawasan sederhana. Kemudian berikan tiga ciri lokasi umum yang sering dikaitkan dengan kawasan jarang. [4 markah]

B8S04 | 8.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 90-92 | Rujukan 3.1.2

Empat kelompok faktor mempengaruhi taburan penduduk: fizikal, ekonomi, sosial dan dasar kerajaan.

(a) Kelaskan tanah pamah dan pembukaan kilang mengikut kelompok faktor. [2 markah]

(b) Kelaskan setiap contoh berikut: universiti, bekalan elektrik, bandar baharu oleh kerajaan, pewartaan hutan simpan. [4 markah]

B8S05 | 8.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

Situasi rekaan: Dataran P rata dan mudah dihubungi; kawasan tinggi Q berlereng tidak rata serta mempunyai jalan masuk terhad.

(a) Nyatakan dua kelebihan P yang dinyatakan dalam situasi. [2 markah]

(b) Terangkan dua sebab Q mungkin kurang menarik petempatan. Bagi setiap sebab, nyatakan keadaan dan kesannya. [4 markah]

B8S06 | 8.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

Contoh buku teks mengaitkan perindustrian dan perlombongan dengan tumpuan penduduk.

(a) Namakan satu contoh kawasan perindustrian dan satu contoh kawasan petroleum atau gas asli daripada buku teks. [2 markah]

(b) Huraikan bagaimana pertanian dan perikanan masing-masing boleh menarik penduduk. Berikan satu contoh lokasi bagi setiap kegiatan. [4 markah]

B8S07 | 8.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

Situasi rekaan: Taman R mempunyai bekalan air dan elektrik, laluan bas serta institusi pendidikan.

(a) Nyatakan kelompok faktor dan satu contoh infrastruktur dalam situasi. [2 markah]

(b) Selain contoh yang anda namakan dalam (a), jelaskan kepentingan dua kemudahan lain yang berbeza kepada tarikan penduduk. Nyatakan kemudahan dan manfaat khusus bagi setiap satu. [4 markah]

B8S08 | 8.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

Situasi rekaan: kawasan M dibuka sebagai bandar pentadbiran baharu; kawasan N diwartakan sebagai hutan simpan.

(a) Kelaskan kedua-dua tindakan dan nyatakan tujuan utama pewartaan N. [2 markah]

(b) Bandingkan kesan yang dijangka terhadap tumpuan penduduk M dan N serta berikan satu contoh buku teks bagi setiap tindakan. [4 markah]

B8S09 | 8.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

Data rekaan untuk latihan: X mempunyai 9 000 orang dan keluasan 60 km²; Y mempunyai 6 000 orang dan keluasan 15 km². Seorang murid mendakwa X lebih padat kerana jumlahnya lebih besar.

(a) Kira kepadatan X dan Y. [2 markah]

(b) Kelaskan X dan Y, betulkan dakwaan murid, dan nyatakan prinsip perbandingan yang perlu digunakan. [4 markah]

B8S10 | 8.2

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 90-92 | Rujukan 3.1.2

Situasi rekaan: kawasan A di tanah pamah mempunyai kilang dan bekalan air; kawasan B berhampiran sungai tetapi berpaya dan sukar dihubungi. Tiada angka penduduk diberi.

(a) Kenal pasti dua kelompok faktor berbeza yang menarik penduduk ke A berserta satu bukti masing-masing. [2 markah]

(b) Berikan dua sebab B tidak semestinya padat, nyatakan mengapa kategori kepadatan tepat belum boleh dipastikan, dan senaraikan data yang diperlukan untuk mengiranya. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B8E01 | 8.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

Data rekaan untuk latihan: P = 3 000 orang, 10 km²; Q = 3 000 orang, 60 km².

Terangkan maksud taburan penduduk, formula kepadatan dan unitnya. Kira serta kelaskan P dan Q, kemudian jelaskan sebab kepadatannya berbeza walaupun jumlah penduduk sama.

Rangka bantuan

1. Nyatakan konsep dan formula.
2. Kira dua kepadatan dengan unit serta kategori.
3. Hubungkan perbezaan keluasan dengan hasil.

B8E02 | 8.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 90-92 | Rujukan 3.1.2

Soalan merujuk kepada kelompok faktor dalam buku teks.

Jelaskan empat kelompok faktor yang mempengaruhi taburan penduduk. Bagi setiap kelompok, berikan satu contoh keadaan dan satu huraian bagaimana keadaan itu mempengaruhi tumpuan penduduk.

Rangka bantuan

1. Fizikal dan ekonomi.
2. Sosial dan dasar kerajaan.
3. Padankan setiap keadaan dengan kesannya.

B8E03 | 8.2

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 90-91 | Rujukan 3.1.2

Situasi rekaan: kawasan L rata, dekat jalan utama dan mempunyai pertanian; kawasan H berbukit curam, sukar dihubungi dan pembinaan rumahnya mahal.

Bandingkan tarikan petempatan L dengan H berdasarkan maklumat diberi. Huraikan bentuk muka bumi, ketersampaian, kegiatan pertanian dan kos pembinaan tanpa mendakwa angka kepadatan sebenar.

Rangka bantuan

1. Bandingkan kerataan dan pembinaan.
2. Bandingkan jalan masuk dan pergerakan.
3. Kaitkan pertanian dengan pekerjaan dan elakkan angka rekaan baharu.

B8E04 | 8.2

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 91-92 | Rujukan 3.1.2

Tiga tindakan kerajaan yang dipelajari ialah pembukaan bandar baharu, tanah rancangan dan pewartaan kawasan pemuliharaan.

Bandingkan tujuan dan kesan tiga tindakan tersebut. Berikan satu contoh buku teks bagi bandar baharu dan satu contoh bagi kawasan pemuliharaan.

Rangka bantuan

1. Bandar baharu: tujuan serta kesan.
2. Tanah rancangan: tujuan serta kesan.
3. Pemuliharaan: tujuan serta kesan dan contoh.

B8E05 | 8.1

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 89-92 | Rujukan 3.1.1, 3.1.2

Data rekaan untuk latihan: A mempunyai 8 400 orang dalam 21 km² dan kegiatan kilang; B mempunyai 10 000 orang dalam 100 km² serta kawasan yang sebahagiannya hutan simpan. Seorang murid mendakwa B lebih padat dan semua dasar kerajaan meningkatkan kepadatan.

Nilai kedua-dua dakwaan menggunakan pengiraan dan konsep bab ini. Nyatakan dua kepadatan, kategorinya, kawasan yang lebih padat, satu penjelasan ekonomi bagi A serta pembetulan dakwaan dasar kerajaan dengan contoh.

Rangka bantuan

1. Kira dan kelaskan kedua-dua kawasan.
2. Betulkan dakwaan berdasarkan perbandingan.
3. Gunakan ekonomi dan contoh dasar pemuliharaan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B8S01 | 8.1

Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

(a) Nyatakan maksud taburan penduduk dan satu ciri umum taburan penduduk Malaysia.

Contoh jawapan

Taburan penduduk ialah sebaran penduduk dalam sesuatu kawasan. Di Malaysia, taburannya tidak sekata.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menyatakan taburan sebagai sebaran penduduk dalam sesuatu kawasan.

☐ P2 (1 markah): Menyatakan taburan penduduk Malaysia tidak sekata.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Nyatakan tiga kategori kepadatan dan unit yang digunakan apabila keluasan diberi dalam km².

Contoh jawapan

Tiga kategori ialah padat, sederhana dan jarang. Unitnya ialah orang/km².

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menyatakan padat.

☐ P2 (1 markah): Menyatakan sederhana.

☐ P3 (1 markah): Menyatakan jarang.

☐ P4 (1 markah): Menyatakan unit orang/km².

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S02 | 8.1

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

(a) Kira kepadatan A dan B.

Contoh jawapan

A: 1 200 ÷ 4 = 300 orang/km². B: 1 200 ÷ 24 = 50 orang/km².

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A: 300 orang/km².

☐ P2 (1 markah): B: 50 orang/km².

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Kelaskan A dan B. Jelaskan mengapa kawasan yang mempunyai jumlah penduduk sama boleh berbeza kepadatannya dengan menyatakan perbezaan keluasan dan kesannya.

Contoh jawapan

A padat, manakala B sederhana. Keluasan A lebih kecil daripada B. Jumlah penduduk yang sama tertumpu dalam ruang lebih kecil di A, maka kepadatannya lebih tinggi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A dikelaskan padat.

☐ P2 (1 markah): B dikelaskan sederhana.

☐ P3 (1 markah): Menyatakan A mempunyai keluasan lebih kecil daripada B.

☐ P4 (1 markah): Menjelaskan bahawa penduduk yang sama tertumpu dalam ruang lebih kecil, lalu A lebih padat.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S03 | 8.1

Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

(a) Berikan satu contoh kawasan padat dan satu contoh kawasan jarang dalam buku teks.

Contoh jawapan

Kuala Lumpur ialah contoh padat dan Kapit ialah contoh jarang dalam buku teks.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu contoh padat yang disenaraikan, seperti Kuala Lumpur.

☐ P2 (1 markah): Satu contoh jarang yang disenaraikan, seperti Kapit.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Nyatakan satu contoh kawasan sederhana. Kemudian berikan tiga ciri lokasi umum yang sering dikaitkan dengan kawasan jarang.

Contoh jawapan

Dungun ialah contoh sederhana. Kawasan jarang sering dikaitkan dengan hutan tebal, tanah tinggi atau pergunungan, dan pedalaman.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu contoh sederhana seperti Dungun, Tumpat atau Felda Tunku.

☐ P2 (1 markah): Kawasan berhutan tebal.

☐ P3 (1 markah): Kawasan bergunung-ganang atau tanah tinggi.

☐ P4 (1 markah): Kawasan pedalaman.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S04 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 90-92 | Rujukan 3.1.2

(a) Kelaskan tanah pamah dan pembukaan kilang mengikut kelompok faktor.

Contoh jawapan

Tanah pamah ialah faktor fizikal; pembukaan kilang ialah faktor ekonomi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tanah pamah: fizikal.

☐ P2 (1 markah): Pembukaan kilang: ekonomi.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Kelaskan setiap contoh berikut: universiti, bekalan elektrik, bandar baharu oleh kerajaan, pewartaan hutan simpan.

Contoh jawapan

Universiti dan bekalan elektrik ialah faktor sosial. Pembukaan bandar baharu oleh kerajaan dan pewartaan hutan simpan ialah faktor dasar kerajaan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Universiti: sosial.

☐ P2 (1 markah): Bekalan elektrik: sosial.

☐ P3 (1 markah): Bandar baharu oleh kerajaan: dasar kerajaan.

☐ P4 (1 markah): Pewartaan hutan simpan: dasar kerajaan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S05 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 90 | Rujukan 3.1.2

(a) Nyatakan dua kelebihan P yang dinyatakan dalam situasi.

Contoh jawapan

P mempunyai tanah rata dan ketersampaian yang baik.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tanah rata.

☐ P2 (1 markah): Mudah dihubungi atau ketersampaian baik.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Terangkan dua sebab Q mungkin kurang menarik petempatan. Bagi setiap sebab, nyatakan keadaan dan kesannya.

Contoh jawapan

Q tidak rata, maka pembinaan kediaman lebih sukar atau mahal. Jalan masuknya juga terhad, jadi perhubungan dan pergerakan penduduk lebih sukar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Q berlereng atau tidak rata.

☐ P2 (1 markah): Keadaan itu menyukarkan pembinaan atau meningkatkan kos pembinaan.

☐ P3 (1 markah): Jalan masuk Q terhad atau ketersampaian rendah.

☐ P4 (1 markah): Keadaan itu menyukarkan perhubungan dan pergerakan penduduk.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S06 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

(a) Namakan satu contoh kawasan perindustrian dan satu contoh kawasan petroleum atau gas asli daripada buku teks.

Contoh jawapan

Shah Alam ialah contoh perindustrian. Kerteh ialah contoh petroleum dan gas asli.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu kawasan perindustrian seperti Shah Alam, Bayan Lepas, Batu Berendam atau Nilai.

☐ P2 (1 markah): Satu kawasan petroleum/gas seperti Kerteh atau Miri.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Huraikan bagaimana pertanian dan perikanan masing-masing boleh menarik penduduk. Berikan satu contoh lokasi bagi setiap kegiatan.

Contoh jawapan

Pertanian menyediakan mata pencarian dan menarik penduduk, seperti di Dataran Kedah-Perlis. Perikanan juga menyediakan pekerjaan, seperti di Semporna.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pertanian menyediakan pekerjaan atau sumber pendapatan yang menarik penduduk.

☐ P2 (1 markah): Contoh pertanian seperti Dataran Kedah-Perlis, Dataran Kelantan atau Delta Rajang.

☐ P3 (1 markah): Perikanan menyediakan pekerjaan atau sumber pendapatan yang menarik penduduk.

☐ P4 (1 markah): Contoh perikanan seperti Semporna, Tumpat atau Kemaman.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S07 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 91 | Rujukan 3.1.2

(a) Nyatakan kelompok faktor dan satu contoh infrastruktur dalam situasi.

Contoh jawapan

Kelompoknya ialah faktor sosial. Laluan bas ialah satu contoh infrastruktur.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menyatakan faktor sosial.

☐ P2 (1 markah): Menyatakan satu daripada bekalan air, elektrik atau laluan bas.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Selain contoh yang anda namakan dalam (a), jelaskan kepentingan dua kemudahan lain yang berbeza kepada tarikan penduduk. Nyatakan kemudahan dan manfaat khusus bagi setiap satu.

Contoh jawapan

Bekalan air memenuhi keperluan harian penduduk. Institusi pendidikan menyediakan peluang belajar dan menarik pelajar serta kakitangan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menamakan satu kemudahan, seperti bekalan air.

☐ P2 (1 markah): Memberi manfaat sepadan, seperti memenuhi keperluan harian.

☐ P3 (1 markah): Menamakan kemudahan lain, seperti institusi pendidikan.

☐ P4 (1 markah): Memberi manfaat berbeza yang sepadan, seperti menyediakan peluang belajar.

Terima pasangan lain yang relevan, contohnya bas memudahkan perjalanan. Dua kemudahan mesti berbeza daripada satu sama lain dan daripada jawapan (a); beri manfaat khusus yang sepadan.

B8S08 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 92 | Rujukan 3.1.2

(a) Kelaskan kedua-dua tindakan dan nyatakan tujuan utama pewartaan N.

Contoh jawapan

Kedua-duanya ialah dasar kerajaan. N diwartakan untuk memelihara alam dan hutan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kedua-duanya faktor dasar kerajaan/governan.

☐ P2 (1 markah): Pewartaan N bertujuan memelihara alam atau kelestarian hutan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Bandingkan kesan yang dijangka terhadap tumpuan penduduk M dan N serta berikan satu contoh buku teks bagi setiap tindakan.

Contoh jawapan

M boleh menarik penduduk berhijrah, seperti perkembangan Putrajaya. N cenderung kekal jarang penduduk kerana fungsi pemuliharaan, seperti Hutan Simpan Royal Belum.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): M boleh menarik penghijrahan atau menambah tumpuan penduduk.

☐ P2 (1 markah): Contoh bandar pentadbiran baharu: Putrajaya.

☐ P3 (1 markah): N cenderung kekal berpenduduk jarang dalam konteks pemuliharaan.

☐ P4 (1 markah): Contoh hutan simpan seperti Royal Belum.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S09 | 8.1

Buku teks KPM hlm. 89 | Rujukan 3.1.1

(a) Kira kepadatan X dan Y.

Contoh jawapan

X: 9 000 ÷ 60 = 150 orang/km². Y: 6 000 ÷ 15 = 400 orang/km².

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): X: 150 orang/km².

☐ P2 (1 markah): Y: 400 orang/km².

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Kelaskan X dan Y, betulkan dakwaan murid, dan nyatakan prinsip perbandingan yang perlu digunakan.

Contoh jawapan

X sederhana dan Y padat. Y lebih padat daripada X. Kepadatan perlu membandingkan jumlah penduduk dengan keluasan, bukan melihat jumlah sahaja.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): X sederhana.

☐ P2 (1 markah): Y padat.

☐ P3 (1 markah): Menyatakan Y lebih padat daripada X.

☐ P4 (1 markah): Menjelaskan bahawa jumlah mesti dibandingkan dengan keluasan, bukan jumlah sahaja.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8S10 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 90-92 | Rujukan 3.1.2

(a) Kenal pasti dua kelompok faktor berbeza yang menarik penduduk ke A berserta satu bukti masing-masing.

Contoh jawapan

Faktor fizikal ialah tanah pamah. Faktor ekonomi ialah kilang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu kelompok faktor dengan bukti sepadan, contohnya fizikal: tanah pamah.

☐ P2 (1 markah): Satu kelompok lain dengan bukti sepadan, contohnya ekonomi: kilang.

Terima faktor sosial: bekalan air sebagai salah satu daripada dua kelompok berbeza.

(b) Berikan dua sebab B tidak semestinya padat, nyatakan mengapa kategori kepadatan tepat belum boleh dipastikan, dan senaraikan data yang diperlukan untuk mengiranya.

Contoh jawapan

B berpaya dan sukar dihubungi, maka kedekatannya dengan sungai tidak menjamin penduduk padat. Kategori tepat belum boleh dikira tanpa data. Kita memerlukan jumlah penduduk dan keluasan B.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kawasan berpaya mungkin kurang sesuai untuk petempatan.

☐ P2 (1 markah): Ketersampaian rendah menyukarkan perhubungan.

☐ P3 (1 markah): Tiada data berangka yang membolehkan kepadatan dikira.

☐ P4 (1 markah): Memerlukan jumlah penduduk dan keluasan kawasan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B8E01 | 8.1

Buku teks KPM hlm. 88-89 | Rujukan 3.1.1

Terangkan maksud taburan penduduk, formula kepadatan dan unitnya. Kira serta kelaskan P dan Q, kemudian jelaskan sebab kepadatannya berbeza walaupun jumlah penduduk sama.

Contoh jawapan

Taburan penduduk ialah sebaran penduduk dalam kawasan. Kepadatan dikira dengan membahagikan jumlah penduduk dengan keluasan, menggunakan unit orang/km². P mempunyai 3 000 ÷ 10 = 300 orang/km² dan dikelaskan padat. Q mempunyai 3 000 ÷ 60 = 50 orang/km² dan dikelaskan sederhana. Walaupun jumlah penduduk sama, keluasan P lebih kecil. Penduduknya tertumpu dalam ruang yang lebih kecil, maka kepadatannya lebih tinggi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Maksud taburan sebagai sebaran penduduk.

☐ P2 (1 markah): Formula jumlah penduduk dibahagi keluasan.

☐ P3 (1 markah): Unit orang/km².

☐ P4 (1 markah): P: 300 orang/km².

☐ P5 (1 markah): P: padat.

☐ P6 (1 markah): Q: 50 orang/km².

☐ P7 (1 markah): Q: sederhana.

☐ P8 (1 markah): Keluasan P lebih kecil menyebabkan penduduk sama tertumpu dalam ruang lebih kecil.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

B8E02 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 90-92 | Rujukan 3.1.2

Jelaskan empat kelompok faktor yang mempengaruhi taburan penduduk. Bagi setiap kelompok, berikan satu contoh keadaan dan satu huraian bagaimana keadaan itu mempengaruhi tumpuan penduduk.

Contoh jawapan

Faktor fizikal seperti tanah pamah memudahkan pembinaan kediaman. Faktor ekonomi seperti perindustrian menyediakan pekerjaan yang menarik pekerja berhijrah. Faktor sosial seperti pengangkutan yang baik memudahkan perjalanan harian, lalu menjadikan kawasan lebih menarik. Dasar kerajaan seperti pewartaan hutan simpan pula mengekalkan fungsi pemuliharaan dan kawasan yang jarang penduduk. Oleh itu, kesan setiap faktor tidak semestinya sama.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Contoh fizikal yang tepat, seperti tanah pamah.

☐ P2 (1 markah): Huraian fizikal sepadan, seperti memudahkan pembinaan.

☐ P3 (1 markah): Contoh ekonomi yang tepat, seperti perindustrian.

☐ P4 (1 markah): Huraian ekonomi sepadan, seperti pekerjaan menarik pekerja.

☐ P5 (1 markah): Contoh sosial yang tepat, seperti kemudahan pengangkutan.

☐ P6 (1 markah): Huraian sosial sepadan, seperti memudahkan perjalanan harian.

☐ P7 (1 markah): Contoh dasar kerajaan yang tepat, seperti pewartaan hutan simpan.

☐ P8 (1 markah): Huraian dasar sepadan, seperti mengekalkan kawasan pemuliharaan berpenduduk jarang.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

B8E03 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 90-91 | Rujukan 3.1.2

Bandingkan tarikan petempatan L dengan H berdasarkan maklumat diberi. Huraikan bentuk muka bumi, ketersampaian, kegiatan pertanian dan kos pembinaan tanpa mendakwa angka kepadatan sebenar.

Contoh jawapan

L lebih menarik dari segi beberapa faktor yang diberikan. Tanahnya rata, maka pembinaan petempatan lebih mudah. Kedudukannya dekat jalan utama memudahkan perhubungan. Kegiatan pertanian pula menyediakan pekerjaan atau pendapatan. Sebaliknya, H berbukit curam dan tidak rata. Pembinaan rumah menjadi lebih sukar serta mahal. H juga sukar dihubungi, yang mengehadkan hubungan dan pergerakan penduduk. Penjelasan ini menunjukkan kecenderungan tarikan petempatan, bukan jumlah atau kepadatan sebenar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): L mempunyai tanah rata.

☐ P2 (1 markah): Keadaan rata memudahkan pembinaan petempatan.

☐ P3 (1 markah): L dekat jalan utama.

☐ P4 (1 markah): Jalan utama memudahkan perhubungan atau pergerakan.

☐ P5 (1 markah): Pertanian di L menyediakan pekerjaan atau pendapatan.

☐ P6 (1 markah): H berbukit curam atau tidak rata.

☐ P7 (1 markah): Pembinaan rumah di H lebih sukar atau mahal.

☐ P8 (1 markah): Ketersampaian rendah H menyukarkan hubungan dengan tempat lain.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

B8E04 | 8.2

Buku teks KPM hlm. 91-92 | Rujukan 3.1.2

Bandingkan tujuan dan kesan tiga tindakan tersebut. Berikan satu contoh buku teks bagi bandar baharu dan satu contoh bagi kawasan pemuliharaan.

Contoh jawapan

Pembukaan bandar baharu mewujudkan tumpuan kegiatan seperti pentadbiran dan boleh menarik penghijrahan penduduk. Putrajaya ialah contoh yang diberikan. Tanah rancangan membuka kawasan pertanian serta mewujudkan petempatan bagi masyarakat yang menjalankan kegiatan itu. Pewartaan hutan simpan atau taman negara pula bertujuan memelihara alam. Oleh sebab fungsi pemuliharaan dikekalkan, kawasan berkenaan cenderung jarang penduduk, seperti Hutan Simpan Royal Belum. Dasar yang berbeza boleh menghasilkan kesan taburan yang berbeza.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bandar baharu menyediakan tumpuan kegiatan atau pentadbiran.

☐ P2 (1 markah): Bandar baharu boleh menarik penghijrahan penduduk.

☐ P3 (1 markah): Contoh bandar baharu/pusat pentadbiran: Putrajaya.

☐ P4 (1 markah): Tanah rancangan membuka kawasan pertanian.

☐ P5 (1 markah): Tanah rancangan mewujudkan atau menarik petempatan.

☐ P6 (1 markah): Pewartaan hutan simpan/taman negara bertujuan memelihara alam.

☐ P7 (1 markah): Kawasan pemuliharaan cenderung kekal jarang penduduk.

☐ P8 (1 markah): Contoh pemuliharaan buku teks, seperti Royal Belum atau Taman Negara.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

B8E05 | 8.1

Buku teks KPM hlm. 89-92 | Rujukan 3.1.1, 3.1.2

Nilai kedua-dua dakwaan menggunakan pengiraan dan konsep bab ini. Nyatakan dua kepadatan, kategorinya, kawasan yang lebih padat, satu penjelasan ekonomi bagi A serta pembetulan dakwaan dasar kerajaan dengan contoh.

Contoh jawapan

Kepadatan A ialah 8 400 ÷ 21 = 400 orang/km², maka A padat. Kepadatan B ialah 10 000 ÷ 100 = 100 orang/km², maka B sederhana. A lebih padat walaupun jumlah penduduknya lebih kecil. Kilang di A boleh menarik penduduk melalui pekerjaan. Dakwaan bahawa semua dasar kerajaan meningkatkan kepadatan juga tidak tepat kerana kesannya bergantung pada tujuan. Contohnya, pewartaan hutan simpan mengekalkan fungsi pemuliharaan dan kawasan yang jarang penduduk. Ini tidak bermaksud seluruh B ialah hutan simpan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A: 400 orang/km².

☐ P2 (1 markah): B: 100 orang/km².

☐ P3 (1 markah): A padat.

☐ P4 (1 markah): B sederhana.

☐ P5 (1 markah): A lebih padat walaupun jumlah penduduknya lebih kecil.

☐ P6 (1 markah): Kilang A menyediakan pekerjaan yang boleh menarik penduduk.

☐ P7 (1 markah): Menolak dakwaan semua dasar meningkatkan kepadatan kerana tujuan dasar berbeza.

☐ P8 (1 markah): Pewartaan hutan simpan/taman negara menjadi contoh dasar yang mengekalkan penduduk jarang di kawasan pemuliharaan.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 09 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Petempatan di Malaysia

Nota, contoh dan 40 objektif

Bezakan jenis, pola dan fungsi petempatan. Gunakan ciri yang diberi untuk menjelaskan susunan rumah serta peranan bandar dan luar bandar.

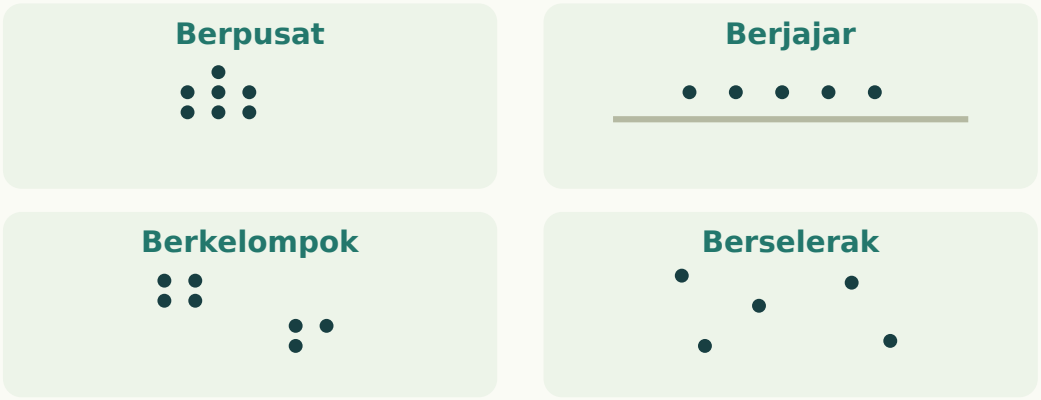
Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 96-107 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Baca susunan petempatan

Lakaran penerangan asli LauPeh

Simbol kecil mewakili rumah. Kenal pasti susunannya sebelum mengaitkannya dengan jalan, sungai atau kegiatan ekonomi.

Nota dan contoh berlangkah

9.1a Jenis petempatan: bandar

Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

Jenis petempatan merujuk kepada bandar atau luar bandar, bukannya cara rumah disusun. Buku teks menerangkan bandar melalui bilangan penduduk, kemudahan, ciri kediaman dan kegiatan ekonomi. Ciri-ciri ini perlu dibaca bersama. Dalam latihan, gunakan maklumat yang diberi dan elakkan menganggap satu bangunan moden sahaja sudah membuktikan keseluruhan kawasan ialah bandar.

• Petempatan Malaysia dibahagikan kepada bandar dan luar bandar.

• Ciri bandar dalam buku teks termasuk jumlah penduduk melebihi 10 000 orang.

• Bandar mempunyai kemudahan asas yang pelbagai dan kediaman berciri moden.

• Kegiatan bandar termasuk perindustrian, perniagaan, pembinaan, pentadbiran dan perkhidmatan.

• Ciri ini digunakan dalam konteks pembelajaran buku teks, bukan sebagai pengganti semua takrif statistik atau status perundangan bandar.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan A mempunyai 24 000 orang, kemudahan pelbagai dan banyak kegiatan perkhidmatan. Kenal pasti jenis petempatan mengikut ciri buku teks.

1. Bandingkan 24 000 dengan ciri penduduk melebihi 10 000.

2. Perhatikan kemudahan asas yang pelbagai.

3. Padankan kegiatan perkhidmatan dengan kegiatan bandar.

Jawapan: A menunjukkan ciri petempatan bandar.

Elak silap: Jumlah penduduk bukan kepadatan. Jangan kelirukan ambang 10 000 orang dengan 200 orang/km² dalam bab penduduk.

Cuba: Adakah bandar dan berpusat menyatakan perkara yang sama?

Tidak. Bandar ialah jenis petempatan; berpusat ialah pola susunan petempatan.

9.1b Jenis petempatan: luar bandar

Buku teks KPM hlm. 99-104 | Rujukan 3.2.1

Petempatan luar bandar dalam buku teks mempunyai kepadatan rendah serta kegiatan ekonomi yang lebih tertumpu pada sektor tertentu. Kediaman sering berciri sederhana atau tradisional, tetapi ini tidak bermaksud tiada kemudahan sosial langsung. Bandar dan luar bandar mempunyai peranan masing-masing. Perbandingan perlu berasaskan ciri yang diberikan dan tidak merendahkan kehidupan masyarakat setempat.

• Ciri jumlah penduduk luar bandar dalam buku teks ialah kurang daripada 10 000 orang.

• Kemudahan asas digambarkan lebih minimum berbanding bandar.

• Kediaman biasanya sederhana dan berciri tradisional dalam penerangan buku teks.

• Pertanian, penternakan dan industri desa ialah kegiatan yang ditonjolkan.

• Luar bandar tetap boleh mempunyai klinik, rumah ibadat, bekalan air dan elektrik.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan B mempunyai 3 500 orang, kebun sayur dan kegiatan penternakan. Apakah jenis petempatannya berdasarkan ciri itu?

1. Jumlah penduduk kurang daripada 10 000.

2. Kebun sayur menunjukkan kegiatan pertanian.

3. Penternakan ialah kegiatan yang dikaitkan dengan luar bandar.

Jawapan: B menunjukkan ciri petempatan luar bandar menurut buku teks.

Elak silap: Kemudahan minimum tidak bermaksud langsung tiada kemudahan.

Cuba: Apakah dua kegiatan ekonomi yang sering dikaitkan dengan luar bandar?

Contohnya pertanian dan penternakan.

9.2a Pola berpusat dan berkelompok

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

Pola petempatan menerangkan susunan rumah atau bangunan. Berpusat dan berkelompok sama-sama boleh mempunyai rumah yang dekat, tetapi petunjuk susunannya berbeza. Pola berpusat bertumpu pada satu tempat seperti persimpangan atau pusat kegiatan. Pola berkelompok pula memperlihatkan kumpulan rumah yang terancang. Gunakan keseluruhan gambaran, bukan perkataan rapat sahaja untuk membuat keputusan.

• Berpusat: bangunan rapat di satu kawasan tumpuan seperti persimpangan jalan raya.

• Pusat perniagaan, pelabuhan dan rumah ibadat boleh menjadi sebahagian kemudahan kawasan berpusat.

• Bandar Tun Razak digunakan sebagai contoh pola berpusat dalam buku teks.

• Berkelompok: rumah disusun dalam kumpulan yang terancang.

• Contoh berkelompok dalam tanah rancangan termasuk Felda Trolak, Felda Air Tawar dan Felda Sahabat.

Contoh berlangkah: Gambaran P: rumah mengelilingi satu persimpangan utama. Gambaran Q: rumah dibahagikan kepada kumpulan terancang dalam tanah rancangan. Padankan polanya.

1. P mempunyai satu pusat tumpuan.

2. Q mempunyai kumpulan rumah yang dirancang.

3. Gunakan petunjuk utama untuk membezakan pola.

Jawapan: P berpusat; Q berkelompok.

Elak silap: Rumah rapat sahaja tidak mencukupi untuk membezakan berpusat daripada berkelompok.

Cuba: Petunjuk apakah yang kuat bagi pola berkelompok?

Kumpulan rumah yang disusun secara terancang, contohnya dalam tanah rancangan.

9.2b Pola berjajar dan berselerak

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

Pola berjajar mudah dikenal melalui rumah yang mengikuti laluan memanjang seperti jalan, pantai atau sungai. Pola berselerak pula mempunyai rumah yang berjauhan dan bertaburan tanpa susunan seragam. Penentuan pola memerlukan bukti susunan. Kedua-dua pola boleh diterangkan melalui gambaran teks, lakaran atau pemerhatian, asalkan unsur yang dinilai benar-benar ditunjukkan.

• Berjajar: rumah tersusun secara deretan sepanjang jalan raya, pantai atau sungai.

• Contoh buku teks termasuk sepanjang Sungai Rajang dan pesisir pantai Kuala Besut.

• Berselerak: rumah berjauhan, bertaburan dan tidak seragam susunannya.

• Pola berselerak terdapat di kawasan kampung dan kebun kecil.

• Bukit Tinggi serta Kundasang digunakan sebagai contoh pola berselerak.

Contoh berlangkah: Sebuah lakaran latihan menunjukkan enam rumah mengikut satu jalan lurus. Jelaskan pola dan buktinya.

1. Kenal pasti laluan yang memanjang.

2. Perhatikan rumah mengikuti laluan yang sama.

3. Bezakan deretan itu daripada rumah yang bertaburan.

Jawapan: Polanya berjajar kerana rumah membentuk deretan sepanjang jalan.

Elak silap: Jangan memilih pola hanya daripada nama tempat; baca keterangan susunan rumah yang diberi.

Cuba: Rumah berjauhan antara kebun kecil dan tidak membentuk deretan menunjukkan pola apa?

Berselerak.

9.3a Fungsi ekonomi bandar

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

Fungsi petempatan ialah peranan yang dijalankan oleh sesuatu kawasan. Bandar boleh menjalankan lebih daripada satu fungsi, jadi contoh kategori tidak semestinya saling mengecualikan. Fungsi ekonomi bandar berkaitan pekerjaan dan penjanaan pendapatan. Kenal pasti kegiatan utamanya dahulu, kemudian hubungkan kegiatan itu dengan fungsi seperti pelabuhan, perindustrian, pelancongan, perlombongan atau teknologi maklumat.

• Bandar pelancongan menyediakan kegiatan dan pekerjaan pelancongan; contoh buku teks ialah Port Dickson dan Bandaraya Melaka.

• Bandar pelabuhan mengurus import dan eksport serta kegiatan perkapalan; contoh termasuk Klang dan Pasir Gudang.

• Bandar perlombongan berkembang melalui sumber mineral; Kerteh dan Bintulu dikaitkan dengan petroleum serta gas asli.

• Bandar perindustrian mempunyai kegiatan pengeluaran; Shah Alam dan Perai ialah contoh.

• Bandar teknologi maklumat melibatkan ICT seperti pengaturcaraan; Cyberjaya ialah contoh.

• Satu bandar boleh mempunyai beberapa fungsi, seperti Bintulu yang diberikan sebagai contoh pelabuhan dan perlombongan.

Contoh berlangkah: Bandar rekaan R mempunyai dermaga, urusan eksport dan banyak pekerjaan perkapalan. Kenal pasti fungsi ekonomi yang ditonjolkan.

1. Dermaga berkaitan pergerakan kapal.

2. Eksport ialah urusan menghantar barang ke luar negara.

3. Gabungkan kegiatan perkapalan dan perdagangan melalui laut.

Jawapan: Fungsi yang ditonjolkan ialah bandar pelabuhan.

Elak silap: Jangan menolak satu fungsi hanya kerana bandar itu juga menjalankan fungsi lain.

Cuba: Apakah fungsi bandar yang menonjol melalui urusan import dan eksport?

Bandar pelabuhan.

9.3b Fungsi sosial bandar

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

Dalam pengelasan buku teks, fungsi sosial bandar merangkumi bandar diraja, bandar satelit dan bandar pendidikan. Ketiga-tiganya menyokong masyarakat dengan peranan yang berlainan. Perhatikan ciri khusus bagi setiap fungsi: kediaman rasmi pemerintah, sokongan kepada bandar utama atau institusi pendidikan tinggi. Ciri ini lebih berguna daripada meneka fungsi berdasarkan saiz bandar sahaja.

• Bandar diraja mempunyai istana sebagai kediaman rasmi sultan atau raja.

• Contoh bandar diraja ialah Pekan, Kuala Kangsar dan Arau.

• Bandar satelit menyokong bandar utama; contohnya Petaling Jaya dan Senawang.

• Bandar pendidikan menempatkan institusi pengajian tinggi serta menyediakan peluang pendidikan.

• Tanjung Malim dengan UPSI ialah contoh bandar pendidikan dalam buku teks.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan S mempunyai kampus pengajian tinggi dan ramai kakitangan institusi pendidikan. Fungsi sosial manakah yang ditonjolkan?

1. Kenal pasti institusi pengajian tinggi.

2. Hubungkan institusi itu dengan peluang pendidikan.

3. Bezakan daripada istana atau bandar sokongan.

Jawapan: S menunjukkan fungsi bandar pendidikan.

Elak silap: Bandar satelit bukan bandar yang mesti mempunyai stesen angkasa; istilah ini bermaksud bandar sokongan.

Cuba: Bandar yang menyokong bandar utama digelar apa?

Bandar satelit.

9.3c Fungsi kerajaan dan governan bandar

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

Sebahagian bandar menjalankan fungsi yang berkaitan dengan pentadbiran, pertahanan atau urusan sempadan negara. Ciri utama pentadbiran ialah pejabat serta perkhidmatan kerajaan; pertahanan dikaitkan dengan pangkalan tentera; bandar sempadan pula menjadi pintu keluar masuk negara. Buku teks menggunakan contoh tertentu untuk menerangkan setiap peranan, tanpa menyatakan bahawa satu bandar hanya boleh mempunyai satu fungsi.

• Bandar pentadbiran boleh berfungsi sebagai ibu negeri, ibu negara atau pusat pentadbiran.

• Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan; Kuantan, Kangar dan Kota Kinabalu ialah contoh ibu negeri.

• Bandar pertahanan menempatkan pangkalan tentera; contoh buku teks ialah Lumut dan Port Dickson.

• Bandar sempadan menjadi pintu keluar masuk negara dan menyokong perdagangan serta pelancongan.

• Rantau Panjang dan Padang Besar ialah contoh bandar sempadan.

Contoh berlangkah: Bandar latihan T menempatkan urusan pintu keluar masuk antarabangsa dan perdagangan rentas sempadan. Tentukan fungsinya.

1. Cari petunjuk sempadan negara.

2. Hubungkan pintu keluar masuk dengan pergerakan orang dan barang.

3. Padankan dengan fungsi governan yang sesuai.

Jawapan: T menonjolkan fungsi bandar sempadan.

Elak silap: Jangan kelirukan fungsi pentadbiran Putrajaya dengan kedudukan Kuala Lumpur sebagai ibu negara.

Cuba: Apakah petunjuk utama bagi bandar pertahanan?

Kehadiran pangkalan tentera.

9.3d Fungsi luar bandar dan perbandingan

Buku teks KPM hlm. 104-105 | Rujukan 3.2.3

Luar bandar juga mempunyai fungsi ekonomi, sosial dan governan. Kegiatan pertanian serta industri desa menyediakan pekerjaan, kemudahan sosial membantu kehidupan penduduk, dan wakil pentadbiran mengurus hal masyarakat. Perbandingan dengan bandar perlu menumpukan bentuk peranan dan kemudahan. Kedua-dua jenis petempatan menyumbang kepada kehidupan negara, bukan sekadar dibezakan sebagai tempat maju atau tidak maju.

• Ekonomi luar bandar termasuk pertanian, penternakan, perlombongan dan industri desa.

• Industri desa menghasilkan barangan seperti kraftangan dan makanan.

• Rumah ibadat, klinik kesihatan, pos, bekalan air dan elektrik menyokong fungsi sosial.

• Penghulu, ketua kampung, tok batin, tuai rumah atau penggawa membantu urusan pentadbiran setempat mengikut konteks masyarakat.

• Balai raya menjadi pusat kegiatan kemasyarakatan.

• Bandar dan luar bandar mempunyai ketiga-tiga fungsi, tetapi kegiatan serta bentuk kemudahannya berbeza.

Contoh berlangkah: Padankan kebun sayur, klinik kampung dan pejabat penghulu dengan fungsi luar bandar.

1. Kebun menghasilkan hasil serta pendapatan.

2. Klinik memberi perkhidmatan kesihatan kepada masyarakat.

3. Pejabat penghulu membantu urusan pentadbiran.

Jawapan: Kebun sayur: ekonomi; klinik: sosial; pejabat penghulu: governan.

Elak silap: Penerangan luar bandar tidak bermaksud semua kampung mempunyai setiap contoh kemudahan yang disenaraikan.

Cuba: Pejabat penghulu tergolong dalam fungsi ekonomi, sosial atau governan?

Governan atau pentadbiran.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua jenis petempatan utama yang dibincangkan dalam buku teks?

A. Bandar dan luar bandar

B. Berpusat dan berjajar

C. Padat dan sederhana

D. Ekonomi dan sosial

B9Q01 | Asas | 9.1

02. Ciri bandar menurut buku teks ialah ___.

A. jumlah penduduk semestinya kurang daripada 1 000

B. semua pekerjaan dalam pertanian sahaja

C. kemudahan asas yang pelbagai

D. semua rumah berjauhan di kebun

B9Q02 | Asas | 9.1

03. Kegiatan manakah lazim dikaitkan dengan luar bandar dalam bab ini?

A. Perkapalan dan import

B. Pentadbiran pusat dan perkapalan

C. Pengaturcaraan dan eksport

D. Pertanian dan penternakan

B9Q03 | Asas | 9.1

04. Menurut ciri buku teks, bandar mempunyai jumlah penduduk ___.

A. kurang daripada 10 000 orang

B. kurang daripada 50 orang/km²

C. melebihi 10 000 orang

D. antara 50 hingga 200 orang/km²

B9Q04 | Asas | 9.1

05. Pernyataan manakah paling tepat tentang kemudahan luar bandar dalam buku teks?

A. Sentiasa lebih pelbagai daripada semua bandar

B. Sama jenis dan bilangan dengan setiap bandar

C. Tiada sebarang kemudahan di semua kampung

D. Lebih minimum, tetapi bukan semestinya tiada langsung

B9Q05 | Asas | 9.1

06. Apakah maksud pola petempatan?

A. Peranan ekonomi sebuah negeri

B. Jumlah penduduk sesebuah negara

C. Bilangan kelahiran setahun

D. Corak susunan rumah atau bangunan

B9Q06 | Asas | 9.2

07. Rumah bertumpu rapat di satu persimpangan utama menunjukkan pola ___.

A. berjajar

B. berpusat

C. berkelompok tanpa pusat

D. berselerak

B9Q07 | Asas | 9.2

08. Rumah dalam kumpulan terancang di tanah rancangan menunjukkan pola ___.

A. berkelompok

B. berselerak

C. berpusat pada satu persimpangan

D. berjajar

B9Q08 | Asas | 9.2

09. Rumah berderet mengikut jalan raya menunjukkan pola ___.

A. berselerak

B. berpusat

C. berkelompok

D. berjajar

B9Q09 | Asas | 9.2

10. Rumah berjauhan dan bertaburan antara kebun kecil menunjukkan pola ___.

A. berselerak

B. berkelompok

C. berjajar

D. berpusat

B9Q10 | Asas | 9.2

11. Bandar yang menonjol melalui urusan import dan eksport ialah bandar ___.

A. pendidikan

B. diraja

C. pelabuhan

D. satelit

B9Q11 | Asas | 9.3

12. Shah Alam dan Perai menjadi contoh fungsi bandar apa dalam buku teks?

A. Sempadan

B. Pertahanan

C. Perindustrian

D. Diraja

B9Q12 | Asas | 9.3

13. Bandar yang mempunyai istana kediaman rasmi sultan atau raja ialah bandar ___.

A. perlombongan

B. satelit

C. diraja

D. pelabuhan

B9Q13 | Asas | 9.3

14. Bandar satelit berfungsi sebagai ___.

A. bandar sokongan kepada bandar utama

B. bandar pengeluaran industri berat

C. bandar dengan pintu keluar masuk negara

D. bandar pusat institusi diraja

B9Q14 | Asas | 9.3

15. Kehadiran pangkalan tentera menonjolkan fungsi bandar ___.

A. pelancongan

B. pendidikan

C. pertahanan

D. teknologi maklumat

B9Q15 | Asas | 9.3

16. Pejabat penghulu di luar bandar berkaitan fungsi ___.

A. kerajaan atau governan

B. ekonomi

C. sosial

D. perindustrian

B9Q16 | Asas | 9.3

17. Perbandingan manakah selaras dengan penerangan umum buku teks?

A. Bandar: kegiatan hanya pertanian; luar bandar: kegiatan hanya industri

B. Bandar: rumah mesti berjajar; luar bandar: rumah mesti berpusat

C. Bandar: penduduk kurang 10 000; luar bandar: penduduk melebihi 10 000

D. Bandar: kemudahan lebih pelbagai; luar bandar: kemudahan lebih minimum

B9Q17 | Faham | 9.1

18. Pernyataan Bandar X berpusat membezakan dua perkara, iaitu ___.

A. jenis dan pola petempatan

B. fungsi ekonomi dan governan

C. jumlah dan kepadatan penduduk

D. kedudukan relatif dan arah

B9Q18 | Faham | 9.1

19. Mengapakah maklumat rumah rapat sahaja belum cukup untuk membezakan berpusat dan berkelompok?

A. Tiada pola yang mempunyai rumah rapat

B. Perlu diketahui sama ada ada pusat tumpuan atau kumpulan terancang

C. Kedua-duanya hanya ditentukan oleh bahan rumah

D. Nama negeri sudah menentukan pola setiap rumah

B9Q19 | Faham | 9.2

20. Pola manakah dikaitkan dengan Felda Trolak dalam buku teks?

A. Berpusat

B. Berjajar

C. Berselerak

D. Berkelompok

B9Q20 | Faham | 9.2

21. Mengapakah rumah di sepanjang Sungai Rajang menjadi contoh pola berjajar?

A. Rumah tiada hubungan dengan laluan

B. Rumah mengikuti laluan sungai yang memanjang

C. Semua rumah mengelilingi satu istana

D. Setiap rumah berada di puncak bukit berbeza

B9Q21 | Faham | 9.2

22. Pasangan ciri yang tepat bagi berselerak ialah ___.

A. rapat dan satu pusat tumpuan

B. berjauhan dan tidak seragam

C. berkumpulan dan dirancang rapi

D. berderet dan satu jalan lurus

B9Q22 | Faham | 9.2

23. Apakah kegiatan yang menonjolkan fungsi Cyberjaya dalam buku teks?

A. Padi sawah

B. Cari gali bijih timah

C. Teknologi maklumat dan telekomunikasi

D. Penternakan lembu

B9Q23 | Faham | 9.3

24. Mengapakah Bintulu boleh muncul sebagai contoh pelabuhan dan perlombongan?

A. Semua bandar hanya mempunyai dua fungsi

B. Setiap bandar mesti ditukar namanya

C. Sebuah bandar boleh menjalankan beberapa fungsi

D. Satu fungsi membatalkan semua fungsi lain

B9Q24 | Faham | 9.3

25. Tanjung Malim dikaitkan dengan bandar pendidikan kerana ___.

A. terdapat pintu sempadan antarabangsa

B. terdapat UPSI yang menyediakan pendidikan tinggi

C. terdapat pusat import dan eksport utama

D. terdapat pangkalan tentera yang dinyatakan dalam contoh

B9Q25 | Faham | 9.3

26. Padang Besar dan Rantau Panjang ialah contoh bandar ___.

A. diraja

B. sempadan

C. satelit

D. perlombongan

B9Q26 | Faham | 9.3

27. Fungsi Putrajaya yang ditonjolkan ialah ___.

A. bandar perlombongan

B. bandar diraja

C. pusat pentadbiran persekutuan

D. bandar pelabuhan

B9Q27 | Faham | 9.3

28. Bagaimanakah industri desa menyumbang kepada ekonomi luar bandar?

A. Mewujudkan pangkalan tentera

B. Menghasilkan kraftangan atau makanan untuk kegiatan ekonomi

C. Menyediakan perkhidmatan klinik

D. Mengurus pentadbiran melalui pejabat penghulu

B9Q28 | Faham | 9.3

29. Set manakah menunjukkan fungsi sosial luar bandar?

A. Pangkalan tentera dan pintu sempadan

B. Pelabuhan dan gudang eksport

C. Kilang dan lombong petroleum

D. Klinik kesihatan dan rumah ibadat

B9Q29 | Faham | 9.3

30. Apakah peranan balai raya yang disebut dalam buku teks?

A. Pusat kegiatan kemasyarakatan

B. Pusat import dan eksport

C. Pusat pengeluaran industri berat

D. Pusat penyelidikan petroleum

B9Q30 | Faham | 9.3

31. Perbandingan fungsi yang manakah betul?

A. Luar bandar tiada pentadbiran

B. Semua kampung berfungsi sebagai pelabuhan

C. Kedua-duanya mempunyai ekonomi, sosial dan governan dengan bentuk berbeza

D. Bandar tiada fungsi sosial

B9Q31 | Faham | 9.3

32. Dalam pengelasan buku teks, bandar diraja, satelit dan pendidikan diletakkan di bawah fungsi ___.

A. ekonomi

B. sosial

C. governan

D. pentadbiran sahaja

B9Q32 | Faham | 9.3

33. Data rekaan: P mempunyai 22 000 orang, kediaman moden dan kegiatan perniagaan; Q mempunyai 2 800 orang serta kebun dan ternakan. Padanan manakah paling sesuai?

A. Kedua-duanya bandar semata-mata kerana ada penduduk

B. P luar bandar; Q bandar

C. Kedua-duanya tiada jenis petempatan

D. P bandar; Q luar bandar

B9Q33 | Aplikasi | 9.1

34. Gambaran rekaan: semua rumah mengelilingi satu pusat perniagaan di persimpangan; jalan keluar memancar dari pusat itu. Pola manakah paling sesuai?

A. Berjajar

B. Berpusat

C. Berkelompok dalam beberapa blok berasingan

D. Berselerak

B9Q34 | Aplikasi | 9.2

35. Gambaran rekaan: rumah mengikut tebing sungai dalam satu deretan panjang. Bukti manakah menyokong pola berjajar?

A. Setiap rumah mempunyai penghuni

B. Penduduk bekerja setiap hari

C. Rumah dibina daripada batu

D. Susunan rumah mengikuti laluan sungai

B9Q35 | Aplikasi | 9.2

36. Seorang murid melakar pola berselerak tetapi meletakkan semua rumah rapat mengelilingi persimpangan. Apakah pembetulan paling tepat?

A. Jarakkan dan taburkan rumah tanpa susunan seragam

B. Susun rumah dalam satu deretan lurus

C. Tambah satu pusat perniagaan besar

D. Rapikan semua rumah kepada satu kelompok

B9Q36 | Aplikasi | 9.2

37. Situasi rekaan: bandar A mempunyai kilang pengeluaran; bandar B mengendalikan eksport melalui kapal. Apakah fungsi yang ditonjolkan?

A. A perindustrian; B pelabuhan

B. A pelancongan; B pertahanan

C. A pendidikan; B diraja

D. A sempadan; B satelit

B9Q37 | Aplikasi | 9.3

38. Situasi rekaan: Kampung Seri mempunyai kebun sayur, klinik dan pejabat ketua kampung. Padanan fungsi mengikut urutan itu ialah ___.

A. governan, pelabuhan, ekonomi

B. satelit, diraja, sosial

C. sosial, ekonomi, pertahanan

D. ekonomi, sosial, governan

B9Q38 | Aplikasi | 9.3

39. Situasi rekaan: bandar R mempunyai istana rasmi, universiti dan pusat pelancongan. Kesimpulan manakah wajar?

A. R boleh menjalankan beberapa fungsi serentak

B. Istana membuktikan tiada fungsi lain

C. Semua bandar mesti mempunyai tiga kemudahan itu

D. Hanya universiti boleh dianggap fungsi

B9Q39 | Aplikasi | 9.3

40. Seorang murid menyatakan semua kampung tiada perkhidmatan sosial. Bukti rekaan manakah menolak dakwaan itu secara langsung?

A. Kilang terletak di bandar besar

B. Sebuah kampung mempunyai klinik dan bekalan elektrik

C. Sebuah sungai melalui tanah tinggi

D. Sebuah bandar mempunyai pelabuhan

B9Q40 | Aplikasi | 9.1

Jawapan dan penerangan

01 A	**02 C**	**03 D**	**04 C**	**05 D**	**06 D**	**07 B**	**08 A**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 C**	**13 C**	**14 A**	**15 C**	**16 A**
17 D	**18 A**	**19 B**	**20 D**	**21 B**	**22 B**	**23 C**	**24 C**
25 B	**26 B**	**27 C**	**28 B**	**29 D**	**30 A**	**31 C**	**32 B**
33 D	**34 B**	**35 D**	**36 A**	**37 A**	**38 D**	**39 A**	**40 B**

01. A | Bandar dan luar bandar

Dua jenis petempatan ialah bandar dan luar bandar.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

02. C | kemudahan asas yang pelbagai

Kemudahan asas yang pelbagai ialah antara ciri bandar.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

03. D | Pertanian dan penternakan

Pertanian dan penternakan antara kegiatan yang ditonjolkan bagi luar bandar.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

04. C | melebihi 10 000 orang

Buku teks menyatakan jumlah penduduk bandar melebihi 10 000 orang.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

05. D | Lebih minimum, tetapi bukan semestinya tiada langsung

Luar bandar mempunyai kemudahan sosial, walaupun secara umum lebih minimum berbanding bandar.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

06. D | Corak susunan rumah atau bangunan

Pola petempatan ialah corak atau susunan kawasan kediaman.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

07. B | berpusat

Tumpuan di satu pusat seperti persimpangan ialah petunjuk pola berpusat.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

08. A | berkelompok

Susunan rumah berkelompok dan terancang ialah pola berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

09. D | berjajar

Berjajar merujuk rumah yang tersusun secara deretan sepanjang laluan.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

10. A | berselerak

Berselerak ialah pola rumah yang bertaburan dan berjauhan.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

11. C | pelabuhan

Bandar pelabuhan menjalankan urusan import, eksport dan perkapalan.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

12. C | Perindustrian

Shah Alam dan Perai ialah contoh bandar perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

13. C | diraja

Kediaman rasmi sultan atau raja menjadi ciri bandar diraja.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

14. A | bandar sokongan kepada bandar utama

Bandar satelit menyokong bandar utama.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

15. C | pertahanan

Bandar pertahanan berkembang dengan pangkalan tentera.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

16. A | kerajaan atau governan

Penghulu ialah antara wakil yang menjalankan urusan pentadbiran setempat.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

17. D | Bandar: kemudahan lebih pelbagai; luar bandar: kemudahan lebih minimum

Buku teks membezakan kepelbagaian kemudahan bandar dengan kemudahan luar bandar yang lebih minimum.

Buku teks KPM hlm. 99 | Rujukan 3.2.1

18. A | jenis dan pola petempatan

Bandar ialah jenis, manakala berpusat ialah pola.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

19. B | Perlu diketahui sama ada ada pusat tumpuan atau kumpulan terancang

Satu pusat tumpuan mengarah kepada berpusat; kumpulan terancang mengarah kepada berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

20. D | Berkelompok

Felda Trolak diberikan sebagai contoh petempatan berkelompok.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

21. B | Rumah mengikuti laluan sungai yang memanjang

Susunan rumah mengikut sungai membentuk pola berjajar.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

22. B | berjauhan dan tidak seragam

Rumah berselerak bertaburan dengan jarak dan susunan yang tidak seragam.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

23. C | Teknologi maklumat dan telekomunikasi

Cyberjaya ialah contoh bandar teknologi maklumat.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

24. C | Sebuah bandar boleh menjalankan beberapa fungsi

Bintulu mempunyai lebih daripada satu peranan yang ditonjolkan dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

25. B | terdapat UPSI yang menyediakan pendidikan tinggi

UPSI ialah contoh institusi yang menonjolkan fungsi pendidikan Tanjung Malim.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

26. B | sempadan

Buku teks menyenaraikannya sebagai bandar sempadan.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

27. C | pusat pentadbiran persekutuan

Putrajaya ialah Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

28. B | Menghasilkan kraftangan atau makanan untuk kegiatan ekonomi

Industri desa menghasilkan produk seperti kraftangan dan makanan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

29. D | Klinik kesihatan dan rumah ibadat

Klinik kesihatan dan rumah ibadat ialah contoh kemudahan sosial.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

30. A | Pusat kegiatan kemasyarakatan

Balai raya menjadi tempat kegiatan kemasyarakatan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

31. C | Kedua-duanya mempunyai ekonomi, sosial dan governan dengan bentuk berbeza

Perbezaannya ialah bentuk kegiatan dan kemudahan, bukan ketiadaan semua fungsi di satu jenis petempatan.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

32. B | sosial

Buku teks mengelompokkan ketiga-tiganya sebagai fungsi sosial bandar.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

33. D | P bandar; Q luar bandar

Ciri P sepadan dengan bandar dan Q sepadan dengan luar bandar dalam buku teks.

Buku teks KPM hlm. 98 | Rujukan 3.2.1

34. B | Berpusat

Tumpuan pada satu pusat membezakan berpusat daripada deretan atau beberapa kelompok terancang.

Buku teks KPM hlm. 100 | Rujukan 3.2.2

35. D | Susunan rumah mengikuti laluan sungai

Rumah yang berderet sepanjang laluan merupakan bukti berjajar.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

36. A | Jarakkan dan taburkan rumah tanpa susunan seragam

Rumah perlu berjauhan dan bertaburan untuk menggambarkan pola berselerak.

Buku teks KPM hlm. 101 | Rujukan 3.2.2

37. A | A perindustrian; B pelabuhan

Kilang menonjolkan perindustrian, manakala eksport melalui kapal menonjolkan pelabuhan.

Buku teks KPM hlm. 102 | Rujukan 3.2.3

38. D | ekonomi, sosial, governan

Kebun menghasilkan pendapatan, klinik memberi perkhidmatan kesihatan dan pejabat ketua kampung mengurus pentadbiran.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.3

39. A | R boleh menjalankan beberapa fungsi serentak

Istana, universiti dan pelancongan menunjukkan peranan yang boleh wujud serentak.

Buku teks KPM hlm. 103 | Rujukan 3.2.3

40. B | Sebuah kampung mempunyai klinik dan bekalan elektrik

Kewujudan klinik dan elektrik di sebuah kampung menunjukkan dakwaan semua kampung tiada kemudahan itu tidak tepat.

Buku teks KPM hlm. 104 | Rujukan 3.2.1

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 09 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Petempatan di Malaysia

Subjektif dan huraian / esei

Bezakan jenis, pola dan fungsi petempatan. Gunakan ciri yang diberi untuk menjelaskan susunan rumah serta peranan bandar dan luar bandar.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 96-107 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B9S01 | 9.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

Petempatan Malaysia dibincangkan sebagai bandar dan luar bandar.

(a) Nyatakan dua jenis petempatan. [2 markah]

(b) Bandingkan kedua-duanya dari segi kepelbagaian kemudahan dan satu kegiatan ekonomi yang biasa dikaitkan dengan setiap jenis. [4 markah]

B9S02 | 9.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

Gambaran rekaan: P mempunyai rumah rapat mengelilingi satu persimpangan utama. Q mempunyai rumah berderet sepanjang jalan.

(a) Namakan pola P dan Q. [2 markah]

(b) Berikan dua bukti susunan bagi setiap pola berdasarkan gambaran. [4 markah]

B9S03 | 9.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

Gambaran rekaan: R mempunyai beberapa kumpulan rumah yang dirancang dalam tanah rancangan. S mempunyai rumah berjauhan dan tidak seragam antara kebun kecil.

(a) Namakan pola R dan S. [2 markah]

(b) Berikan satu contoh lokasi buku teks bagi setiap pola serta satu ciri yang menyokong setiap padanan. [4 markah]

B9S04 | 9.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 102-104 | Rujukan 3.2.3

Setiap petempatan boleh menjalankan fungsi ekonomi, sosial dan governan.

(a) Kelaskan kilang pengeluaran dan klinik kesihatan mengikut fungsi. [2 markah]

(b) Nyatakan fungsi yang ditonjolkan oleh setiap contoh: pejabat penghulu, pelabuhan eksport, istana rasmi sultan, universiti. [4 markah]

B9S05 | 9.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

Data rekaan: kawasan A mempunyai 31 000 orang, kediaman moden dan banyak perkhidmatan. Kawasan B mempunyai 4 100 orang, kebun sayur dan ternakan.

(a) Kelaskan jenis A dan B berdasarkan ciri yang diberi. [2 markah]

(b) Bagi setiap kawasan, berikan satu bukti jumlah penduduk dan satu bukti ciri kediaman atau kegiatan ekonomi yang menyokong padanan anda. [4 markah]

B9S06 | 9.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

Aktiviti lakaran asal: gunakan bulatan kecil sebagai simbol rumah. Lukisan boleh dibuat di atas kertas.

(a) Nyatakan maksud pola petempatan dan satu perbezaannya daripada jenis petempatan. [2 markah]

(b) Lakar pola berjajar dan berselerak secara berasingan. Bagi berjajar, sertakan satu jalan atau sungai. Bagi berselerak, tunjukkan rumah yang berjauhan dan tidak seragam. [4 markah]

B9S07 | 9.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 102-103 | Rujukan 3.2.3

Contoh fungsi bandar boleh bertindih dalam satu tempat.

(a) Namakan satu contoh bandar pelabuhan dan satu contoh bandar teknologi maklumat daripada buku teks. [2 markah]

(b) Huraikan fungsi bandar pelancongan dan bandar perindustrian dengan satu kegiatan serta satu contoh lokasi bagi setiap satu. [4 markah]

B9S08 | 9.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 103-104 | Rujukan 3.2.3

Situasi rekaan: bandar X mempunyai kampus pengajian tinggi serta pusat pentadbiran. Kampung Y mempunyai klinik dan pejabat ketua kampung.

(a) Kelaskan klinik dan pejabat ketua kampung di Y. [2 markah]

(b) Bandingkan bentuk fungsi sosial dan governan X dengan Y. [4 markah]

B9S09 | 9.2

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 98-101 | Rujukan 3.2.1, 3.2.2

Situasi rekaan: kawasan P mempunyai 18 000 orang dan kemudahan pelbagai. Rumahnya membentuk beberapa kumpulan terancang, bukan tertumpu pada satu persimpangan.

(a) Nyatakan jenis dan pola P secara berasingan. [2 markah]

(b) Berikan dua bukti bagi jenisnya, satu bukti bagi polanya dan jelaskan mengapa label bandar sahaja belum menentukan pola. [4 markah]

B9S10 | 9.3

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 102-104 | Rujukan 3.2.3

Situasi rekaan: bandar R mempunyai pelabuhan eksport serta kilang. Kampung S mempunyai industri makanan, klinik dan pejabat penghulu. Penduduk S memerlukan tempat untuk kegiatan kemasyarakatan.

(a) Nyatakan dua fungsi ekonomi khusus yang ditonjolkan oleh R. [2 markah]

(b) Huraikan peranan industri makanan, klinik dan pejabat penghulu di S. Kemudian cadangkan satu kemudahan yang sesuai untuk kegiatan kemasyarakatan berdasarkan bab ini. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B9E01 | 9.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

Gunakan ciri umum bandar dan luar bandar menurut buku teks.

Bandingkan petempatan bandar dengan luar bandar dari empat aspek: jumlah penduduk, kemudahan asas, ciri kediaman dan contoh kegiatan ekonomi.

Rangka bantuan

1. Jumlah dan kemudahan.
2. Kediaman dan ekonomi.
3. Elakkan menyatakan semua kampung tiada kemudahan.

B9E02 | 9.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

Empat gambaran rekaan: A mengelilingi persimpangan utama; B dalam kumpulan terancang; C berderet mengikut sungai; D berjauhan antara kebun kecil.

Kenal pasti empat pola dan huraikan satu ciri susunan yang menyokong setiap padanan.

Rangka bantuan

1. Padankan A serta B.
2. Padankan C serta D.
3. Pastikan bukti merujuk susunan rumah.

B9E03 | 9.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 102-103 | Rujukan 3.2.3

Buku teks membincangkan pelbagai fungsi bandar.

Huraikan empat fungsi bandar yang berbeza. Bagi setiap fungsi, jelaskan kegiatan atau peranan khusus dan berikan satu contoh lokasi daripada buku teks. Pilih sekurang-kurangnya satu fungsi sosial dan satu fungsi governan.

Rangka bantuan

1. Pilih dua fungsi ekonomi.
2. Pilih satu fungsi sosial dan satu governan.
3. Padankan setiap peranan dengan contoh yang tepat.

B9E04 | 9.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 102-104 | Rujukan 3.2.3

Situasi rekaan: bandar A mempunyai kilang, universiti dan pusat pentadbiran. Kampung B mempunyai kebun sayur, klinik, pejabat penghulu, pengusaha kraftangan serta balai raya.

Bandingkan fungsi ekonomi, sosial dan governan kedua-dua petempatan. Jelaskan juga peranan industri desa dan balai raya di B.

Rangka bantuan

1. Bandingkan dua kegiatan ekonomi.
2. Bandingkan fungsi sosial dan governan.
3. Tambahkan peranan industri desa dan balai raya.

B9E05 | 9.2

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 98-104 | Rujukan 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3

Data rekaan: P mempunyai 26 000 orang, kemudahan pelbagai, rumah berderet sepanjang jalan, kilang serta pelabuhan. Q mempunyai 3 300 orang, kebun kecil, rumah berjauhan tidak seragam dan klinik.

Sediakan perbandingan yang membezakan jenis, pola dan fungsi. Nyatakan jenis P dan Q serta satu bukti masing-masing; pola P dan Q; satu fungsi ekonomi P; dan satu fungsi sosial Q.

Rangka bantuan

1. Jenis dan bukti bagi kedua-duanya.
2. Pola berdasarkan susunan rumah.
3. Fungsi berdasarkan kegiatan atau kemudahan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B9S01 | 9.1

Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

(a) Nyatakan dua jenis petempatan.

Contoh jawapan

Dua jenis petempatan ialah bandar dan luar bandar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bandar.

☐ P2 (1 markah): Luar bandar.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Bandingkan kedua-duanya dari segi kepelbagaian kemudahan dan satu kegiatan ekonomi yang biasa dikaitkan dengan setiap jenis.

Contoh jawapan

Bandar mempunyai kemudahan lebih pelbagai dan kegiatan seperti perindustrian. Luar bandar digambarkan mempunyai kemudahan lebih minimum serta kegiatan seperti pertanian.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bandar mempunyai kemudahan asas yang lebih pelbagai.

☐ P2 (1 markah): Luar bandar mempunyai kemudahan yang lebih minimum dalam penerangan buku teks.

☐ P3 (1 markah): Contoh ekonomi bandar seperti perindustrian atau perniagaan.

☐ P4 (1 markah): Contoh ekonomi luar bandar seperti pertanian atau penternakan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S02 | 9.2

Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

(a) Namakan pola P dan Q.

Contoh jawapan

P berpusat dan Q berjajar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P berpusat.

☐ P2 (1 markah): Q berjajar.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Berikan dua bukti susunan bagi setiap pola berdasarkan gambaran.

Contoh jawapan

Rumah P rapat dan tertumpu pada satu persimpangan utama. Rumah Q membentuk deretan dan mengikuti jalan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Rumah P rapat antara satu sama lain.

☐ P2 (1 markah): Rumah P tertumpu pada satu persimpangan utama.

☐ P3 (1 markah): Rumah Q membentuk deretan.

☐ P4 (1 markah): Deretan Q mengikuti jalan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S03 | 9.2

Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

(a) Namakan pola R dan S.

Contoh jawapan

R berkelompok dan S berselerak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): R berkelompok.

☐ P2 (1 markah): S berselerak.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Berikan satu contoh lokasi buku teks bagi setiap pola serta satu ciri yang menyokong setiap padanan.

Contoh jawapan

Felda Trolak ialah contoh berkelompok dengan kumpulan rumah terancang. Kundasang ialah contoh berselerak dengan rumah yang berjauhan dan tidak seragam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Contoh berkelompok seperti Felda Trolak, Felda Air Tawar atau Felda Sahabat.

☐ P2 (1 markah): Ciri berkelompok: susunan rumah dalam kumpulan terancang.

☐ P3 (1 markah): Contoh berselerak seperti Bukit Tinggi atau Kundasang.

☐ P4 (1 markah): Ciri berselerak: rumah berjauhan atau bertaburan tidak seragam.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S04 | 9.3

Buku teks KPM hlm. 102-104 | Rujukan 3.2.3

(a) Kelaskan kilang pengeluaran dan klinik kesihatan mengikut fungsi.

Contoh jawapan

Kilang ialah fungsi ekonomi, manakala klinik ialah fungsi sosial.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kilang: ekonomi.

☐ P2 (1 markah): Klinik: sosial.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Nyatakan fungsi yang ditonjolkan oleh setiap contoh: pejabat penghulu, pelabuhan eksport, istana rasmi sultan, universiti.

Contoh jawapan

Pejabat penghulu menjalankan pentadbiran. Pelabuhan eksport menjalankan ekonomi pelabuhan. Istana rasmi menonjolkan bandar diraja. Universiti menonjolkan bandar pendidikan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pejabat penghulu: governan atau pentadbiran.

☐ P2 (1 markah): Pelabuhan eksport: ekonomi atau bandar pelabuhan.

☐ P3 (1 markah): Istana rasmi: bandar diraja atau sosial dalam pengelasan buku teks.

☐ P4 (1 markah): Universiti: bandar pendidikan atau sosial.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S05 | 9.1

Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

(a) Kelaskan jenis A dan B berdasarkan ciri yang diberi.

Contoh jawapan

A menunjukkan bandar dan B menunjukkan luar bandar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A bandar.

☐ P2 (1 markah): B luar bandar.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Bagi setiap kawasan, berikan satu bukti jumlah penduduk dan satu bukti ciri kediaman atau kegiatan ekonomi yang menyokong padanan anda.

Contoh jawapan

A mempunyai 31 000 orang dan banyak kegiatan perkhidmatan. B mempunyai 4 100 orang dan menjalankan pertanian serta penternakan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A mempunyai 31 000 orang, melebihi ciri 10 000.

☐ P2 (1 markah): A mempunyai kediaman moden atau banyak perkhidmatan.

☐ P3 (1 markah): B mempunyai 4 100 orang, kurang daripada ciri 10 000.

☐ P4 (1 markah): B menjalankan kebun sayur/pertanian atau penternakan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S06 | 9.2

Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

(a) Nyatakan maksud pola petempatan dan satu perbezaannya daripada jenis petempatan.

Contoh jawapan

Pola ialah corak susunan rumah. Jenis pula merujuk bandar atau luar bandar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pola ialah corak susunan rumah atau bangunan.

☐ P2 (1 markah): Jenis merujuk bandar/luar bandar, bukan susunan rumah.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Lakar pola berjajar dan berselerak secara berasingan. Bagi berjajar, sertakan satu jalan atau sungai. Bagi berselerak, tunjukkan rumah yang berjauhan dan tidak seragam.

Contoh jawapan

Contoh lakaran yang memenuhi kriteria: lukis satu jalan dan beberapa simbol rumah dalam deretan di sisinya untuk berjajar. Dalam ruang lain, letakkan beberapa simbol rumah berjauhan pada kedudukan tidak seragam untuk berselerak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lakaran berjajar menunjukkan satu jalan atau sungai sebagai laluan.

☐ P2 (1 markah): Rumah berjajar membentuk deretan mengikuti laluan itu.

☐ P3 (1 markah): Lakaran berselerak menunjukkan rumah berjauhan.

☐ P4 (1 markah): Lakaran berselerak tidak membentuk deretan seragam atau satu kelompok rapat.

Tiada satu bentuk lukisan wajib. Nilai ciri susunan, bukan kecantikan atau kemahiran seni. Jawapan penerangan membantu menyemak tetapi tugasan ini meminta lakaran.

B9S07 | 9.3

Buku teks KPM hlm. 102-103 | Rujukan 3.2.3

(a) Namakan satu contoh bandar pelabuhan dan satu contoh bandar teknologi maklumat daripada buku teks.

Contoh jawapan

Klang ialah contoh bandar pelabuhan. Cyberjaya ialah contoh bandar teknologi maklumat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Contoh pelabuhan seperti Klang, Pasir Gudang, Georgetown, Bintulu atau Teluk Sepanggar.

☐ P2 (1 markah): Contoh ICT seperti Cyberjaya atau Taman Teknologi Malaysia.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Huraikan fungsi bandar pelancongan dan bandar perindustrian dengan satu kegiatan serta satu contoh lokasi bagi setiap satu.

Contoh jawapan

Bandar pelancongan menyediakan aktiviti serta pekerjaan pelancongan, seperti Bandaraya Melaka. Bandar perindustrian menjalankan pengeluaran dan pekerjaan teknikal, seperti Perai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pelancongan menawarkan aktiviti atau pekerjaan pelancongan.

☐ P2 (1 markah): Contoh pelancongan: Port Dickson atau Bandaraya Melaka.

☐ P3 (1 markah): Perindustrian melibatkan pengeluaran atau pekerjaan teknikal.

☐ P4 (1 markah): Contoh perindustrian: Shah Alam atau Perai.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S08 | 9.3

Buku teks KPM hlm. 103-104 | Rujukan 3.2.3

(a) Kelaskan klinik dan pejabat ketua kampung di Y.

Contoh jawapan

Klinik ialah fungsi sosial, manakala pejabat ketua kampung ialah governan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Klinik: sosial.

☐ P2 (1 markah): Pejabat ketua kampung: governan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Bandingkan bentuk fungsi sosial dan governan X dengan Y.

Contoh jawapan

Di X, kampus memberi peluang pendidikan tinggi; di Y, klinik memberi perkhidmatan kesihatan. Pusat pentadbiran X menjalankan urusan kerajaan, manakala ketua kampung Y mengurus hal pentadbiran setempat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sosial X: kampus menyediakan peluang pendidikan tinggi.

☐ P2 (1 markah): Sosial Y: klinik memberi perkhidmatan kesihatan.

☐ P3 (1 markah): Governan X: pusat pentadbiran menyediakan urusan kerajaan.

☐ P4 (1 markah): Governan Y: ketua kampung mengurus hal pentadbiran masyarakat setempat.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S09 | 9.2

Buku teks KPM hlm. 98-101 | Rujukan 3.2.1, 3.2.2

(a) Nyatakan jenis dan pola P secara berasingan.

Contoh jawapan

Jenis P ialah bandar dan polanya berkelompok.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jenis: bandar.

☐ P2 (1 markah): Pola: berkelompok.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Berikan dua bukti bagi jenisnya, satu bukti bagi polanya dan jelaskan mengapa label bandar sahaja belum menentukan pola.

Contoh jawapan

P mempunyai 18 000 orang dan kemudahan pelbagai, maka sepadan dengan bandar. Kumpulan rumah terancang menyokong pola berkelompok. Label bandar sahaja belum menentukan pola kerana jenis tidak menerangkan susunan rumah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jumlah 18 000 melebihi ciri 10 000 dalam buku teks.

☐ P2 (1 markah): Kemudahan yang pelbagai sepadan dengan bandar.

☐ P3 (1 markah): Rumah disusun dalam beberapa kumpulan terancang.

☐ P4 (1 markah): Jenis bandar tidak menunjukkan cara rumah disusun; pola memerlukan bukti susunan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9S10 | 9.3

Buku teks KPM hlm. 102-104 | Rujukan 3.2.3

(a) Nyatakan dua fungsi ekonomi khusus yang ditonjolkan oleh R.

Contoh jawapan

R menjalankan fungsi pelabuhan dan perindustrian.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bandar pelabuhan.

☐ P2 (1 markah): Bandar perindustrian.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Huraikan peranan industri makanan, klinik dan pejabat penghulu di S. Kemudian cadangkan satu kemudahan yang sesuai untuk kegiatan kemasyarakatan berdasarkan bab ini.

Contoh jawapan

Industri makanan menghasilkan produk serta pendapatan. Klinik memberi perkhidmatan kesihatan, manakala pejabat penghulu mengurus pentadbiran setempat. Balai raya sesuai dijadikan pusat kegiatan kemasyarakatan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Industri makanan menghasilkan produk atau menyediakan pendapatan/pekerjaan.

☐ P2 (1 markah): Klinik memberi perkhidmatan kesihatan.

☐ P3 (1 markah): Pejabat penghulu mengurus hal pentadbiran setempat.

☐ P4 (1 markah): Mencadangkan balai raya sebagai pusat kegiatan kemasyarakatan.

Terima ayat setara yang tepat dan relevan. Setiap isi berbeza dinilai sekali sahaja.

B9E01 | 9.1

Buku teks KPM hlm. 98-99 | Rujukan 3.2.1

Bandingkan petempatan bandar dengan luar bandar dari empat aspek: jumlah penduduk, kemudahan asas, ciri kediaman dan contoh kegiatan ekonomi.

Contoh jawapan

Menurut ciri buku teks, bandar mempunyai penduduk melebihi 10 000 orang, manakala luar bandar kurang daripada 10 000 orang. Bandar mempunyai kemudahan asas yang lebih pelbagai dan kediaman berciri moden. Luar bandar digambarkan mempunyai kemudahan lebih minimum serta kediaman sederhana atau tradisional. Kegiatan bandar termasuk perindustrian, perniagaan dan perkhidmatan. Luar bandar pula dikaitkan dengan pertanian, penternakan dan industri desa. Perbandingan umum ini tidak bermaksud setiap kampung tiada kemudahan moden.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bandar: jumlah melebihi 10 000 dalam ciri buku teks.

☐ P2 (1 markah): Luar bandar: jumlah kurang daripada 10 000 dalam ciri buku teks.

☐ P3 (1 markah): Bandar: kemudahan asas pelbagai.

☐ P4 (1 markah): Luar bandar: kemudahan lebih minimum.

☐ P5 (1 markah): Bandar: kediaman berciri moden.

☐ P6 (1 markah): Luar bandar: kediaman sederhana/tradisional dalam penerangan buku teks.

☐ P7 (1 markah): Contoh ekonomi bandar seperti perniagaan, perindustrian atau perkhidmatan.

☐ P8 (1 markah): Contoh ekonomi luar bandar seperti pertanian, penternakan atau industri desa.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

B9E02 | 9.2

Buku teks KPM hlm. 100-101 | Rujukan 3.2.2

Kenal pasti empat pola dan huraikan satu ciri susunan yang menyokong setiap padanan.

Contoh jawapan

A ialah berpusat kerana rumah bertumpu pada satu persimpangan utama. B ialah berkelompok kerana rumah disusun dalam kumpulan terancang. C ialah berjajar kerana rumah membentuk deretan mengikut sungai. D ialah berselerak kerana rumah berjauhan antara kebun kecil. Bukti susunan perlu dinyatakan untuk menyokong setiap pola, bukan sekadar menghafal namanya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A berpusat.

☐ P2 (1 markah): Bukti A: rumah bertumpu pada satu persimpangan/pusat.

☐ P3 (1 markah): B berkelompok.

☐ P4 (1 markah): Bukti B: kumpulan rumah disusun secara terancang.

☐ P5 (1 markah): C berjajar.

☐ P6 (1 markah): Bukti C: rumah berderet mengikut sungai.

☐ P7 (1 markah): D berselerak.

☐ P8 (1 markah): Bukti D: rumah berjauhan atau bertaburan tidak seragam.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

B9E03 | 9.3

Buku teks KPM hlm. 102-103 | Rujukan 3.2.3

Huraikan empat fungsi bandar yang berbeza. Bagi setiap fungsi, jelaskan kegiatan atau peranan khusus dan berikan satu contoh lokasi daripada buku teks. Pilih sekurang-kurangnya satu fungsi sosial dan satu fungsi governan.

Contoh jawapan

Bandar pelabuhan seperti Klang mengurus urusan import, eksport dan perkapalan. Bandar perindustrian seperti Shah Alam mempunyai kegiatan pengeluaran serta pekerjaan teknikal. Dari segi sosial, Tanjung Malim berfungsi sebagai bandar pendidikan dengan institusi pengajian tinggi. Dari segi governan, Putrajaya menjalankan fungsi pusat pentadbiran kerajaan persekutuan. Keempat-empatnya menunjukkan bahawa bandar mempunyai peranan yang berbeza mengikut kegiatan dan kemudahannya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Peranan fungsi pertama yang tepat, seperti pelabuhan mengurus import/eksport.

☐ P2 (1 markah): Contoh sepadan pertama, seperti Klang.

☐ P3 (1 markah): Peranan fungsi kedua berbeza, seperti perindustrian menjalankan pengeluaran.

☐ P4 (1 markah): Contoh sepadan kedua, seperti Shah Alam.

☐ P5 (1 markah): Peranan fungsi sosial yang tepat, seperti pendidikan menyediakan pengajian tinggi.

☐ P6 (1 markah): Contoh sosial sepadan, seperti Tanjung Malim.

☐ P7 (1 markah): Peranan fungsi governan yang tepat, seperti pentadbiran mengurus perkhidmatan kerajaan.

☐ P8 (1 markah): Contoh governan sepadan, seperti Putrajaya.

Terima empat fungsi lain yang tepat bersama contoh buku teks, dengan sekurang-kurangnya satu fungsi sosial dan satu governan. Nama fungsi tanpa peranan tidak menggantikan isi huraian.

B9E04 | 9.3

Buku teks KPM hlm. 102-104 | Rujukan 3.2.3

Bandingkan fungsi ekonomi, sosial dan governan kedua-dua petempatan. Jelaskan juga peranan industri desa dan balai raya di B.

Contoh jawapan

Kilang di A mengeluarkan barangan dan menyediakan pekerjaan, manakala kebun sayur di B menghasilkan tanaman pertanian. Universiti A menyediakan pendidikan tinggi dan klinik B memberi perkhidmatan kesihatan. Pusat pentadbiran A mengurus urusan kerajaan, sementara penghulu B mengurus pentadbiran setempat. Pengusaha kraftangan menunjukkan industri desa yang menghasilkan produk serta pendapatan. Balai raya B pula menjadi pusat kegiatan kemasyarakatan. Kedua-dua petempatan mempunyai peranan yang berbeza tetapi sama-sama menyokong kehidupan masyarakat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Ekonomi A: kilang menjalankan pengeluaran/menyediakan pekerjaan.

☐ P2 (1 markah): Ekonomi B: kebun sayur menjalankan pertanian/menyediakan hasil.

☐ P3 (1 markah): Sosial A: universiti menyediakan pendidikan tinggi.

☐ P4 (1 markah): Sosial B: klinik memberi perkhidmatan kesihatan.

☐ P5 (1 markah): Governan A: pusat pentadbiran mengurus urusan kerajaan.

☐ P6 (1 markah): Governan B: penghulu mengurus pentadbiran setempat.

☐ P7 (1 markah): Industri desa B menghasilkan kraftangan untuk kegiatan ekonomi/pendapatan.

☐ P8 (1 markah): Balai raya B menjadi pusat kegiatan kemasyarakatan.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

B9E05 | 9.2

Buku teks KPM hlm. 98-104 | Rujukan 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3

Sediakan perbandingan yang membezakan jenis, pola dan fungsi. Nyatakan jenis P dan Q serta satu bukti masing-masing; pola P dan Q; satu fungsi ekonomi P; dan satu fungsi sosial Q.

Contoh jawapan

P ialah bandar, disokong oleh 26 000 orang dan kemudahan pelbagai. Q ialah luar bandar dengan 3 300 orang serta kegiatan kebun kecil. Pola P berjajar kerana rumah berderet sepanjang jalan. Pola Q berselerak kerana rumah berjauhan dan tidak seragam. Dari segi ekonomi, P menjalankan perindustrian melalui kilang, selain fungsi pelabuhan. Klinik di Q pula menjalankan fungsi sosial dengan memberi perkhidmatan kesihatan. Jenis, pola dan fungsi menilai aspek yang berlainan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P bandar.

☐ P2 (1 markah): Bukti P: 26 000 orang atau kemudahan pelbagai.

☐ P3 (1 markah): Q luar bandar.

☐ P4 (1 markah): Bukti Q: 3 300 orang atau kegiatan kebun kecil.

☐ P5 (1 markah): P berjajar kerana deretan sepanjang jalan.

☐ P6 (1 markah): Q berselerak kerana berjauhan dan tidak seragam.

☐ P7 (1 markah): Satu fungsi ekonomi P: perindustrian melalui kilang atau pelabuhan melalui perkapalan.

☐ P8 (1 markah): Sosial Q: klinik memberi perkhidmatan kesihatan.

Terima huraian lain yang tepat dalam skop buku teks. Fakta dan penjelasan yang berbeza diberi sekali sahaja; contoh jawapan bukan satu-satunya susunan yang diterima.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 10 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali sebelas negara Asia Tenggara, bandingkan bentuk muka buminya dan hubungkan sungai serta tasik utama dengan kehidupan penduduk.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 108-119 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Lokasi, bentuk muka bumi, saliran

Tanah besar
Contoh: Thailand, Myanmar, Laos, Kemboja dan Vietnam.

Kepulauan
Contoh: Indonesia dan Filipina. Malaysia meliputi Semenanjung dan Borneo.

Sungai utama
Mekong merentasi beberapa negara; Chao Phraya di Thailand.

Tasik utama
Tonle Sap di Kemboja; Danau Toba di Sumatera, Indonesia.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Contoh terpilih, bukan senarai lengkap 11 negara Asia Tenggara. Semak lokasi pada peta buku teks hlm. 110-115.

Nota dan contoh berlangkah

10.1a Sebelas negara dalam rantau Asia Tenggara

Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Asia Tenggara ialah rantau di bahagian tenggara Benua Asia. Rantau geografi ini merangkumi sebelas negara, termasuk Malaysia. Pelajari nama negara dahulu, kemudian semak kedudukannya pada peta buku teks. Bilangan negara dalam rantau geografi tidak patut dicampurkan dengan bilangan anggota sesebuah pertubuhan. Dalam bab ini, tumpuannya ialah negara dan kedudukan geografi.

• Sebelas negara ialah Malaysia, Myanmar, Thailand, Laos, Kemboja, Vietnam, Singapura, Brunei Darussalam, Indonesia, Timor Leste dan Filipina.

• Asia Tenggara terletak di bahagian tenggara Benua Asia.

• Malaysia merupakan salah satu negara dalam rantau ini.

• Peta membantu membezakan nama negara daripada nama bandar, laut atau sungai.

• Semasa merujuk peta buku teks halaman 110-111, jejak sempadan negara sebelum membaca labelnya.

Contoh berlangkah: Kad ulang kaji menyenaraikan Malaysia, Thailand, Vietnam, Indonesia dan Bangkok. Kenal pasti kad yang bukan nama negara.

1. Tentukan bahawa tugasan meminta nama negara.

2. Padankan empat nama pertama dengan senarai negara Asia Tenggara.

3. Bezakan Bangkok sebagai nama bandar di Thailand.

Jawapan: Bangkok bukan nama negara; negara yang berkaitan dengannya ialah Thailand.

Elak silap: Jangan menggugurkan Timor Leste atau menganggap nama bandar seperti Manila sebagai nama negara.

Cuba: Adakah Manila dan Filipina kedua-duanya nama negara?

Tidak. Filipina ialah negara, manakala Manila ialah bandar.

10.1b Tanah besar dan kepulauan

Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Pembahagian tanah besar dan kepulauan memudahkan kita memahami kedudukan negara Asia Tenggara. Tanah besar bersambung dengan daratan Benua Asia, manakala bahagian kepulauan melibatkan pulau-pulau. Malaysia mempunyai wilayah dalam kedua-dua bahagian. Oleh itu, jangan mengelaskan seluruh Malaysia ke dalam satu bahagian sahaja apabila menggunakan pembahagian yang diterangkan dalam buku teks.

• Tanah Besar Asia Tenggara merangkumi Myanmar, Thailand, Laos, Kemboja, Vietnam dan Semenanjung Malaysia.

• Kepulauan Asia Tenggara merangkumi Indonesia, Filipina, Singapura, Brunei Darussalam, Timor Leste serta Sabah dan Sarawak.

• Semenanjung Malaysia terletak dalam bahagian tanah besar.

• Sabah dan Sarawak terletak di Pulau Borneo dalam bahagian kepulauan.

• Malaysia dikira sebagai satu negara walaupun wilayahnya merentasi dua bahagian.

Contoh berlangkah: Isikan dua lajur bertajuk tanah besar dan kepulauan untuk Laos, Filipina, Semenanjung Malaysia serta Sabah dan Sarawak.

1. Kenal pasti negara atau wilayah yang bersambung dengan tanah besar.

2. Letakkan Laos dan Semenanjung Malaysia dalam lajur tanah besar.

3. Letakkan Filipina serta Sabah dan Sarawak dalam lajur kepulauan.

Jawapan: Tanah besar: Laos dan Semenanjung Malaysia. Kepulauan: Filipina serta Sabah dan Sarawak.

Elak silap: Memasukkan Malaysia dalam dua kumpulan wilayah tidak menjadikannya dua negara.

Cuba: Apakah bahagian Asia Tenggara bagi Sabah dan Sarawak?

Kepulauan Asia Tenggara.

10.2a Tanah pamah dan pinggir laut

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

Bentuk muka bumi mempengaruhi kegiatan dan pembinaan petempatan. Tanah pamah banyak terdapat di delta dan lembah sungai. Permukaan yang rendah dan relatif rata memudahkan pembinaan serta perhubungan, manakala kawasan yang subur sesuai untuk pertanian. Rantau ini juga mempunyai kawasan pinggir laut, tetapi Laos tidak mempunyai pinggir laut kerana dikelilingi daratan.

• Delta Sungai Mekong di Vietnam, Delta Sungai Irrawaddy di Myanmar dan Lembah Menam Chao Phraya di Thailand ialah contoh tanah pamah.

• Tanah yang subur di delta dan lembah sungai menyokong penanaman padi.

• Petempatan dan jaringan perhubungan lebih mudah dibina di kawasan tanah pamah yang sesuai.

• Semua negara Asia Tenggara mempunyai pinggir laut kecuali Laos.

• Laut di rantau ini termasuk Laut Andaman, Laut China Selatan, Laut Jawa, Laut Sulawesi dan Laut Sulu.

Contoh berlangkah: Dua tapak latihan dibandingkan: P ialah lembah subur yang rata, Q ialah cerun gunung yang curam. Tapak manakah lebih sesuai untuk sawah dan jaringan jalan?

1. Kenal pasti bentuk muka bumi P sebagai tanah pamah.

2. Hubungkan kesuburan lembah dengan penanaman padi.

3. Hubungkan permukaan relatif rata dengan pembinaan jalan.

Jawapan: Tapak P lebih sesuai kerana lembah subur menyokong sawah dan permukaan rata memudahkan pembinaan jalan.

Elak silap: Negara tanpa pinggir laut masih boleh mempunyai sungai; Laos bukan negara tanpa sumber air.

Cuba: Negara Asia Tenggara manakah tidak mempunyai pinggir laut?

Laos.

10.2b Tanah tinggi dan gunung berapi

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

Tanah tinggi Asia Tenggara terdiri daripada kawasan pergunungan dan banjaran. Nama banjaran perlu dipadankan dengan negaranya supaya kita tidak tertukar dengan sungai atau tasik. Beberapa kawasan di Indonesia dan Filipina pula mempunyai gunung berapi. Dalam ulang kaji ini, gunakan contoh lokasi yang diberikan tanpa membuat dakwaan tentang keadaan letusan semasa.

• Tanah tinggi Asia Tenggara merangkumi banjaran gunung lipat muda dan gunung lipat tua.

• Banjaran Arakan Yoma terdapat di Myanmar.

• Banjaran Annam terdapat di Vietnam, manakala Banjaran Bilauktaung terdapat di Thailand.

• Banjaran Crocker terdapat di Malaysia.

• Contoh gunung berapi di Indonesia ialah Gunung Merapi, Gunung Kerinci dan Gunung Krakatau.

• Contoh gunung berapi di Filipina ialah Gunung Mayon dan Gunung Pinatubo.

Contoh berlangkah: Sebuah kad menyatakan Banjaran Crocker, Gunung Mayon dan Gunung Merapi semuanya berada di negara yang sama. Betulkan kad tersebut.

1. Kenal pasti lokasi Banjaran Crocker.

2. Semak contoh gunung berapi Filipina untuk Gunung Mayon.

3. Semak contoh gunung berapi Indonesia untuk Gunung Merapi.

Jawapan: Banjaran Crocker di Malaysia, Gunung Mayon di Filipina dan Gunung Merapi di Indonesia.

Elak silap: Banjaran ialah rangkaian gunung; namanya tidak boleh ditukar ganti dengan nama tasik atau sungai.

Cuba: Padankan Banjaran Annam dengan negaranya.

Vietnam.

10.3a Tiga sungai utama dan kepentingannya

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

Sungai utama menghubungkan bentuk muka bumi dengan kehidupan manusia. Sungai Mekong melibatkan beberapa negara, manakala Sungai Irrawaddy berkait rapat dengan Myanmar dan Menam Chao Phraya dengan Thailand. Pelajari lokasi dan fungsi secara berpasangan. Bekalan air, pertanian, pengangkutan dan perikanan ialah kepentingan yang berbeza, walaupun satu sungai boleh menyokong beberapa kegiatan tersebut.

• Sungai Mekong berpunca di Dataran Tibet dan alirannya menuju ke Vietnam melalui rantau yang merangkumi beberapa negara.

• Lembah Sungai Mekong yang subur menyokong kegiatan pertanian, termasuk penanaman padi.

• Sungai Irrawaddy mengalir di Myanmar menuju ke Laut Andaman.

• Irrawaddy menyokong pengangkutan, bekalan air dan sumber protein melalui kegiatan perikanan; deltanya sesuai untuk padi.

• Menam Chao Phraya mengalir di Thailand menuju ke Teluk Siam; lembah aluvium yang subur menyokong padi.

• Menam Chao Phraya turut digunakan untuk pengangkutan barangan, dan Bangkok dikaitkan dengan pasar terapung.

Contoh berlangkah: Mengapakah lembah Menam Chao Phraya sesuai dibincangkan dalam topik pertanian dan pengangkutan?

1. Kenal pasti lembahnya yang mempunyai tanih aluvium subur.

2. Padankan kesuburan dengan penanaman padi.

3. Kenal pasti sungai sebagai laluan membawa barangan.

Jawapan: Lembahnya menyokong penanaman padi, manakala sungainya menjadi laluan pengangkutan barangan.

Elak silap: Jangan menukar lokasi Irrawaddy di Myanmar dengan lokasi Menam Chao Phraya di Thailand.

Cuba: Sungai manakah di Myanmar yang berakhir di Laut Andaman?

Sungai Irrawaddy.

10.3b Tonle Sap dan Danau Toba

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

Tasik boleh menjadi sumber air, kawasan kegiatan ekonomi dan tempat tarikan pelancong. Tonle Sap terletak di Kemboja, manakala Danau Toba terletak di Sumatera Utara, Indonesia. Kedua-duanya penting kepada penduduk, tetapi ciri dan kegiatan yang ditekankan tidak sama. Gunakan perbandingan berasaskan lokasi, pembentukan dan kegunaan tanpa menganggap semua tasik mempunyai ciri yang serupa.

• Tonle Sap ialah tasik air tawar di Kemboja.

• Air Tonle Sap digunakan untuk keperluan domestik dan pengairan sawah melalui terusan.

• Perikanan air tawar dan pelancongan merupakan kegiatan yang dikaitkan dengan Tonle Sap.

• Danau Toba ialah tasik vulkanik di Sumatera Utara, Indonesia.

• Danau Toba dikaitkan dengan pelancongan serta bekalan air domestik dan pertanian.

• Pulau Samosir terletak di dalam Danau Toba.

Contoh berlangkah: Bandingkan satu persamaan kegunaan dan satu perbezaan lokasi bagi Tonle Sap dan Danau Toba.

1. Kenal pasti kegunaan air yang dikongsi oleh kedua-dua tasik.

2. Padankan Tonle Sap dengan Kemboja.

3. Padankan Danau Toba dengan Sumatera Utara, Indonesia.

Jawapan: Kedua-duanya membekalkan air untuk kegunaan penduduk. Tonle Sap terletak di Kemboja, manakala Danau Toba terletak di Indonesia.

Elak silap: Tonle Sap bukan tasik di Thailand, dan Danau Toba bukan tasik di Filipina.

Cuba: Tasik manakah mempunyai Pulau Samosir?

Danau Toba.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Berapakah negara dalam rantau geografi Asia Tenggara yang dipelajari dalam bab ini?

A. 12

B. 9

C. 10

D. 11

B10Q01 | Asas | 10.1

02. Asia Tenggara terletak di bahagian tenggara benua manakah?

A. Eropah

B. Afrika

C. Amerika Selatan

D. Asia

B10Q02 | Asas | 10.1

03. Nama manakah merupakan negara Asia Tenggara?

A. Bangkok

B. Timor Leste

C. Manila

D. Kuala Lumpur

B10Q03 | Asas | 10.1

04. Wilayah Malaysia manakah tergolong dalam Tanah Besar Asia Tenggara?

A. Sabah

B. Sarawak

C. Sabah dan Sarawak

D. Semenanjung Malaysia

B10Q04 | Asas | 10.1

05. Pasangan negara manakah kedua-duanya dalam bahagian kepulauan?

A. Thailand dan Laos

B. Indonesia dan Filipina

C. Myanmar dan Vietnam

D. Laos dan Kemboja

B10Q05 | Asas | 10.1

06. Negara manakah dikelilingi daratan tanpa pinggir laut?

A. Myanmar

B. Kemboja

C. Laos

D. Vietnam

B10Q06 | Asas | 10.2

07. Delta dan lembah sungai lazimnya dikaitkan dengan bentuk muka bumi yang mana?

A. Tanah pamah

B. Banjaran gunung

C. Tanah tinggi

D. Gunung berapi

B10Q07 | Asas | 10.2

08. Banjaran Arakan Yoma terdapat di negara manakah?

A. Vietnam

B. Malaysia

C. Myanmar

D. Filipina

B10Q08 | Asas | 10.2

09. Pasangan banjaran dan negara manakah betul?

A. Bilauktaung dengan Filipina

B. Arakan Yoma dengan Kemboja

C. Crocker dengan Thailand

D. Annam dengan Vietnam

B10Q09 | Asas | 10.2

10. Gunung Mayon ialah contoh gunung berapi di negara manakah?

A. Filipina

B. Indonesia

C. Malaysia

D. Laos

B10Q10 | Asas | 10.2

11. Sungai manakah mengalir di Myanmar menuju ke Laut Andaman?

A. Sungai Klang

B. Menam Chao Phraya

C. Irrawaddy

D. Mekong

B10Q11 | Asas | 10.3

12. Menam Chao Phraya dikaitkan dengan negara manakah?

A. Kemboja

B. Thailand

C. Indonesia

D. Filipina

B10Q12 | Asas | 10.3

13. Tonle Sap terletak di negara manakah?

A. Laos

B. Myanmar

C. Vietnam

D. Kemboja

B10Q13 | Asas | 10.3

14. Danau Toba terletak di kawasan manakah?

A. Tanah besar Thailand

B. Pulau Luzon, Filipina

C. Sumatera Utara, Indonesia

D. Semenanjung Malaysia

B10Q14 | Asas | 10.3

15. Apakah jenis tasik Danau Toba berdasarkan pembentukannya?

A. Tasik vulkanik

B. Tasik ladam

C. Tasik empangan

D. Tasik buatan perlombongan

B10Q15 | Asas | 10.3

16. Pulau Samosir terletak di dalam tasik manakah?

A. Tonle Sap

B. Tasik Bera

C. Tasik Chini

D. Danau Toba

B10Q16 | Asas | 10.3

17. Mengapakah Malaysia terdapat dalam perbincangan tanah besar dan kepulauan?

A. Semenanjung berada di tanah besar, Sabah dan Sarawak di kepulauan

B. Semua wilayah Malaysia dikelaskan sebagai tanah besar sahaja

C. Semua wilayah Malaysia dikelaskan sebagai kepulauan sahaja

D. Semenanjung berada di kepulauan, Sabah dan Sarawak di tanah besar

B10Q17 | Faham | 10.1

18. Pasangan manakah menunjukkan satu negara tanah besar dan satu negara kepulauan mengikut urutan itu?

A. Vietnam dan Brunei Darussalam

B. Indonesia dan Laos

C. Filipina dan Singapura

D. Myanmar dan Thailand

B10Q18 | Faham | 10.1

19. Mengapakah delta sungai yang subur menjadi kawasan penting untuk penanaman padi?

A. Kawasan ini terdiri daripada cerun pergunungan yang curam

B. Kawasan ini terutama digunakan untuk pembentukan pelabuhan udara

C. Tanih di kawasan ini kurang sesuai untuk menakung air

D. Tanah yang subur menyokong kegiatan pertanian

B10Q19 | Faham | 10.2

20. Apakah kaitan tanah pamah dengan pembinaan petempatan?

A. Kedudukannya memerlukan semua rumah dibina di atas bot

B. Cerun curam memudahkan penyusunan jalan lurus

C. Permukaan relatif rata memudahkan pembinaan

D. Permukaan berbukit memudahkan pembinaan tanpa kerja tanah

B10Q20 | Faham | 10.2

21. Pernyataan manakah tepat tentang Laos?

A. Dikelilingi daratan tetapi masih mempunyai saliran sungai

B. Tidak mempunyai sungai kerana tiada pantai

C. Merupakan negara kepulauan di Laut Sulu

D. Mempunyai pinggir laut di Laut Jawa

B10Q21 | Faham | 10.2

22. Pengelasan manakah betul?

A. Annam ialah tasik dan Toba ialah banjaran

B. Irrawaddy ialah gunung dan Mayon ialah sungai

C. Crocker ialah banjaran dan Pinatubo ialah gunung berapi

D. Mekong ialah laut dan Arakan Yoma ialah delta

B10Q22 | Faham | 10.2

23. Pasangan contoh gunung berapi yang kedua-duanya di Indonesia ialah

A. Arakan Yoma dan Bilauktaung

B. Crocker dan Annam

C. Mayon dan Pinatubo

D. Merapi dan Kerinci

B10Q23 | Faham | 10.2

24. Apakah ciri Sungai Mekong yang membezakannya daripada satu sungai yang terhad dalam sebuah negara?

A. Melibatkan beberapa negara dalam laluannya

B. Alirannya terhad kepada wilayah Indonesia

C. Punca dan muaranya kedua-duanya di Thailand

D. Seluruh alirannya berada dalam Myanmar

B10Q24 | Faham | 10.3

25. Pasangan sungai dan kawasan penghujung aliran manakah kedua-duanya sepadan?

A. Irrawaddy ke Laut Andaman; Menam Chao Phraya ke Teluk Siam

B. Irrawaddy ke Laut Jawa; Menam Chao Phraya ke Laut Sulu

C. Irrawaddy ke Laut Sulawesi; Menam Chao Phraya ke Laut Jawa

D. Irrawaddy ke Teluk Siam; Menam Chao Phraya ke Laut Andaman

B10Q25 | Faham | 10.3

26. Apakah maksud sumber protein dalam kepentingan Sungai Irrawaddy?

A. Air sungai digunakan untuk pengairan sawah

B. Hasil ikan membekalkan makanan

C. Air sungai membekalkan kegunaan domestik

D. Bot membawa barangan ke pasaran

B10Q26 | Faham | 10.3

27. Mengapakah Lembah Menam Chao Phraya sesuai untuk sawah?

A. Tanih aluvium yang subur

B. Tanih pesisir yang masin

C. Cerun gunung yang curam

D. Permukaan yang diliputi batuan gunung

B10Q27 | Faham | 10.3

28. Pemuatan kayu dan barangan pukal ke dalam bot menunjukkan sungai berfungsi sebagai

A. kawasan pengairan sawah

B. laluan pengangkutan

C. kawasan perikanan

D. sumber air domestik

B10Q28 | Faham | 10.3

29. Bagaimanakah terusan dari Tonle Sap menyokong penanaman padi?

A. Membawa hasil tangkapan ke tempat memproses ikan

B. Membawa air ke kawasan sawah

C. Menyambungkan kawasan perindustrian dengan pelabuhan

D. Menyediakan laluan bot pelancong melihat tasik

B10Q29 | Faham | 10.3

30. Apakah persamaan Tonle Sap dan Danau Toba yang dinyatakan dalam pelajaran?

A. Kedua-duanya tasik buatan empangan

B. Kedua-duanya terletak di Filipina

C. Kedua-duanya membekalkan air kepada penduduk

D. Kedua-duanya berada di negara tanpa pinggir laut

B10Q30 | Faham | 10.3

31. Perbezaan manakah tepat antara Tonle Sap dan Danau Toba?

A. Tonle Sap di Vietnam, Danau Toba di Malaysia

B. Tonle Sap di Kemboja, Danau Toba di Indonesia

C. Tonle Sap di Indonesia, Danau Toba di Kemboja

D. Tonle Sap di Thailand, Danau Toba di Filipina

B10Q31 | Faham | 10.3

32. Mengapakah satu tasik boleh menyokong beberapa kegiatan ekonomi?

A. Fungsi tasik hanya ditentukan oleh nama negaranya

B. Semua kawasan tasik mesti digunakan untuk industri sahaja

C. Tasik hanya menyokong satu kegiatan ekonomi pada satu masa

D. Air dan kawasan tasik boleh menyokong pertanian, perikanan atau pelancongan

B10Q32 | Faham | 10.3

33. Murid menyusun Laos, Thailand dan Vietnam dalam kumpulan P; Indonesia, Filipina dan Singapura dalam kumpulan Q. Tajuk manakah paling sesuai?

A. P: semuanya negara pulau; Q: semuanya bersambung dengan daratan Asia

B. P: kepulauan; Q: tanah besar

C. P: tanah besar; Q: kepulauan

D. P: semuanya tanpa pinggir laut; Q: semuanya tanpa sungai

B10Q33 | Aplikasi | 10.1

34. Situasi rekaan: tapak P ialah lembah rata yang subur, tapak Q ialah banjaran curam. Murid memilih tapak bagi sawah dan jalan yang lebih mudah dibina. Keputusan manakah mempunyai alasan yang sesuai?

A. P, kerana semua lembah ialah pusat pelabuhan laut

B. Q, kerana cerun curam lebih mudah diratakan daripada lembah

C. P, kerana tanah subur menyokong sawah dan kerataan memudahkan jalan

D. Q, kerana semua banjaran mempunyai tanah sawah yang luas

B10Q34 | Aplikasi | 10.2

35. Satu jadual salah melabel Gunung Pinatubo sebagai gunung berapi Indonesia. Pembetulan manakah tepat?

A. Tukar negara kepada Laos

B. Tukar negara kepada Malaysia

C. Tukar negara kepada Filipina

D. Tukar negara kepada Thailand

B10Q35 | Aplikasi | 10.2

36. Sebuah laporan latihan membincangkan bot mengangkut barang dan sawah di delta Sungai Irrawaddy. Dua kepentingan apakah ditunjukkan?

A. Pelancongan dan perlombongan

B. Pengangkutan dan pertanian

C. Perhutanan dan penerbangan

D. Pentadbiran dan pendidikan

B10Q36 | Aplikasi | 10.3

37. Kumpulan belajar memilih sungai di Thailand yang menuju ke Teluk Siam dan mempunyai lembah aluvium. Sungai manakah patut dikaji?

A. Irrawaddy

B. Menam Chao Phraya

C. Sungai Rajang

D. Mekong

B10Q37 | Aplikasi | 10.3

38. Kad kajian menyebut tasik di Kemboja, perikanan air tawar dan pengairan sawah. Apakah nama tasik itu?

A. Tasik Chini

B. Tasik Kenyir

C. Danau Toba

D. Tonle Sap

B10Q38 | Aplikasi | 10.3

39. Dua nota disediakan: A menerangkan pengairan sawah melalui terusan dari tasik di Kemboja; B menerangkan lawatan ke Pulau Samosir. Padanan tempat manakah betul?

A. A: Tonle Sap; B: Danau Toba

B. A: Menam Chao Phraya; B: Danau Toba

C. A: Sungai Irrawaddy; B: Tonle Sap

D. A: Danau Toba; B: Tonle Sap

B10Q39 | Aplikasi | 10.3

40. Sebuah jadual menamakan Lembah Menam Chao Phraya sebagai kawasan tanah tinggi di Filipina. Pasangan pembetulan manakah tepat?

A. Pinggir laut di Laos

B. Tanah pamah di Thailand

C. Tanah tinggi di Myanmar

D. Tanah pamah di Indonesia

B10Q40 | Aplikasi | 10.2

Jawapan dan penerangan

01 D	**02 D**	**03 B**	**04 D**	**05 B**	**06 C**	**07 A**	**08 C**
09 D	**10 A**	**11 C**	**12 B**	**13 D**	**14 C**	**15 A**	**16 D**
17 A	**18 A**	**19 D**	**20 C**	**21 A**	**22 C**	**23 D**	**24 A**
25 A	**26 B**	**27 A**	**28 B**	**29 B**	**30 C**	**31 B**	**32 D**
33 C	**34 C**	**35 C**	**36 B**	**37 B**	**38 D**	**39 A**	**40 B**

01. D | 11

Rantau Asia Tenggara merangkumi sebelas negara, termasuk Timor Leste.

Buku teks KPM hlm. 110 | Rujukan 4.1.1

02. D | Asia

Asia Tenggara merupakan sebahagian daripada Benua Asia.

Buku teks KPM hlm. 110 | Rujukan 4.1.1

03. B | Timor Leste

Timor Leste ialah negara, manakala tiga pilihan lain ialah bandar.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

04. D | Semenanjung Malaysia

Semenanjung Malaysia berada dalam bahagian tanah besar; Sabah dan Sarawak dalam kepulauan.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

05. B | Indonesia dan Filipina

Indonesia dan Filipina tergolong dalam Kepulauan Asia Tenggara.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

06. C | Laos

Laos tidak mempunyai pinggir laut, berbeza daripada tiga pilihan lain.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

07. A | Tanah pamah

Tanah pamah banyak terdapat di delta dan lembah sungai.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

08. C | Myanmar

Banjaran Arakan Yoma terdapat di Myanmar.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

09. D | Annam dengan Vietnam

Banjaran Annam berada di Vietnam; pasangan lain tidak sepadan.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

10. A | Filipina

Gunung Mayon ialah contoh gunung berapi di Filipina.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

11. C | Irrawaddy

Sungai Irrawaddy mengalir dari utara ke selatan Myanmar dan berakhir di Laut Andaman.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

12. B | Thailand

Menam Chao Phraya ialah sungai utama di Thailand.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

13. D | Kemboja

Tonle Sap terletak di Kemboja.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

14. C | Sumatera Utara, Indonesia

Danau Toba terletak di Sumatera Utara, Indonesia.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

15. A | Tasik vulkanik

Danau Toba terbentuk berkaitan kegiatan gunung berapi, maka merupakan tasik vulkanik.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

16. D | Danau Toba

Pulau Samosir terletak di Danau Toba.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

17. A | Semenanjung berada di tanah besar, Sabah dan Sarawak di kepulauan

Malaysia ialah satu negara yang mempunyai wilayah dalam kedua-dua bahagian geografi.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

18. A | Vietnam dan Brunei Darussalam

Vietnam berada di tanah besar, manakala Brunei Darussalam berada di bahagian kepulauan.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

19. D | Tanah yang subur menyokong kegiatan pertanian

Kesuburan tanah di kawasan delta menyokong pertanian seperti penanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

20. C | Permukaan relatif rata memudahkan pembinaan

Permukaan tanah pamah yang relatif rata memudahkan petempatan dan jaringan perhubungan dibina.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

21. A | Dikelilingi daratan tetapi masih mempunyai saliran sungai

Laos tidak mempunyai pinggir laut, tetapi sungai seperti Mekong berkaitan dengan negara ini.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

22. C | Crocker ialah banjaran dan Pinatubo ialah gunung berapi

Crocker merupakan banjaran, manakala Pinatubo merupakan gunung berapi.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

23. D | Merapi dan Kerinci

Merapi dan Kerinci ialah contoh gunung berapi di Indonesia.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

24. A | Melibatkan beberapa negara dalam laluannya

Mekong berkaitan dengan beberapa negara sebelum berakhir di Vietnam.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

25. A | Irrawaddy ke Laut Andaman; Menam Chao Phraya ke Teluk Siam

Irrawaddy berakhir di Laut Andaman, manakala Menam Chao Phraya menuju ke Teluk Siam.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

26. B | Hasil ikan membekalkan makanan

Ikan daripada sungai menjadi sumber makanan dan protein kepada penduduk.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

27. A | Tanih aluvium yang subur

Tanih aluvium yang subur menyokong penanaman padi.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

28. B | laluan pengangkutan

Membawa barangan melalui sungai merupakan fungsi pengangkutan.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

29. B | Membawa air ke kawasan sawah

Terusan menyalurkan air tasik untuk pengairan sawah.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

30. C | Kedua-duanya membekalkan air kepada penduduk

Kedua-dua tasik menyediakan air untuk kegunaan penduduk dan dikaitkan dengan pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

31. B | Tonle Sap di Kemboja, Danau Toba di Indonesia

Lokasi kedua-dua tasik berbeza: Kemboja bagi Tonle Sap dan Indonesia bagi Danau Toba.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

32. D | Air dan kawasan tasik boleh menyokong pertanian, perikanan atau pelancongan

Tasik boleh menyokong pengairan, hasil ikan dan tarikan pelancongan, bergantung pada cirinya.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

33. C | P: tanah besar; Q: kepulauan

P mengandungi negara tanah besar, manakala Q mengandungi negara kepulauan.

Buku teks KPM hlm. 111 | Rujukan 4.1.1

34. C | P, kerana tanah subur menyokong sawah dan kerataan memudahkan jalan

P memenuhi keperluan kesuburan untuk pertanian serta kerataan relatif untuk pembinaan jalan.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

35. C | Tukar negara kepada Filipina

Gunung Pinatubo ialah gunung berapi di Filipina.

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

36. B | Pengangkutan dan pertanian

Bot barangan menunjukkan pengangkutan, manakala sawah menunjukkan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

37. B | Menam Chao Phraya

Ketiga-tiga petunjuk sepadan dengan Menam Chao Phraya.

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

38. D | Tonle Sap

Tonle Sap terletak di Kemboja serta menyokong perikanan dan pengairan.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

39. A | A: Tonle Sap; B: Danau Toba

Pengairan tasik di Kemboja sepadan dengan Tonle Sap, manakala Pulau Samosir terletak di Danau Toba.

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

40. B | Tanah pamah di Thailand

Lembah Menam Chao Phraya ialah contoh tanah pamah di Thailand.

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 10 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Bentuk Muka Bumi dan Saliran di Asia Tenggara

Subjektif dan huraian / esei

Kenali sebelas negara Asia Tenggara, bandingkan bentuk muka buminya dan hubungkan sungai serta tasik utama dengan kehidupan penduduk.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 108-119 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B10S01 | 10.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Murid menyediakan senarai negara Asia Tenggara. Mereka perlu membezakan negara daripada bandar serta mengelaskan negara mengikut bahagian rantau.

(a) Nyatakan dua nama negara Asia Tenggara selain Malaysia. [2 markah]

(b) Kelaskan Laos, Kemboja, Indonesia dan Filipina kepada tanah besar atau kepulauan. [4 markah]

B10S02 | 10.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Sebuah peta rujukan membahagikan Asia Tenggara kepada tanah besar dan kepulauan. Soalan ini boleh dijawab berdasarkan nama wilayah dan negara tanpa membaca peta tertentu.

(a) Jelaskan kedudukan Semenanjung Malaysia serta Sabah dan Sarawak dalam dua bahagian tersebut. [2 markah]

(b) Berikan dua negara tanah besar dan dua negara kepulauan selain Malaysia. [4 markah]

B10S03 | 10.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

Sebuah kumpulan membandingkan tanah pamah dan pinggir laut di Asia Tenggara.

(a) Namakan dua contoh delta atau lembah tanah pamah berserta negaranya. [2 markah]

(b) Nyatakan satu negara tanpa pinggir laut dan tiga laut di Asia Tenggara. [4 markah]

B10S04 | 10.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

Kad bentuk muka bumi perlu disusun mengikut banjaran dan gunung berapi, bersama negara yang betul.

(a) Berikan dua padanan banjaran dengan negaranya. [2 markah]

(b) Berikan dua contoh gunung berapi Indonesia dan dua contoh gunung berapi Filipina. [4 markah]

B10S05 | 10.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

Sungai mempunyai beberapa kepentingan yang berbeza kepada penduduk. Jangan mengira dua ayat yang menyatakan kegunaan sama sebagai dua fakta.

(a) Padankan Sungai Irrawaddy dan Menam Chao Phraya dengan negaranya. [2 markah]

(b) Terangkan empat kepentingan Sungai Irrawaddy kepada penduduk. [4 markah]

B10S06 | 10.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

Sungai Mekong menunjukkan bahawa sistem saliran boleh melibatkan beberapa negara. Gunakan lokasi yang dipelajari, tanpa menganggap sungai ini terhad kepada satu negara.

(a) Nyatakan kawasan punca Sungai Mekong dan negara tempat alirannya berakhir. [2 markah]

(b) Namakan empat negara Asia Tenggara selain Vietnam yang berkaitan dengan laluan Sungai Mekong dalam buku teks. [4 markah]

B10S07 | 10.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

Kumpulan kajian memilih Menam Chao Phraya untuk menerangkan hubungan saliran dengan kegiatan penduduk.

(a) Nyatakan negara dan teluk yang dikaitkan dengan aliran Menam Chao Phraya. [2 markah]

(b) Berikan empat ciri atau kepentingan lembah dan sungai ini: satu sifat tanih, satu kegiatan pertanian, satu kegunaan pengangkutan dan satu tarikan bandar yang berkaitan. [4 markah]

B10S08 | 10.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

Tonle Sap merupakan contoh tasik utama di tanah besar Asia Tenggara.

(a) Nyatakan negara lokasi Tonle Sap dan jenis air tasiknya. [2 markah]

(b) Huraikan empat kegunaan atau kegiatan yang dikaitkan dengan Tonle Sap. [4 markah]

B10S09 | 10.3

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

Sebuah kad menyatakan Danau Toba ialah tasik buatan di Filipina. Murid perlu membetulkannya dan menerangkan ciri sebenar yang dipelajari.

(a) Betulkan dua kesalahan kad: lokasi dan cara pembentukan tasik. [2 markah]

(b) Namakan satu pulau dalam Danau Toba dan nyatakan tiga kepentingan tasik Danau Toba kepada penduduk. [4 markah]

B10S10 | 10.2

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 112-115 | Rujukan 4.1.2, 4.1.3

Situasi rekaan untuk latihan: P ialah delta yang rata dan subur. Q ialah banjaran tinggi. R ialah tasik vulkanik dengan sebuah pulau di dalamnya. S ialah sungai utama Myanmar yang menuju ke Laut Andaman.

(a) Kelaskan bentuk muka bumi P dan Q. [2 markah]

(b) Berikan satu contoh bernama bagi P, satu bagi Q, kemudian kenal pasti R dan S. Sertakan negara untuk setiap jawapan. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B10E01 | 10.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Murid menyediakan penerangan ringkas tentang negara dan pembahagian Asia Tenggara.

Terangkan kedudukan rantau dan bilangan negaranya. Berikan dua negara tanah besar dan dua negara kepulauan selain Malaysia. Akhir sekali, jelaskan pembahagian wilayah Malaysia.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan benua dan bilangan negara.
2. Susun empat contoh negara dalam dua kumpulan.
3. Akhiri dengan Semenanjung Malaysia serta Sabah dan Sarawak.

B10E02 | 10.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 112-113 | Rujukan 4.1.2

Papan ulang kaji bertema tanah pamah, tanah tinggi dan gunung berapi akan disediakan.

Berikan dua contoh tanah pamah berserta negara, dua kepentingan tanah pamah, dua contoh banjaran berserta negara dan dua contoh gunung berapi berserta negara.

Rangka bantuan

1. Gunakan delta atau lembah untuk tanah pamah.
2. Bezakan dua kepentingan daripada nama lokasi.
3. Asingkan banjaran daripada gunung berapi.

B10E03 | 10.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

Sungai Mekong, Irrawaddy dan Menam Chao Phraya menyokong kehidupan penduduk dengan cara yang berkaitan dengan lokasinya.

Nyatakan punca dan negara penghujung Sungai Mekong serta satu kepentingan lembahnya. Bagi Irrawaddy, nyatakan negara, kawasan muara dan satu kepentingan. Bagi Menam Chao Phraya, nyatakan negara dan satu kepentingan.

Rangka bantuan

1. Susun jawapan mengikut tiga sungai.
2. Bezakan punca, muara dan negara.
3. Gunakan kepentingan yang dipelajari bagi setiap sungai.

B10E04 | 10.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

Tonle Sap dan Danau Toba digunakan untuk membandingkan tasik utama Asia Tenggara.

Bagi Tonle Sap, nyatakan negara dan tiga kepentingan. Bagi Danau Toba, nyatakan lokasi, jenis pembentukan, sebuah pulau di dalamnya dan satu kepentingan.

Rangka bantuan

1. Gunakan Kemboja bagi tasik pertama.
2. Pilih tiga kegunaan Tonle Sap yang berbeza.
3. Gunakan Sumatera Utara, vulkanik dan Samosir bagi tasik kedua.

B10E05 | 10.2

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 111-115 | Rujukan 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3

Situasi rekaan untuk latihan: sebuah persembahan membandingkan Thailand dengan Indonesia. Persembahan perlu meliputi bahagian rantau, bentuk muka bumi dan saliran.

Bagi Thailand, nyatakan bahagian rantau, satu banjaran, satu sungai utama dan satu kepentingan sungai itu. Bagi Indonesia, nyatakan bahagian rantau, satu gunung berapi, satu tasik utama dan satu kepentingan tasik itu.

Rangka bantuan

1. Susun dua bahagian berdasarkan negara.
2. Padankan semua nama ciri dengan negara yang betul.
3. Hubungkan sungai dan tasik dengan kegunaan penduduk.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B10S01 | 10.1

Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

(a) Nyatakan dua nama negara Asia Tenggara selain Malaysia.

Contoh jawapan

Thailand dan Vietnam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu nama negara Asia Tenggara yang betul selain Malaysia.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi nama negara Asia Tenggara yang berbeza dan betul selain Malaysia.

Terima mana-mana dua daripada Myanmar, Thailand, Laos, Kemboja, Vietnam, Singapura, Brunei Darussalam, Indonesia, Timor Leste dan Filipina.

(b) Kelaskan Laos, Kemboja, Indonesia dan Filipina kepada tanah besar atau kepulauan.

Contoh jawapan

Laos dan Kemboja berada dalam bahagian tanah besar. Indonesia dan Filipina berada dalam bahagian kepulauan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Laos: tanah besar.

☐ P2 (1 markah): Kemboja: tanah besar.

☐ P3 (1 markah): Indonesia: kepulauan.

☐ P4 (1 markah): Filipina: kepulauan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

B10S02 | 10.1

Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

(a) Jelaskan kedudukan Semenanjung Malaysia serta Sabah dan Sarawak dalam dua bahagian tersebut.

Contoh jawapan

Semenanjung Malaysia berada dalam bahagian tanah besar, manakala Sabah dan Sarawak berada dalam bahagian kepulauan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Semenanjung Malaysia tergolong dalam Tanah Besar Asia Tenggara.

☐ P2 (1 markah): Sabah dan Sarawak tergolong dalam Kepulauan Asia Tenggara.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

(b) Berikan dua negara tanah besar dan dua negara kepulauan selain Malaysia.

Contoh jawapan

Myanmar dan Vietnam ialah negara tanah besar. Singapura dan Timor Leste ialah negara kepulauan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu negara tanah besar selain Malaysia, contohnya Myanmar.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi negara tanah besar yang berbeza, contohnya Vietnam.

☐ P3 (1 markah): Satu negara kepulauan selain Malaysia, contohnya Singapura.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi negara kepulauan yang berbeza, contohnya Timor Leste.

Terima negara tanah besar Myanmar, Thailand, Laos, Kemboja atau Vietnam; kepulauan Singapura, Brunei Darussalam, Indonesia, Timor Leste atau Filipina. Kira setiap contoh berbeza sekali.

B10S03 | 10.2

Buku teks KPM hlm. 112 | Rujukan 4.1.2

(a) Namakan dua contoh delta atau lembah tanah pamah berserta negaranya.

Contoh jawapan

Delta Sungai Mekong di Vietnam dan Lembah Menam Chao Phraya di Thailand.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu padanan lokasi tanah pamah dan negara yang tepat.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi padanan lokasi tanah pamah dan negara yang berbeza serta tepat.

Terima juga Delta Sungai Irrawaddy di Myanmar. Satu nama lokasi bersama negara ialah satu padanan bernilai satu markah.

(b) Nyatakan satu negara tanpa pinggir laut dan tiga laut di Asia Tenggara.

Contoh jawapan

Laos tidak mempunyai pinggir laut. Tiga contoh laut ialah Laut Andaman, Laut China Selatan dan Laut Sulu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Laos sebagai negara tanpa pinggir laut.

☐ P2 (1 markah): Satu laut yang tepat, contohnya Laut Andaman.

☐ P3 (1 markah): Satu lagi laut berbeza, contohnya Laut China Selatan.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi laut berbeza, contohnya Laut Sulu.

Terima mana-mana tiga laut dalam contoh bab: Laut Andaman, Laut China Selatan, Laut Jawa, Laut Sulawesi atau Laut Sulu.

B10S04 | 10.2

Buku teks KPM hlm. 113 | Rujukan 4.1.2

(a) Berikan dua padanan banjaran dengan negaranya.

Contoh jawapan

Banjaran Annam di Vietnam dan Banjaran Crocker di Malaysia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu padanan banjaran dan negara tepat, contohnya Annam di Vietnam.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi padanan berbeza dan tepat, contohnya Crocker di Malaysia.

Terima Arakan Yoma di Myanmar atau Bilauktaung di Thailand. Nama dan negara bersama-sama membentuk satu padanan.

(b) Berikan dua contoh gunung berapi Indonesia dan dua contoh gunung berapi Filipina.

Contoh jawapan

Gunung Merapi dan Gunung Kerinci berada di Indonesia. Gunung Mayon dan Gunung Pinatubo berada di Filipina.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu gunung berapi Indonesia, contohnya Merapi.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi gunung berapi Indonesia, contohnya Kerinci.

☐ P3 (1 markah): Gunung Mayon di Filipina.

☐ P4 (1 markah): Gunung Pinatubo di Filipina.

Terima Gunung Krakatau sebagai salah satu daripada dua contoh Indonesia.

B10S05 | 10.3

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

(a) Padankan Sungai Irrawaddy dan Menam Chao Phraya dengan negaranya.

Contoh jawapan

Sungai Irrawaddy berada di Myanmar, manakala Menam Chao Phraya berada di Thailand.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai Irrawaddy: Myanmar.

☐ P2 (1 markah): Menam Chao Phraya: Thailand.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

(b) Terangkan empat kepentingan Sungai Irrawaddy kepada penduduk.

Contoh jawapan

Sungai Irrawaddy menjadi laluan pengangkutan dan membekalkan air kepada penduduk. Kegiatan perikanan menyediakan makanan serta protein. Kawasan deltanya yang subur pula sesuai untuk penanaman padi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menjadi laluan perhubungan atau pengangkutan.

☐ P2 (1 markah): Membekalkan air untuk kegunaan penduduk.

☐ P3 (1 markah): Menyediakan sumber ikan atau protein.

☐ P4 (1 markah): Delta suburnya menyokong penanaman padi.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

B10S06 | 10.3

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

(a) Nyatakan kawasan punca Sungai Mekong dan negara tempat alirannya berakhir.

Contoh jawapan

Sungai Mekong berpunca di Dataran Tibet dan alirannya berakhir di Vietnam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Berpunca di Dataran Tibet.

☐ P2 (1 markah): Berakhir di Vietnam.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

(b) Namakan empat negara Asia Tenggara selain Vietnam yang berkaitan dengan laluan Sungai Mekong dalam buku teks.

Contoh jawapan

Empat negara tersebut ialah Myanmar, Thailand, Laos dan Kemboja.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Myanmar.

☐ P2 (1 markah): Thailand.

☐ P3 (1 markah): Laos.

☐ P4 (1 markah): Kemboja.

Terima urutan berbeza; soalan ini meminta negara yang berkaitan dengan laluan, bukan urutan lintasan sempadan.

B10S07 | 10.3

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

(a) Nyatakan negara dan teluk yang dikaitkan dengan aliran Menam Chao Phraya.

Contoh jawapan

Menam Chao Phraya mengalir di Thailand menuju ke Teluk Siam.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Thailand.

☐ P2 (1 markah): Teluk Siam.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

(b) Berikan empat ciri atau kepentingan lembah dan sungai ini: satu sifat tanih, satu kegiatan pertanian, satu kegunaan pengangkutan dan satu tarikan bandar yang berkaitan.

Contoh jawapan

Lembahnya mempunyai tanih aluvium yang subur dan menyokong penanaman padi. Sungainya digunakan untuk mengangkut barangan pukal seperti kayu balak. Pasar terapung di Bangkok pula ialah tarikan bandar yang berkaitan dengan saliran ini.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lembah mempunyai tanih aluvium yang subur.

☐ P2 (1 markah): Penanaman padi dijalankan di kawasan lembah.

☐ P3 (1 markah): Sungai digunakan mengangkut barangan seperti kayu balak atau barangan pukal.

☐ P4 (1 markah): Pasar terapung di Bangkok menjadi tarikan yang berkaitan dengan sungai.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

B10S08 | 10.3

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

(a) Nyatakan negara lokasi Tonle Sap dan jenis air tasiknya.

Contoh jawapan

Tonle Sap terletak di Kemboja dan merupakan tasik air tawar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kemboja.

☐ P2 (1 markah): Air tawar.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

(b) Huraikan empat kegunaan atau kegiatan yang dikaitkan dengan Tonle Sap.

Contoh jawapan

Tonle Sap membekalkan air domestik dan air pengairan sawah melalui terusan. Tasik ini turut menyokong perikanan air tawar serta pelancongan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bekalan air untuk keperluan domestik.

☐ P2 (1 markah): Pengairan sawah melalui terusan.

☐ P3 (1 markah): Perikanan air tawar.

☐ P4 (1 markah): Pelancongan di kawasan tasik.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

B10S09 | 10.3

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

(a) Betulkan dua kesalahan kad: lokasi dan cara pembentukan tasik.

Contoh jawapan

Danau Toba terletak di Sumatera Utara, Indonesia. Tasik ini bersifat vulkanik dan terbentuk berkaitan kegiatan gunung berapi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Danau Toba terletak di Sumatera Utara, Indonesia.

☐ P2 (1 markah): Danau Toba ialah tasik vulkanik yang berkaitan dengan kegiatan gunung berapi, bukan tasik buatan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

(b) Namakan satu pulau dalam Danau Toba dan nyatakan tiga kepentingan tasik Danau Toba kepada penduduk.

Contoh jawapan

Pulau Samosir terletak di dalam Danau Toba. Tasik ini membekalkan air untuk kegunaan domestik dan pertanian serta menjadi tarikan pelancongan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pulau Samosir.

☐ P2 (1 markah): Bekalan air untuk kegunaan domestik.

☐ P3 (1 markah): Bekalan air untuk kegiatan pertanian.

☐ P4 (1 markah): Tarikan pelancongan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

B10S10 | 10.2

Buku teks KPM hlm. 112-115 | Rujukan 4.1.2, 4.1.3

(a) Kelaskan bentuk muka bumi P dan Q.

Contoh jawapan

P ialah tanah pamah, manakala Q ialah tanah tinggi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: tanah pamah.

☐ P2 (1 markah): Q: tanah tinggi.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali sahaja.

(b) Berikan satu contoh bernama bagi P, satu bagi Q, kemudian kenal pasti R dan S. Sertakan negara untuk setiap jawapan.

Contoh jawapan

P boleh diwakili Delta Sungai Mekong di Vietnam. Q boleh diwakili Banjaran Annam di Vietnam. R ialah Danau Toba di Indonesia, manakala S ialah Sungai Irrawaddy di Myanmar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Contoh P: Delta Mekong di Vietnam atau Delta Irrawaddy di Myanmar.

☐ P2 (1 markah): Contoh Q: satu banjaran Asia Tenggara dengan negara yang tepat.

☐ P3 (1 markah): R: Danau Toba di Indonesia.

☐ P4 (1 markah): S: Sungai Irrawaddy di Myanmar.

Untuk Q, terima Arakan Yoma di Myanmar, Bilauktaung di Thailand atau Crocker di Malaysia. Bagi P, contoh mesti delta, bukan sekadar lembah.

B10E01 | 10.1

Buku teks KPM hlm. 110-111 | Rujukan 4.1.1

Terangkan kedudukan rantau dan bilangan negaranya. Berikan dua negara tanah besar dan dua negara kepulauan selain Malaysia. Akhir sekali, jelaskan pembahagian wilayah Malaysia.

Contoh jawapan

Asia Tenggara terletak di bahagian tenggara Benua Asia dan merangkumi sebelas negara. Thailand dan Vietnam ialah dua contoh negara tanah besar. Indonesia dan Filipina pula ialah dua contoh negara kepulauan.

Malaysia ialah satu negara yang mempunyai wilayah dalam kedua-dua bahagian. Semenanjung Malaysia terletak dalam Tanah Besar Asia Tenggara, manakala Sabah dan Sarawak terletak dalam Kepulauan Asia Tenggara.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Asia Tenggara terletak di bahagian tenggara Benua Asia.

☐ P2 (1 markah): Rantau ini merangkumi sebelas negara.

☐ P3 (1 markah): Satu negara tanah besar selain Malaysia.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi negara tanah besar berbeza.

☐ P5 (1 markah): Satu negara kepulauan selain Malaysia.

☐ P6 (1 markah): Satu lagi negara kepulauan berbeza.

☐ P7 (1 markah): Semenanjung Malaysia berada dalam bahagian tanah besar.

☐ P8 (1 markah): Sabah dan Sarawak berada dalam bahagian kepulauan.

Terima huraian setara yang tepat. Setiap fakta atau padanan berbeza dinilai sekali. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

B10E02 | 10.2

Buku teks KPM hlm. 112-113 | Rujukan 4.1.2

Berikan dua contoh tanah pamah berserta negara, dua kepentingan tanah pamah, dua contoh banjaran berserta negara dan dua contoh gunung berapi berserta negara.

Contoh jawapan

Delta Sungai Mekong di Vietnam dan Lembah Menam Chao Phraya di Thailand ialah contoh tanah pamah. Kawasan subur menyokong penanaman padi, manakala permukaan yang relatif rata memudahkan pembinaan petempatan dan jaringan perhubungan.

Banjaran Annam di Vietnam dan Banjaran Crocker di Malaysia ialah contoh tanah tinggi. Gunung Merapi di Indonesia dan Gunung Mayon di Filipina pula ialah contoh gunung berapi. Nama lokasi perlu dipadankan dengan negara yang tepat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu contoh tanah pamah dengan negara tepat.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi contoh tanah pamah dan negara yang berbeza.

☐ P3 (1 markah): Tanah pamah subur menyokong pertanian seperti padi.

☐ P4 (1 markah): Permukaan rata memudahkan petempatan atau jaringan perhubungan dibina.

☐ P5 (1 markah): Satu banjaran dengan negara tepat.

☐ P6 (1 markah): Satu lagi banjaran dan negara yang berbeza.

☐ P7 (1 markah): Satu gunung berapi dengan negara tepat.

☐ P8 (1 markah): Satu lagi gunung berapi yang berbeza dengan padanan negara yang tepat; negara boleh sama.

Terima huraian setara yang tepat. Setiap fakta atau padanan berbeza dinilai sekali. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

B10E03 | 10.3

Buku teks KPM hlm. 114 | Rujukan 4.1.3

Nyatakan punca dan negara penghujung Sungai Mekong serta satu kepentingan lembahnya. Bagi Irrawaddy, nyatakan negara, kawasan muara dan satu kepentingan. Bagi Menam Chao Phraya, nyatakan negara dan satu kepentingan.

Contoh jawapan

Sungai Mekong berpunca di Dataran Tibet dan berakhir di Vietnam. Lembahnya yang subur menyokong pertanian padi. Sungai Irrawaddy pula mengalir di Myanmar menuju ke Laut Andaman dan menjadi laluan pengangkutan penduduk serta barangan.

Menam Chao Phraya mengalir di Thailand. Lembahnya mempunyai tanih aluvium yang subur untuk penanaman padi. Ketiga-tiga sungai perlu diterangkan mengikut ciri masing-masing tanpa menukar lokasi antara satu sama lain.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Punca Mekong di Dataran Tibet.

☐ P2 (1 markah): Aliran Mekong berakhir di Vietnam.

☐ P3 (1 markah): Lembah Mekong subur dan menyokong pertanian padi.

☐ P4 (1 markah): Irrawaddy mengalir di Myanmar.

☐ P5 (1 markah): Irrawaddy berakhir di Laut Andaman.

☐ P6 (1 markah): Satu kepentingan Irrawaddy yang tepat seperti pengangkutan.

☐ P7 (1 markah): Menam Chao Phraya mengalir di Thailand.

☐ P8 (1 markah): Satu kepentingan Menam Chao Phraya yang tepat seperti pengangkutan barangan atau pertanian padi.

Terima huraian setara yang tepat. Setiap fakta atau padanan berbeza dinilai sekali. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

B10E04 | 10.3

Buku teks KPM hlm. 115 | Rujukan 4.1.3

Bagi Tonle Sap, nyatakan negara dan tiga kepentingan. Bagi Danau Toba, nyatakan lokasi, jenis pembentukan, sebuah pulau di dalamnya dan satu kepentingan.

Contoh jawapan

Tonle Sap terletak di Kemboja. Tasik ini membekalkan air untuk kegunaan domestik, menyalurkan air ke sawah melalui terusan dan menyokong perikanan air tawar. Kegunaan tersebut menunjukkan hubungan tasik dengan kehidupan penduduk.

Danau Toba terletak di Sumatera Utara, Indonesia. Tasik ini bersifat vulkanik dan mempunyai Pulau Samosir di dalamnya. Kawasan tasik menjadi tarikan pelancongan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tonle Sap di Kemboja.

☐ P2 (1 markah): Kepentingan Tonle Sap yang ke-1, berbeza daripada isi lain: bekalan air domestik, pengairan, perikanan atau pelancongan.

☐ P3 (1 markah): Kepentingan Tonle Sap yang ke-2, berbeza daripada isi lain: bekalan air domestik, pengairan, perikanan atau pelancongan.

☐ P4 (1 markah): Kepentingan Tonle Sap yang ke-3, berbeza daripada isi lain: bekalan air domestik, pengairan, perikanan atau pelancongan.

☐ P5 (1 markah): Danau Toba di Sumatera Utara, Indonesia.

☐ P6 (1 markah): Danau Toba ialah tasik vulkanik.

☐ P7 (1 markah): Pulau Samosir berada dalam Danau Toba.

☐ P8 (1 markah): Satu kepentingan Danau Toba yang tepat seperti pelancongan.

Terima mana-mana tiga kepentingan Tonle Sap yang berbeza daripada bekalan air domestik, pengairan padi, perikanan air tawar dan pelancongan. Bagi Toba, terima pelancongan, bekalan air domestik atau pertanian.

B10E05 | 10.2

Buku teks KPM hlm. 111-115 | Rujukan 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3

Bagi Thailand, nyatakan bahagian rantau, satu banjaran, satu sungai utama dan satu kepentingan sungai itu. Bagi Indonesia, nyatakan bahagian rantau, satu gunung berapi, satu tasik utama dan satu kepentingan tasik itu.

Contoh jawapan

Thailand terletak dalam Tanah Besar Asia Tenggara. Banjaran Bilauktaung ialah contoh tanah tingginya, manakala Menam Chao Phraya ialah sungai utamanya yang dipelajari. Lembah sungai ini menyokong penanaman padi.

Indonesia berada dalam Kepulauan Asia Tenggara. Gunung Merapi ialah contoh gunung berapi dan Danau Toba ialah contoh tasik utamanya. Danau Toba menjadi kawasan pelancongan. Perbandingan ini menggabungkan lokasi dengan bentuk muka bumi dan kepentingan saliran.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Thailand dalam Tanah Besar Asia Tenggara.

☐ P2 (1 markah): Banjaran Bilauktaung di Thailand.

☐ P3 (1 markah): Menam Chao Phraya atau Sungai Mekong sebagai sungai utama yang melalui Thailand.

☐ P4 (1 markah): Satu kepentingan sungai yang dinamakan kepada penduduk, seperti pengairan pertanian, yang sepadan dengan contoh.

☐ P5 (1 markah): Indonesia dalam Kepulauan Asia Tenggara.

☐ P6 (1 markah): Satu gunung berapi Indonesia yang tepat.

☐ P7 (1 markah): Danau Toba sebagai tasik utama Indonesia.

☐ P8 (1 markah): Satu kepentingan Danau Toba yang tepat.

Terima huraian setara yang tepat. Setiap fakta atau padanan berbeza dinilai sekali. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan. Terima Sungai Mekong sebagai alternatif bagi Thailand dengan kepentingan yang sepadan; jangan gandakan isi yang sama.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 11 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara

Nota, contoh dan 40 objektif

Fahami taburan penduduk dan hubungkannya dengan ciri kawasan serta fungsi bandar utama di Asia Tenggara.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 120-131 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Hubungkan penduduk dengan tempat

Mengapa padat?
Dataran dan delta sesuai untuk pertanian; bandar menawarkan pekerjaan.

Mengapa jarang?
Kawasan bergunung dan pedalaman lebih sukar dihubungi.

Bandar mempunyai fungsi
Pentadbiran, perdagangan, perindustrian dan pelancongan.

Bina hubungan
Nyatakan fungsi bandar, kemudian jelaskan tarikan kepada penduduk.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Gunakan contoh bandar dan kawasan yang dirujuk dalam buku teks. Rajah ini tidak menunjukkan statistik penduduk 2026.

Nota dan contoh berlangkah

11.1a Maksud taburan dan kawasan padat

Buku teks KPM hlm. 122-123 | Rujukan 4.2.1

Taburan penduduk menerangkan sebaran manusia antara kawasan. Sebarannya tidak seragam: ada kawasan padat, sederhana dan jarang. Jumlah penduduk pula ialah bilangan orang di sesuatu tempat. Apabila menjawab soalan taburan, nyatakan kategori dan contoh kawasan, kemudian kaitkan tumpuan penduduk dengan ciri yang diterangkan dalam pelajaran, seperti bandar utama atau lembah sungai subur.

• Taburan penduduk ialah sebaran penduduk di sesuatu kawasan.

• Populasi merujuk jumlah orang yang mendiami sesuatu tempat.

• Tiga kategori taburan dalam bab ini ialah padat, sederhana dan jarang.

• Bandar utama, delta dan lembah sungai subur merupakan antara kawasan tumpuan penduduk.

• Contoh kawasan padat dalam buku teks ialah pantai barat Semenanjung Malaysia, Pulau Jawa di Indonesia dan Bangkok di Thailand.

Contoh berlangkah: Sebuah jawapan hanya menyatakan jumlah penduduk negara. Apakah maklumat tambahan diperlukan untuk menerangkan taburan?

1. Kenal pasti bahawa jumlah dan sebaran ialah maklumat berlainan.

2. Nyatakan kawasan yang padat, sederhana atau jarang.

3. Berikan contoh lokasi bagi kategori tersebut.

Jawapan: Jawapan perlu menerangkan sebaran, contohnya Pulau Jawa sebagai kawasan padat dan kawasan paya Sumatera Timur sebagai kawasan jarang.

Elak silap: Jumlah penduduk sebuah negara sahaja tidak menunjukkan cara penduduk tersebar di semua kawasannya.

Cuba: Apakah beza populasi dengan taburan penduduk?

Populasi ialah jumlah orang; taburan ialah sebaran mereka antara kawasan.

11.1b Kawasan sederhana dan jarang

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Kawasan sederhana penduduk termasuk sebahagian pinggir bandar, bandar baharu dan kawasan pertanian. Kawasan jarang pula sering dikaitkan dengan pedalaman yang sukar dihubungi, pergunungan, paya atau hutan tebal. Contoh buku teks membantu perbandingan, tetapi jangan menganggap semua kawasan dalam sebuah negara mempunyai kategori yang sama. Fokus pada kawasan yang dinyatakan, bukan nama negara sahaja.

• Contoh sederhana: pantai timur Semenanjung Malaysia dan pantai barat Sumatera.

• Contoh sederhana lain: pantai Arakan Yoma di Myanmar dan pinggir Sungai Mekong di Vietnam.

• Contoh jarang: kawasan pedalaman Sabah dan Sarawak, kawasan paya Sumatera Timur serta Banjaran Annam di Vietnam.

• Perhubungan yang terhad menyukarkan akses ke kawasan pedalaman.

• Bentuk muka bumi bergunung, berpaya atau berhutan tebal boleh menyukarkan pembinaan dan kegiatan penduduk.

Contoh berlangkah: Bandingkan pantai barat Semenanjung Malaysia, pantai timurnya dan pedalaman Sabah mengikut contoh buku teks.

1. Kenal pasti kategori pantai barat Semenanjung Malaysia.

2. Padankan pantai timur dengan contoh sederhana.

3. Padankan pedalaman Sabah dengan contoh jarang.

Jawapan: Pantai barat Semenanjung Malaysia: padat. Pantai timur Semenanjung Malaysia: sederhana. Pedalaman Sabah: jarang.

Elak silap: Pantai Arakan Yoma dan kawasan Banjaran Annam bukan contoh kategori taburan yang sama dalam pengelasan buku teks.

Cuba: Apakah kategori bagi kawasan paya Sumatera Timur dalam pelajaran ini?

Jarang penduduk.

11.2a Pentadbiran dan perdagangan

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

Sesebuah bandar boleh menjalankan lebih daripada satu fungsi. Fungsi pentadbiran melibatkan urusan pemerintahan dan pengurusan negara, manakala perdagangan melibatkan urusan jual beli serta import dan eksport. Bezakan bukti bagi setiap fungsi. Bangunan kerajaan menyokong penjelasan pentadbiran, sementara pusat perniagaan dan gedung beli-belah menyokong penjelasan perdagangan. Contoh bandar membantu menerangkan fungsi dengan lebih tepat.

• Bandar seperti Bangkok dan Manila dikaitkan dengan fungsi ibu negara dan pentadbiran dalam buku teks.

• Kuala Lumpur ialah ibu negara Malaysia; jangan samakan semua fungsi bandar dengan satu fungsi sahaja.

• Gedung beli-belah, kegiatan jual beli serta import dan eksport menunjukkan fungsi perdagangan.

• Bandung dan Surabaya di Indonesia serta Johor Bahru di Malaysia ialah contoh pusat perdagangan yang dibincangkan.

• Orchard Road ialah kawasan perdagangan di Singapura, bukan sebuah negara.

Contoh berlangkah: Bandar P mempunyai pejabat kerajaan dan pusat beli-belah. Adakah hanya satu fungsi boleh dinyatakan?

1. Kenal pasti kegiatan dalam pejabat kerajaan.

2. Kenal pasti kegiatan jual beli di pusat beli-belah.

3. Padankan setiap kegiatan dengan fungsinya.

Jawapan: Tidak. Pejabat kerajaan menunjukkan pentadbiran, manakala pusat beli-belah menunjukkan perdagangan.

Elak silap: Jangan menggunakan fakta ibu negara Indonesia daripada edisi lama sebagai dakwaan semasa; fokus Jakarta di sini ialah kegiatan ekonomi dan perdagangan.

Cuba: Apakah fungsi yang ditunjukkan oleh urusan import dan eksport?

Perdagangan.

11.2b Perindustrian dan pelancongan

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

Perindustrian menghasilkan barangan, manakala pelancongan melibatkan kunjungan untuk menikmati tarikan sesuatu tempat. Kedua-duanya boleh wujud dalam bandar yang sama. Gunakan kegiatan sebenar yang dinyatakan untuk mengenal fungsi. Sebagai contoh, pemasangan kenderaan menunjukkan perindustrian, sedangkan kunjungan menikmati panorama atau pasar terapung menunjukkan pelancongan. Jangan membuat kesimpulan fungsi berdasarkan nama bandar sahaja.

• Manila dikaitkan dengan industri pemasangan kenderaan bermotor dan besi keluli dalam contoh buku teks.

• Bangkok dikaitkan dengan industri elektrik dan elektronik serta industri makanan.

• Kuala Lumpur, Jakarta dan Bangkok diberikan sebagai contoh bandar pelancongan.

• Pasar terapung Bangkok boleh dibincangkan sebagai tarikan pelancong.

• Sebuah bandar boleh menjadi pusat industri, perdagangan dan pelancongan serentak.

Contoh berlangkah: Dua kegiatan diperihalkan: pemasangan kereta di kilang dan kunjungan pelawat menikmati panorama bandar. Nyatakan fungsi berbeza bagi kedua-dua kegiatan.

1. Tentukan kegiatan utama kilang: menghasilkan atau memasang barangan.

2. Tentukan kegiatan utama pelawat: menikmati tarikan tempat.

3. Padankan kegiatan dengan perindustrian dan pelancongan.

Jawapan: Kilang pemasangan kereta menunjukkan perindustrian; pelawat menikmati panorama menunjukkan pelancongan.

Elak silap: Kilang menghasilkan barangan; kedai menjual barangan. Kedua-duanya tidak semestinya menunjukkan fungsi yang sama.

Cuba: Kegiatan memasang kereta di kilang menunjukkan fungsi apa?

Perindustrian.

11.2c Perhubungan dan pengangkutan

Buku teks KPM hlm. 125-127 | Rujukan 4.2.2

Bandar utama memerlukan kemudahan untuk menggerakkan manusia dan barangan serta menghubungkan maklumat. Pengangkutan merangkumi kemudahan seperti lapangan terbang dan pelabuhan. Perhubungan pula termasuk rangkaian telekomunikasi dan Internet. Bezakan kedua-duanya melalui bukti yang dinyatakan. Kemudahan ini juga membantu fungsi lain, contohnya perdagangan melalui pergerakan barangan dan urusan perniagaan melalui komunikasi.

• Lapangan terbang menghubungkan perjalanan udara manusia dan pengangkutan barangan.

• Buku teks mengaitkan Lapangan Terbang Antarabangsa Soekarno-Hatta dengan Jakarta.

• KLIA ialah contoh kemudahan pengangkutan yang menyokong hubungan bandar utama Malaysia.

• Rangkaian Internet dan telekomunikasi menunjukkan fungsi perhubungan.

• Singapura dikaitkan dengan pelabuhan serta perdagangan antarabangsa.

Contoh berlangkah: Sebuah pusat bandar mempunyai pelabuhan dan rangkaian telekomunikasi. Bagaimanakah dua kemudahan itu membantu urusan perdagangan?

1. Kenal pasti pelabuhan sebagai tempat mengendalikan pergerakan barangan.

2. Kenal pasti telekomunikasi sebagai alat pertukaran maklumat.

3. Hubungkan barangan dan maklumat dengan urusan jual beli.

Jawapan: Pelabuhan membantu pengangkutan barangan, manakala telekomunikasi memudahkan pertukaran maklumat perniagaan.

Elak silap: Hubungan lapangan terbang dengan sesebuah bandar tidak bermaksud lapangan terbang itu berada dalam sempadan pusat bandar.

Cuba: Rangkaian Internet dan telekomunikasi merupakan bukti fungsi apa?

Perhubungan.

11.2d Lima bandar utama: lokasi dan fungsi

Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

Kuala Lumpur, Jakarta, Bangkok, Manila dan Singapura ialah lima contoh bandar utama dalam bab ini. Semasa membandingkan bandar, gunakan maklumat lokasi dan fungsi yang khusus. Jumlah penduduk dalam buku teks merujuk tahun penerbitannya dan bukan angka semasa. Ulang kaji ini menumpukan ciri yang sesuai dengan silibus tanpa menyamakan statistik lama dengan keadaan tahun 2026.

• Kuala Lumpur terletak di pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak; fungsinya termasuk perdagangan, perindustrian dan pendidikan.

• Jakarta terletak di Pulau Jawa dan dikaitkan dengan muara Sungai Tjiliwung serta kegiatan ekonomi, pendidikan dan perdagangan.

• Bangkok berkait dengan tebing Menam Chao Phraya serta kegiatan ekonomi dan pelabuhan.

• Manila terletak di sebelah timur Teluk Manila di Pulau Luzon; bandar ini menjadi pusat kegiatan ekonomi utama Filipina.

• Singapura terletak di selatan Semenanjung Malaysia dan dipisahkan oleh Selat Tebrau; fungsinya termasuk kewangan dan perdagangan antarabangsa.

• Metropolitan melibatkan bandar raya dan kawasan pinggir bandarnya; kosmopolitan merujuk unsur atau penduduk dari pelbagai bahagian dunia.

Contoh berlangkah: Kad bandar menyebut selatan Semenanjung Malaysia, Selat Tebrau dan perdagangan antarabangsa. Bandar manakah sepadan?

1. Kenal pasti kedudukan di selatan Semenanjung Malaysia.

2. Gunakan Selat Tebrau sebagai petunjuk lokasi.

3. Semak fungsi kewangan dan perdagangan antarabangsa.

Jawapan: Singapura sepadan dengan ketiga-tiga petunjuk tersebut.

Elak silap: Jangan menyalin angka penduduk bertarikh 2016 lalu melabelkannya sebagai jumlah semasa.

Cuba: Dua sungai manakah bertemu di lokasi Kuala Lumpur?

Sungai Klang dan Sungai Gombak.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah maksud taburan penduduk?

A. Jenis pekerjaan setiap orang

B. Sebaran penduduk di sesuatu kawasan

C. Jumlah semua bangunan

D. Jumlah keluasan laut

B11Q01 | Asas | 11.1

02. Istilah populasi merujuk kepada

A. rangkaian jalan dalam bandar

B. keluasan kawasan pertanian

C. jumlah jenis petempatan

D. bilangan orang di sesuatu tempat

B11Q02 | Asas | 11.1

03. Apakah tiga kategori taburan penduduk dalam bab ini?

A. Utara, tengah dan selatan

B. Padat, sederhana dan jarang

C. Tinggi, rendah dan rata

D. Bandar, sungai dan laut

B11Q03 | Asas | 11.1

04. Kawasan manakah contoh padat penduduk dalam buku teks?

A. Paya Sumatera Timur

B. Banjaran Annam

C. Pulau Jawa

D. Pedalaman Sarawak

B11Q04 | Asas | 11.1

05. Pantai timur Semenanjung Malaysia diberikan sebagai contoh kategori

A. tiada penduduk

B. padat

C. sederhana

D. jarang

B11Q05 | Asas | 11.1

06. Kawasan manakah contoh jarang penduduk?

A. Pulau Jawa

B. Banjaran Annam

C. Bangkok

D. Pantai barat Semenanjung Malaysia

B11Q06 | Asas | 11.1

07. Urusan pemerintahan dan pejabat kerajaan paling berkaitan dengan fungsi

A. pelancongan

B. pengangkutan

C. pentadbiran

D. perdagangan

B11Q07 | Asas | 11.2

08. Gedung beli-belah serta urusan import dan eksport menunjukkan pusat

A. pengangkutan

B. perindustrian

C. perdagangan

D. pentadbiran

B11Q08 | Asas | 11.2

09. Pemasangan kenderaan bermotor di Manila ialah contoh fungsi

A. pentadbiran

B. perdagangan

C. pelancongan

D. perindustrian

B11Q09 | Asas | 11.2

10. Kunjungan menikmati panorama bandar menunjukkan fungsi

A. pentadbiran

B. pengangkutan

C. perindustrian

D. pelancongan

B11Q10 | Asas | 11.2

11. Kemudahan manakah paling jelas menunjukkan pengangkutan udara?

A. Lapangan terbang

B. Pejabat kerajaan

C. Kilang makanan

D. Gedung beli-belah

B11Q11 | Asas | 11.2

12. Rangkaian Internet dan telekomunikasi menunjukkan fungsi

A. pentadbiran

B. perindustrian

C. perhubungan

D. pengangkutan

B11Q12 | Asas | 11.2

13. Kuala Lumpur terletak di pertemuan sungai yang mana?

A. Kinabatangan dan Padas

B. Klang dan Gombak

C. Rajang dan Baram

D. Mekong dan Irrawaddy

B11Q13 | Asas | 11.2

14. Jakarta terletak di pulau manakah?

A. Jawa

B. Sumatera

C. Luzon

D. Borneo

B11Q14 | Asas | 11.2

15. Manila terletak di pulau manakah?

A. Jawa

B. Luzon

C. Borneo

D. Sumatera

B11Q15 | Asas | 11.2

16. Selat manakah memisahkan Singapura daripada Semenanjung Malaysia?

A. Selat Melaka

B. Selat Lombok

C. Selat Tebrau

D. Selat Sunda

B11Q16 | Asas | 11.2

17. Mengapakah delta dan lembah sungai subur menjadi tumpuan penduduk?

A. Mempunyai tanah yang kurang sesuai untuk tanaman

B. Menjadi kawasan cerun curam yang sukar dibina

C. Terpisah daripada laluan sungai

D. Menyokong kegiatan pertanian

B11Q17 | Faham | 11.1

18. Apakah sebab kawasan pedalaman dengan perhubungan terhad cenderung jarang penduduk?

A. Akses kepada pasaran menjadi lebih mudah

B. Akses dan pergerakan penduduk lebih sukar

C. Jaringan jalan menghubungkan lebih banyak petempatan

D. Semua pusat perniagaan terletak di pedalaman

B11Q18 | Faham | 11.1

19. Perbandingan manakah sepadan dengan contoh buku teks?

A. Pantai timur Semenanjung padat, Bangkok jarang

B. Pulau Jawa jarang, Banjaran Annam padat

C. Bangkok padat, pedalaman Sarawak jarang

D. Paya Sumatera Timur padat, Pulau Jawa sederhana

B11Q19 | Faham | 11.1

20. Pasangan manakah kedua-duanya contoh sederhana penduduk?

A. Banjaran Annam dan pedalaman Sabah

B. Pantai barat Semenanjung dan paya Sumatera Timur

C. Pantai barat Sumatera dan pantai Arakan Yoma

D. Bangkok dan Pulau Jawa

B11Q20 | Faham | 11.1

21. Mengapakah nama negara sahaja tidak cukup untuk menerangkan taburan penduduk?

A. Semua negara mempunyai kategori tunggal

B. Taburan hanya boleh diterangkan dengan nama ibu negara

C. Setiap kawasan dalam negara mempunyai jumlah sama

D. Kawasan berlainan dalam negara boleh mempunyai taburan berlainan

B11Q21 | Faham | 11.1

22. Contoh ayat rekaan untuk latihan: pernyataan manakah menerangkan taburan, bukan jumlah penduduk semata-mata?

A. Negara X mempunyai sejuta penduduk

B. Kawasan bandar X padat tetapi pedalamannya jarang

C. Bandar Z mempunyai dua ratus ribu orang

D. Daerah Y mempunyai sepuluh ribu orang

B11Q22 | Faham | 11.1

23. Apakah perbezaan kegiatan kilang dan gedung beli-belah?

A. Kilang menghasilkan barangan; gedung menjalankan jual beli

B. Kilang mengurus kerajaan; gedung menjalankan pengangkutan

C. Kilang mengurus pelancongan; gedung menjalankan pentadbiran

D. Kilang menjalankan jual beli; gedung menghasilkan barangan

B11Q23 | Faham | 11.2

24. Mengapakah satu bandar boleh mempunyai lebih daripada satu fungsi?

A. Bandar mempunyai pelbagai kegiatan dan kemudahan

B. Nama bandar menentukan satu-satunya kegiatan penduduk

C. Semua kegiatan bandar mesti dikira sebagai pentadbiran

D. Fungsi bandar berubah hanya apabila sempadan negara berubah

B11Q24 | Faham | 11.2

25. Apakah persamaan fungsi Kuala Lumpur dengan Jakarta yang dinyatakan dalam halaman 126?

A. Pendidikan dan perdagangan

B. Perikanan tasik dan perlombongan

C. Penternakan dan perikanan laut

D. Pertanian padi dan perhutanan

B11Q25 | Faham | 11.2

26. Apakah dua kegiatan industri yang dikaitkan dengan Bangkok?

A. Pelancongan dan kewangan

B. Elektrik dan elektronik serta makanan

C. Pentadbiran dan perhutanan

D. Perikanan tasik dan penanaman padi

B11Q26 | Faham | 11.2

27. Bagaimanakah pelabuhan menyokong perdagangan antarabangsa?

A. Memudahkan pergerakan barangan import dan eksport

B. Mengendalikan urusan pentadbiran sekolah

C. Menggantikan urusan bank dengan kegiatan pertanian

D. Menghasilkan semua barangan di pusat perniagaan

B11Q27 | Faham | 11.2

28. Apakah beza bukti pengangkutan dengan bukti perhubungan?

A. Lapangan terbang untuk pentadbiran; telekomunikasi untuk pengeluaran

B. Lapangan terbang untuk maklumat; telekomunikasi untuk pergerakan kapal

C. Lapangan terbang untuk perladangan; telekomunikasi untuk perdagangan runcit sahaja

D. Lapangan terbang untuk pergerakan; telekomunikasi untuk maklumat

B11Q28 | Faham | 11.2

29. Mengapakah lokasi Kuala Lumpur sesuai diterangkan menggunakan dua nama sungai?

A. Bandar ini terletak di pertemuan kedua-dua sungai

B. Bandar ini terletak di tebing Menam Chao Phraya

C. Bandar ini terletak di punca kedua-dua sungai

D. Bandar ini terletak di delta Sungai Mekong

B11Q29 | Faham | 11.2

30. Apakah maksud metropolitan dalam glosari bab ini?

A. Kawasan kampung di pedalaman sahaja

B. Bandar raya bersama kawasan pinggir bandarnya

C. Kawasan yang ditentukan oleh satu jenis industri

D. Pusat bandar sahaja tanpa kawasan pinggir

B11Q30 | Faham | 11.2

31. Istilah kosmopolitan merujuk bandar yang mempunyai

A. penduduk atau unsur dari pelbagai bahagian dunia

B. kegiatan pertanian sebagai fungsi tunggal

C. penduduk daripada satu petempatan asal sahaja

D. kawasan bandar raya bersama pinggir bandarnya sahaja

B11Q31 | Faham | 11.2

32. Jika buku teks memaparkan angka penduduk bertarikh 2016, bagaimanakah angka itu patut diterangkan?

A. Sebagai jumlah yang tidak akan berubah

B. Sebagai angka bagi semua bandar

C. Sebagai jumlah semasa tanpa tarikh

D. Sebagai angka bagi tahun yang dinyatakan

B11Q32 | Faham | 11.2

33. Data rekaan untuk latihan: kawasan P mempunyai jalan terhad, hutan tebal dan cerun curam. Kategori taburan manakah paling munasabah berdasarkan ciri itu?

A. Padat kerana mempunyai delta pertanian yang luas

B. Padat kerana menjadi pusat perdagangan

C. Sederhana kerana kawasan itu dinyatakan sebagai bandar baharu

D. Jarang kerana akses terhad dan muka bumi sukar

B11Q33 | Aplikasi | 11.1

34. Kumpulan A menyenaraikan Pulau Jawa dan Bangkok. Kumpulan B menyenaraikan Banjaran Annam dan pedalaman Sabah. Apakah tajuk yang betul?

A. A sederhana; B padat

B. A jarang; B padat

C. A jarang; B sederhana

D. A padat; B jarang

B11Q34 | Aplikasi | 11.1

35. Situasi rekaan: bandar P mempunyai pejabat kerajaan dan kilang makanan. Bandar Q mempunyai gedung beli-belah dan tarikan pelawat. Padanan dua fungsi manakah tepat?

A. P: pengangkutan dan perdagangan; Q: perindustrian dan pentadbiran

B. P: perdagangan dan pelancongan; Q: pentadbiran dan perindustrian

C. P: pentadbiran dan perindustrian; Q: perdagangan dan pelancongan

D. P: pelancongan dan perhubungan; Q: pengangkutan dan perindustrian

B11Q35 | Aplikasi | 11.2

36. Sebuah bandar rekaan mempunyai kilang makanan, hotel pelancong dan terminal udara. Apakah tiga fungsi yang ditunjukkan?

A. Perdagangan, pentadbiran dan perhubungan

B. Pelancongan, perhubungan dan pentadbiran

C. Perindustrian, pelancongan dan pengangkutan

D. Perindustrian, pentadbiran dan perdagangan

B11Q36 | Aplikasi | 11.2

37. Kad bandar menyebut selatan Semenanjung Malaysia, Selat Tebrau dan pusat kewangan antarabangsa. Bandar manakah paling sepadan?

A. Singapura

B. Manila

C. Jakarta

D. Bangkok

B11Q37 | Aplikasi | 11.2

38. Kad bandar menyebut Pulau Luzon, sebelah timur Teluk Manila dan kegiatan ekonomi Filipina. Apakah bandar itu?

A. Manila

B. Bangkok

C. Jakarta

D. Kuala Lumpur

B11Q38 | Aplikasi | 11.2

39. Murid mengelaskan pesanan jual beli melalui Internet sebagai pengangkutan udara. Apakah pembetulan yang paling sesuai?

A. Pentadbiran yang menggantikan kegiatan kilang

B. Perhubungan yang menyokong perdagangan

C. Pelancongan yang menggantikan jual beli

D. Pengangkutan laut yang menyokong pelabuhan

B11Q39 | Aplikasi | 11.2

40. Sebuah poster menulis Semua kawasan Indonesia padat kerana Pulau Jawa padat. Apakah bukti pelajaran yang membetulkan kesimpulan itu?

A. Indonesia mempunyai kawasan kepulauan

B. Jakarta mempunyai kegiatan perdagangan

C. Pulau Jawa mempunyai petempatan bandar

D. Kawasan paya Sumatera Timur diberikan sebagai contoh jarang

B11Q40 | Aplikasi | 11.1

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 D**	**03 B**	**04 C**	**05 C**	**06 B**	**07 C**	**08 C**
09 D	**10 D**	**11 A**	**12 C**	**13 B**	**14 A**	**15 B**	**16 C**
17 D	**18 B**	**19 C**	**20 C**	**21 D**	**22 B**	**23 A**	**24 A**
25 A	**26 B**	**27 A**	**28 D**	**29 A**	**30 B**	**31 A**	**32 D**
33 D	**34 D**	**35 C**	**36 C**	**37 A**	**38 A**	**39 B**	**40 D**

01. B | Sebaran penduduk di sesuatu kawasan

Taburan penduduk menerangkan sebaran manusia antara kawasan.

Buku teks KPM hlm. 122 | Rujukan 4.2.1

02. D | bilangan orang di sesuatu tempat

Populasi ialah jumlah orang yang mendiami sesuatu tempat.

Buku teks KPM hlm. 122 | Rujukan 4.2.1

03. B | Padat, sederhana dan jarang

Taburan dibincangkan dalam kategori padat, sederhana dan jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

04. C | Pulau Jawa

Pulau Jawa diberikan sebagai contoh kawasan padat penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

05. C | sederhana

Buku teks mengelaskan pantai timur Semenanjung Malaysia sebagai contoh sederhana penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

06. B | Banjaran Annam

Banjaran Annam di Vietnam ialah contoh kawasan jarang penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

07. C | pentadbiran

Pejabat kerajaan dan pemerintahan menunjukkan fungsi pentadbiran.

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

08. C | perdagangan

Jual beli, import dan eksport berkaitan dengan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

09. D | perindustrian

Pemasangan kenderaan merupakan kegiatan perindustrian.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

10. D | pelancongan

Menikmati tarikan dan panorama sesuatu tempat ialah kegiatan pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

11. A | Lapangan terbang

Lapangan terbang menyokong pengangkutan udara.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

12. C | perhubungan

Internet dan telekomunikasi ialah kemudahan perhubungan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

13. B | Klang dan Gombak

Kuala Lumpur terletak di pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

14. A | Jawa

Jakarta terletak di Pulau Jawa, Indonesia.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

15. B | Luzon

Manila terletak di Pulau Luzon.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

16. C | Selat Tebrau

Singapura dipisahkan daripada Semenanjung Malaysia oleh Selat Tebrau.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

17. D | Menyokong kegiatan pertanian

Tanah subur menyokong pertanian yang dapat menarik petempatan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

18. B | Akses dan pergerakan penduduk lebih sukar

Perhubungan terhad menyukarkan akses, lalu mengurangkan tumpuan penduduk.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

19. C | Bangkok padat, pedalaman Sarawak jarang

Bangkok ialah contoh padat; pedalaman Sarawak ialah contoh jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

20. C | Pantai barat Sumatera dan pantai Arakan Yoma

Pantai barat Sumatera dan pantai Arakan Yoma diberikan sebagai contoh sederhana.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

21. D | Kawasan berlainan dalam negara boleh mempunyai taburan berlainan

Sebuah negara boleh mengandungi kawasan padat, sederhana dan jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

22. B | Kawasan bandar X padat tetapi pedalamannya jarang

Pernyataan bandar padat dan pedalaman jarang menunjukkan sebaran penduduk.

Buku teks KPM hlm. 122 | Rujukan 4.2.1

23. A | Kilang menghasilkan barangan; gedung menjalankan jual beli

Pengeluaran menunjukkan perindustrian; jual beli menunjukkan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

24. A | Bandar mempunyai pelbagai kegiatan dan kemudahan

Pentadbiran, perdagangan, industri dan pelancongan boleh wujud bersama.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

25. A | Pendidikan dan perdagangan

Kuala Lumpur dan Jakarta kedua-duanya diberikan sebagai pusat pendidikan serta perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

26. B | Elektrik dan elektronik serta makanan

Buku teks menyebut industri elektrik dan elektronik serta industri makanan di Bangkok.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

27. A | Memudahkan pergerakan barangan import dan eksport

Pelabuhan memudahkan pengendalian dan pengangkutan barangan perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

28. D | Lapangan terbang untuk pergerakan; telekomunikasi untuk maklumat

Pengangkutan melibatkan manusia atau barangan, manakala telekomunikasi menghubungkan maklumat.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

29. A | Bandar ini terletak di pertemuan kedua-dua sungai

Pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak merupakan ciri lokasi Kuala Lumpur.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

30. B | Bandar raya bersama kawasan pinggir bandarnya

Metropolitan melibatkan bandar raya serta kawasan pinggir bandar.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

31. A | penduduk atau unsur dari pelbagai bahagian dunia

Kosmopolitan merujuk unsur atau penduduk dari pelbagai bahagian dunia.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

32. D | Sebagai angka bagi tahun yang dinyatakan

Tarikh data mesti dikekalkan; angka lama tidak boleh dilabel sebagai jumlah semasa.

Buku teks KPM hlm. 126 | Rujukan 4.2.2

33. D | Jarang kerana akses terhad dan muka bumi sukar

Perhubungan terhad, hutan tebal dan cerun curam sepadan dengan ciri kawasan jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

34. D | A padat; B jarang

Contoh A ialah padat, manakala contoh B ialah jarang.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

35. C | P: pentadbiran dan perindustrian; Q: perdagangan dan pelancongan

Pejabat kerajaan dan kilang menunjukkan pentadbiran serta perindustrian. Gedung beli-belah dan kunjungan pelawat menunjukkan perdagangan serta pelancongan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

36. C | Perindustrian, pelancongan dan pengangkutan

Kilang makanan ialah perindustrian, hotel pelancong menyokong pelancongan, dan terminal udara ialah pengangkutan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

37. A | Singapura

Ketiga-tiga petunjuk merujuk Singapura.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

38. A | Manila

Manila terletak di Pulau Luzon di sebelah timur Teluk Manila.

Buku teks KPM hlm. 127 | Rujukan 4.2.2

39. B | Perhubungan yang menyokong perdagangan

Internet ialah perhubungan; pesanan jual beli menunjukkan penggunaannya untuk perdagangan.

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

40. D | Kawasan paya Sumatera Timur diberikan sebagai contoh jarang

Paya Sumatera Timur ialah contoh jarang, jadi kategori Pulau Jawa tidak boleh digeneralisasikan kepada seluruh negara.

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 11 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Penduduk dan Petempatan di Asia Tenggara

Subjektif dan huraian / esei

Fahami taburan penduduk dan hubungkannya dengan ciri kawasan serta fungsi bandar utama di Asia Tenggara.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 120-131 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B11S01 | 11.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 122-123 | Rujukan 4.2.1

Dua istilah dalam bab ini ialah taburan penduduk dan populasi. Contoh kawasan pula dikelaskan sebagai padat, sederhana atau jarang.

(a) Jelaskan maksud taburan penduduk dan populasi. [2 markah]

(b) Kelaskan empat kawasan berikut mengikut contoh buku teks: Bangkok, Pulau Jawa, pantai timur Semenanjung Malaysia dan Banjaran Annam. [4 markah]

B11S02 | 11.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Taburan penduduk berbeza mengikut ciri kawasan. Jawapan perlu menamakan ciri yang berbeza, bukan mengulang istilah sukar berkali-kali.

(a) Nyatakan dua jenis kawasan yang menjadi tumpuan penduduk padat. [2 markah]

(b) Berikan empat ciri kawasan yang dikaitkan dengan penduduk jarang. [4 markah]

B11S03 | 11.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Contoh taburan perlu dinyatakan pada peringkat kawasan. Satu negara boleh mempunyai lebih daripada satu kategori.

(a) Berikan dua kawasan sederhana penduduk dalam contoh buku teks. [2 markah]

(b) Padankan empat kawasan ini dengan negara dan kategori taburannya: Pulau Jawa, paya Sumatera Timur, Banjaran Annam dan pedalaman Sarawak. [4 markah]

B11S04 | 11.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

Situasi rekaan: bandar P mempunyai pejabat urusan kerajaan, manakala bandar Q mempunyai gedung beli-belah serta urusan import dan eksport.

(a) Kenal pasti fungsi utama yang ditunjukkan oleh P dan Q. [2 markah]

(b) Berikan dua bandar contoh fungsi ibu negara atau pentadbiran dan dua bandar contoh perdagangan daripada pelajaran ini. [4 markah]

B11S05 | 11.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

Perindustrian dan pelancongan merupakan dua fungsi bandar yang berbeza. Satu bandar boleh mempunyai kedua-duanya.

(a) Nyatakan dua jenis industri di Bangkok yang diberikan dalam buku teks. [2 markah]

(b) Nyatakan dua jenis industri di Manila dan dua bandar contoh pelancongan dalam bab ini. [4 markah]

B11S06 | 11.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 125-127 | Rujukan 4.2.2

Sebuah bandar menghubungkan pergerakan manusia dan barangan dengan pertukaran maklumat. Kedua-duanya membantu kegiatan ekonomi.

(a) Bezakan fungsi lapangan terbang dengan rangkaian telekomunikasi. [2 markah]

(b) Nyatakan lapangan terbang yang dikaitkan dengan Jakarta, lapangan terbang yang menyokong hubungan Kuala Lumpur, satu bandar pelabuhan dalam lima bandar utama, serta satu cara pelabuhan menyokong perdagangan. [4 markah]

B11S07 | 11.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

Lokasi bandar boleh diterangkan menggunakan sungai, pulau, teluk atau selat. Gunakan nama ciri geografi yang tepat.

(a) Nyatakan dua sungai yang bertemu di Kuala Lumpur. [2 markah]

(b) Lengkapkan empat hubungan lokasi: Jakarta dengan pulau; Bangkok dengan sungai; Manila dengan pulau; Singapura dengan selat yang memisahkannya daripada Semenanjung Malaysia. [4 markah]

B11S08 | 11.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

Perbandingan bandar perlu mengambil kira pelbagai fungsi, bukan satu label sahaja.

(a) Nyatakan dua fungsi Singapura yang berkaitan dengan urusan wang dan jual beli antarabangsa. [2 markah]

(b) Selain peranannya sebagai ibu negara, nyatakan tiga fungsi Kuala Lumpur dalam halaman 126 dan satu fungsi pengangkutan Singapura. [4 markah]

B11S09 | 11.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 123-125 | Rujukan 4.2.1, 4.2.2

Situasi rekaan untuk latihan: kawasan P ialah pedalaman berhutan tebal dengan jalan terhad. Kawasan Q ialah bandar utama dengan banyak kegiatan ekonomi. Di Q terdapat kilang makanan, pusat beli-belah, pejabat kerajaan dan lapangan terbang.

(a) Cadangkan kategori taburan P dan Q yang paling sepadan dengan ciri dalam stimulus. [2 markah]

(b) Kenal pasti empat fungsi Q berdasarkan empat kemudahan yang dinyatakan. [4 markah]

B11S10 | 11.1

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 122-127 | Rujukan 4.2.1, 4.2.2

Sebuah poster rekaan mengandungi dua kesimpulan: Semua kawasan Indonesia padat kerana Pulau Jawa padat. Satu bandar hanya boleh mempunyai satu fungsi. Kedua-dua kesimpulan perlu dinilai menggunakan contoh pelajaran.

(a) Nyatakan sama ada setiap kesimpulan tepat atau tidak, dengan satu pembetulan ringkas. [2 markah]

(b) Berikan satu kawasan Indonesia yang sederhana, satu yang jarang, dan dua fungsi Kuala Lumpur sebagai bukti bagi pembetulan tersebut. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B11E01 | 11.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 122-123 | Rujukan 4.2.1

Murid menyiapkan penerangan bertajuk Taburan Penduduk Asia Tenggara.

Jelaskan maksud taburan penduduk, nyatakan tiga kategorinya sebagai satu set, kemudian berikan dua contoh kawasan bagi setiap kategori.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan maksud sebaran penduduk.
2. Nyatakan padat, sederhana dan jarang.
3. Padankan dua kawasan berbeza bagi setiap kategori.

B11E02 | 11.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 124-125 | Rujukan 4.2.2

Empat fungsi bandar dapat dikenal pasti melalui kegiatan yang dijalankan.

Terangkan pentadbiran, perdagangan, perindustrian dan pelancongan. Bagi setiap fungsi, berikan satu jenis kegiatan dan satu contoh bandar yang tepat.

Rangka bantuan

1. Gunakan satu bahagian bagi setiap fungsi.
2. Jangan kelirukan pengeluaran barang dengan jual beli.
3. Pilih contoh bandar yang memang dipelajari.

B11E03 | 11.1

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Satu negara boleh mempunyai kawasan padat, sederhana dan jarang. Perbandingan perlu menggunakan contoh khusus serta ciri kawasan.

Bandingkan taburan penduduk menggunakan dua contoh padat, dua contoh sederhana dan dua contoh jarang. Tambahkan satu sebab delta subur menarik penduduk serta satu sebab pedalaman dengan jalan terhad kurang menjadi tumpuan.

Rangka bantuan

1. Susun contoh mengikut kategori.
2. Hubungkan delta subur dengan kegiatan ekonomi.
3. Hubungkan jalan terhad dengan akses.

B11E04 | 11.2

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

Empat bandar dipilih untuk perbandingan lokasi dan fungsi: Kuala Lumpur, Jakarta, Manila dan Singapura.

Bagi setiap bandar, berikan satu maklumat lokasi khusus dan satu fungsi yang dipelajari. Jangan gunakan angka penduduk atau dakwaan ibu negara Indonesia.

Rangka bantuan

1. Gunakan sungai atau pulau untuk Kuala Lumpur dan Jakarta.
2. Gunakan Pulau Luzon atau Teluk Manila bagi Manila.
3. Gunakan Selat Tebrau atau selatan Semenanjung bagi Singapura.

B11E05 | 11.2

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 123-127 | Rujukan 4.2.1, 4.2.2

Situasi rekaan untuk latihan: P ialah kawasan pedalaman bergunung dengan jalan terhad. Q ialah bandar utama dengan kilang elektronik, pejabat kerajaan, pusat beli-belah dan lapangan terbang. Q juga mempunyai rangkaian telekomunikasi untuk urusan jual beli.

Cadangkan kategori taburan P serta Q. Kemudian jelaskan empat fungsi Q berdasarkan kemudahan yang diberi. Nyatakan bagaimana telekomunikasi membantu urusan jual beli dan berikan satu contoh bandar pelabuhan daripada lima bandar utama yang dipelajari.

Rangka bantuan

1. Mulakan dengan P dan Q menggunakan contoh taburan.
2. Padankan empat kemudahan utama dengan fungsi.
3. Hubungkan telekomunikasi dengan pesanan jual beli, kemudian pilih contoh bandar pelabuhan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B11S01 | 11.1

Buku teks KPM hlm. 122-123 | Rujukan 4.2.1

(a) Jelaskan maksud taburan penduduk dan populasi.

Contoh jawapan

Taburan penduduk ialah sebaran penduduk antara kawasan. Populasi pula ialah jumlah orang di sesuatu tempat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Taburan penduduk ialah sebaran penduduk di sesuatu kawasan.

☐ P2 (1 markah): Populasi ialah jumlah orang yang mendiami sesuatu tempat.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Kelaskan empat kawasan berikut mengikut contoh buku teks: Bangkok, Pulau Jawa, pantai timur Semenanjung Malaysia dan Banjaran Annam.

Contoh jawapan

Bangkok dan Pulau Jawa ialah contoh padat. Pantai timur Semenanjung Malaysia ialah contoh sederhana, manakala Banjaran Annam ialah contoh jarang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bangkok: padat.

☐ P2 (1 markah): Pulau Jawa: padat.

☐ P3 (1 markah): Pantai timur Semenanjung Malaysia: sederhana.

☐ P4 (1 markah): Banjaran Annam: jarang.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

B11S02 | 11.1

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

(a) Nyatakan dua jenis kawasan yang menjadi tumpuan penduduk padat.

Contoh jawapan

Bandar utama dan delta atau lembah sungai yang subur menjadi tumpuan penduduk padat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu jenis kawasan padat, contohnya bandar utama.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi jenis kawasan padat yang berbeza, contohnya delta atau lembah sungai subur.

Terima juga dataran pantai perikanan atau kawasan sungai yang menjadi jalan perhubungan.

(b) Berikan empat ciri kawasan yang dikaitkan dengan penduduk jarang.

Contoh jawapan

Penduduk jarang dikaitkan dengan pedalaman yang mempunyai perhubungan terhad, kawasan pergunungan, kawasan berpaya dan kawasan berhutan tebal.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kawasan pedalaman dengan perhubungan terhad.

☐ P2 (1 markah): Kawasan pergunungan atau banjaran.

☐ P3 (1 markah): Kawasan berpaya.

☐ P4 (1 markah): Kawasan berhutan tebal.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

B11S03 | 11.1

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

(a) Berikan dua kawasan sederhana penduduk dalam contoh buku teks.

Contoh jawapan

Pantai barat Sumatera dan pantai Arakan Yoma.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu contoh sederhana yang tepat.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi contoh sederhana yang berbeza dan tepat.

Terima juga pantai timur Semenanjung Malaysia atau pinggir Sungai Mekong di Vietnam.

(b) Padankan empat kawasan ini dengan negara dan kategori taburannya: Pulau Jawa, paya Sumatera Timur, Banjaran Annam dan pedalaman Sarawak.

Contoh jawapan

Pulau Jawa terletak di Indonesia dan padat penduduk. Paya Sumatera Timur juga di Indonesia tetapi jarang penduduk. Banjaran Annam di Vietnam dan pedalaman Sarawak di Malaysia ialah contoh jarang penduduk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pulau Jawa: Indonesia, padat.

☐ P2 (1 markah): Paya Sumatera Timur: Indonesia, jarang.

☐ P3 (1 markah): Banjaran Annam: Vietnam, jarang.

☐ P4 (1 markah): Pedalaman Sarawak: Malaysia, jarang.

Satu padanan negara bersama kategori diberi satu markah, bukan dua.

B11S04 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 124 | Rujukan 4.2.2

(a) Kenal pasti fungsi utama yang ditunjukkan oleh P dan Q.

Contoh jawapan

P menunjukkan pentadbiran, manakala Q menunjukkan perdagangan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: pentadbiran.

☐ P2 (1 markah): Q: perdagangan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Berikan dua bandar contoh fungsi ibu negara atau pentadbiran dan dua bandar contoh perdagangan daripada pelajaran ini.

Contoh jawapan

Bangkok dan Manila ialah contoh fungsi ibu negara serta pentadbiran. Bandung dan Johor Bahru ialah contoh pusat perdagangan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu contoh pentadbiran yang tepat, contohnya Bangkok.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi contoh pentadbiran yang berbeza, contohnya Manila.

☐ P3 (1 markah): Satu contoh perdagangan yang tepat, contohnya Bandung.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi contoh perdagangan yang berbeza, contohnya Johor Bahru.

Terima dua bandar berbeza bagi setiap kumpulan fungsi yang diminta. Bandar yang sama boleh digunakan semula bagi fungsi lain jika padanannya tepat dalam skop buku teks.

B11S05 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 125 | Rujukan 4.2.2

(a) Nyatakan dua jenis industri di Bangkok yang diberikan dalam buku teks.

Contoh jawapan

Bangkok dikaitkan dengan industri elektrik dan elektronik serta industri makanan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Industri elektrik dan elektronik.

☐ P2 (1 markah): Industri makanan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Nyatakan dua jenis industri di Manila dan dua bandar contoh pelancongan dalam bab ini.

Contoh jawapan

Manila dikaitkan dengan pemasangan kenderaan bermotor dan industri besi keluli. Kuala Lumpur dan Jakarta ialah dua contoh bandar pelancongan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Industri pemasangan kenderaan bermotor di Manila.

☐ P2 (1 markah): Industri besi keluli di Manila.

☐ P3 (1 markah): Satu bandar pelancongan yang tepat.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi bandar pelancongan yang berbeza.

Bagi dua contoh pelancongan, terima mana-mana dua daripada Kuala Lumpur, Jakarta dan Bangkok.

B11S06 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 125-127 | Rujukan 4.2.2

(a) Bezakan fungsi lapangan terbang dengan rangkaian telekomunikasi.

Contoh jawapan

Lapangan terbang menyokong pergerakan manusia dan barangan melalui udara. Telekomunikasi pula menyokong pertukaran maklumat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lapangan terbang menyokong pengangkutan manusia atau barangan melalui udara.

☐ P2 (1 markah): Telekomunikasi menyokong perhubungan atau pertukaran maklumat.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Nyatakan lapangan terbang yang dikaitkan dengan Jakarta, lapangan terbang yang menyokong hubungan Kuala Lumpur, satu bandar pelabuhan dalam lima bandar utama, serta satu cara pelabuhan menyokong perdagangan.

Contoh jawapan

Soekarno-Hatta dikaitkan dengan Jakarta, manakala KLIA menyokong hubungan Kuala Lumpur. Singapura ialah contoh bandar pelabuhan. Pelabuhan memudahkan pergerakan barangan import dan eksport.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lapangan Terbang Antarabangsa Soekarno-Hatta.

☐ P2 (1 markah): Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur atau KLIA.

☐ P3 (1 markah): Singapura sebagai contoh bandar pelabuhan.

☐ P4 (1 markah): Pelabuhan memudahkan pergerakan atau pengendalian barangan import dan eksport.

Terima Bangkok sebagai contoh bandar yang berfungsi sebagai pelabuhan berdasarkan halaman 126. Jangan mensyaratkan lapangan terbang berada dalam sempadan pusat bandar.

B11S07 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

(a) Nyatakan dua sungai yang bertemu di Kuala Lumpur.

Contoh jawapan

Kuala Lumpur terletak di pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai Klang.

☐ P2 (1 markah): Sungai Gombak.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Lengkapkan empat hubungan lokasi: Jakarta dengan pulau; Bangkok dengan sungai; Manila dengan pulau; Singapura dengan selat yang memisahkannya daripada Semenanjung Malaysia.

Contoh jawapan

Jakarta terletak di Pulau Jawa. Bangkok berkait dengan Menam Chao Phraya. Manila terletak di Pulau Luzon. Selat Tebrau memisahkan Singapura daripada Semenanjung Malaysia.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jakarta: Pulau Jawa.

☐ P2 (1 markah): Bangkok: Menam Chao Phraya.

☐ P3 (1 markah): Manila: Pulau Luzon.

☐ P4 (1 markah): Singapura: Selat Tebrau.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

B11S08 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

(a) Nyatakan dua fungsi Singapura yang berkaitan dengan urusan wang dan jual beli antarabangsa.

Contoh jawapan

Singapura berfungsi sebagai pusat kewangan dan pusat perdagangan antarabangsa.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pusat kewangan.

☐ P2 (1 markah): Pusat perdagangan antarabangsa.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Selain peranannya sebagai ibu negara, nyatakan tiga fungsi Kuala Lumpur dalam halaman 126 dan satu fungsi pengangkutan Singapura.

Contoh jawapan

Kuala Lumpur berfungsi sebagai pusat perindustrian, perdagangan dan pendidikan. Singapura pula turut berfungsi sebagai pelabuhan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kuala Lumpur: perindustrian.

☐ P2 (1 markah): Kuala Lumpur: perdagangan.

☐ P3 (1 markah): Kuala Lumpur: pendidikan.

☐ P4 (1 markah): Singapura: pelabuhan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

B11S09 | 11.1

Buku teks KPM hlm. 123-125 | Rujukan 4.2.1, 4.2.2

(a) Cadangkan kategori taburan P dan Q yang paling sepadan dengan ciri dalam stimulus.

Contoh jawapan

P paling sepadan dengan jarang penduduk, manakala Q paling sepadan dengan padat penduduk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P: jarang penduduk.

☐ P2 (1 markah): Q: padat penduduk.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Kenal pasti empat fungsi Q berdasarkan empat kemudahan yang dinyatakan.

Contoh jawapan

Kilang makanan menunjukkan perindustrian. Pusat beli-belah menunjukkan perdagangan, pejabat kerajaan menunjukkan pentadbiran dan lapangan terbang menunjukkan pengangkutan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kilang makanan: perindustrian.

☐ P2 (1 markah): Pusat beli-belah: perdagangan.

☐ P3 (1 markah): Pejabat kerajaan: pentadbiran.

☐ P4 (1 markah): Lapangan terbang: pengangkutan.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

B11S10 | 11.1

Buku teks KPM hlm. 122-127 | Rujukan 4.2.1, 4.2.2

(a) Nyatakan sama ada setiap kesimpulan tepat atau tidak, dengan satu pembetulan ringkas.

Contoh jawapan

Kesimpulan pertama tidak tepat kerana kawasan Indonesia mempunyai taburan berlainan. Kesimpulan kedua juga tidak tepat kerana satu bandar boleh menjalankan beberapa fungsi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kesimpulan pertama tidak tepat; taburan berbeza antara kawasan Indonesia.

☐ P2 (1 markah): Kesimpulan kedua tidak tepat; sebuah bandar boleh mempunyai pelbagai fungsi.

Terima jawapan setara yang tepat. Setiap fakta berbeza dinilai sekali sahaja.

(b) Berikan satu kawasan Indonesia yang sederhana, satu yang jarang, dan dua fungsi Kuala Lumpur sebagai bukti bagi pembetulan tersebut.

Contoh jawapan

Pantai barat Sumatera ialah contoh sederhana penduduk, manakala paya Sumatera Timur ialah contoh jarang. Kuala Lumpur pula mempunyai fungsi perdagangan dan pendidikan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pantai barat Sumatera sebagai contoh sederhana.

☐ P2 (1 markah): Paya Sumatera Timur sebagai contoh jarang.

☐ P3 (1 markah): Satu fungsi Kuala Lumpur yang tepat seperti perdagangan.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi fungsi Kuala Lumpur yang berbeza seperti pendidikan.

Bagi Kuala Lumpur, terima mana-mana dua fungsi berbeza yang disokong bab, termasuk perindustrian, perdagangan, pendidikan, pelancongan atau ibu negara.

B11E01 | 11.1

Buku teks KPM hlm. 122-123 | Rujukan 4.2.1

Jelaskan maksud taburan penduduk, nyatakan tiga kategorinya sebagai satu set, kemudian berikan dua contoh kawasan bagi setiap kategori.

Contoh jawapan

Taburan penduduk ialah sebaran penduduk di sesuatu kawasan. Tiga kategorinya ialah padat, sederhana dan jarang. Pulau Jawa di Indonesia serta Bangkok di Thailand ialah contoh kawasan padat.

Pantai timur Semenanjung Malaysia dan pantai barat Sumatera ialah contoh sederhana penduduk. Kawasan pedalaman Sabah serta Banjaran Annam di Vietnam pula ialah contoh jarang penduduk. Contoh ini menunjukkan bahawa taburan tidak seragam antara kawasan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Taburan ialah sebaran penduduk di sesuatu kawasan.

☐ P2 (1 markah): Menyatakan ketiga-tiga kategori: padat, sederhana dan jarang.

☐ P3 (1 markah): Satu contoh kawasan padat yang tepat.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi contoh kawasan padat yang berbeza.

☐ P5 (1 markah): Satu contoh kawasan sederhana yang tepat.

☐ P6 (1 markah): Satu lagi contoh kawasan sederhana yang berbeza.

☐ P7 (1 markah): Satu contoh kawasan jarang yang tepat.

☐ P8 (1 markah): Satu lagi contoh kawasan jarang yang berbeza.

Terima huraian setara dan contoh yang disokong buku teks. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali; skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

B11E02 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 124-125 | Rujukan 4.2.2

Terangkan pentadbiran, perdagangan, perindustrian dan pelancongan. Bagi setiap fungsi, berikan satu jenis kegiatan dan satu contoh bandar yang tepat.

Contoh jawapan

Pentadbiran melibatkan urusan kerajaan, contohnya Bangkok. Perdagangan melibatkan jual beli serta import dan eksport, contohnya Johor Bahru. Nama fungsi perlu disokong kegiatan yang benar-benar berkaitan.

Perindustrian pula melibatkan pengeluaran atau pemasangan barangan, seperti pemasangan kenderaan di Manila. Pelancongan melibatkan kunjungan menikmati tarikan sesuatu tempat, contohnya Kuala Lumpur. Sebuah bandar boleh menjalankan lebih daripada satu fungsi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pentadbiran melibatkan urusan kerajaan atau pemerintahan.

☐ P2 (1 markah): Satu bandar pentadbiran tepat seperti Bangkok atau Manila.

☐ P3 (1 markah): Perdagangan melibatkan jual beli atau import dan eksport.

☐ P4 (1 markah): Satu bandar perdagangan tepat seperti Bandung atau Johor Bahru.

☐ P5 (1 markah): Perindustrian melibatkan pengeluaran atau pemasangan barangan.

☐ P6 (1 markah): Satu bandar industri tepat seperti Manila atau Bangkok.

☐ P7 (1 markah): Pelancongan melibatkan kunjungan menikmati tarikan tempat.

☐ P8 (1 markah): Satu bandar pelancongan tepat seperti Kuala Lumpur, Jakarta atau Bangkok.

Terima huraian setara dan contoh yang disokong buku teks. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali; skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

B11E03 | 11.1

Buku teks KPM hlm. 123 | Rujukan 4.2.1

Bandingkan taburan penduduk menggunakan dua contoh padat, dua contoh sederhana dan dua contoh jarang. Tambahkan satu sebab delta subur menarik penduduk serta satu sebab pedalaman dengan jalan terhad kurang menjadi tumpuan.

Contoh jawapan

Pulau Jawa dan Bangkok ialah contoh kawasan padat penduduk. Pantai barat Sumatera serta pantai Arakan Yoma ialah contoh sederhana, manakala paya Sumatera Timur dan pedalaman Sarawak ialah contoh jarang.

Delta yang subur menarik petempatan kerana pertanian dapat dijalankan. Sebaliknya, perhubungan terhad menyukarkan akses ke pedalaman. Oleh itu, nama negara sahaja tidak cukup untuk menerangkan taburan; ciri dan lokasi kawasan perlu diperhatikan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Satu contoh padat yang tepat.

☐ P2 (1 markah): Satu lagi contoh padat yang berbeza.

☐ P3 (1 markah): Satu contoh sederhana yang tepat.

☐ P4 (1 markah): Satu lagi contoh sederhana yang berbeza.

☐ P5 (1 markah): Satu contoh jarang yang tepat.

☐ P6 (1 markah): Satu lagi contoh jarang yang berbeza.

☐ P7 (1 markah): Delta subur menyokong pertanian yang menarik petempatan.

☐ P8 (1 markah): Perhubungan terhad menyukarkan akses ke pedalaman lalu mengurangkan tumpuan penduduk.

Terima huraian setara dan contoh yang disokong buku teks. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali; skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

B11E04 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 126-127 | Rujukan 4.2.2

Bagi setiap bandar, berikan satu maklumat lokasi khusus dan satu fungsi yang dipelajari. Jangan gunakan angka penduduk atau dakwaan ibu negara Indonesia.

Contoh jawapan

Kuala Lumpur terletak di pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak serta berfungsi sebagai pusat pendidikan. Jakarta terletak di Pulau Jawa dan berfungsi sebagai pusat perdagangan.

Manila terletak di Pulau Luzon dan mempunyai fungsi perindustrian. Singapura pula terletak di selatan Semenanjung Malaysia, dipisahkan oleh Selat Tebrau. Bandar ini berfungsi sebagai pusat kewangan. Setiap pasangan menggabungkan satu ciri lokasi dengan satu fungsi bandar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Lokasi Kuala Lumpur: pertemuan Sungai Klang dan Sungai Gombak.

☐ P2 (1 markah): Satu fungsi Kuala Lumpur tepat seperti pendidikan.

☐ P3 (1 markah): Lokasi Jakarta: Pulau Jawa atau muara Sungai Tjiliwung.

☐ P4 (1 markah): Satu fungsi Jakarta tepat seperti perdagangan atau pendidikan.

☐ P5 (1 markah): Lokasi Manila: Pulau Luzon atau sebelah timur Teluk Manila.

☐ P6 (1 markah): Satu fungsi Manila tepat seperti pusat ekonomi atau perindustrian.

☐ P7 (1 markah): Satu fakta lokasi Singapura yang tepat: di selatan Semenanjung Malaysia ATAU dipisahkan daripada Semenanjung Malaysia oleh Selat Tebrau.

☐ P8 (1 markah): Satu fungsi Singapura tepat seperti kewangan, perdagangan antarabangsa atau pelabuhan.

Terima huraian setara dan contoh yang disokong buku teks. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali; skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

B11E05 | 11.2

Buku teks KPM hlm. 123-127 | Rujukan 4.2.1, 4.2.2

Cadangkan kategori taburan P serta Q. Kemudian jelaskan empat fungsi Q berdasarkan kemudahan yang diberi. Nyatakan bagaimana telekomunikasi membantu urusan jual beli dan berikan satu contoh bandar pelabuhan daripada lima bandar utama yang dipelajari.

Contoh jawapan

P paling sepadan dengan jarang penduduk kerana merupakan pedalaman bergunung dengan jalan terhad. Q pula paling sepadan dengan padat penduduk sebagai bandar utama. Kilang elektronik menunjukkan perindustrian, pejabat kerajaan menunjukkan pentadbiran, pusat beli-belah menunjukkan perdagangan dan lapangan terbang menunjukkan pengangkutan.

Telekomunikasi menyokong pertukaran maklumat serta pesanan jual beli, lalu membantu kegiatan perdagangan. Singapura ialah satu contoh bandar pelabuhan yang dipelajari. Fungsi yang berbeza ini boleh saling menyokong dalam satu bandar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): P paling sepadan dengan jarang penduduk.

☐ P2 (1 markah): Q paling sepadan dengan padat penduduk.

☐ P3 (1 markah): Kilang elektronik menunjukkan perindustrian.

☐ P4 (1 markah): Pejabat kerajaan menunjukkan pentadbiran.

☐ P5 (1 markah): Pusat beli-belah menunjukkan perdagangan.

☐ P6 (1 markah): Lapangan terbang menunjukkan pengangkutan.

☐ P7 (1 markah): Telekomunikasi memudahkan pertukaran maklumat atau pesanan jual beli.

☐ P8 (1 markah): Memberikan Singapura atau Bangkok sebagai contoh bandar pelabuhan yang dipelajari.

Terima huraian setara dan contoh yang disokong buku teks. Setiap fakta berbeza diberi markah sekali; skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema rasmi peperiksaan.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 12 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Sumber Air

Nota, contoh dan 40 objektif

Kenali sumber air, fahami sebab bekalan yang boleh digunakan berkurang, dan hubungkan kesannya dengan langkah penjagaan yang sesuai.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 132-143 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Sumber air perlu dijaga

Air permukaan
Air pada permukaan bumi, seperti sungai dan tasik.

Air bawah tanah
Air tersimpan di bawah permukaan bumi selepas proses resapan.

Punca → Kesan → Langkah
Contoh: pencemaran sungai mengganggu bekalan; kawal punca pencemaran dan gunakan air secara berhemat.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Bezakan jenis sumber air daripada punca krisis. Cadangan langkah mesti menjawab punca atau kesan yang dibincangkan.

Nota dan contoh berlangkah

12.1 Jenis-jenis Sumber Air

Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

Air yang digunakan manusia berasal daripada sumber yang berbeza. Air permukaan terdapat di atas daratan, termasuk sungai dan tasik. Air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan di bawah permukaan bumi. Bezakan kedua-duanya berdasarkan tempat air berada, kemudian kaitkan sungai dengan kegunaan harian, pertanian dan perindustrian.

• Air sungai, tasik dan empangan ialah contoh air permukaan.

• Air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan.

• Infiltrasi ialah kemasukan air dari permukaan ke dalam tanah.

• Sungai Rajang terletak di Sarawak dan Sungai Muda di Kedah.

• Tasik Kenyir terletak di Terengganu, manakala Tasik Bera di Pahang.

Contoh berlangkah: Kelaskan air tasik dan air yang tersimpan dalam lapisan batuan.

1. Tentukan sama ada air berada di permukaan daratan.

2. Air tasik berada di permukaan.

3. Air dalam lapisan batuan berada di bawah permukaan.

Jawapan: Air tasik ialah air permukaan; air dalam lapisan batuan ialah air bawah tanah.

Elak silap: Air bawah tanah bukan semua air yang berada dalam paip di bawah jalan.

Cuba: Air dalam lapisan batuan tergolong dalam jenis apa?

Air bawah tanah.

12.2 Punca Krisis Air di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

Krisis air berlaku apabila sumber air yang dapat digunakan tidak mencukupi. Keadaan ini boleh berpunca daripada bekalan yang berkurang, kualiti air yang merosot atau permintaan yang meningkat. Kemarau, penerokaan hutan tadahan, pencemaran dan pertambahan pengguna perlu dilihat sebagai punca yang berbeza walaupun boleh berlaku serentak di sesuatu kawasan.

• Penebangan hutan tadahan boleh meningkatkan hakisan dan pemendapan.

• Kemarau yang berpanjangan mengurangkan bekalan air di sungai dan empangan.

• Sampah dan sisa industri boleh mencemarkan sumber air.

• Penggunaan baja kimia dan racun serangga berlebihan boleh menjejaskan sungai.

• Pertambahan penduduk dan perkembangan industri meningkatkan permintaan air.

Contoh berlangkah: Kawasan rekaan mempunyai hujan biasa tetapi penduduk dan kilangnya bertambah. Kenal pasti tekanan terhadap air.

1. Semak sama ada kemarau dinyatakan.

2. Kenal pasti pertambahan pengguna rumah dan industri.

3. Hubungkan pengguna yang bertambah dengan permintaan air.

Jawapan: Permintaan air meningkat akibat pertambahan penduduk dan industri, walaupun hujan tidak berkurang.

Elak silap: Banyak sungai tidak menjamin semua airnya sesuai digunakan.

Cuba: Mengapakah pertambahan penduduk boleh menekan bekalan air?

Lebih ramai pengguna meningkatkan permintaan air.

12.3 Kesan Krisis Air di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

Krisis air menjejaskan manusia, kegiatan ekonomi dan alam sekitar. Bekalan air bersih yang terhad menyukarkan urusan harian serta operasi industri. Kekurangan air juga boleh mengeringkan tanih dan mengganggu pertanian. Pencemaran sumber air pula mengancam hidupan akuatik serta meningkatkan risiko penyakit berkaitan air. Nyatakan kaitan sebab dan akibat dengan jelas.

• Catuan menghadkan bekalan atau penggunaan air apabila bekalan tidak mencukupi.

• Membasuh dan membersihkan rumah menjadi sukar apabila bekalan terhad.

• Tanih yang kering menjejaskan tanaman dan pengeluaran makanan.

• Air tercemar mengancam flora dan fauna serta keseimbangan ekosistem.

• Air tercemar boleh meningkatkan risiko penyakit bawaan air, contohnya taun.

Contoh berlangkah: Air pengairan di kawasan rekaan berkurang. Terangkan kesan terhadap sawah.

1. Kenal pasti keperluan air dalam pertanian.

2. Kaitkan kekurangan air dengan tanih yang kering.

3. Hubungkan keadaan tanaman dengan hasil padi.

Jawapan: Tanih menjadi kering dan penanaman padi terganggu, lalu hasil pertanian boleh berkurang.

Elak silap: Kematian ikan di satu tempat bukan bukti bahawa semua spesies ikan telah pupus.

Cuba: Apakah hubungan tanih kering dengan bekalan makanan?

Pertumbuhan tanaman dan hasil pertanian boleh terjejas, lalu bekalan makanan berkurang.

12.4 Langkah Mengurangkan Kesan Krisis Air

Buku teks KPM hlm. 140-141 | Rujukan 5.1.4

Langkah pengurusan air perlu dipadankan dengan punca masalah. Kawasan tadahan perlu dipelihara, pencemaran perlu dikawal dan air kumbahan perlu dirawat. Penerokaan air bawah tanah dapat menyediakan pilihan sumber tambahan melalui pihak berkaitan. Pendidikan serta kempen membantu orang ramai memahami tanggungjawab menjaga sumber air dan mengurangkan pembaziran dalam kehidupan harian.

• Pelihara dan pulihara hutan di kawasan tadahan hujan.

• Penguatkuasaan dan pemantauan membantu mengawal pembuangan sisa yang mencemarkan.

• Rawat air kumbahan untuk mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan yang diuruskan.

• Air bawah tanah boleh diteroka sebagai sumber alternatif oleh pihak berkaitan.

• Kempen melibatkan sekolah, masyarakat, kerajaan dan badan bukan kerajaan.

Contoh berlangkah: Pilih tindakan bagi kawasan tadahan yang semakin terdedah akibat penebangan.

1. Kenal pasti punca: kehilangan litupan hutan.

2. Pilih pemeliharaan hutan yang masih ada.

3. Cadangkan pemuliharaan kawasan yang terjejas.

Jawapan: Pelihara hutan yang masih ada dan pulihara kawasan tadahan yang rosak untuk melindungi sumber air.

Elak silap: Rawatan air kumbahan tidak bermaksud air keluarannya boleh terus diminum.

Cuba: Langkah manakah paling terus menangani pembuangan sisa industri ke sungai?

Pemantauan dan penguatkuasaan terhadap pembuangan sisa industri.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua jenis sumber air yang dibincangkan dalam bab ini?

A. Air panas dan air sejuk sahaja

B. Air hujan dan air paip sahaja

C. Air permukaan dan air bawah tanah

D. Air minuman dan air kumbahan sahaja

B12Q01 | Asas | 12.1

02. Yang manakah contoh air permukaan?

A. Air sungai

B. Air dalam lapisan batuan

C. Air dalam akuifer

D. Air yang tersimpan jauh dalam tanih

B12Q02 | Asas | 12.1

03. Air bawah tanah tersimpan di manakah?

A. Di atas permukaan tasik sahaja

B. Di permukaan aliran sungai sahaja

C. Dalam lapisan tanah atau batuan

D. Di dalam takungan empangan sahaja

B12Q03 | Asas | 12.1

04. Proses air permukaan meresap ke dalam tanah dinamakan apa?

A. Hakisan

B. Penyejatan

C. Pemendapan

D. Infiltrasi

B12Q04 | Asas | 12.1

05. Mengapakah air empangan dikelaskan sebagai air permukaan?

A. Airnya sentiasa mengalir melalui paip

B. Airnya terkumpul di permukaan daratan

C. Airnya mesti jernih tanpa rawatan

D. Airnya disedut daripada batuan sahaja

B12Q05 | Faham | 12.1

06. Pasangan sungai dan negeri manakah tepat?

A. Sungai Muda: Sabah

B. Sungai Rajang: Sarawak

C. Sungai Pahang: Kedah

D. Sungai Rajang: Perlis

B12Q06 | Faham | 12.1

07. Tasik Kenyir terletak di negeri manakah?

A. Kedah

B. Sarawak

C. Perak

D. Terengganu

B12Q07 | Faham | 12.1

08. Apakah kegunaan air sungai yang berkaitan dengan pertanian?

A. Pengairan tanaman

B. Membasuh pakaian di rumah

C. Penyejukan mesin kilang

D. Pembersihan peralatan industri

B12Q08 | Faham | 12.1

09. Takungan A ialah tasik, manakala B ialah air dalam lapisan batuan. Padanan manakah betul?

A. A dan B air bawah tanah

B. A air bawah tanah; B air permukaan

C. A air permukaan; B air bawah tanah

D. A dan B air permukaan

B12Q09 | Aplikasi | 12.1

10. Sebuah ladang rekaan mengambil air Sungai Muda. Sumber dan negeri manakah sepadan?

A. Air bawah tanah di Kedah

B. Air permukaan di Sabah

C. Air bawah tanah di Sarawak

D. Air permukaan di Kedah

B12Q10 | Aplikasi | 12.1

11. Apakah maksud krisis air?

A. Penggunaan air yang sentiasa seimbang dengan bekalan

B. Peningkatan hujan sepanjang masa

C. Pertambahan air mentah tanpa pengguna

D. Kekurangan sumber air yang dapat digunakan

B12Q11 | Asas | 12.2

12. Fenomena cuaca manakah boleh mengurangkan bekalan air?

A. Kemarau berpanjangan

B. Hujan berterusan yang mencukupi

C. Angin lemah tanpa perubahan bekalan

D. Pertambahan awan tanpa kekurangan hujan

B12Q12 | Asas | 12.2

13. Aktiviti manakah menjejaskan kawasan tadahan?

A. Pemuliharaan cerun terjejas

B. Penebangan hutan secara meluas

C. Pemeliharaan hutan

D. Penjagaan tumbuhan tadahan

B12Q13 | Asas | 12.2

14. Apakah akibat pertambahan penduduk terhadap penggunaan air?

A. Permintaan tidak berubah walaupun pengguna bertambah

B. Permintaan air berkurang secara automatik

C. Permintaan air meningkat

D. Bekalan air meningkat dengan kadar sama secara automatik

B12Q14 | Asas | 12.2

15. Bagaimanakah penebangan hutan boleh menjejaskan sungai?

A. Pemendapan terhenti selepas pokok dibuang

B. Kualiti air meningkat tanpa pengurusan

C. Hakisan berkurang kerana tanah terdedah

D. Hakisan membawa bahan mendap ke sungai

B12Q15 | Faham | 12.2

16. Mengapakah baja kimia berlebihan boleh menyumbang kepada krisis air?

A. Baja mengurangkan semua permintaan rumah tangga

B. Baja menjadikan sungai bersih tanpa rawatan

C. Baja menambah bekalan empangan ketika kemarau

D. Pencemaran boleh mengurangkan air yang sesuai digunakan

B12Q16 | Faham | 12.2

17. Mengapakah pertumbuhan industri memberi tekanan terhadap sumber air?

A. Industri memerlukan air untuk operasinya

B. Setiap kilang membekalkan lebih banyak air daripada yang digunakannya

C. Industri tidak menggunakan air dalam sebarang proses

D. Permintaan rumah tangga terhenti apabila kilang dibuka

B12Q17 | Faham | 12.2

18. Sungai masih berair tetapi banyak sampah dibuang ke dalamnya. Masalah utama ialah apa?

A. Bekalan pasti tiada langsung

B. Kualiti air terjejas

C. Semua air sungai ialah air bawah tanah

D. Keperluan rawatan pasti berkurang

B12Q18 | Faham | 12.2

19. Kawasan rekaan mengalami hujan biasa, tetapi bilangan rumah meningkat. Apakah punca tekanan air yang paling disokong?

A. Pemuliharaan hutan tadahan

B. Peningkatan permintaan penduduk

C. Pengurangan jumlah pengguna

D. Kejadian kemarau yang tidak dinyatakan

B12Q19 | Aplikasi | 12.2

20. Selepas hutan tadahan diteroka, air sungai menjadi lebih berlumpur ketika hujan. Rantaian manakah sesuai?

A. Litupan hutan bertambah → hakisan meningkat → pemendapan terhenti

B. Tanah terdedah → hakisan → pemendapan dalam sungai

C. Tanah terdedah → hakisan berkurang → sungai semakin jernih

D. Rawatan kumbahan → permintaan rumah turun → sungai berlumpur

B12Q20 | Aplikasi | 12.2

21. Apakah maksud bekalan air dicatu?

A. Bekalan air ditambah tanpa had

B. Semua pengguna menerima bekalan berterusan tanpa sekatan

C. Bekalan atau penggunaan air dihadkan

D. Penggunaan air tidak perlu diurus

B12Q21 | Asas | 12.3

22. Kegiatan harian manakah terjejas secara langsung apabila air bersih tiada?

A. Membasuh pakaian

B. Mengira buku di rak

C. Membaca peta di atas kertas

D. Menulis arah mata angin

B12Q22 | Asas | 12.3

23. Apakah kesan kekurangan air terhadap tanih?

A. Tanih boleh menjadi kering

B. Tanih tidak mengalami perubahan kelembapan

C. Tanih menjadi semakin lembap tanpa hujan

D. Tanih sentiasa menyimpan air pada kadar yang sama

B12Q23 | Asas | 12.3

24. Air tercemar mengancam kumpulan hidupan manakah secara langsung?

A. Hanya tumbuhan jauh dari sumber tercemar

B. Hidupan akuatik

C. Hanya hidupan yang tidak menggunakan air tercemar

D. Hanya haiwan daratan yang tidak bergantung pada sungai

B12Q24 | Asas | 12.3

25. Bagaimanakah krisis air boleh menjejaskan pengeluaran makanan?

A. Tanih kering menambah pengairan sawah

B. Pengairan terhad mengganggu tanaman

C. Kekurangan air memastikan hasil meningkat

D. Pertanian tidak memerlukan sumber air

B12Q25 | Faham | 12.3

26. Mengapakah operasi kilang boleh terganggu semasa krisis air?

A. Catuan sentiasa menambah air untuk semua kilang

B. Bekalan air tidak berkaitan dengan proses industri

C. Bekalan untuk proses perindustrian tidak mencukupi

D. Kilang tidak perlu mengubah operasi apabila air terputus

B12Q26 | Faham | 12.3

27. Apakah hubungan pencemaran air dengan ekosistem?

A. Kehilangan hidupan tidak mempengaruhi keseimbangan

B. Pencemaran sentiasa menambah kepelbagaian hidupan

C. Air tercemar menjamin semua hidupan membiak

D. Kematian hidupan boleh mengganggu keseimbangannya

B12Q27 | Faham | 12.3

28. Yang manakah contoh penyakit bawaan air dalam bab ini?

A. Terseliuh

B. Rabun jauh

C. Taun

D. Patah tulang

B12Q28 | Faham | 12.3

29. Dalam situasi rekaan, sawah kekurangan air dan hasil padi menurun. Kesan yang ditunjukkan ialah apa?

A. Gangguan pertanian dan bekalan makanan

B. Pertambahan hutan tadahan

C. Peningkatan bekalan air bersih

D. Pengurangan semua permintaan industri

B12Q29 | Aplikasi | 12.3

30. Ikan mati di satu bahagian sungai tercemar. Kesimpulan manakah paling wajar?

A. Semua spesies ikan negara telah pupus

B. Punca tepat kematian telah disahkan tanpa maklumat lain

C. Pencemaran menjejaskan hidupan di bahagian sungai itu

D. Semua sungai mengalami tahap pencemaran sama

B12Q30 | Aplikasi | 12.3

31. Apakah tujuan memelihara hutan tadahan?

A. Melindungi sumber bekalan air

B. Membolehkan semua pokok ditebang tanpa kesan

C. Menggantikan semua keperluan rawatan air

D. Menambah penggunaan air tanpa pengurusan

B12Q31 | Asas | 12.4

32. Langkah manakah mengawal pihak yang membuang sisa mencemarkan?

A. Penerokaan air bawah tanah sahaja

B. Penguatkuasaan undang-undang

C. Kempen tanpa sebarang pemantauan pelepasan

D. Peningkatan pengambilan air dari sungai tercemar

B12Q32 | Asas | 12.4

33. Apakah tindakan yang sesuai terhadap air kumbahan?

A. Menyimpannya dalam sungai tanpa rawatan

B. Melepaskannya tanpa kawalan

C. Merawatnya melalui sistem rawatan

D. Menyamakannya dengan air minuman

B12Q33 | Asas | 12.4

34. Sumber alternatif manakah dibincangkan untuk menambah pilihan bekalan?

A. Air buangan industri tanpa kawalan

B. Air kumbahan mentah tanpa rawatan

C. Air sungai tercemar tanpa pengurusan

D. Air bawah tanah

B12Q34 | Asas | 12.4

35. Mengapakah kempen perlu melibatkan murid?

A. Kesedaran penjagaan air boleh dibentuk sejak awal

B. Murid boleh menggantikan semua sistem rawatan

C. Kempen menjadikan semua air selamat diminum terus

D. Pendidikan menghapuskan keperluan kawalan pencemaran

B12Q35 | Faham | 12.4

36. Mengapakah rawatan kumbahan dan kempen boleh dilaksanakan bersama?

A. Kempen menapis kumbahan secara fizikal

B. Kedua-duanya hanya menambah bilangan pengguna

C. Rawatan menjadikan pendidikan tidak diperlukan

D. Satu mengurus sisa, satu membentuk kesedaran

B12Q36 | Faham | 12.4

37. Apakah peranan pemantauan penggunaan bahan kimia pertanian?

A. Menggalakkan penggunaan berlebihan tanpa piawaian

B. Menjamin semua air ladang boleh diminum terus

C. Menggantikan semua keperluan pengairan

D. Mengurangkan risiko pencemaran sumber air

B12Q37 | Faham | 12.4

38. Pernyataan manakah tepat tentang air kumbahan yang dirawat?

A. Semua air keluarannya boleh terus diminum

B. Rawatannya membantu mengurangkan pencemaran

C. Semua kumbahan menjadi air hujan

D. Rawatan tidak memerlukan pengurusan

B12Q38 | Faham | 12.4

39. Sisa kilang dibuang berulang kali ke sungai. Langkah paling terus menangani punca ialah apa?

A. Pemantauan pelepasan dan penguatkuasaan terhadap pencemar

B. Kempen sekolah tanpa tindakan terhadap pelepasan

C. Meneroka sumber alternatif tetapi membiarkan pencemar

D. Menambah pengambilan dari sungai yang sama tanpa kawalan

B12Q39 | Aplikasi | 12.4

40. Sekolah rekaan mahu menyokong penjagaan sungai melalui pendidikan. Pilihan manakah sesuai?

A. Poster yang menyuruh penduduk mengabaikan sampah sungai

B. Penerangan bahawa pengurusan air hanya tanggungjawab murid

C. Kempen yang menerangkan kesan sampah dan amalan menjaga air

D. Kempen bahawa air jernih pasti boleh diminum terus

B12Q40 | Aplikasi | 12.4

Jawapan dan penerangan

01 C	**02 A**	**03 C**	**04 D**	**05 B**	**06 B**	**07 D**	**08 A**
09 C	**10 D**	**11 D**	**12 A**	**13 B**	**14 C**	**15 D**	**16 D**
17 A	**18 B**	**19 B**	**20 B**	**21 C**	**22 A**	**23 A**	**24 B**
25 B	**26 C**	**27 D**	**28 C**	**29 A**	**30 C**	**31 A**	**32 B**
33 C	**34 D**	**35 A**	**36 D**	**37 D**	**38 B**	**39 A**	**40 C**

01. C | Air permukaan dan air bawah tanah

Dua jenis utama ialah air permukaan dan air bawah tanah.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

02. A | Air sungai

Sungai mengandungi air di permukaan daratan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

03. C | Dalam lapisan tanah atau batuan

Air bawah tanah berada dalam lapisan di bawah permukaan bumi.

Buku teks KPM hlm. 135 | Rujukan 5.1.1

04. D | Infiltrasi

Infiltrasi ialah air memasuki tanah dari permukaan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

05. B | Airnya terkumpul di permukaan daratan

Takungan empangan berada pada permukaan daratan.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

06. B | Sungai Rajang: Sarawak

Sungai Rajang ialah contoh sungai di Sarawak.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

07. D | Terengganu

Buku teks meletakkan Tasik Kenyir di Terengganu.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

08. A | Pengairan tanaman

Air sungai boleh disalurkan untuk pengairan pertanian.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

09. C | A air permukaan; B air bawah tanah

Tasik berada di permukaan; B tersimpan di bawah permukaan.

Buku teks KPM hlm. 135 | Rujukan 5.1.1

10. D | Air permukaan di Kedah

Sungai Muda ialah sumber air permukaan di Kedah.

Buku teks KPM hlm. 134 | Rujukan 5.1.1

11. D | Kekurangan sumber air yang dapat digunakan

Krisis merujuk kekurangan sumber yang dapat digunakan.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

12. A | Kemarau berpanjangan

Kemarau berpanjangan boleh menyusutkan bekalan sungai dan empangan.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

13. B | Penebangan hutan secara meluas

Penebangan meluas boleh meningkatkan hakisan di kawasan tadahan.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

14. C | Permintaan air meningkat

Pertambahan penduduk meningkatkan keperluan air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

15. D | Hakisan membawa bahan mendap ke sungai

Hakisan dan pemendapan boleh menjejaskan bekalan serta kualiti air.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

16. D | Pencemaran boleh mengurangkan air yang sesuai digunakan

Penggunaan berlebihan boleh mencemarkan sumber air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

17. A | Industri memerlukan air untuk operasinya

Perkembangan industri boleh meningkatkan permintaan air.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

18. B | Kualiti air terjejas

Sampah boleh mencemarkan air sehingga penggunaannya terjejas.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

19. B | Peningkatan permintaan penduduk

Pertambahan rumah menunjukkan pertambahan pengguna dan permintaan.

Buku teks KPM hlm. 137 | Rujukan 5.1.2

20. B | Tanah terdedah → hakisan → pemendapan dalam sungai

Kehilangan litupan mendedahkan tanah kepada hakisan, lalu sedimen masuk ke sungai.

Buku teks KPM hlm. 136 | Rujukan 5.1.2

21. C | Bekalan atau penggunaan air dihadkan

Catuan menghadkan bekalan atau penggunaan apabila bekalan tidak mencukupi.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

22. A | Membasuh pakaian

Membasuh memerlukan bekalan air.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

23. A | Tanih boleh menjadi kering

Kekurangan air menyebabkan tanih menjadi kering.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

24. B | Hidupan akuatik

Hidupan dalam air terdedah kepada pencemaran sumber tersebut.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

25. B | Pengairan terhad mengganggu tanaman

Kekurangan pengairan boleh mengurangkan hasil pertanian.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

26. C | Bekalan untuk proses perindustrian tidak mencukupi

Kilang yang menggunakan air boleh terganggu apabila bekalan berkurang.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

27. D | Kematian hidupan boleh mengganggu keseimbangannya

Kehilangan hidupan akibat pencemaran boleh menjejaskan keseimbangan ekosistem.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

28. C | Taun

Taun ialah contoh penyakit bawaan air yang disebut dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

29. A | Gangguan pertanian dan bekalan makanan

Air terhad mengganggu tanaman lalu hasil makanan menurun.

Buku teks KPM hlm. 138 | Rujukan 5.1.3

30. C | Pencemaran menjejaskan hidupan di bahagian sungai itu

Kematian setempat menunjukkan kesan kepada hidupan di lokasi itu, bukan kepupusan global.

Buku teks KPM hlm. 139 | Rujukan 5.1.3

31. A | Melindungi sumber bekalan air

Penjagaan hutan tadahan membantu melindungi sumber air.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

32. B | Penguatkuasaan undang-undang

Penguatkuasaan dan pemantauan membantu mengawal punca pencemaran.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

33. C | Merawatnya melalui sistem rawatan

Rawatan mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan yang diuruskan.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

34. D | Air bawah tanah

Penerokaan air bawah tanah ialah antara langkah dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

35. A | Kesedaran penjagaan air boleh dibentuk sejak awal

Pendidikan awal membantu murid memahami tanggungjawab menjaga air.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

36. D | Satu mengurus sisa, satu membentuk kesedaran

Rawatan menangani kumbahan, manakala kempen membantu amalan masyarakat.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

37. D | Mengurangkan risiko pencemaran sumber air

Pemantauan membantu memastikan penggunaan mengikut piawaian dan mengurangkan pencemaran.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

38. B | Rawatannya membantu mengurangkan pencemaran

Tujuan rawatan ialah mengurangkan pencemaran; ia bukan jaminan boleh diminum terus.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

39. A | Pemantauan pelepasan dan penguatkuasaan terhadap pencemar

Pembuangan sisa memerlukan kawalan dan tindakan terhadap pelepasan tersebut.

Buku teks KPM hlm. 140 | Rujukan 5.1.4

40. C | Kempen yang menerangkan kesan sampah dan amalan menjaga air

Kempen boleh menghubungkan kesan pencemaran dengan tanggungjawab menjaga sumber air.

Buku teks KPM hlm. 141 | Rujukan 5.1.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 12 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Sumber Air

Subjektif dan huraian / esei

Kenali sumber air, fahami sebab bekalan yang boleh digunakan berkurang, dan hubungkan kesannya dengan langkah penjagaan yang sesuai.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 132-143 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B12S01 | 12.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

Air A terdapat dalam tasik. Air B tersimpan dalam lapisan batuan.

(a) Namakan jenis air A dan B. [2 markah]

(b) Terangkan tempat kedua-dua jenis air dan berikan dua kegunaan air sungai. [4 markah]

B12S02 | 12.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

Murid menyediakan nota tentang contoh sungai dan tasik dalam buku teks.

(a) Nyatakan negeri bagi Sungai Rajang dan Tasik Kenyir. [2 markah]

(b) Berikan dua lagi contoh sumber air permukaan berserta negeri masing-masing. [4 markah]

B12S03 | 12.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

Kawasan tadahan rekaan mengalami penerokaan hutan. Tanah terdedah dan air sungai menjadi berlumpur selepas hujan.

(a) Kenal pasti dua proses yang menghubungkan penerokaan dengan air berlumpur. [2 markah]

(b) Nyatakan dua punca krisis air lain dan terangkan bagaimana setiap punca menjejaskan sumber. [4 markah]

B12S04 | 12.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

Sebuah kawasan rekaan mempunyai lebih banyak rumah dan kilang berbanding dahulu.

(a) Nyatakan dua faktor yang meningkatkan permintaan air dalam situasi ini. [2 markah]

(b) Berikan dua kegunaan air oleh penduduk dan dua jenis industri pengguna air yang disebut dalam bab ini. [4 markah]

B12S05 | 12.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 137-138 | Rujukan 5.1.2, 5.1.3

Dalam situasi rekaan, kemarau berpanjangan menyebabkan air empangan menyusut.

(a) Nyatakan punca cuaca dan satu kesan terus terhadap bekalan. [2 markah]

(b) Nyatakan dua kegiatan harian dan dua kegiatan ekonomi yang boleh terjejas akibat kekurangan air. [4 markah]

B12S06 | 12.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

Kawasan rekaan menghadapi kekurangan bekalan air, tanih kering dan pencemaran sebuah sungai.

(a) Nyatakan satu kesan kekurangan air terhadap aktiviti isi rumah dan satu kesan terhadap operasi kilang. [2 markah]

(b) Huraikan dua akibat lanjutan yang berbeza daripada keadaan tersebut. [4 markah]

B12S07 | 12.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

Penduduk rekaan menerima bekalan air yang dicatu, sementara pencemaran menjejaskan sumber air lain.

(a) Jelaskan maksud dicatu dan namakan satu penyakit bawaan air dalam bab ini. [2 markah]

(b) Nyatakan empat kesan krisis air dalam bidang berbeza. [4 markah]

B12S08 | 12.4

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 140-141 | Rujukan 5.1.4

Pelan rekaan menggabungkan perlindungan tadahan, rawatan kumbahan dan pendidikan masyarakat.

(a) Nyatakan dua langkah teknikal atau pengurusan dalam pelan tersebut. [2 markah]

(b) Cadangkan dua pihak yang boleh menyokong kempen dan jelaskan satu peranan setiap pihak. [4 markah]

B12S09 | 12.4

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 136-141 | Rujukan 5.1.2, 5.1.4

Situasi rekaan: hutan tadahan diteroka, sisa industri memasuki sungai dan orang ramai kurang memahami kesan sampah.

(a) Kenal pasti dua punca pencemaran atau kemerosotan sumber. [2 markah]

(b) Padankan dua langkah dengan punca tersebut serta huraikan fungsi setiap langkah. [4 markah]

B12S10 | 12.3

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 138-141 | Rujukan 5.1.3, 5.1.4

Situasi rekaan: beberapa ikan mati di satu bahagian sungai. Seorang murid mendakwa semua ikan di Malaysia telah pupus dan kempen sahaja boleh merawat air sungai.

(a) Kenal pasti dua kelemahan dakwaan itu. [2 markah]

(b) Tulis satu kesimpulan yang munasabah, satu tindakan kawalan pencemaran, satu langkah pendidikan dan satu tujuan langkah pendidikan. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B12E01 | 12.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

Latihan penerangan sumber air.

Terangkan dua jenis sumber air, berikan dua contoh air permukaan berserta negeri dan dua kegunaan air sungai.

Rangka bantuan

1. Bezakan kedudukan sumber.
2. Padankan contoh dengan negeri.
3. Akhiri dengan dua kegunaan berbeza.

B12E02 | 12.2

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

Latihan menerangkan punca.

Huraikan empat punca krisis air berserta cara setiap punca menjejaskan bekalan yang boleh digunakan.

Rangka bantuan

1. Pilih empat punca berbeza.
2. Nyatakan satu proses bagi setiap punca.
3. Bezakan bekalan, kualiti dan permintaan.

B12E03 | 12.3

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

Latihan hubungan sebab dan kesan.

Huraikan empat kesan krisis air dengan satu penjelasan setiap kesan.

Rangka bantuan

1. Susun kesan kepada manusia, ekonomi dan alam.
2. Kaitkan setiap kesan dengan penjelasan.
3. Jangan mendakwa semua spesies pasti pupus.

B12E04 | 12.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 140-141 | Rujukan 5.1.4

Pelan rekaan penjagaan sumber air.

Cadangkan empat langkah yang berbeza dan terangkan tujuan setiap langkah.

Rangka bantuan

1. Padankan langkah dengan tujuan.
2. Gabungkan pengurusan dengan pendidikan.
3. Bezakan rawatan kumbahan daripada air minuman.

B12E05 | 12.4

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 136-141 | Rujukan 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4

Situasi rekaan: kemarau mengurangkan air empangan, sungai menerima sampah dan penduduk bertambah.

Bina huraian lapan isi: tiga punca berdasarkan situasi, dua kesan kepada kegiatan berbeza dan tiga langkah yang munasabah dalam skop bab.

Rangka bantuan

1. Asingkan tiga punca.
2. Pilih dua kegiatan yang terjejas.
3. Cadangkan tiga langkah tanpa menjanjikan kemarau berakhir.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B12S01 | 12.1

Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

(a) Namakan jenis air A dan B.

Contoh jawapan

A ialah air permukaan dan B ialah air bawah tanah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A ialah air permukaan.

☐ P2 (1 markah): B ialah air bawah tanah.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Terangkan tempat kedua-dua jenis air dan berikan dua kegunaan air sungai.

Contoh jawapan

Air permukaan berada di atas daratan, manakala air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan. Air sungai digunakan untuk kegiatan harian dan pengairan pertanian.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Air permukaan berada di permukaan daratan.

☐ P2 (1 markah): Air bawah tanah berada dalam lapisan tanah atau batuan.

☐ P3 (1 markah): Kegunaan harian seperti membasuh.

☐ P4 (1 markah): Pengairan pertanian atau kegunaan industri.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S02 | 12.1

Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

(a) Nyatakan negeri bagi Sungai Rajang dan Tasik Kenyir.

Contoh jawapan

Sungai Rajang di Sarawak dan Tasik Kenyir di Terengganu.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai Rajang di Sarawak.

☐ P2 (1 markah): Tasik Kenyir di Terengganu.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Berikan dua lagi contoh sumber air permukaan berserta negeri masing-masing.

Contoh jawapan

Sungai Muda terletak di Kedah. Tasik Bera terletak di Pahang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sungai Muda sebagai contoh.

☐ P2 (1 markah): Kedah sebagai negeri Sungai Muda.

☐ P3 (1 markah): Tasik Bera sebagai contoh.

☐ P4 (1 markah): Pahang sebagai negeri Tasik Bera.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S03 | 12.2

Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

(a) Kenal pasti dua proses yang menghubungkan penerokaan dengan air berlumpur.

Contoh jawapan

Proses tersebut ialah hakisan dan pemendapan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hakisan tanah.

☐ P2 (1 markah): Pemendapan bahan terhakis dalam sungai.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan dua punca krisis air lain dan terangkan bagaimana setiap punca menjejaskan sumber.

Contoh jawapan

Kemarau mengurangkan bekalan sungai dan empangan. Pembuangan sampah pula mencemarkan air sehingga kualitinya terjejas.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kemarau sebagai punca.

☐ P2 (1 markah): Kemarau mengurangkan bekalan atau paras air.

☐ P3 (1 markah): Pembuangan sampah sebagai punca.

☐ P4 (1 markah): Sampah menjejaskan kualiti air yang boleh digunakan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S04 | 12.2

Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

(a) Nyatakan dua faktor yang meningkatkan permintaan air dalam situasi ini.

Contoh jawapan

Pertambahan penduduk dan perkembangan industri meningkatkan permintaan air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pertambahan penduduk.

☐ P2 (1 markah): Perkembangan sektor perindustrian.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Berikan dua kegunaan air oleh penduduk dan dua jenis industri pengguna air yang disebut dalam bab ini.

Contoh jawapan

Penduduk menggunakan air untuk memasak dan membasuh. Industri pemprosesan makanan serta industri kimia juga menggunakan air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Membasuh atau kegunaan rumah tangga lain.

☐ P2 (1 markah): Kegunaan harian kedua yang berbeza, seperti memasak.

☐ P3 (1 markah): Industri pemprosesan makanan.

☐ P4 (1 markah): Industri kimia atau pembuatan dan penyaduran.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S05 | 12.2

Buku teks KPM hlm. 137-138 | Rujukan 5.1.2, 5.1.3

(a) Nyatakan punca cuaca dan satu kesan terus terhadap bekalan.

Contoh jawapan

Puncanya ialah kemarau berpanjangan yang mengurangkan bekalan empangan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kemarau berpanjangan.

☐ P2 (1 markah): Bekalan air berkurang atau paras empangan menyusut.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan dua kegiatan harian dan dua kegiatan ekonomi yang boleh terjejas akibat kekurangan air.

Contoh jawapan

Dua kegiatan harian ialah memasak dan membasuh pakaian. Dua kegiatan ekonomi ialah pertanian yang memerlukan pengairan dan perindustrian yang menggunakan air dalam prosesnya.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Memasak atau penyediaan makanan di rumah.

☐ P2 (1 markah): Membasuh pakaian atau kegiatan harian lain yang berbeza.

☐ P3 (1 markah): Pertanian melalui pengairan tanaman.

☐ P4 (1 markah): Perindustrian melalui proses yang memerlukan air.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S06 | 12.3

Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

(a) Nyatakan satu kesan kekurangan air terhadap aktiviti isi rumah dan satu kesan terhadap operasi kilang.

Contoh jawapan

Aktiviti harian seperti membasuh boleh terganggu. Proses kilang yang memerlukan bekalan air juga terjejas.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Aktiviti harian yang memerlukan air, seperti membasuh atau memasak, terganggu.

☐ P2 (1 markah): Proses perindustrian yang memerlukan air terganggu.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Huraikan dua akibat lanjutan yang berbeza daripada keadaan tersebut.

Contoh jawapan

Apabila pengeluaran pertanian menurun, bekalan makanan boleh terjejas. Kehilangan flora dan fauna akibat pencemaran pula mengganggu keseimbangan ekosistem.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pengeluaran pertanian menurun.

☐ P2 (1 markah): Bekalan makanan boleh terjejas akibat pengeluaran menurun.

☐ P3 (1 markah): Kehilangan flora atau fauna.

☐ P4 (1 markah): Keseimbangan ekosistem boleh terganggu.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S07 | 12.3

Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

(a) Jelaskan maksud dicatu dan namakan satu penyakit bawaan air dalam bab ini.

Contoh jawapan

Dicatu bermaksud bekalan air dihadkan. Taun ialah contoh penyakit bawaan air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Dicatu bermaksud bekalan atau penggunaan dihadkan.

☐ P2 (1 markah): Taun, demam kepialu atau leptospirosis.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan empat kesan krisis air dalam bidang berbeza.

Contoh jawapan

Krisis air menyukarkan urusan harian, mengganggu industri, menjejaskan pertanian dan mengancam hidupan akuatik.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Urusan harian menjadi sukar.

☐ P2 (1 markah): Operasi industri terganggu.

☐ P3 (1 markah): Pertanian atau pengeluaran makanan terjejas.

☐ P4 (1 markah): Hidupan akuatik atau keseimbangan ekosistem terjejas.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S08 | 12.4

Buku teks KPM hlm. 140-141 | Rujukan 5.1.4

(a) Nyatakan dua langkah teknikal atau pengurusan dalam pelan tersebut.

Contoh jawapan

Langkahnya ialah melindungi tadahan dan merawat kumbahan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Perlindungan kawasan tadahan.

☐ P2 (1 markah): Rawatan air kumbahan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Cadangkan dua pihak yang boleh menyokong kempen dan jelaskan satu peranan setiap pihak.

Contoh jawapan

Sekolah boleh mendidik murid tentang penjagaan sumber air. Media pula boleh menyebarkan maklumat kempen kepada masyarakat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sekolah atau guru sebagai pihak pertama.

☐ P2 (1 markah): Memberi pendidikan awal tentang penjagaan air.

☐ P3 (1 markah): Kerajaan, NGO atau media sebagai pihak kedua.

☐ P4 (1 markah): Menyampaikan maklumat atau menggerakkan kempen kepada masyarakat.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S09 | 12.4

Buku teks KPM hlm. 136-141 | Rujukan 5.1.2, 5.1.4

(a) Kenal pasti dua punca pencemaran atau kemerosotan sumber.

Contoh jawapan

Puncanya ialah penerokaan hutan tadahan dan pembuangan sisa industri.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Penerokaan hutan tadahan.

☐ P2 (1 markah): Pembuangan sisa industri.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Padankan dua langkah dengan punca tersebut serta huraikan fungsi setiap langkah.

Contoh jawapan

Pemeliharaan tadahan melindungi litupan hutan dan mengurangkan gangguan hakisan pada sumber. Pemantauan serta penguatkuasaan mengawal pelepasan sisa industri ke sungai.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pemeliharaan atau pemuliharaan tadahan.

☐ P2 (1 markah): Melindungi litupan hutan dan mengurangkan kesan hakisan pada sumber.

☐ P3 (1 markah): Pemantauan dan penguatkuasaan terhadap industri.

☐ P4 (1 markah): Mengawal pembuangan sisa yang mencemarkan sungai.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12S10 | 12.3

Buku teks KPM hlm. 138-141 | Rujukan 5.1.3, 5.1.4

(a) Kenal pasti dua kelemahan dakwaan itu.

Contoh jawapan

Kematian setempat tidak membuktikan semua ikan pupus. Kempen juga tidak sama dengan rawatan air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pemerhatian setempat tidak membuktikan kepupusan semua ikan negara.

☐ P2 (1 markah): Kempen kesedaran bukan proses rawatan air.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Tulis satu kesimpulan yang munasabah, satu tindakan kawalan pencemaran, satu langkah pendidikan dan satu tujuan langkah pendidikan.

Contoh jawapan

Hidupan di bahagian sungai itu terjejas, tetapi pemerhatian ini sahaja tidak menentukan punca tepat. Pihak berkaitan boleh memantau dan mengawal punca pencemaran. Kempen pula mendidik masyarakat supaya menjaga sumber air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Hidupan di bahagian sungai itu terjejas; pemerhatian ini sahaja tidak menentukan punca tepat.

☐ P2 (1 markah): Pemantauan atau penguatkuasaan terhadap punca pencemaran.

☐ P3 (1 markah): Kempen kesedaran.

☐ P4 (1 markah): Membentuk kefahaman dan amalan menjaga air.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12E01 | 12.1

Buku teks KPM hlm. 134-135 | Rujukan 5.1.1

Terangkan dua jenis sumber air, berikan dua contoh air permukaan berserta negeri dan dua kegunaan air sungai.

Contoh jawapan

Air permukaan terdapat di permukaan daratan, manakala air bawah tanah tersimpan dalam lapisan tanah atau batuan. Contoh air permukaan ialah Sungai Rajang di Sarawak dan Tasik Kenyir di Terengganu. Air sungai digunakan bagi keperluan harian dan pengairan pertanian.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Air permukaan berada di permukaan daratan.

☐ P2 (1 markah): Air bawah tanah berada dalam lapisan tanah atau batuan.

☐ P3 (1 markah): Sungai Rajang ialah contoh air permukaan.

☐ P4 (1 markah): Sungai Rajang terletak di Sarawak.

☐ P5 (1 markah): Tasik Kenyir ialah contoh air permukaan.

☐ P6 (1 markah): Tasik Kenyir terletak di Terengganu.

☐ P7 (1 markah): Air sungai digunakan untuk keperluan harian.

☐ P8 (1 markah): Air sungai digunakan untuk pengairan atau industri.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12E02 | 12.2

Buku teks KPM hlm. 136-137 | Rujukan 5.1.2

Huraikan empat punca krisis air berserta cara setiap punca menjejaskan bekalan yang boleh digunakan.

Contoh jawapan

Kemarau berpanjangan mengurangkan bekalan sungai dan empangan. Penebangan hutan tadahan menyebabkan hakisan serta pemendapan yang menjejaskan sumber air. Pembuangan sampah mencemarkan air sehingga kualitinya merosot. Pertambahan penduduk pula meningkatkan permintaan terhadap bekalan air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kemarau berpanjangan.

☐ P2 (1 markah): Kemarau mengurangkan bekalan sungai atau empangan.

☐ P3 (1 markah): Penebangan hutan tadahan.

☐ P4 (1 markah): Hakisan dan pemendapan menjejaskan sumber.

☐ P5 (1 markah): Pembuangan sampah atau sisa ke sungai.

☐ P6 (1 markah): Pencemaran menjejaskan kualiti air.

☐ P7 (1 markah): Pertambahan penduduk.

☐ P8 (1 markah): Permintaan air meningkat apabila pengguna bertambah.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12E03 | 12.3

Buku teks KPM hlm. 138-139 | Rujukan 5.1.3

Huraikan empat kesan krisis air dengan satu penjelasan setiap kesan.

Contoh jawapan

Kekurangan air bersih menyukarkan urusan harian serta operasi industri. Tanih menjadi kering sehingga tanaman dan hasil pertanian terjejas. Pencemaran mengancam hidupan akuatik dan boleh mengganggu keseimbangan ekosistem. Kesihatan manusia turut terancam kerana air tercemar boleh menyebarkan penyakit bawaan air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kekurangan air bersih.

☐ P2 (1 markah): Urusan harian atau operasi industri terganggu.

☐ P3 (1 markah): Tanih menjadi kering.

☐ P4 (1 markah): Tanaman dan hasil pertanian terjejas.

☐ P5 (1 markah): Hidupan akuatik terancam.

☐ P6 (1 markah): Kehilangan hidupan mengganggu keseimbangan ekosistem.

☐ P7 (1 markah): Kesihatan manusia terancam.

☐ P8 (1 markah): Air tercemar boleh menyebarkan penyakit bawaan air.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12E04 | 12.4

Buku teks KPM hlm. 140-141 | Rujukan 5.1.4

Cadangkan empat langkah yang berbeza dan terangkan tujuan setiap langkah.

Contoh jawapan

Kawasan tadahan perlu dipelihara dan dipulihara untuk melindungi sumber air. Pemantauan serta penguatkuasaan dapat mengawal pembuangan sisa mencemarkan. Rawatan kumbahan mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan yang diuruskan. Kempen kesedaran pula mendidik masyarakat menjaga sumber air dan mengelakkan pembaziran.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Memelihara dan memulihara kawasan tadahan.

☐ P2 (1 markah): Melindungi sumber air.

☐ P3 (1 markah): Melaksanakan pemantauan dan penguatkuasaan.

☐ P4 (1 markah): Mengawal pembuangan sisa mencemarkan.

☐ P5 (1 markah): Merawat air kumbahan.

☐ P6 (1 markah): Mengurangkan pencemaran sebelum pelepasan diuruskan.

☐ P7 (1 markah): Mengadakan kempen kesedaran.

☐ P8 (1 markah): Mendidik masyarakat menjaga air dan mengelakkan pembaziran.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B12E05 | 12.4

Buku teks KPM hlm. 136-141 | Rujukan 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4

Bina huraian lapan isi: tiga punca berdasarkan situasi, dua kesan kepada kegiatan berbeza dan tiga langkah yang munasabah dalam skop bab.

Contoh jawapan

Kemarau mengurangkan bekalan empangan, sampah menjejaskan kualiti sungai dan pertambahan penduduk meningkatkan permintaan. Keadaan ini menyukarkan kegiatan harian serta mengganggu pertanian. Langkah yang sesuai termasuk memelihara kawasan tadahan, mengawal pencemaran melalui pemantauan dan penguatkuasaan, serta mengadakan kempen tentang penjagaan dan penjimatan air.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kemarau mengurangkan bekalan.

☐ P2 (1 markah): Sampah menjejaskan kualiti sumber.

☐ P3 (1 markah): Pertambahan penduduk meningkatkan permintaan.

☐ P4 (1 markah): Kegiatan harian penduduk terganggu.

☐ P5 (1 markah): Pertanian atau industri terganggu.

☐ P6 (1 markah): Pemeliharaan tadahan untuk perlindungan sumber.

☐ P7 (1 markah): Pemantauan dan penguatkuasaan untuk kawalan pencemaran.

☐ P8 (1 markah): Kempen kesedaran untuk menggalakkan penjagaan air.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 13 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Sisa Domestik

Nota, contoh dan 40 objektif

Bezakan jenis dan contoh sisa rumah, teliti kesan pengurusan yang lemah, dan gunakan amalan 3R serta langkah masyarakat untuk mengurangkannya.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 144-155 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

3R bermula dengan tindakan harian

Reduce
Kurangkan penggunaan dan pembaziran.

Reuse
Gunakan semula barang yang sesuai.

Recycle
Asing dan hantar bahan untuk dikitar semula.

Makanan dan kertas: contoh organik dalam buku teks.
Plastik, kaca dan logam: contoh bukan organik.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Pengelasan ini mengikut konteks sisa domestik dalam buku teks Geografi. Semak panduan kutipan setempat sebelum mengitar semula sesuatu bahan.

Nota dan contoh berlangkah

13.1 Jenis-jenis Sisa Domestik

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

Sisa domestik boleh dibezakan mengikut bentuk dan kategori bahannya. Dalam pengelasan bab ini, bahan organik seperti sisa makanan, sisa kebun dan kertas berasal daripada sumber haiwan atau tumbuhan serta boleh diuraikan. Bahan bukan organik seperti plastik, tin dan kaca lebih sukar diuraikan. Pengelasan ini membantu pengurusan sisa yang sesuai.

• Sisa domestik boleh berbentuk pepejal atau cecair.

• Contoh organik dalam bab ini ialah sisa makanan, sisa kebun dan kertas.

• Bahan organik berasal daripada sumber haiwan atau tumbuhan.

• Contoh bukan organik ialah plastik, tin, besi buruk dan kaca.

• Bahan bukan organik dalam pengelasan bab ini sukar diuraikan.

Contoh berlangkah: Kelaskan daun gugur, kertas, tin dan botol kaca.

1. Semak bahan daripada sumber tumbuhan.

2. Letakkan daun dan kertas dalam kumpulan organik.

3. Letakkan tin serta kaca dalam kumpulan bukan organik.

Jawapan: Organik: daun gugur dan kertas. Bukan organik: tin dan botol kaca.

Elak silap: Istilah organik di sini ialah pengelasan sisa buku teks, bukan pengelasan semua sebatian dalam kimia.

Cuba: Dalam pengelasan bab ini, kulit buah dan botol kaca berada dalam kategori apa?

Kulit buah ialah bahan organik; botol kaca ialah bahan bukan organik.

13.2 Sisa-sisa Domestik di Malaysia

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

Sisa domestik ialah sisa yang terhasil daripada kawasan perumahan. Aktiviti menyediakan makanan, menggunakan barangan dan membersihkan rumah menghasilkan pelbagai sisa. Pepejal seperti kertas, plastik, logam serta perabot perlu dibezakan daripada cecair seperti minyak masak terpakai dan kumbahan. Kenal pasti sumber serta bentuk sisa sebelum memilih kaedah pengurusan yang sesuai.

• Sisa rumah berasal daripada aktiviti di kawasan perumahan.

• Kertas, plastik dan logam ialah contoh sisa pepejal.

• Perabot terbuang dan lampin pakai buang juga contoh sisa pepejal.

• Minyak masak terpakai ialah contoh sisa cecair.

• Kumbahan ialah satu lagi contoh sisa cecair.

Contoh berlangkah: Sebuah rumah menghasilkan kotak lama dan minyak masak terpakai. Bezakan bentuknya.

1. Kenal pasti bahan pertama, iaitu kotak.

2. Kotak ialah pepejal, walaupun boleh tergolong dalam bahan organik.

3. Minyak masak terpakai ialah cecair.

Jawapan: Kotak lama ialah sisa pepejal, manakala minyak masak terpakai ialah sisa cecair.

Elak silap: Pepejal dan organik bukan pasangan lawan; kedua-duanya ialah asas pengelasan yang berbeza.

Cuba: Apakah persamaan minyak masak terpakai dan kumbahan?

Kedua-duanya contoh sisa cecair.

13.3 Kesan Pembuangan Sisa Domestik

Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

Pembuangan sisa tanpa kawalan menjejaskan alam sekitar dan kehidupan penduduk. Sisa di sungai boleh mencemarkan air, pembakaran terbuka mencemarkan udara dan timbunan yang tidak diurus menimbulkan bau. Sisa juga menarik haiwan perosak, meningkatkan beban penyelenggaraan serta menyekat saliran. Aliran yang tersekat boleh menyumbang kepada banjir kilat apabila hujan lebat.

• Sampah dalam sungai mencemarkan sumber air.

• Pembakaran sisa mencemarkan udara; timbunan tidak terurus menghasilkan bau.

• Sisa tidak terurus boleh menyediakan keadaan yang menggalakkan haiwan perosak.

• Kos pengangkutan, pelupusan dan pembersihan meningkat apabila beban sisa bertambah.

• Sisa dalam longkang menyekat aliran air dan menyumbang kepada banjir kilat.

Contoh berlangkah: Hujan lebat berlaku di kawasan rekaan dengan longkang dipenuhi sisa. Terangkan rantaian kesan.

1. Kenal pasti sisa yang menyekat longkang.

2. Hubungkan hujan lebat dengan pertambahan air.

3. Jelaskan aliran terhalang dan air melimpah.

Jawapan: Sisa menyekat aliran longkang. Semasa hujan lebat, air bertambah dan boleh melimpah sehingga menyebabkan banjir kilat.

Elak silap: Jangan mengaitkan setiap haiwan perosak dengan semua penyakit; bab ini menekankan risiko umum daripada sisa tidak terurus.

Cuba: Bagaimanakah sampah di longkang boleh menyumbang kepada banjir kilat?

Sampah menyekat aliran; air hujan yang bertambah sukar mengalir lalu melimpah.

13.4 Langkah Mengurangkan Kesan Sisa

Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Pengurusan sisa memerlukan tindakan di rumah, sekolah dan peringkat pihak berkuasa. Amalan 3R mengurangkan penggunaan bahan, memanjangkan kegunaan barangan serta memproses bahan terbuang menjadi produk baharu. Pendidikan, kempen, penguatkuasaan dan teknologi pengurusan saling melengkapi. Padankan sesuatu tindakan dengan jenis masalah tanpa menganggap satu langkah dapat menyelesaikan semua punca pencemaran.

• Kurangkan bermaksud mengurangkan penggunaan yang menghasilkan sisa.

• Guna semula mengekalkan kegunaan barangan, contohnya mendermakan buku.

• Kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang.

• Pendidikan dan kempen membantu membentuk kefahaman serta amalan.

• Penguatkuasaan membantu mengawal pembuangan sisa yang tidak terurus.

• Teknologi seperti loji sisa kepada tenaga ialah contoh pengurusan terkawal, bukan pembakaran terbuka.

Contoh berlangkah: Bandingkan menolak beg tambahan, menggunakan beg sedia ada dan memproses kertas lama.

1. Tentukan tindakan yang mengurangkan bahan pada awalnya.

2. Tentukan tindakan yang menggunakan barang sama sekali lagi.

3. Tentukan tindakan yang menghasilkan produk baharu.

Jawapan: Menolak beg tambahan ialah kurangkan; menggunakan beg sedia ada ialah guna semula; memproses kertas lama ialah kitar semula.

Elak silap: Menggunakan semula balang yang sama berbeza daripada memproses kaca menjadi produk baharu.

Cuba: Buku yang masih baik diberikan kepada adik. Apakah amalan 3R itu?

Guna semula.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah dua kategori bahan sisa dalam pengelasan bab ini?

A. Tumbuhan dan haiwan sebagai dua kategori sisa utama

B. Organik dan bukan organik

C. Pepejal dan cecair sahaja

D. Sungai dan kumbahan

B13Q01 | Asas | 13.1

02. Yang manakah contoh bahan organik dalam bab ini?

A. Beg plastik

B. Botol kaca

C. Tin minuman

D. Sisa makanan

B13Q02 | Asas | 13.1

03. Yang manakah contoh bahan bukan organik dalam bab ini?

A. Kertas

B. Kulit buah

C. Kaca

D. Daun gugur

B13Q03 | Asas | 13.1

04. Bahan organik dalam bab ini berasal daripada sumber apa?

A. Mineral dan logam

B. Kaca dan plastik

C. Haiwan dan tumbuhan

D. Batuan dan bijih

B13Q04 | Asas | 13.1

05. Mengapakah daun kering dikelaskan bersama sisa makanan?

A. Kedua-duanya mesti berbentuk cecair

B. Kedua-duanya tidak boleh diuraikan

C. Kedua-duanya dibuat daripada logam

D. Kedua-duanya bahan organik daripada sumber hidupan

B13Q05 | Faham | 13.1

06. Dalam pengelasan buku teks, kertas berada dalam kumpulan mana?

A. Bahan bukan organik seperti kaca

B. Bahan organik

C. Sisa cecair seperti kumbahan

D. Bahan mineral seperti tin

B13Q06 | Faham | 13.1

07. Apakah ciri umum bahan bukan organik dalam pengelasan bab ini?

A. Sukar diuraikan

B. Semuanya sisa makanan

C. Semuanya berbentuk cecair

D. Semuanya berasal daripada daun

B13Q07 | Faham | 13.1

08. Pasangan manakah berada dalam kategori bahan yang sama?

A. Kertas dan besi buruk

B. Daun dan plastik

C. Tin dan kaca

D. Kulit buah dan tin

B13Q08 | Faham | 13.1

09. Dalam latihan, dulang A berisi daun dan kertas; dulang B berisi tin dan kaca. Label manakah tepat?

A. Kedua-duanya cecair

B. A organik; B bukan organik

C. A bukan organik; B organik

D. Kedua-duanya hanya sisa kebun

B13Q09 | Aplikasi | 13.1

10. Seorang murid menulis "pepejal ialah lawan organik". Pembetulan manakah tepat?

A. Pepejal menerangkan bentuk; organik menerangkan kategori bahan

B. Sisa hanya boleh dikelaskan dengan satu cara

C. Pepejal sentiasa bermaksud kaca sahaja

D. Organik sentiasa bermaksud cecair sahaja

B13Q10 | Aplikasi | 13.1

11. Sisa domestik terhasil terutamanya daripada kawasan apa?

A. Perumahan

B. Perlombongan bijih sahaja

C. Pembinaan lebuh raya sahaja

D. Perindustrian berat sahaja

B13Q11 | Asas | 13.2

12. Yang manakah sisa cecair dari rumah?

A. Kotak lama

B. Kerusi rosak

C. Botol plastik kosong

D. Minyak masak terpakai

B13Q12 | Asas | 13.2

13. Yang manakah satu lagi contoh sisa cecair?

A. Perabot lama

B. Tin kosong

C. Kumbahan

D. Kertas terbuang

B13Q13 | Asas | 13.2

14. Yang manakah sisa pepejal?

A. Kumbahan rumah

B. Perabot terbuang

C. Air buangan rumah

D. Minyak masak terpakai

B13Q14 | Asas | 13.2

15. Mengapakah plastik dan logam boleh diletakkan dalam kumpulan pepejal yang sama?

A. Kedua-duanya minyak masak

B. Pengelasan itu berdasarkan bentuk fizikalnya

C. Kedua-duanya sisa kebun

D. Kedua-duanya sisa cecair

B13Q15 | Faham | 13.2

16. Pasangan manakah mengandungi satu sisa pepejal dan satu sisa cecair?

A. Kumbahan dan minyak masak terpakai

B. Kaca dan logam

C. Plastik dan perabot

D. Kertas dan minyak masak terpakai

B13Q16 | Faham | 13.2

17. Lampin pakai buang dikelaskan sebagai apa dalam senarai buku teks?

A. Sisa pepejal

B. Sisa kebun

C. Sisa cecair

D. Air bawah tanah

B13Q17 | Faham | 13.2

18. Apakah perbezaan utama kotak kertas lama dengan minyak masak terpakai dari segi bentuk?

A. Kedua-duanya cecair

B. Kotak cecair; minyak pepejal

C. Kotak pepejal; minyak cecair

D. Kedua-duanya bukan sisa rumah

B13Q18 | Faham | 13.2

19. Senarai rekaan: kertas, tin, minyak masak terpakai dan kumbahan. Berapakah jenis dalam senarai yang berbentuk cecair?

A. Dua

B. Tiga

C. Satu

D. Empat

B13Q19 | Aplikasi | 13.2

20. Kumpulan murid mahu membuat jadual sisa mengikut bentuk. Tajuk lajur manakah sesuai?

A. Boleh digunakan dan baharu

B. Pepejal dan cecair

C. Dapur dan ruang tamu

D. Organik dan bukan organik

B13Q20 | Aplikasi | 13.2

21. Sampah yang dibuang ke sungai menyebabkan pencemaran apa?

A. Air

B. Cahaya

C. Bunyi

D. Tanih sahaja

B13Q21 | Asas | 13.3

22. Pembakaran sisa domestik secara terbuka menjejaskan apa?

A. Kualiti udara

B. Pertambahan simpanan air bawah tanah

C. Kejernihan air sungai secara langsung sahaja

D. Kelancaran saliran secara langsung sahaja

B13Q22 | Asas | 13.3

23. Timbunan sisa menimbulkan keadaan tidak menyenangkan yang dapat dihidu. Apakah pencemaran ini?

A. Getaran

B. Bunyi

C. Bau

D. Cahaya

B13Q23 | Asas | 13.3

24. Antara haiwan manakah dikaitkan dengan sisa tidak terurus?

A. Rama-rama di taman bunga

B. Pepatung di kawasan air bersih

C. Lebah di kebun buah

D. Tikus

B13Q24 | Asas | 13.3

25. Mengapakah sisa di longkang boleh menyumbang kepada banjir kilat?

A. Sisa mengurangkan jumlah hujan

B. Sisa memindahkan air ke laut dengan cepat

C. Sisa menjadikan longkang lebih dalam

D. Sisa menyekat aliran air

B13Q25 | Faham | 13.3

26. Bagaimanakah pertambahan sisa mempengaruhi perbelanjaan PBT?

A. Kos kutipan tidak berkaitan jumlah sisa

B. Kos kutipan dan penyelenggaraan boleh meningkat

C. Perbelanjaan pelupusan tidak perlu lagi

D. Kos sentiasa turun apabila sisa bertambah

B13Q26 | Faham | 13.3

27. Yang manakah contoh kos pengurusan sisa dalam buku teks?

A. Kos membina papan arah pelancong

B. Kos mengecat dewan tanpa kaitan sisa

C. Kos mendapatkan buku baharu perpustakaan

D. Gaji pekerja pembersihan

B13Q27 | Faham | 13.3

28. Mengapakah pengurusan sisa yang lemah menjadi isu kesihatan?

A. Timbunan sisa sentiasa menghalang pembiakan perosak

B. Sisa tidak terurus melindungi makanan daripada perosak

C. Sisa boleh menggalakkan perosak dan penularan penyakit

D. Semua sisa tidak memberi kesan kepada kesihatan

B13Q28 | Faham | 13.3

29. Situasi rekaan: saliran dipenuhi plastik, kemudian hujan lebat. Kesan yang paling berkaitan ialah apa?

A. Aliran sentiasa lebih lancar apabila plastik bertambah

B. Hujan lebat menghapuskan semua halangan secara automatik

C. Longkang tersumbat tidak mempengaruhi aliran

D. Air terhalang lalu boleh melimpah

B13Q29 | Aplikasi | 13.3

30. Data rekaan untuk latihan: kerja kutipan bertambah dan lebih ramai pekerja diperlukan. Kesan yang ditunjukkan ialah apa?

A. Penurunan semua keperluan pekerja

B. Peningkatan kos penyelenggaraan

C. Pengurangan kos kutipan

D. Pengurangan beban penyelenggaraan

B13Q30 | Aplikasi | 13.3

31. Apakah maksud R bagi Reduce dalam amalan 3R?

A. Kurangkan

B. Bakar semula

C. Kitar semula

D. Guna semula

B13Q31 | Asas | 13.4

32. Buku masih baik didermakan kepada murid lain. Amalan manakah ditunjukkan?

A. Pembakaran terbuka

B. Guna semula

C. Kitar semula menjadi pulpa

D. Pembuangan tanpa kawalan

B13Q32 | Asas | 13.4

33. Kertas lama diproses menjadi kertas baharu. Amalan manakah ditunjukkan?

A. Pembuangan ke sungai

B. Kitar semula

C. Guna semula tanpa perubahan

D. Pembakaran terbuka

B13Q33 | Asas | 13.4

34. Apakah tujuan pendidikan alam sekitar di sekolah?

A. Menjadikan sampah tidak perlu diurus

B. Menghapuskan semua keperluan kutipan sisa

C. Menggantikan fungsi semua PBT

D. Membina kesedaran tentang penjagaan persekitaran

B13Q34 | Asas | 13.4

35. Mengapakah menolak beg plastik tambahan boleh mengurangkan sisa?

A. Kurang bahan digunakan dan akhirnya dibuang

B. Lebih banyak beg sekali guna menjamin kurang pembuangan

C. Setiap beg tambahan boleh dianggap tiada sisa

D. Pengurangan penggunaan menghapuskan semua sisa sedia ada

B13Q35 | Faham | 13.4

36. Apakah perbezaan guna semula dengan kitar semula?

A. Guna semula memerlukan bahan menjadi produk baharu dahulu

B. Kitar semula bermaksud memakai barang sama tanpa pemprosesan

C. Guna semula menggunakan barang lagi; kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang

D. Kedua-duanya bermaksud mengurangkan semua pembelian kepada sifar

B13Q36 | Faham | 13.4

37. Mengapakah penguatkuasaan dan kempen boleh digunakan bersama?

A. Penguatkuasaan mengawal tindakan, kempen meningkatkan kefahaman

B. Kedua-duanya hanya menukar warna tong

C. Kempen menggantikan semua peraturan

D. Penguatkuasaan merawat semua air secara langsung

B13Q37 | Faham | 13.4

38. Pernyataan manakah tepat tentang teknologi sisa kepada tenaga?

A. Ia sama dengan membakar sampah di halaman

B. Ia menghapuskan keperluan mengurangkan sisa

C. Ia menjamin semua sisa hilang tanpa pengurusan

D. Ia contoh pengurusan terkawal, bukan alasan membakar sampah terbuka

B13Q38 | Faham | 13.4

39. Sekolah rekaan mahu mengurangkan bekas sekali guna sebelum menjadi sampah. Tindakan manakah paling sesuai?

A. Menumpukan pembakaran terbuka selepas makan

B. Menambah bekas sekali guna untuk setiap hidangan

C. Menggalakkan penggunaan bekas sedia ada berulang kali

D. Mengumpul lebih banyak pembungkus tanpa mengurangkan penggunaan

B13Q39 | Aplikasi | 13.4

40. Penduduk rekaan tidak memahami pengasingan sisa walaupun kemudahan disediakan. Langkah tambahan paling sepadan ialah apa?

A. Menambah kemudahan tanpa memberi sebarang penerangan

B. Menutup maklumat pengasingan pada kemudahan

C. Pendidikan dan kempen tentang jenis serta pengurusan sisa

D. Membiarkan semua bahan dicampurkan tanpa pendidikan

B13Q40 | Aplikasi | 13.4

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 D**	**03 C**	**04 C**	**05 D**	**06 B**	**07 A**	**08 C**
09 B	**10 A**	**11 A**	**12 D**	**13 C**	**14 B**	**15 B**	**16 D**
17 A	**18 C**	**19 A**	**20 B**	**21 A**	**22 A**	**23 C**	**24 D**
25 D	**26 B**	**27 D**	**28 C**	**29 D**	**30 B**	**31 A**	**32 B**
33 B	**34 D**	**35 A**	**36 C**	**37 A**	**38 D**	**39 C**	**40 C**

01. B | Organik dan bukan organik

Bab ini mengelaskan bahan sisa sebagai organik dan bukan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

02. D | Sisa makanan

Sisa makanan ialah contoh bahan organik dalam pengelasan buku teks.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

03. C | Kaca

Kaca dikelaskan sebagai bahan bukan organik dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

04. C | Haiwan dan tumbuhan

Bahan organik yang dibincangkan berasal daripada sumber haiwan atau tumbuhan.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

05. D | Kedua-duanya bahan organik daripada sumber hidupan

Daun dan sisa makanan tergolong dalam kumpulan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

06. B | Bahan organik

Kertas disenaraikan bersama bahan organik kerana sumber tumbuhannya.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

07. A | Sukar diuraikan

Bab ini menerangkan bahan bukan organik sebagai sukar diuraikan.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

08. C | Tin dan kaca

Tin dan kaca ialah bahan bukan organik dalam bab ini.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

09. B | A organik; B bukan organik

Daun dan kertas ialah organik; tin dan kaca bukan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

10. A | Pepejal menerangkan bentuk; organik menerangkan kategori bahan

Bentuk pepejal atau cecair tidak sama dengan kategori organik atau bukan organik.

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

11. A | Perumahan

Buku teks menerangkan sisa domestik sebagai sisa dari kawasan perumahan.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

12. D | Minyak masak terpakai

Minyak masak terpakai ialah contoh sisa cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

13. C | Kumbahan

Kumbahan disenaraikan sebagai sisa cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

14. B | Perabot terbuang

Perabot ialah contoh sisa pepejal dari rumah.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

15. B | Pengelasan itu berdasarkan bentuk fizikalnya

Plastik dan logam ialah contoh pepejal walaupun jenis bahannya berbeza.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

16. D | Kertas dan minyak masak terpakai

Kertas ialah pepejal; minyak masak terpakai ialah cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

17. A | Sisa pepejal

Lampin pakai buang disenaraikan sebagai sisa pepejal.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

18. C | Kotak pepejal; minyak cecair

Kotak ialah pepejal dan minyak masak terpakai cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

19. A | Dua

Minyak masak terpakai dan kumbahan ialah dua contoh cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

20. B | Pepejal dan cecair

Bentuk sisa dalam bab ini dibezakan sebagai pepejal atau cecair.

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

21. A | Air

Sampah dalam sungai menjejaskan kualiti air.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

22. A | Kualiti udara

Pembakaran sisa boleh mencemarkan udara.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

23. C | Bau

Sisa yang tidak diurus boleh menghasilkan bau tidak menyenangkan.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

24. D | Tikus

Tikus ialah antara haiwan yang dikaitkan dengan kawasan sisa tidak terurus.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

25. D | Sisa menyekat aliran air

Air sukar mengalir apabila saliran tersumbat oleh sisa.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

26. B | Kos kutipan dan penyelenggaraan boleh meningkat

Lebih banyak sisa memerlukan pengangkutan, pembersihan dan pelupusan.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

27. D | Gaji pekerja pembersihan

Gaji pekerja pembersihan ialah antara kos penyelenggaraan.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

28. C | Sisa boleh menggalakkan perosak dan penularan penyakit

Sisa tidak terurus boleh menggalakkan perosak dan meningkatkan risiko penyakit.

Buku teks KPM hlm. 148 | Rujukan 5.2.3

29. D | Air terhalang lalu boleh melimpah

Sisa menghalang aliran ketika air hujan bertambah, lalu menyumbang kepada banjir kilat.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

30. B | Peningkatan kos penyelenggaraan

Beban kutipan dan tenaga kerja tambahan meningkatkan kos pengurusan.

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

31. A | Kurangkan

Reduce bermaksud mengurangkan penggunaan yang menghasilkan sisa.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

32. B | Guna semula

Buku mengekalkan fungsinya untuk pengguna baharu.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

33. B | Kitar semula

Pemprosesan kertas lama menjadi produk baharu ialah kitar semula.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

34. D | Membina kesedaran tentang penjagaan persekitaran

Pendidikan awal membantu murid memahami pengurusan dan kesan sisa.

Buku teks KPM hlm. 151 | Rujukan 5.2.4

35. A | Kurang bahan digunakan dan akhirnya dibuang

Mengurangkan penggunaan mengurangkan bahan yang berpotensi menjadi sisa.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

36. C | Guna semula menggunakan barang lagi; kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang

Guna semula mengekalkan penggunaan barang, sementara kitar semula menghasilkan produk baharu.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

37. A | Penguatkuasaan mengawal tindakan, kempen meningkatkan kefahaman

Kawalan tindakan dan pendidikan masyarakat menangani aspek berbeza masalah sisa.

Buku teks KPM hlm. 151 | Rujukan 5.2.4

38. D | Ia contoh pengurusan terkawal, bukan alasan membakar sampah terbuka

Teknologi pengurusan tidak sama dengan pembakaran terbuka yang mencemarkan udara.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

39. C | Menggalakkan penggunaan bekas sedia ada berulang kali

Bekas yang digunakan berulang kali mengurangkan keperluan bekas sekali guna.

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

40. C | Pendidikan dan kempen tentang jenis serta pengurusan sisa

Pendidikan dan kempen membantu masyarakat memahami serta menggunakan kemudahan dengan betul.

Buku teks KPM hlm. 151 | Rujukan 5.2.4

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 13 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Sisa Domestik

Subjektif dan huraian / esei

Bezakan jenis dan contoh sisa rumah, teliti kesan pengurusan yang lemah, dan gunakan amalan 3R serta langkah masyarakat untuk mengurangkannya.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 144-155 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B13S01 | 13.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

Senarai latihan: kulit buah, daun kering, botol kaca dan tin.

(a) Namakan dua kategori bahan sisa dalam bab ini. [2 markah]

(b) Kelaskan keempat-empat bahan mengikut pengelasan buku teks. [4 markah]

B13S02 | 13.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

Senarai latihan sisa rumah: kotak, kerusi rosak, minyak masak terpakai dan kumbahan.

(a) Apakah sumber sisa domestik dan apakah dua bentuk utamanya? [2 markah]

(b) Kelaskan empat item dalam rangsangan mengikut bentuk. [4 markah]

B13S03 | 13.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

Dalam situasi rekaan, sampah dibuang ke sungai dan sisa lain dibakar terbuka.

(a) Nyatakan satu jenis pencemaran bagi setiap tindakan. [2 markah]

(b) Nyatakan empat kesan lain pengurusan sisa yang lemah. [4 markah]

B13S04 | 13.4

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

Murid membandingkan tiga tindakan: mengurangkan beg tambahan, memberikan buku kepada adik dan memproses kertas lama menjadi produk baharu.

(a) Nyatakan maksud kurangkan dan guna semula. [2 markah]

(b) Padankan tiga tindakan dengan 3R dan berikan satu manfaat bersama. [4 markah]

B13S05 | 13.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 146-147 | Rujukan 5.2.1

Seorang murid menulis bahawa kertas tidak boleh menjadi sisa pepejal kerana ia bahan organik.

(a) Apakah dua asas pengelasan yang telah dicampurkan? [2 markah]

(b) Betulkan pengelasan kertas dan kaca menggunakan kedua-dua asas. [4 markah]

B13S06 | 13.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

Situasi rekaan: plastik memenuhi longkang dan hujan lebat berlaku pada petang itu.

(a) Nyatakan halangan dan kejadian cuaca dalam situasi. [2 markah]

(b) Jelaskan dua kesan: satu terhadap aliran dan satu terhadap beban PBT, berserta huraian masing-masing. [4 markah]

B13S07 | 13.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

Situasi rekaan: timbunan sisa berbau dan menarik haiwan perosak di kawasan rumah.

(a) Nyatakan dua kesan yang terus ditunjukkan. [2 markah]

(b) Nyatakan empat jenis perbelanjaan pengurusan sisa dalam skop bab. [4 markah]

B13S08 | 13.4

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Pelan sekolah rekaan menggabungkan pembelajaran 3R, kempen dan pengumpulan bahan untuk dikitar semula.

(a) Cadangkan dua contoh bahan yang sesuai dijadikan contoh pengumpulan dalam latihan. [2 markah]

(b) Terangkan dua peranan berbeza pendidikan dan kempen, setiap satu dengan satu huraian. [4 markah]

B13S09 | 13.4

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 148-151 | Rujukan 5.2.3, 5.2.4

Situasi rekaan: penduduk membakar sisa dan membuang sampah ke longkang. Seorang murid berkata loji sisa kepada tenaga bermaksud semua orang boleh membakar sampah di rumah.

(a) Nyatakan dua kesilapan atau kesan dalam situasi. [2 markah]

(b) Cadangkan dua tindakan bagi sisa longkang, dengan tujuan masing-masing. [4 markah]

B13S10 | 13.4

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Data rekaan untuk latihan: kelas A mendermakan 12 buku; kelas B memproses kertas lama menjadi kertas baharu; kelas C mengurangkan penggunaan pembungkus.

(a) Kenal pasti amalan 3R kelas A dan B. [2 markah]

(b) Nyatakan amalan kelas C, bezakan A dengan B, dan berikan satu langkah sokongan selain 3R. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B13E01 | 13.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 146-147 | Rujukan 5.2.1, 5.2.2

Latihan pengelasan sisa rumah.

Terangkan dua kategori bahan dengan satu contoh setiap kategori. Kemudian berikan dua contoh sisa pepejal dan dua contoh sisa cecair.

Rangka bantuan

1. Bezakan organik daripada bukan organik mengikut pengelasan buku teks.
2. Berikan satu contoh bagi setiap kategori bahan.
3. Kelaskan dua contoh sebagai pepejal dan dua contoh lain sebagai cecair.

B13E02 | 13.3

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

Latihan menjelaskan kesan.

Huraikan empat kesan pembuangan sisa tidak terurus dengan satu hubungan sebab bagi setiap kesan.

Rangka bantuan

1. Pilih empat kesan berbeza.
2. Terangkan bagaimana setiap kesan berlaku.
3. Elakkan mengulang kesan sama dengan perkataan lain.

B13E03 | 13.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Latihan pelan 3R sekolah.

Terangkan setiap amalan 3R dengan contoh, kemudian cadangkan satu langkah pendidikan dan tujuannya.

Rangka bantuan

1. Nyatakan maksud dahulu.
2. Padankan contoh dengan amalan.
3. Akhiri dengan pendidikan dan tujuan.

B13E04 | 13.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Pelan rekaan pengurusan perumahan.

Selain 3R, huraikan empat langkah dalam bab ini dan fungsi masing-masing.

Rangka bantuan

1. Gunakan empat langkah selain 3R.
2. Nyatakan fungsi khusus setiap langkah.
3. Jangan beri jaminan teknologi menghapuskan semua masalah.

B13E05 | 13.4

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 146-151 | Rujukan 5.2.1, 5.2.3, 5.2.4

Situasi rekaan: sisa makanan, plastik dan kertas bertimbun berhampiran saliran; terdapat bau dan aliran tersekat.

Berikan satu contoh bahan organik dan satu contoh bahan bukan organik daripada situasi, jelaskan dua kesan, dan cadangkan dua langkah berserta tujuan setiap langkah.

Rangka bantuan

1. Kelaskan mengikut contoh yang diberi.
2. Gunakan dua kesan yang berlainan.
3. Hubungkan setiap langkah dengan tujuan.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B13S01 | 13.1

Buku teks KPM hlm. 146 | Rujukan 5.2.1

(a) Namakan dua kategori bahan sisa dalam bab ini.

Contoh jawapan

Kategori itu ialah organik dan bukan organik.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Organik.

☐ P2 (1 markah): Bukan organik.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Kelaskan keempat-empat bahan mengikut pengelasan buku teks.

Contoh jawapan

Kulit buah dan daun kering ialah organik. Botol kaca dan tin ialah bukan organik.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kulit buah organik.

☐ P2 (1 markah): Daun kering organik.

☐ P3 (1 markah): Botol kaca bukan organik.

☐ P4 (1 markah): Tin bukan organik.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S02 | 13.2

Buku teks KPM hlm. 147 | Rujukan 5.2.2

(a) Apakah sumber sisa domestik dan apakah dua bentuk utamanya?

Contoh jawapan

Sisa domestik terhasil dari kawasan perumahan dan berbentuk pepejal atau cecair.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Terhasil dari kawasan perumahan.

☐ P2 (1 markah): Bentuknya pepejal dan cecair.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Kelaskan empat item dalam rangsangan mengikut bentuk.

Contoh jawapan

Kotak dan kerusi rosak ialah pepejal. Minyak masak terpakai dan kumbahan ialah cecair.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kotak pepejal.

☐ P2 (1 markah): Kerusi rosak pepejal.

☐ P3 (1 markah): Minyak masak terpakai cecair.

☐ P4 (1 markah): Kumbahan cecair.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S03 | 13.3

Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

(a) Nyatakan satu jenis pencemaran bagi setiap tindakan.

Contoh jawapan

Sungai mengalami pencemaran air, manakala pembakaran mencemarkan udara.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sampah sungai menyebabkan pencemaran air.

☐ P2 (1 markah): Pembakaran terbuka menyebabkan pencemaran udara.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan empat kesan lain pengurusan sisa yang lemah.

Contoh jawapan

Kesan lain ialah bau, risiko penyakit, peningkatan kos penyelenggaraan dan banjir kilat akibat saliran tersekat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pencemaran bau.

☐ P2 (1 markah): Risiko penyakit atau haiwan perosak.

☐ P3 (1 markah): Peningkatan kos penyelenggaraan.

☐ P4 (1 markah): Banjir kilat akibat aliran tersekat.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S04 | 13.4

Buku teks KPM hlm. 150 | Rujukan 5.2.4

(a) Nyatakan maksud kurangkan dan guna semula.

Contoh jawapan

Kurangkan mengurangkan penggunaan bahan, manakala guna semula menggunakan barang yang sama lagi.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kurangkan ialah mengurangkan penggunaan yang menghasilkan sisa.

☐ P2 (1 markah): Guna semula ialah menggunakan barang yang sama sekali lagi.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Padankan tiga tindakan dengan 3R dan berikan satu manfaat bersama.

Contoh jawapan

Menolak beg tambahan ialah kurangkan, memberikan buku ialah guna semula dan memproses kertas ialah kitar semula. Ketiga-tiganya membantu mengurangkan sisa dibuang.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Beg tambahan dikurangkan ialah kurangkan.

☐ P2 (1 markah): Buku kepada adik ialah guna semula.

☐ P3 (1 markah): Kertas menjadi produk baharu ialah kitar semula.

☐ P4 (1 markah): Jumlah sisa yang dibuang dapat dikurangkan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S05 | 13.1

Buku teks KPM hlm. 146-147 | Rujukan 5.2.1

(a) Apakah dua asas pengelasan yang telah dicampurkan?

Contoh jawapan

Dia mencampurkan pengelasan bentuk dengan pengelasan kategori bahan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Bentuk fizikal pepejal atau cecair.

☐ P2 (1 markah): Kategori bahan organik atau bukan organik.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Betulkan pengelasan kertas dan kaca menggunakan kedua-dua asas.

Contoh jawapan

Kertas ialah pepejal dan organik dalam bab ini. Kaca juga pepejal tetapi dikelaskan sebagai bukan organik.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kertas berbentuk pepejal.

☐ P2 (1 markah): Kertas organik dalam pengelasan buku teks.

☐ P3 (1 markah): Kaca berbentuk pepejal.

☐ P4 (1 markah): Kaca bukan organik dalam pengelasan buku teks.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S06 | 13.3

Buku teks KPM hlm. 149 | Rujukan 5.2.3

(a) Nyatakan halangan dan kejadian cuaca dalam situasi.

Contoh jawapan

Halangannya ialah plastik dalam longkang dan kejadian cuacanya ialah hujan lebat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Plastik atau sisa menyekat longkang.

☐ P2 (1 markah): Hujan lebat.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Jelaskan dua kesan: satu terhadap aliran dan satu terhadap beban PBT, berserta huraian masing-masing.

Contoh jawapan

Aliran yang tersekat menyebabkan air hujan boleh melimpah lalu menyumbang kepada banjir kilat. Kos penyelenggaraan turut meningkat kerana pembersihan atau baik pulih tambahan diperlukan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Aliran air tersekat.

☐ P2 (1 markah): Air yang bertambah semasa hujan boleh melimpah dan menyebabkan banjir kilat.

☐ P3 (1 markah): Kos penyelenggaraan meningkat.

☐ P4 (1 markah): PBT perlu membiayai pembersihan atau baik pulih tambahan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S07 | 13.3

Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

(a) Nyatakan dua kesan yang terus ditunjukkan.

Contoh jawapan

Situasi menunjukkan pencemaran bau dan kehadiran haiwan perosak.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pencemaran bau.

☐ P2 (1 markah): Kehadiran haiwan perosak.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan empat jenis perbelanjaan pengurusan sisa dalam skop bab.

Contoh jawapan

Perbelanjaannya termasuk penyelenggaraan tapak pelupusan, baik pulih kemusnahan, rawatan air tercemar dan gaji pekerja pembersihan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Penyelenggaraan tapak pelupusan.

☐ P2 (1 markah): Baik pulih kemusnahan.

☐ P3 (1 markah): Rawatan air tercemar.

☐ P4 (1 markah): Gaji pekerja pembersihan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S08 | 13.4

Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

(a) Cadangkan dua contoh bahan yang sesuai dijadikan contoh pengumpulan dalam latihan.

Contoh jawapan

Kertas dan tin boleh digunakan sebagai contoh bahan pengumpulan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kertas.

☐ P2 (1 markah): Tin, kaca atau bahan lain yang sesuai dengan kemudahan pengumpulan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Terangkan dua peranan berbeza pendidikan dan kempen, setiap satu dengan satu huraian.

Contoh jawapan

Pendidikan menjelaskan konsep sisa supaya murid memahami pengurusan yang sesuai. Kempen menyebarkan mesej kepada masyarakat untuk menggalakkan penyertaan dan amalan mengurangkan sisa.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pendidikan menerangkan konsep atau jenis sisa.

☐ P2 (1 markah): Murid memahami sebab dan cara pengurusan yang sesuai.

☐ P3 (1 markah): Kempen menyebarkan mesej kepada masyarakat lebih luas.

☐ P4 (1 markah): Mesej menggalakkan penyertaan dan amalan pengurangan sisa.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S09 | 13.4

Buku teks KPM hlm. 148-151 | Rujukan 5.2.3, 5.2.4

(a) Nyatakan dua kesilapan atau kesan dalam situasi.

Contoh jawapan

Pembakaran terbuka mencemarkan udara. Loji terkawal tidak sama dengan pembakaran di rumah.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pembakaran terbuka mencemarkan udara.

☐ P2 (1 markah): Loji pengurusan terkawal tidak sama dengan pembakaran sampah di rumah.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Cadangkan dua tindakan bagi sisa longkang, dengan tujuan masing-masing.

Contoh jawapan

Penguatkuasaan terhadap pembuangan ke longkang membantu mengurangkan halangan aliran. Pendidikan pula membina kesedaran tentang hubungan sisa dengan banjir kilat.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menghentikan pembuangan sisa ke longkang melalui penguatkuasaan atau pengurusan.

☐ P2 (1 markah): Mengurangkan halangan terhadap aliran.

☐ P3 (1 markah): Melaksanakan pendidikan atau kempen.

☐ P4 (1 markah): Membina kesedaran bahawa sisa menyumbang kepada banjir kilat.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13S10 | 13.4

Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

(a) Kenal pasti amalan 3R kelas A dan B.

Contoh jawapan

Kelas A mengamalkan guna semula dan kelas B kitar semula.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): A guna semula.

☐ P2 (1 markah): B kitar semula.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan amalan kelas C, bezakan A dengan B, dan berikan satu langkah sokongan selain 3R.

Contoh jawapan

Kelas C mengamalkan kurangkan. Kelas A mengekalkan kegunaan buku yang sama, manakala kelas B menghasilkan produk baharu. Kempen kesedaran boleh menyokong ketiga-tiga amalan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): C ialah kurangkan.

☐ P2 (1 markah): A menggunakan buku yang sama lagi.

☐ P3 (1 markah): B menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang.

☐ P4 (1 markah): Pendidikan, kempen, penguatkuasaan atau teknologi pengurusan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13E01 | 13.1

Buku teks KPM hlm. 146-147 | Rujukan 5.2.1, 5.2.2

Terangkan dua kategori bahan dengan satu contoh setiap kategori. Kemudian berikan dua contoh sisa pepejal dan dua contoh sisa cecair.

Contoh jawapan

Bahan organik berasal daripada sumber hidupan dan boleh diuraikan, contohnya sisa makanan. Bahan bukan organik dalam pengelasan bab ini sukar diuraikan, contohnya kaca. Mengikut bentuk, perabot lama dan kertas ialah dua contoh sisa pepejal. Minyak masak terpakai dan kumbahan ialah dua contoh sisa cecair.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Organik boleh diuraikan dan berasal daripada sumber hidupan.

☐ P2 (1 markah): Contoh organik seperti sisa makanan atau kertas.

☐ P3 (1 markah): Bukan organik sukar diuraikan dalam pengelasan bab ini.

☐ P4 (1 markah): Contoh bukan organik seperti kaca atau tin.

☐ P5 (1 markah): Satu contoh sisa pepejal yang tepat, seperti perabot lama.

☐ P6 (1 markah): Contoh sisa pepejal kedua yang berbeza, seperti kertas.

☐ P7 (1 markah): Satu contoh sisa cecair yang tepat, seperti minyak masak terpakai.

☐ P8 (1 markah): Contoh sisa cecair kedua yang berbeza, seperti kumbahan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi. Terima dua contoh pepejal lain yang tepat seperti plastik atau logam, serta dua contoh cecair lain yang tepat dalam skop buku teks. Contoh dalam setiap bentuk mesti berbeza.

B13E02 | 13.3

Buku teks KPM hlm. 148-149 | Rujukan 5.2.3

Huraikan empat kesan pembuangan sisa tidak terurus dengan satu hubungan sebab bagi setiap kesan.

Contoh jawapan

Sampah yang masuk ke sungai menyebabkan pencemaran air. Pembakaran sisa pula mencemarkan udara. Sisa dalam longkang menyekat aliran ketika hujan sehingga menyumbang kepada banjir kilat. Kos penyelenggaraan meningkat kerana lebih banyak kutipan, pembersihan dan pelupusan diperlukan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pencemaran air.

☐ P2 (1 markah): Sampah masuk ke sumber air seperti sungai.

☐ P3 (1 markah): Pencemaran udara.

☐ P4 (1 markah): Pembakaran sisa menghasilkan pencemaran udara.

☐ P5 (1 markah): Banjir kilat.

☐ P6 (1 markah): Sisa menyekat saliran ketika air hujan bertambah.

☐ P7 (1 markah): Kos penyelenggaraan meningkat.

☐ P8 (1 markah): Lebih banyak kerja kutipan, pembersihan atau pelupusan perlu dibiayai.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13E03 | 13.4

Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Terangkan setiap amalan 3R dengan contoh, kemudian cadangkan satu langkah pendidikan dan tujuannya.

Contoh jawapan

Kurangkan bermaksud mengurangkan penggunaan yang menghasilkan sisa, contohnya menolak pembungkus tambahan. Guna semula menggunakan barang yang sama lagi, seperti mendermakan buku. Kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang, seperti memproses kertas lama. Pendidikan pengurusan sisa membantu murid memahami dan mengamalkan penjagaan alam sekitar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kurangkan ialah mengurangkan penggunaan penghasil sisa.

☐ P2 (1 markah): Contoh menolak pembungkus tambahan.

☐ P3 (1 markah): Guna semula ialah menggunakan barang yang sama lagi.

☐ P4 (1 markah): Contoh mendermakan buku yang baik.

☐ P5 (1 markah): Kitar semula menghasilkan produk baharu daripada bahan terbuang.

☐ P6 (1 markah): Contoh memproses kertas lama menjadi produk baharu.

☐ P7 (1 markah): Pendidikan atau penerangan tentang pengurusan sisa.

☐ P8 (1 markah): Tujuan membentuk kefahaman dan amalan penjagaan alam sekitar.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13E04 | 13.4

Buku teks KPM hlm. 150-151 | Rujukan 5.2.4

Selain 3R, huraikan empat langkah dalam bab ini dan fungsi masing-masing.

Contoh jawapan

Teknologi pengurusan terkawal membantu mengurus sisa dan mengurangkan beban tapak pelupusan. Penguatkuasaan mengawal tindakan pembuangan yang tidak terurus. Pendidikan membina kefahaman tentang alam sekitar sejak awal. Kempen pula menyampaikan mesej dan menggalakkan penyertaan masyarakat dalam penjagaan persekitaran.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Penggunaan teknologi pengurusan terkawal.

☐ P2 (1 markah): Membantu mengurus atau mengurangkan sisa ke tapak pelupusan.

☐ P3 (1 markah): Penguatkuasaan undang-undang.

☐ P4 (1 markah): Mengawal tindakan pembuangan yang tidak terurus.

☐ P5 (1 markah): Pendidikan alam sekitar.

☐ P6 (1 markah): Membina kefahaman sejak awal.

☐ P7 (1 markah): Kempen kesedaran.

☐ P8 (1 markah): Menyampaikan mesej dan menggalakkan penyertaan masyarakat.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B13E05 | 13.4

Buku teks KPM hlm. 146-151 | Rujukan 5.2.1, 5.2.3, 5.2.4

Berikan satu contoh bahan organik dan satu contoh bahan bukan organik daripada situasi, jelaskan dua kesan, dan cadangkan dua langkah berserta tujuan setiap langkah.

Contoh jawapan

Sisa makanan dan kertas ialah organik, manakala plastik bukan organik dalam pengelasan bab ini. Timbunan menimbulkan bau, sementara aliran tersekat boleh menyumbang kepada banjir kilat ketika hujan. Amalan 3R mengurangkan jumlah sisa dibuang. Kempen dan penguatkuasaan pula membantu mengubah amalan serta mengawal pembuangan ke saliran.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sisa makanan atau kertas organik.

☐ P2 (1 markah): Plastik bukan organik dalam pengelasan bab.

☐ P3 (1 markah): Timbunan tidak terurus menyebabkan bau.

☐ P4 (1 markah): Saliran tersekat menyumbang kepada banjir kilat ketika hujan.

☐ P5 (1 markah): Mengurangkan bahan sekali guna atau mengamalkan 3R.

☐ P6 (1 markah): Mengurangkan jumlah sisa yang dibuang.

☐ P7 (1 markah): Pendidikan, kempen atau penguatkuasaan terhadap pembuangan.

☐ P8 (1 markah): Mengubah amalan atau mengawal pembuangan ke saliran.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 14 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Panduan Kerja Lapangan

Nota, contoh dan 40 objektif

Rancang kajian Geografi secara teratur, gunakan bukti dengan jujur dan bina laporan yang jelas. Semua data latihan dalam modul ini ialah rekaan, bukan hasil kajian sebenar murid.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 156-164 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

Kerja lapangan: dari soalan ke bukti

1. Isu / tajuk
Pilih bersama guru.

2. Objektif
Nyatakan tujuan kajian.

3. Kaedah
Pilih cara mengumpul bukti.

4. Data
Rekod, kumpul dan analisis.

5. Laporan
Rumus berdasarkan bukti.

Keaslian
Jangan reka hasil kajian.

Lakaran penerangan asli LauPeh

Urutan asas kerja lapangan. Pelaksanaan sebenar, kebenaran dan penilaian perlu mengikut bimbingan guru.

Nota dan contoh berlangkah

14.1 Pemilihan Isu atau Tajuk

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

Kerja lapangan menghubungkan pembelajaran Geografi dengan keadaan di persekitaran. Pilih isu daripada topik Tingkatan 1, kenal pasti kawasan dan tentukan skop yang mampu dikaji. Pemilihan dibuat dengan bimbingan guru. Tajuk yang jelas menyatakan perkara yang dikaji serta lokasi supaya kerja yang dirancang tidak terlalu luas atau terkeluar daripada tujuan.

• Pilih isu yang berkaitan dengan kandungan Geografi Tingkatan 1.

• Kenal pasti masalah atau perkara yang ingin difahami.

• Nyatakan lokasi dan ruang kajian.

• Sesuaikan tajuk dengan kemampuan, masa dan bimbingan guru.

• Pertimbangkan manfaat atau kesan kajian kepada pemahaman isu.

Contoh berlangkah: Kecilkan cadangan rekaan "sisa di semua tempat" menjadi tajuk yang boleh dirancang.

1. Pilih isu yang telah dipelajari, iaitu sisa domestik.

2. Hadkan kawasan kepada satu kawasan perumahan yang sesuai.

3. Semak cadangan skop dengan guru sebelum kerja sebenar.

Jawapan: Cadangan tajuk: Pengurusan Sisa Domestik di Kawasan Perumahan Seri Ilmu. Nama kawasan ini rekaan untuk latihan.

Elak silap: Tajuk seluruh negara mungkin terlalu luas untuk kerja lapangan kecil seorang murid.

Cuba: Apakah dua unsur yang membantu menjadikan tajuk lebih khusus?

Isu yang dikaji dan lokasi kajian.

14.2 Penentuan Objektif

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

Objektif menerangkan tujuan kajian dan membantu memilih maklumat yang perlu dikumpulkan. Gunakan kata kerja yang jelas seperti mengenal pasti, mengkaji dan mencadangkan. Setiap objektif mesti berkaitan dengan tajuk serta mampu dijawab melalui kaedah yang dirancang. Objektif bukan hasil yang telah diperoleh dan tidak boleh menjanjikan kesimpulan sebelum data dikumpulkan.

• Mengenal pasti sesuai untuk jenis, ciri atau contoh.

• Mengkaji sesuai untuk meneliti isu dan kesannya.

• Mencadangkan sesuai untuk mengemukakan langkah berdasarkan kajian.

• Objektif perlu sepadan dengan tajuk serta kawasan.

• Maklumat yang dikumpulkan perlu membantu menjawab objektif.

Contoh berlangkah: Bina objektif untuk cadangan rekaan kajian sisa domestik.

1. Tentukan perkara pertama yang ingin dikenal pasti.

2. Tentukan kesan yang ingin dikaji.

3. Rancang cadangan berdasarkan isu tersebut.

Jawapan: Mengenal pasti jenis sisa domestik; mengkaji kesan pembuangannya; mencadangkan langkah mengurangkan kesannya di kawasan kajian rekaan.

Elak silap: Jangan menetapkan kesimpulan pasti sebagai objektif sebelum bukti diperoleh.

Cuba: Kata kerja manakah sesuai bagi objektif tentang langkah mengurangkan sisa?

Mencadangkan.

14.3 Penentuan Kaedah Kajian

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

Kaedah dipilih mengikut jenis maklumat yang diperlukan. Pemerhatian meneliti keadaan yang dapat dilihat, temu bual mendapatkan maklumat secara lisan dan soal selidik menggunakan borang yang diedarkan. Rujukan pula menggunakan sumber seperti buku atau bahan digital. Sediakan perkara yang hendak dicatat atau ditanya terlebih dahulu supaya pengumpulan maklumat lebih teratur.

• Pemerhatian merekod keadaan berkaitan isu di kawasan kajian.

• Temu bual melibatkan soal jawab secara lisan.

• Borang temu bual membantu menyediakan soalan lebih awal.

• Soal selidik menggunakan borang untuk mendapatkan jawapan responden.

• Rujukan menggunakan buku, pusat sumber, laman web atau bahan lain yang relevan.

Contoh berlangkah: Pilih kaedah bagi keadaan saliran dan pandangan penduduk dalam pelan rekaan.

1. Kenal pasti keadaan fizikal yang boleh dilihat.

2. Pilih pemerhatian untuk mencatat keadaan saliran.

3. Pilih temu bual atau soal selidik untuk pandangan penduduk.

Jawapan: Pemerhatian sesuai bagi keadaan saliran; temu bual atau soal selidik sesuai bagi pandangan penduduk.

Elak silap: Jawapan temu bual tidak boleh dilabel sebagai sesuatu yang diperhatikan sendiri.

Cuba: Kaedah manakah menggunakan borang yang diedarkan kepada responden?

Soal selidik.

14.4 Merekod, Mengumpul dan Menganalisis Data

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

Maklumat yang dikumpulkan perlu direkod dengan teratur sebelum dianalisis. Jadual membantu menyusun kategori serta bilangan supaya perbandingan lebih jelas. Semak catatan asal, kekalkan maklumat yang benar dan nyatakan maksud setiap angka. Gambar atau borang boleh menyokong dapatan. Dalam latihan ini, semua angka diberi label data rekaan untuk latihan dan bukan bukti lapangan sebenar.

• Rekod maklumat daripada kaedah yang digunakan.

• Susun kategori dan bilangan dalam jadual yang jelas.

• Nyatakan sama ada angka ialah bilangan responden, barang atau ukuran lain.

• Bandingkan nilai tertinggi, terendah atau perbezaannya mengikut data.

• Gunakan gambar dan borang berkaitan sebagai bukti sokongan sebenar apabila kajian dilaksanakan.

• Jangan menambah jawapan yang tidak diperoleh untuk mencukupkan jadual.

Contoh berlangkah: Data rekaan untuk latihan: kertas 8 item dan tin 5 item. Tulis perbandingan.

1. Semak unit, iaitu bilangan item.

2. Bandingkan 8 dengan 5.

3. Hitung beza 8 tolak 5 dan hadkan kesimpulan kepada data latihan.

Jawapan: Dalam data rekaan ini, kertas lebih banyak daripada tin sebanyak 3 item.

Elak silap: Bilangan responden yang menyebut sesuatu isu tidak semestinya jumlah kejadian isu itu.

Cuba: Data rekaan: pilihan A 7 responden, pilihan B 4. Berapakah beza?

Tiga responden.

14.5 Merumus dan Menulis Laporan

Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

Rumusan menyatukan dapatan utama selepas maklumat dianalisis. Laporan pula menyusun tujuan, kawasan, kaedah, hasil dan rujukan supaya pembaca memahami proses kajian. Sediakan jadual perancangan dari penerimaan tugasan hingga penghantaran. Guru menilai proses serta laporan. Penulisan mesti jujur tentang kerja yang dilakukan dan menyatakan sumber bagi bahan yang dipetik.

• Format buku teks merangkumi penghargaan, pendahuluan, objektif, kawasan, kaedah, hasil, rumusan dan rujukan.

• Rumusan perlu berasaskan hasil yang dianalisis.

• Rujukan menyatakan sumber maklumat atau bahan yang digunakan.

• Jadual perancangan membantu menyusun kerja hingga tarikh penghantaran.

• Kerja sebenar dilaksanakan mengikut bimbingan guru dan urusan kebenaran sekolah.

• Data rekaan latihan tidak boleh diakui sebagai pemerhatian lapangan sebenar.

Contoh berlangkah: Murid belum turun ke lapangan tetapi menggunakan data latihan. Bagaimanakah laporan latihan dilabel?

1. Nyatakan bahawa dokumen ialah latihan.

2. Label jadual sebagai data rekaan untuk latihan.

3. Elakkan dakwaan temu bual atau pemerhatian telah dibuat.

Jawapan: Tulis "Laporan latihan berdasarkan data rekaan; bukan hasil kerja lapangan sebenar."

Elak silap: Menyalin laporan dan mengakuinya sebagai kajian sendiri bertentangan dengan keaslian kerja.

Cuba: Bahagian manakah menyenaraikan sumber yang digunakan?

Rujukan.

Latihan objektif

Pilih satu jawapan terbaik, A, B, C atau D. Setiap soalan membawa 1 markah latihan.

Markah saya: _____ / 40

01. Apakah ciri utama kerja lapangan Geografi?

A. Meneka data tanpa rujukan

B. Kajian berkaitan keadaan atau bahan di persekitaran secara langsung

C. Hafalan tajuk tanpa melihat isu

D. Menyalin jawapan orang lain sahaja

B14Q01 | Asas | 14.1

02. Tajuk kerja lapangan Tingkatan 1 sepatutnya berkaitan dengan apa?

A. Sebarang tajuk tanpa kaitan pelajaran

B. Keputusan yang direka dahulu

C. Senarai markah mata pelajaran lain

D. Topik Geografi yang telah dipelajari

B14Q02 | Asas | 14.1

03. Siapakah yang membimbing murid memilih tajuk yang sesuai?

A. Guru mata pelajaran

B. Penulis buku rujukan secara langsung

C. Responden yang dipilih untuk soal selidik

D. Kumpulan pembaca laporan sahaja

B14Q03 | Asas | 14.1

04. Selain isu, apakah unsur yang perlu ditentukan pada peringkat awal?

A. Kesimpulan yang pasti tanpa data

B. Lokasi dan ruang kajian

C. Bilangan gambar yang disalin tanpa sumber

D. Jawapan semua responden lebih awal

B14Q04 | Asas | 14.1

05. Mengapakah tajuk yang terlalu luas perlu dikecilkan?

A. Supaya kajian sesuai dengan kemampuan dan skop kerja

B. Supaya semua topik boleh diabaikan

C. Supaya data boleh diteka

D. Supaya objektif tidak lagi diperlukan

B14Q05 | Faham | 14.1

06. Tajuk manakah paling jelas tentang isu dan lokasi rekaan?

A. Kajian Saya

B. Semua Perkara Menarik

C. Sisa Domestik di Taman Ilmu

D. Masalah di Mana-mana

B14Q06 | Faham | 14.1

07. Mengapakah masalah setempat sesuai dipertimbangkan sebagai tajuk?

A. Masalah setempat tidak memerlukan bukti

B. Kajian setempat melarang penggunaan rujukan

C. Semua masalah mempunyai jawapan sama

D. Masalah boleh dihubungkan dengan topik dan kawasan yang dapat dikaji

B14Q07 | Faham | 14.1

08. Pelan rekaan asal ialah "semua sumber air di dunia". Pembaikan manakah paling sesuai bagi kerja kecil murid?

A. Kekalkan tajuk tetapi reka semua jawapan

B. Hadkan kepada sumber air di satu kawasan yang dipersetujui guru

C. Buang lokasi supaya skop tidak diketahui

D. Tambah semua negara dan semua lautan

B14Q08 | Aplikasi | 14.1

09. Apakah fungsi objektif kajian?

A. Mengucapkan terima kasih kepada pihak membantu

B. Mempersembahkan semua data terkumpul

C. Menyenaraikan semua sumber rujukan

D. Menerangkan tujuan kajian

B14Q09 | Asas | 14.2

10. Objektif kajian sesuai dimulakan dengan apa?

A. Senarai rujukan sahaja

B. Rumusan akhir tanpa kata kerja tujuan

C. Kata kerja yang jelas

D. Ucapan penghargaan sahaja

B14Q10 | Asas | 14.2

11. Kata kerja manakah sesuai bagi tujuan memberi langkah penyelesaian?

A. Merekod

B. Mengumpulkan

C. Mengenal pasti

D. Mencadangkan

B14Q11 | Asas | 14.2

12. Objektif "mengenal pasti jenis sisa domestik" memerlukan maklumat tentang apa?

A. Nama bahan rujukan sahaja

B. Jenis sisa di kawasan kajian

C. Kaedah menyusun penghargaan sahaja

D. Tarikh akhir penghantaran sahaja

B14Q12 | Faham | 14.2

13. Mengapakah objektif perlu sepadan dengan tajuk?

A. Supaya data dan kaedah tertumpu pada isu yang sama

B. Supaya semua jawapan mesti serupa

C. Supaya semua sumber boleh diabaikan

D. Supaya dapatan tidak perlu dianalisis

B14Q13 | Faham | 14.2

14. Objektif manakah paling sesuai bagi kajian kesan sisa di perumahan rekaan?

A. Menyalin keputusan kawasan lain tanpa semakan

B. Membuktikan semua penduduk bersalah sebelum kajian

C. Mengkaji kesan pembuangan sisa domestik di kawasan tersebut

D. Menentukan semua sungai dunia tercemar

B14Q14 | Faham | 14.2

15. Mengapakah "semua penduduk pasti membuang sampah" tidak sesuai dijadikan kesimpulan awal?

A. Dakwaan itu belum disokong data kajian

B. Sisa tidak boleh diperhatikan

C. Objektif tidak boleh menggunakan kata kerja

D. Semua kajian melarang perbandingan

B14Q15 | Faham | 14.2

16. Pelan rekaan mahu mengenal jenis sisa dan mengemukakan langkah. Pasangan objektif manakah sepadan?

A. Menghapuskan data dan menulis kesimpulan dahulu

B. Mengenal pasti jenis sisa dan mencadangkan pengurusan yang sesuai

C. Mengira markah murid dan meneka warna rumah

D. Menyalin peta dunia dan menetapkan jawapan temu bual

B14Q16 | Aplikasi | 14.2

17. Kaedah manakah mencatat keadaan yang dilihat di kawasan kajian?

A. Temu bual

B. Soal selidik

C. Pemerhatian

D. Rujukan

B14Q17 | Asas | 14.3

18. Kaedah manakah menggunakan soal jawab secara lisan?

A. Rujukan

B. Soal selidik bertulis

C. Pemerhatian

D. Temu bual

B14Q18 | Asas | 14.3

19. Kaedah manakah mengedarkan borang kepada responden?

A. Temu bual lisan sahaja

B. Rujukan

C. Soal selidik

D. Pemerhatian tanpa borang responden

B14Q19 | Asas | 14.3

20. Membaca buku dan laman web berkaitan ialah kaedah apa?

A. Soal selidik

B. Pemerhatian langsung

C. Rujukan

D. Temu bual

B14Q20 | Faham | 14.3

21. Mengapakah soalan temu bual perlu disediakan lebih awal?

A. Supaya jawapan responden boleh ditetapkan

B. Supaya sumber tidak perlu dicatat

C. Supaya perbualan tidak perlu berlaku

D. Supaya maklumat yang ditanya berkaitan dan teratur

B14Q21 | Faham | 14.3

22. Murid mahu mengetahui pendapat penduduk. Apakah batas pemerhatian sahaja?

A. Pemerhatian hanya boleh dilakukan melalui buku

B. Pemerhatian menggantikan semua borang

C. Pemerhatian membuktikan setiap pendapat tanpa bertanya

D. Pemerhatian tidak terus memberikan semua pendapat mereka

B14Q22 | Faham | 14.3

23. Pelan rekaan memerlukan keadaan longkang serta pendapat penduduk. Gabungan manakah sesuai?

A. Penghargaan dan tajuk sahaja

B. Rumusan sebelum data

C. Menyalin dan meneka

D. Pemerhatian dan temu bual

B14Q23 | Aplikasi | 14.3

24. Seorang murid mendapat maklumat daripada buku. Bagaimanakah maklumat itu patut dilabel?

A. Sebagai jawapan temu bual yang tidak berlaku

B. Sebagai maklumat rujukan dengan sumber dicatat

C. Sebagai data baharu tanpa sumber

D. Sebagai pemerhatian sendiri walaupun tidak dibuat

B14Q24 | Aplikasi | 14.3

25. Apakah bentuk yang biasa digunakan untuk menyusun kategori dan bilangan data?

A. Jadual

B. Perenggan penghargaan

C. Surat makluman

D. Senarai objektif tanpa bilangan

B14Q25 | Asas | 14.4

26. Mengapakah tajuk jadual diperlukan?

A. Menjelaskan perkara yang dipersembahkan

B. Menentukan kesimpulan tanpa analisis

C. Menggantikan semua angka

D. Menjamin semua responden setuju

B14Q26 | Asas | 14.4

27. Apakah bukti yang boleh menyokong hasil pemerhatian sebenar?

A. Gambar berkaitan dan borang yang digunakan

B. Gambar kawasan lain tanpa penjelasan

C. Nombor rawak tanpa kategori

D. Jawapan tambahan yang direka

B14Q27 | Asas | 14.4

28. Jadual berlabel “bilangan responden” bermaksud angka menunjukkan apa?

A. Bilangan kejadian yang pasti berlaku

B. Luas kawasan dalam hektar

C. Bilangan orang yang memberikan jawapan berkaitan

D. Berat sisa dalam kilogram

B14Q28 | Faham | 14.4

29. Data rekaan untuk latihan: A 9 responden, B 5, C 2. Kategori manakah tertinggi?

A. Ketiga-tiganya sama

B. A

C. B

D. C

B14Q29 | Faham | 14.4

30. Data rekaan untuk latihan: kertas 6 item dan tin 4 item. Apakah jumlah item?

A. 24

B. 2

C. 10

D. 6

B14Q30 | Faham | 14.4

31. Data rekaan untuk latihan: 8 responden menyebut sampah, 3 menyebut sisa kebun. Berapakah beza bilangan responden?

A. 5 responden

B. 8 kejadian

C. 24 responden

D. 11 responden

B14Q31 | Aplikasi | 14.4

32. Murid belum menerima tiga borang soal selidik. Apakah tindakan paling tepat?

A. Isi jawapan rawak supaya jadual penuh

B. Catat borang belum diterima tanpa mereka jawapannya

C. Laporkan tiga borang itu sebagai temu bual

D. Anggap semua jawapan sama dengan borang pertama

B14Q32 | Aplikasi | 14.4

33. Rumusan kajian perlu berdasarkan apa?

A. Data dan maklumat yang telah dianalisis

B. Tajuk laporan orang lain

C. Andaian sebelum kajian

D. Jawapan yang direka untuk menyenangkan pembaca

B14Q33 | Asas | 14.5

34. Bahagian manakah menyenaraikan sumber yang digunakan?

A. Kawasan kajian sahaja

B. Objektif sahaja

C. Penghargaan sahaja

D. Rujukan

B14Q34 | Asas | 14.5

35. Siapakah yang mentaksir laporan kerja lapangan murid?

A. Responden yang menjawab soal selidik

B. Guru mata pelajaran

C. Penulis bahan rujukan

D. Pembaca luar secara automatik

B14Q35 | Asas | 14.5

36. Apakah fungsi jadual perancangan kerja?

A. Menggantikan data sebenar

B. Menentukan semua jawapan responden

C. Membolehkan rujukan dibuang

D. Menyusun tugasan sehingga tarikh penghantaran

B14Q36 | Faham | 14.5

37. Urutan manakah paling sesuai?

A. Kumpul dan analisis maklumat, kemudian rumuskan

B. Hantar laporan sebelum memilih tajuk

C. Rumus dahulu, kemudian reka maklumat

D. Salin rumusan, kemudian buang borang

B14Q37 | Faham | 14.5

38. Mengapakah sumber gambar yang dipetik perlu dinyatakan?

A. Supaya gambar diakui sebagai foto sendiri

B. Supaya sumber sebenar disembunyikan

C. Untuk menunjukkan asal bahan dan menjaga keaslian penulisan

D. Supaya semua gambar dianggap data lapangan

B14Q38 | Faham | 14.5

39. Murid menggunakan data rekaan latihan tanpa melakukan kajian. Label manakah jujur?

A. Laporan rasmi PBT tanpa sumber

B. Laporan latihan berdasarkan data rekaan, bukan kajian sebenar

C. Pemerhatian lapangan yang telah disahkan

D. Hasil temu bual sebenar dengan semua penduduk

B14Q39 | Aplikasi | 14.5

40. Pelan rekaan belum mendapat bimbingan dan urusan kebenaran sekolah. Langkah seterusnya yang sesuai ialah apa?

A. Tulis pengesahan guru sendiri

B. Tandatangani surat bagi pihak penjaga

C. Semak perancangan dengan guru dan ikut urusan sekolah sebelum kajian sebenar

D. Dakwa lawatan sudah berlaku

B14Q40 | Aplikasi | 14.5

Jawapan dan penerangan

01 B	**02 D**	**03 A**	**04 B**	**05 A**	**06 C**	**07 D**	**08 B**
09 D	**10 C**	**11 D**	**12 B**	**13 A**	**14 C**	**15 A**	**16 B**
17 C	**18 D**	**19 C**	**20 C**	**21 D**	**22 D**	**23 D**	**24 B**
25 A	**26 A**	**27 A**	**28 C**	**29 B**	**30 C**	**31 A**	**32 B**
33 A	**34 D**	**35 B**	**36 D**	**37 A**	**38 C**	**39 B**	**40 C**

01. B | Kajian berkaitan keadaan atau bahan di persekitaran secara langsung

Kerja lapangan melibatkan kajian terhadap keadaan atau objek yang dikaji.

Buku teks KPM hlm. 156 | Rujukan KL

02. D | Topik Geografi yang telah dipelajari

Buku teks meminta pemilihan tajuk yang berkaitan dengan topik Tingkatan 1.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

03. A | Guru mata pelajaran

Pemilihan tajuk dibuat mengikut kemampuan dengan bimbingan guru.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

04. B | Lokasi dan ruang kajian

Lokasi dan ruang menjelaskan kawasan yang hendak dikaji.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

05. A | Supaya kajian sesuai dengan kemampuan dan skop kerja

Skop munasabah membantu murid merancang kajian yang dapat dilaksanakan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

06. C | Sisa Domestik di Taman Ilmu

Tajuk itu menyatakan sisa domestik serta lokasi kajian rekaan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

07. D | Masalah boleh dihubungkan dengan topik dan kawasan yang dapat dikaji

Isu setempat boleh memberi fokus yang berkaitan dengan pembelajaran dan kemampuan murid.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

08. B | Hadkan kepada sumber air di satu kawasan yang dipersetujui guru

Skop yang terhad dan dibimbing lebih sesuai untuk perancangan kerja lapangan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

09. D | Menerangkan tujuan kajian

Objektif menyatakan perkara yang ingin dicapai atau dikaji.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

10. C | Kata kerja yang jelas

Buku teks mencadangkan kata kerja seperti mengenal pasti, mengkaji dan mencadangkan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

11. D | Mencadangkan

Mencadangkan sesuai untuk menyatakan langkah yang munasabah.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

12. B | Jenis sisa di kawasan kajian

Senarai jenis sisa secara langsung membantu objektif tersebut.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

13. A | Supaya data dan kaedah tertumpu pada isu yang sama

Kesepadanan memastikan kerja berkaitan dengan persoalan kajian.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

14. C | Mengkaji kesan pembuangan sisa domestik di kawasan tersebut

Objektif itu meneliti kesan yang berkaitan dengan tajuk dan kawasan.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

15. A | Dakwaan itu belum disokong data kajian

Kesimpulan mesti berasaskan maklumat, bukan anggapan awal.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

16. B | Mengenal pasti jenis sisa dan mencadangkan pengurusan yang sesuai

Kedua-dua objektif menjawab jenis sisa dan cadangan langkah yang diminta.

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

17. C | Pemerhatian

Pemerhatian mengumpulkan maklumat tentang keadaan yang dapat dilihat.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

18. D | Temu bual

Temu bual melibatkan pertemuan dan soal jawab secara lisan.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

19. C | Soal selidik

Soal selidik mengumpul maklumat melalui borang.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

20. C | Rujukan

Kaedah rujukan menggunakan buku, laman web dan bahan berkaitan.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

21. D | Supaya maklumat yang ditanya berkaitan dan teratur

Borang temu bual memastikan perkara berkaitan tajuk dapat ditanya.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

22. D | Pemerhatian tidak terus memberikan semua pendapat mereka

Pendapat perlu diperoleh melalui cara seperti temu bual atau soal selidik.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

23. D | Pemerhatian dan temu bual

Pemerhatian mencatat keadaan; temu bual mendapatkan pendapat.

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

24. B | Sebagai maklumat rujukan dengan sumber dicatat

Bahan daripada buku ialah rujukan, bukan pemerhatian atau temu bual sendiri.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

25. A | Jadual

Jadual memudahkan data disusun dan dibandingkan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

26. A | Menjelaskan perkara yang dipersembahkan

Tajuk memberi konteks kepada kandungan jadual.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

27. A | Gambar berkaitan dan borang yang digunakan

Gambar dan borang berkaitan boleh menyokong maklumat kajian.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

28. C | Bilangan orang yang memberikan jawapan berkaitan

Responden ialah orang yang memberikan maklumat atau jawapan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

29. B | A

Sembilan ialah nilai tertinggi dalam jadual rekaan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

30. C | 10

6 + 4 = 10 item dalam data latihan.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

31. A | 5 responden

8 − 3 = 5 responden; unitnya bukan kejadian.

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

32. B | Catat borang belum diterima tanpa mereka jawapannya

Maklumat yang belum diperoleh tidak boleh direka sebagai data sebenar.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

33. A | Data dan maklumat yang telah dianalisis

Rumusan menyatukan dapatan yang disokong maklumat kajian.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

34. D | Rujukan

Bahagian rujukan menyenaraikan bahan yang digunakan.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

35. B | Guru mata pelajaran

Buku teks menyatakan laporan ditaksir oleh guru mata pelajaran.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

36. D | Menyusun tugasan sehingga tarikh penghantaran

Jadual membantu mengatur proses dari menerima tugasan hingga menghantar laporan.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

37. A | Kumpul dan analisis maklumat, kemudian rumuskan

Maklumat perlu diperoleh dan dianalisis sebelum rumusan dibina.

Buku teks KPM hlm. 161 | Rujukan KL

38. C | Untuk menunjukkan asal bahan dan menjaga keaslian penulisan

Perakuan keaslian memerlukan sumber bagi bahan yang digunakan daripada pihak lain.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

39. B | Laporan latihan berdasarkan data rekaan, bukan kajian sebenar

Data latihan tidak boleh dilabel sebagai pemerhatian atau temu bual yang tidak berlaku.

Buku teks KPM hlm. 164 | Rujukan KL

40. C | Semak perancangan dengan guru dan ikut urusan sekolah sebelum kajian sebenar

Bimbingan guru dan urusan kebenaran merupakan sebahagian perancangan kerja sebenar.

Buku teks KPM hlm. 162 | Rujukan KL

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.

BAB 14 | GEOGRAFI TINGKATAN 1 | SESI 2026

Panduan Kerja Lapangan

Subjektif dan huraian / esei

Rancang kajian Geografi secara teratur, gunakan bukti dengan jujur dan bina laporan yang jelas. Semua data latihan dalam modul ini ialah rekaan, bukan hasil kajian sebenar murid.

Nama: _____ Kelas: _____

Tarikh: _____

Buku teks KPM hlm. 156-164 | KSSM

Latihan asli, bukan soalan rasmi atau ramalan peperiksaan. Tahap soalan dan markah ialah panduan latihan kendiri.

10 berstruktur + 5 huraian | 100 markah latihan

Tulis jawapan sendiri sebelum membaca contoh jawapan. Nyatakan fakta yang diminta; jelaskan hubungan sebab dan kesan apabila perlu. Markah ini bukan format atau skema rasmi peperiksaan.

Gunakan kertas tambahan bagi lakaran atau jawapan yang panjang. Model jawapan menunjukkan satu jawapan yang mungkin. Guru boleh mempertimbangkan isi alternatif yang tepat.

Semakan kendiri: tandakan setiap isi berbeza sekali sahaja. Jika kriteria F dan H digunakan, huraian H perlu menyokong fakta F yang berkaitan.

Bahagian A | 10 soalan berstruktur

B14S01 | 14.1

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

Cadangan rekaan: "Masalah sisa domestik di Taman Murni". Tiada kajian sebenar dijalankan.

(a) Kenal pasti isu dan lokasi dalam tajuk. [2 markah]

(b) Nyatakan empat pertimbangan ketika memilih tajuk. [4 markah]

B14S02 | 14.2

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

Pelan rekaan bertajuk pengurusan sisa domestik di satu kawasan perumahan.

(a) Apakah fungsi objektif dan satu kata kerja yang sesuai digunakan? [2 markah]

(b) Tulis tiga objektif yang sepadan dan nyatakan satu sebab kesepadanannya penting. [4 markah]

B14S03 | 14.3

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

Pelan rekaan memerlukan maklumat tentang keadaan saliran dan pandangan penduduk.

(a) Pilih satu kaedah untuk setiap jenis maklumat. [2 markah]

(b) Terangkan empat kaedah yang disenaraikan dalam buku teks. [4 markah]

B14S04 | 14.4

Mudah | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

Data rekaan untuk latihan: kertas 8 item, tin 5 item, botol kaca 3 item.

(a) Nyatakan kategori tertinggi dan unit bilangan. [2 markah]

(b) Hitung jumlah, beza kertas dengan tin, kategori terendah dan beza tertinggi dengan terendah. [4 markah]

B14S05 | 14.1

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

Cadangan rekaan awal ialah "Semua pencemaran di seluruh dunia". Murid hanya mempunyai satu kawasan kajian kecil yang boleh dibincangkan dengan guru.

(a) Nyatakan dua kelemahan skop awal. [2 markah]

(b) Cadangkan tajuk lebih khusus dengan isu dan lokasi rekaan, kemudian nyatakan dua tindakan perancangan awal. [4 markah]

B14S06 | 14.2

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 158-159 | Rujukan KL

Pelan rekaan mahu mengenal pasti jenis sisa dan mengetahui pendapat penduduk tentang pengurusannya.

(a) Nyatakan dua jenis maklumat yang diperlukan. [2 markah]

(b) Padankan setiap maklumat dengan kaedah serta berikan alasan pilihan. [4 markah]

B14S07 | 14.3

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 159-164 | Rujukan KL

Dalam rancangan rekaan, satu maklumat datang daripada buku dan satu lagi akan diperoleh melalui perbualan dengan penduduk.

(a) Namakan kaedah bagi kedua-dua sumber maklumat. [2 markah]

(b) Nyatakan empat langkah mengurus maklumat secara teratur dan jujur. [4 markah]

B14S08 | 14.5

Sederhana | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

Pelan rekaan sudah mempunyai objektif, kaedah dan jadual latihan. Laporan sebenar belum dihasilkan.

(a) Nyatakan fungsi rumusan dan rujukan. [2 markah]

(b) Nyatakan empat bahagian laporan lain dalam format buku teks. [4 markah]

B14S09 | 14.4

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 160-164 | Rujukan KL

Data rekaan untuk latihan: 7 responden menyebut sampah dalam longkang dan 4 menyebut sisa kebun. Seorang murid menulis "11 kejadian pencemaran telah disahkan berlaku". Setiap responden dalam data latihan ini memilih satu kategori sahaja.

(a) Nyatakan jumlah responden dan beza kedua-dua kategori. [2 markah]

(b) Berikan empat pembetulan terhadap cara data itu patut dilaporkan. [4 markah]

B14S10 | 14.5

Cabaran | 6 markah | Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

Murid menggunakan jadual latihan rekaan dan gambar daripada buku. Dia belum turun ke lapangan tetapi mahu menulis bahawa semua bahan ialah hasil pemerhatiannya sendiri.

(a) Kenal pasti dua dakwaan yang perlu dibetulkan. [2 markah]

(b) Nyatakan empat tindakan pembetulan bagi laporan latihan. [4 markah]

Bahagian B | 5 huraian / esei

Rancang isi, tulis dan semak. Gunakan penerangan atau contoh yang relevan dengan soalan.

B14E01 | 14.1

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 158-159 | Rujukan KL

Pelan rekaan kajian sisa domestik, bukan hasil kerja sebenar.

Cadangkan tajuk dengan isu dan lokasi rekaan, tiga objektif, dua kaedah yang sesuai dan satu langkah bimbingan sebelum pelaksanaan.

Rangka bantuan

1. Nyatakan isu dan lokasi.
2. Gunakan kata kerja bagi objektif.
3. Padankan kaedah dengan maklumat.

B14E02 | 14.3

Mudah | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

Latihan memilih kaedah kajian.

Terangkan empat kaedah dalam buku teks dan berikan satu contoh maklumat yang sesuai bagi setiap kaedah dalam pelan rekaan.

Rangka bantuan

1. Nyatakan cara setiap kaedah berfungsi.
2. Gunakan empat contoh yang sepadan.
3. Jangan dakwa maklumat sudah dikumpulkan.

B14E03 | 14.4

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 160-164 | Rujukan KL

Data rekaan untuk latihan: kertas 9 item, tin 6 item dan kaca 3 item. Ini bukan data lapangan sebenar.

Terangkan satu bentuk penyusunan, label unit, kategori tertinggi dan terendah, jumlah, beza tertinggi dengan terendah, perbandingan kertas dengan gabungan tin dan kaca, serta satu pernyataan keaslian data.

Rangka bantuan

1. Semak unit sebelum mengira.
2. Hadkan rumusan kepada jadual.
3. Nyatakan status data dengan jelas.

B14E04 | 14.5

Sederhana | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

Latihan menyusun laporan kerja lapangan.

Huraikan lapan bahagian laporan yang disenaraikan dalam format buku teks dengan fungsi ringkas setiap satu.

Rangka bantuan

1. Ikut susunan format buku teks.
2. Bezakan hasil dengan rumusan.
3. Nyatakan fungsi, bukan nama bahagian sahaja.

B14E05 | 14.5

Cabaran | 8 markah | Buku teks KPM hlm. 158-164 | Rujukan KL

Situasi rekaan: sebuah kumpulan belum menjalankan kerja lapangan. Mereka mempunyai tajuk terlalu luas, data contoh dan gambar buku. Mereka mahu menghantar semuanya sebagai kajian sebenar.

Cadangkan lapan pembetulan kepada perancangan dan laporan supaya prosesnya teratur serta jujur.

Rangka bantuan

1. Baiki skop dan objektif terlebih dahulu.
2. Susun kaedah dan jadual kerja.
3. Bezakan data contoh serta bahan dipetik daripada kerja sebenar.

Model jawapan dan panduan semakan

Bandingkan jawapan anda dengan kriteria. Beri markah hanya bagi isi yang benar-benar terdapat dalam jawapan sendiri. Jangan beri dua markah untuk idea yang sama.

B14S01 | 14.1

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

(a) Kenal pasti isu dan lokasi dalam tajuk.

Contoh jawapan

Isunya sisa domestik dan lokasinya Taman Murni.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Isu sisa domestik.

☐ P2 (1 markah): Lokasi Taman Murni.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan empat pertimbangan ketika memilih tajuk.

Contoh jawapan

Pertimbangkan masalah, kaitan dengan pelajaran, lokasi dan ruang, serta kesesuaian dengan kemampuan melalui bimbingan guru.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Masalah yang ingin dikaji.

☐ P2 (1 markah): Kaitan dengan topik Geografi Tingkatan 1.

☐ P3 (1 markah): Lokasi dan ruang kajian.

☐ P4 (1 markah): Kesesuaian kemampuan atau manfaat kajian dengan bimbingan guru.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S02 | 14.2

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

(a) Apakah fungsi objektif dan satu kata kerja yang sesuai digunakan?

Contoh jawapan

Objektif menerangkan tujuan kajian dan boleh dimulakan dengan mengenal pasti.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menerangkan tujuan kajian.

☐ P2 (1 markah): Kata kerja seperti mengenal pasti, mengkaji atau mencadangkan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Tulis tiga objektif yang sepadan dan nyatakan satu sebab kesepadanannya penting.

Contoh jawapan

Objektifnya mengenal pasti jenis sisa, mengkaji kesannya dan mencadangkan langkah pengurusan. Kesepadanan membantu data dan kaedah tertumpu pada tajuk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Mengenal pasti jenis sisa domestik di kawasan kajian.

☐ P2 (1 markah): Mengkaji kesan pembuangan sisa.

☐ P3 (1 markah): Mencadangkan langkah mengurangkan kesannya.

☐ P4 (1 markah): Membantu memfokuskan maklumat dan kaedah pada tajuk.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S03 | 14.3

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

(a) Pilih satu kaedah untuk setiap jenis maklumat.

Contoh jawapan

Gunakan pemerhatian untuk keadaan saliran dan temu bual untuk pandangan penduduk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pemerhatian untuk keadaan saliran.

☐ P2 (1 markah): Temu bual atau soal selidik untuk pandangan penduduk.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Terangkan empat kaedah yang disenaraikan dalam buku teks.

Contoh jawapan

Pemerhatian melihat keadaan, temu bual menggunakan soal jawab lisan, soal selidik mengedarkan borang dan rujukan menggunakan bahan seperti buku.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pemerhatian melihat dan mencatat keadaan berkaitan.

☐ P2 (1 markah): Temu bual memperoleh maklumat melalui soal jawab lisan.

☐ P3 (1 markah): Soal selidik menggunakan borang yang diedarkan.

☐ P4 (1 markah): Rujukan menggunakan buku atau bahan berkaitan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S04 | 14.4

Buku teks KPM hlm. 160 | Rujukan KL

(a) Nyatakan kategori tertinggi dan unit bilangan.

Contoh jawapan

Kertas tertinggi dan unitnya item.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kertas tertinggi.

☐ P2 (1 markah): Unitnya item.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Hitung jumlah, beza kertas dengan tin, kategori terendah dan beza tertinggi dengan terendah.

Contoh jawapan

Jumlahnya 16 item. Kertas melebihi tin sebanyak 3 item. Botol kaca terendah, dan beza kertas dengan botol kaca ialah 5 item.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jumlah 16 item.

☐ P2 (1 markah): Beza kertas dengan tin 3 item.

☐ P3 (1 markah): Botol kaca terendah.

☐ P4 (1 markah): Beza tertinggi dengan terendah 5 item.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S05 | 14.1

Buku teks KPM hlm. 158 | Rujukan KL

(a) Nyatakan dua kelemahan skop awal.

Contoh jawapan

Isunya terlalu luas dan kawasan seluruh dunia tidak sepadan dengan kemampuan kajian kecil.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Isu terlalu luas.

☐ P2 (1 markah): Kawasan terlalu luas berbanding kemampuan kajian kecil.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Cadangkan tajuk lebih khusus dengan isu dan lokasi rekaan, kemudian nyatakan dua tindakan perancangan awal.

Contoh jawapan

Cadangan tajuk ialah Sisa Domestik di Taman Ilmu, sebuah lokasi rekaan. Murid perlu berbincang dengan guru dan menetapkan objektif yang berkaitan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tajuk menyebut isu khusus seperti sisa domestik.

☐ P2 (1 markah): Tajuk menyebut satu lokasi rekaan.

☐ P3 (1 markah): Membincangkan kesesuaian dengan guru.

☐ P4 (1 markah): Menentukan objektif yang berkaitan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S06 | 14.2

Buku teks KPM hlm. 158-159 | Rujukan KL

(a) Nyatakan dua jenis maklumat yang diperlukan.

Contoh jawapan

Maklumatnya ialah jenis sisa dan pendapat penduduk.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jenis sisa.

☐ P2 (1 markah): Pendapat penduduk tentang pengurusan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Padankan setiap maklumat dengan kaedah serta berikan alasan pilihan.

Contoh jawapan

Pemerhatian sesuai untuk jenis sisa kerana bahan dapat dilihat dan dicatat. Temu bual sesuai untuk pendapat kerana penduduk dapat menjelaskan pandangan mereka.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pemerhatian bagi jenis sisa.

☐ P2 (1 markah): Jenis atau keadaan sisa boleh dilihat dan dicatat.

☐ P3 (1 markah): Temu bual atau soal selidik bagi pendapat.

☐ P4 (1 markah): Penduduk perlu memberikan pandangan melalui jawapan mereka.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S07 | 14.3

Buku teks KPM hlm. 159-164 | Rujukan KL

(a) Namakan kaedah bagi kedua-dua sumber maklumat.

Contoh jawapan

Buku digunakan melalui rujukan dan perbualan ialah temu bual.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Buku melalui rujukan.

☐ P2 (1 markah): Perbualan melalui temu bual.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan empat langkah mengurus maklumat secara teratur dan jujur.

Contoh jawapan

Sediakan soalan berkaitan, rekod jawapan sebenar, catat sumber buku dan bezakan maklumat rujukan daripada hasil kerja sendiri.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Sediakan soalan temu bual berkaitan objektif.

☐ P2 (1 markah): Rekod jawapan yang benar-benar diberikan.

☐ P3 (1 markah): Catat sumber buku yang digunakan.

☐ P4 (1 markah): Bezakan rujukan daripada pemerhatian atau temu bual sendiri.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S08 | 14.5

Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

(a) Nyatakan fungsi rumusan dan rujukan.

Contoh jawapan

Rumusan menyatukan dapatan, manakala rujukan menyenaraikan sumber.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Rumusan menyatukan dapatan berasaskan analisis.

☐ P2 (1 markah): Rujukan menyenaraikan sumber digunakan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan empat bahagian laporan lain dalam format buku teks.

Contoh jawapan

Empat bahagian lain ialah penghargaan, objektif kajian, kawasan kajian dan kaedah kajian.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Menamakan satu bahagian daripada penghargaan, pendahuluan, objektif, kawasan, kaedah atau hasil kajian.

☐ P2 (1 markah): Menamakan satu lagi bahagian berbeza daripada senarai yang sama, tanpa mengulang jawapan terdahulu.

☐ P3 (1 markah): Menamakan satu lagi bahagian berbeza daripada senarai yang sama, tanpa mengulang jawapan terdahulu.

☐ P4 (1 markah): Menamakan satu lagi bahagian berbeza daripada senarai yang sama, tanpa mengulang jawapan terdahulu.

Terima mana-mana empat bahagian berbeza daripada enam bahagian yang disenaraikan. Rumusan dan rujukan telah ditanya dalam bahagian (a), maka jangan beri markah kedua untuk kedua-duanya di sini.

B14S09 | 14.4

Buku teks KPM hlm. 160-164 | Rujukan KL

(a) Nyatakan jumlah responden dan beza kedua-dua kategori.

Contoh jawapan

Jumlahnya 11 responden dan bezanya 3 responden.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Jumlah 11 responden.

☐ P2 (1 markah): Beza 3 responden.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Berikan empat pembetulan terhadap cara data itu patut dilaporkan.

Contoh jawapan

Angka ini bilangan responden, bukannya kejadian. Tujuh responden menyebut sampah longkang dan empat menyebut sisa kebun. Keseluruhan jadual ialah data rekaan untuk latihan, bukan bukti kejadian sebenar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Angka merujuk responden, bukan bilangan kejadian.

☐ P2 (1 markah): Kategori sampah longkang disebut oleh 7 responden.

☐ P3 (1 markah): Kategori sisa kebun disebut oleh 4 responden.

☐ P4 (1 markah): Data mesti dilabel rekaan untuk latihan, bukan kejadian sebenar disahkan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14S10 | 14.5

Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

(a) Kenal pasti dua dakwaan yang perlu dibetulkan.

Contoh jawapan

Jadual rekaan bukan pemerhatian sebenar, dan gambar buku bukan foto sendiri.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Data rekaan tidak boleh diakui sebagai hasil pemerhatian sebenar.

☐ P2 (1 markah): Gambar buku tidak boleh diakui sebagai foto sendiri.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

(b) Nyatakan empat tindakan pembetulan bagi laporan latihan.

Contoh jawapan

Label dokumen sebagai laporan latihan dan jadual sebagai data rekaan. Nyatakan sumber gambar serta jelaskan bahawa kerja lapangan sebenar belum dijalankan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Label laporan sebagai latihan.

☐ P2 (1 markah): Label jadual sebagai data rekaan untuk latihan.

☐ P3 (1 markah): Nyatakan sumber gambar buku.

☐ P4 (1 markah): Elakkan dakwaan kajian sebenar dilakukan atau nyatakan kajian belum dijalankan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14E01 | 14.1

Buku teks KPM hlm. 158-159 | Rujukan KL

Cadangkan tajuk dengan isu dan lokasi rekaan, tiga objektif, dua kaedah yang sesuai dan satu langkah bimbingan sebelum pelaksanaan.

Contoh jawapan

Cadangan tajuk ialah Sisa Domestik di Taman Ilmu, sebuah kawasan rekaan. Objektifnya mengenal pasti jenis sisa, mengkaji kesan dan mencadangkan langkah pengurusan. Pemerhatian dirancang untuk keadaan sisa, manakala temu bual untuk pandangan penduduk. Rancangan perlu disemak bersama guru sebelum pelaksanaan sebenar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Tajuk menyebut sisa domestik.

☐ P2 (1 markah): Tajuk menyebut lokasi rekaan yang khusus.

☐ P3 (1 markah): Objektif mengenal pasti jenis sisa.

☐ P4 (1 markah): Objektif mengkaji kesan sisa.

☐ P5 (1 markah): Objektif mencadangkan langkah pengurusan.

☐ P6 (1 markah): Pemerhatian sesuai bagi keadaan atau jenis sisa.

☐ P7 (1 markah): Temu bual atau soal selidik sesuai bagi pandangan penduduk.

☐ P8 (1 markah): Semak rancangan dengan guru sebelum kerja sebenar.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14E02 | 14.3

Buku teks KPM hlm. 159 | Rujukan KL

Terangkan empat kaedah dalam buku teks dan berikan satu contoh maklumat yang sesuai bagi setiap kaedah dalam pelan rekaan.

Contoh jawapan

Pemerhatian mencatat keadaan yang dilihat, seperti keadaan saliran. Temu bual menggunakan soal jawab lisan untuk memperoleh pendapat penduduk. Soal selidik mengedarkan borang, misalnya tentang jenis masalah yang dikenal pasti responden. Rujukan menggunakan bahan sedia ada, seperti penerangan jenis sisa dalam buku teks.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Pemerhatian mencatat keadaan yang dilihat.

☐ P2 (1 markah): Contoh keadaan saliran atau sisa di kawasan.

☐ P3 (1 markah): Temu bual menggunakan soal jawab lisan.

☐ P4 (1 markah): Contoh pendapat penduduk tentang masalah sisa.

☐ P5 (1 markah): Soal selidik menggunakan borang diedarkan.

☐ P6 (1 markah): Contoh pilihan jawapan penduduk tentang jenis masalah.

☐ P7 (1 markah): Rujukan menggunakan bahan sedia ada.

☐ P8 (1 markah): Contoh penerangan jenis sisa dalam buku teks.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14E03 | 14.4

Buku teks KPM hlm. 160-164 | Rujukan KL

Terangkan satu bentuk penyusunan, label unit, kategori tertinggi dan terendah, jumlah, beza tertinggi dengan terendah, perbandingan kertas dengan gabungan tin dan kaca, serta satu pernyataan keaslian data.

Contoh jawapan

Data boleh disusun dalam jadual kategori dan bilangan item. Kertas tertinggi dengan 9 item, manakala kaca terendah dengan 3 item. Jumlahnya 18 item dan beza tertinggi dengan terendah ialah 6 item. Bilangan kertas sama dengan gabungan tin dan kaca, iaitu 9 = 6 + 3 item. Semua angka ialah data rekaan untuk latihan, bukan hasil pemerhatian sebenar.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Susun dalam jadual kategori dan bilangan.

☐ P2 (1 markah): Unit ialah item.

☐ P3 (1 markah): Kertas tertinggi dengan 9 item.

☐ P4 (1 markah): Kaca terendah dengan 3 item.

☐ P5 (1 markah): Jumlah 18 item.

☐ P6 (1 markah): Beza 6 item.

☐ P7 (1 markah): Bilangan kertas sama dengan gabungan tin dan kaca, iaitu 9 = 6 + 3 item.

☐ P8 (1 markah): Nyatakan data rekaan untuk latihan, bukan hasil pemerhatian sebenar.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14E04 | 14.5

Buku teks KPM hlm. 161-164 | Rujukan KL

Huraikan lapan bahagian laporan yang disenaraikan dalam format buku teks dengan fungsi ringkas setiap satu.

Contoh jawapan

Penghargaan mengiktiraf bantuan, manakala pendahuluan memperkenalkan kajian. Objektif menyatakan tujuan dan kawasan kajian menerangkan lokasi. Kaedah menjelaskan cara memperoleh maklumat, sementara hasil kajian mempersembahkan dapatan. Rumusan menyatukan dapatan berasaskan analisis dan rujukan menyatakan sumber yang digunakan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Penghargaan mengiktiraf bantuan yang diterima.

☐ P2 (1 markah): Pendahuluan memperkenalkan kajian.

☐ P3 (1 markah): Objektif menyatakan tujuan kajian.

☐ P4 (1 markah): Kawasan menerangkan lokasi kajian.

☐ P5 (1 markah): Kaedah menjelaskan cara maklumat diperoleh.

☐ P6 (1 markah): Hasil mempersembahkan dapatan.

☐ P7 (1 markah): Rumusan menyatukan dapatan berasaskan analisis.

☐ P8 (1 markah): Rujukan menyatakan sumber digunakan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

B14E05 | 14.5

Buku teks KPM hlm. 158-164 | Rujukan KL

Cadangkan lapan pembetulan kepada perancangan dan laporan supaya prosesnya teratur serta jujur.

Contoh jawapan

Kumpulan perlu mengecilkan isu dan lokasi, kemudian menyemak rancangan bersama guru. Objektif yang berkaitan dan kaedah yang sesuai perlu ditetapkan. Jadual perancangan membantu menyusun kerja hingga penghantaran. Data contoh mesti dilabel sebagai data rekaan untuk latihan dan sumber gambar buku perlu dicatat. Mereka tidak boleh mendakwa pemerhatian atau temu bual telah dijalankan.

Semak isi penting

☐ P1 (1 markah): Kecilkan isu dan lokasi mengikut kemampuan.

☐ P2 (1 markah): Semak tajuk serta urusan pelaksanaan dengan guru.

☐ P3 (1 markah): Tetapkan objektif yang berkaitan.

☐ P4 (1 markah): Pilih kaedah sesuai dengan objektif.

☐ P5 (1 markah): Sediakan jadual perancangan hingga penghantaran.

☐ P6 (1 markah): Label data contoh sebagai data rekaan untuk latihan.

☐ P7 (1 markah): Catat sumber gambar buku.

☐ P8 (1 markah): Jangan dakwa pemerhatian atau temu bual yang belum dilakukan.

Terima jawapan lain yang tepat, relevan dan setara. Setiap isi berbeza diberi markah sekali sahaja; contoh ayat tidak perlu disalin tepat. Skema ini untuk semakan kendiri, bukan skema peperiksaan rasmi.

Sumber dan skop

DSKP KSSM Geografi Tingkatan 1, KPM/BPK, terbitan 2016; buku teks Geografi Tingkatan 1, KPM/Era Visi, 2016, ISBN 978-967-0483-48-1. Halaman pada nota dan soalan merujuk buku teks bercetak. Kod SP merujuk Standard Pembelajaran. KL merujuk Panduan Kerja Lapangan dalam DSKP hlm. 35-41, bukan kod SP bernombor.

Direktori BPK KPM | DSKP KPM, salinan rujukan | Buku teks KPM, salinan rujukan

Soalan dan rajah latihan asli berbantu AI untuk sesi 2026. Bukan terbitan, pengesahan atau soalan rasmi KPM. Semakan guru secara bebas belum dibuat. Gunakan bersama buku teks dan bimbingan guru. © 2026 LauPeh, setakat hak yang boleh dilindungi.